

วารสาร

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

JOURNAL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
SURIN RAJABHAT UNIVERSITY

ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) ประจำปี 2566
VOL.25 No.2 (July-December) 2023

ISSN(Print) 1905 – 551X
ISSN (Online) 2672 – 9849

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES SURIN RAJABHAT UNIVERSITY

กำหนดเผยแพร่

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

JOURNAL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES SURIN RAJABHAT
UNIVERSITY

ISSN 1905 – 551X ISSN 2672-9849 (Online)

มีกำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) / ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม)

วัตถุประสงค์

ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ พัฒนาสังคม และการศึกษา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกของปัญหาให้แก่สังคม

เงื่อนไขการตีพิมพ์

ทุกบทความที่ตีพิมพ์ต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสองท่าน (Three-Blind Peer Review) ทักษะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง สุขทอง

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ มีกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทนนท์ รัตนรวมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สารภี วรรณตรง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณินดิษฐ์ ไสยโสภณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัชราพร สุขทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำคณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
วิทยาเขตสุรินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บรรณาธิการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพัฒน์ ลาภจิตร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม และ อาจารย์ ดร.อุษา กลมพันธ์

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ แสงอัมพร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพัฒน์ ลาภจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาจารย์ ดร.วิโรจน์ ทองปลิว	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.จินฉัตร ปะโคทัง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ สมหมาย ชินนาค	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ เนตรกลาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศวินท์ เนื่อไม้หอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ ปัญญาแก้ว	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญวรัตน์ แจ่มใส	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
อาจารย์ ดร.จักรพันธ์ ชัดขุ่มแสง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Reviews)

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ้อยแถลงภายใน	
รองศาสตราจารย์ ดร.สารภี วรรณตรง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รองศาสตราจารย์ ธงชัย วงศ์เสนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง สุขทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณินันต์ ไสยโสภณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเศษ ชินวงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา รัตนธรรมเมธี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันทนา กุศลรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป แชรรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา พิณศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไร จันทมัตตการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัตร ภูระธีรารัตต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณยพัชร์ ศรีเพ็ญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุทัศน์ กองทรัพย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัชราพร สุขทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ แสงอัมพร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิวัตร ศรีสมบัติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรวัส อินทวิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ ร่วมพัฒนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม ระใส	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ชัย กากแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนา จินดาศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาจารย์ ดร.ชาติรี เกษโพหนอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาจารย์ ดร.จิรวรรณ อยู่เกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาจารย์ ดร.เบญจวรรณ วงษาวดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาจารย์ ดร.ดำเกิง โถทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาจารย์ ดร.ธัญเทพ สิทธิเสื่อ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาจารย์ ดร.ศิวาพร พัยคณนันท	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาจารย์ ดร.ประภาพร บุญปลอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาจารย์ ดร.วิจิตรา โพธิสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาจารย์ ดร.อรุณทัย อุ๋นไธสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับกรองภายนอก	
ศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ ธีรศาควัต	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.สัมมนา มูลสาร	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.จินฉวีตร ปะโคทัง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกพงษ์ วงศ์คำจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ สมหมาย ชินนาค	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ บุญยัง หมั่นดี	นักวิชาการอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะ ศักดิ์เจริญ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ทองทิพย์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คำยอด	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปารุષยา เกียรติศิริ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา คำพุกกะ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุदारัตน์ หอมหวน	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศวพันธ์ เนื้อไม้หอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงแก้ว ปะติตังใจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญวรัตน์ แจ่มใส	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมปอง สุวรรณภูมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญย์เสนอ ตรีวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ เนตรกลาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนภูวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุขุมวิทย์ ไสยโสภณ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ อตไพบุลย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระศักดิ์ วรรณิตร	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ ปัญญาแก้ว	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ด่านประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระชัย ยศโสธร	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติรี มหันตรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรธิดา ประสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิต ศรีประดิษฐ์	นักวิจัยอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนรัฐ สะอาดเอี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ ภูพัฒน์วิบูลย์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนล สนวนประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤชชุดา เทพยากุล	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยาگانต์ เรืองสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลมาศ ปฐมวงษ์กุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไททัศน์ มาลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนุศักดิ์ เรืองเดช	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพร แสงไชยา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาสนะ เชิดชู	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิติวัชร ถ้ายงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิรณี ทศนะเทพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คำภีร์ภาพ อินทะนุ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวงค์ อุบาลี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษศิริ ทองเฉลิม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิษ ธิระโคตร	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรขา อินทรกำแหง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.อนุรัตน์ อนันันทนธร	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.จักรพันธ์ ชัดข่มแสง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อาจารย์ ดร.ปรารถนา แซ่อึ้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
อาจารย์ ดร.ประทวน วันนิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อาจารย์ ดร.นพพล ไชยสน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ศิริวรรณ กวงแพ้ง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
อาจารย์ ดร.วินัย ทองภูบาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

อาจารย์ ดร.วิภาสითี หิรัญรัตน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล อีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
อาจารย์ ดร.พิสุทธิพงษ์ เอ็นดู	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล อีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
อาจารย์ ดร.จิรศักดิ์ บางท่าไม้	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
อาจารย์ ดร.อิสระพงษ์ ถนัดคำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
อาจารย์ ดร.วิยะดา วรรณท้วนิช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย
อาจารย์ สุรศักดิ์ ชะมารัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
นางสาวสุภาพร ลาภจิตร	กศน.จังหวัดสุรินทร์

เลขานุการ : นางปิยนุช ผมพันธ์

ผู้ช่วยเลขานุการ : นายอุทัย กำจร และ นางสาวภทพร ศรีโกตะเพชร

ศิลปกรรม : นายอนันต์ แสงมี, นายณัฐนันท์ แสงสว่าง และ นายเอกพงศ์ โภคทรัพย์

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ : นางนุตสรา มิ่งมงคล, นางสาวศศิธร จันครา และ นางสาวอุษณีย์ จะมัวดี

สำนักงาน : กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 38
ชั้น 1 เลขที่ 186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044-513369, 082-7553460

E-mail : jhssru@srru.ac.th

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jhssru>

Periodicity

Journal of Humanities and Social Sciences Surin Rajabhat University

ISSN 1905 – 551X

ISSN 2672-9849 (Online)

Two issues per year (January-June and July-December)

Objective

To promote and encourage lecturers, academicians, students and other interested people to have the opportunity to disseminate academic works and research works in humanities and social sciences and related fields including political science, public administration, law, sociology, economics, social development and education. In addition, the analytical studies presenting the problem solution to society.

Publishing Conditions

All published articles must be reviewed by at least two peer reviewers (Double-Blind Peer Review). The views and opinions of any articles in this journal are belonging to each author without responsibilities of editorial board.

Editorial Advisor

President of Surin Rajabhat University

Vice President of Surin Rajabhat University

Asst. Prof. Dr.Chalong Sukthong Surin Rajabhat University

Assoc. Prof. Dr.Phaithoon Meekuson Expert for Faculty of Humanities and Social Sciences

Asst. Prof. Tanon Ratanaruamkam Rajamangala University of Technology Isan, Surin Campus

Assoc. Prof. Dr.Saraphi Wantrong Surin Rajabhat University

Asst. Prof. Dr.Kanuengnit Saiyasophon Surin Rajabhat University

Asst. Prof. Dr.Atchara Sukthong Surin Rajabhat University

Managing Editor : Asst. Prof. Dr.Siriphat Lapchit

Assistant Editor : Asst. Prof. Dr.Wanchai Suktam and Dr. Usa klompun

Editorial Board :

Asst. Prof. Dr.Aphichart Sangamporn	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Siriphath Lapchit	Surin Rajabhat University, Thailand
Mr. Wirot Thongplew	Surin Rajabhat University, Thailand
Assoc. Prof. Dr.Jinnawat Pakotang	Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand
Assoc. Prof. Dr.Sommart Phonkerd	Buriram Rajabhat University, Thailand
Assoc. Prof. Dr.Sanya Kenaphoom	Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand
Assoc. Prof. Sommai Chinnak	Ubon Ratchathani University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Kant Netklang	Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Akkarapon Nuemailhom	Buriram Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Wasan Panyagaew	Chiang Mai University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Anuwat Krasung	Mahachulalongkomrajavidyalaya University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Thanwarut Jamsai	Sisaket Rajabhat University, Thailand
Dr. Jaggapan Cadchumsang	Khon kaen University, Thailand
Mr. Surasak Chamaram	Roi Et Rajabhat University, Thailand

Peer Reviewers**Internal Peer Reviewers :**

Assoc. Prof. Dr.Saraphi Wantrong	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Chalong Sukthong	Surin Rajabhat University, Thailand
Assoc. Prof. Thongchai Wongsena	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Kanuengnit Saiyasophon	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Wiset Chinnawong	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Suwanna Ruttanathummatee	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Jirayu Supsin	Surin Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr.Santhana Goonrat	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Prateep Khaeram	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Kritsada Pinsri	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Urai Jantamattukarn	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Theerawat Purateeranrath	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Saranpat Sripen	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Suthat Kongsup	Surin Rajabhat University , Thailand
Asst. Prof. Dr.Atchara Sukthong	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Aphichart Sangamporn	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Itthiwat Srisombat	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Peerawat Intawee	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Kittisak Ruampattana	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Siam Raso	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Wasanchai Gargkeow	Surin Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Pana Jindasri	Surin Rajabhat University, Thailand
Dr. Chatree Ketphonthong	Surin Rajabhat University, Thailand
Dr. Jirawan Yookasem	Surin Rajabhat University, Thailand
Dr. Benchawan Wongsawadee	Surin Rajabhat University, Thailand
Dr. Damkeng Tothong	Surin Rajabhat University, Thailand
Dr. Thanthep Sitthisuea	Surin Rajabhat University, Thailand
Dr. siwaporn Payakkanan	Surin Rajabhat University, Thailand
Dr. Prapaporn Boonplod	Surin Rajabhat University, Thailand
Dr. Wichitra Photisarn	Surin Rajabhat University, Thailand
Dr. Arunothai Ounthaisong	Surin Rajabhat University, Thailand
External Peer Reviewers	
Prof. Dr.Suwit Theerasasawat	Khon kaen University, Thailand
Assoc. Prof. Dr.Summana Moolsarn	Ubon Ratchathani University, Thailand
Assoc. Prof. Dr.Jinnawat Pakotang	Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

Assoc. Prof. Dr.Sommart Phonkerd	Buriram Rajabhat University, Thailand
Assoc. Prof. Dr.Sanya Kenaphoom	Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand
Assoc. Prof. Dr.Phakdee Phosing	Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand
Assoc. Prof. Dr.Akekapong Wongkamjan	Sisaket Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Jitti Kittilertpaisan	Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand
Assoc. Prof. Sommai Chinnak	Ubon Ratchathani University, Thailand
Assoc. Prof. Boonyoung Munde	Independent Scholar, Thailand
Assoc. Prof. Dr.Chiya Pawabutra	Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand
Assoc. Prof. Dr. Rattana Panyapa	Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand
Assoc. Prof. Dr.Piya Sakcharoen	Ramkhamhaeng University, Thailand
Assoc. Prof. Dr.Taweesak thongtip	Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Sunthorn Khamyod	Maejo University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Parussaya Kiatkheeree	Suratthani Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Paweena Khampukka	Ubon Ratchathani University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Sudarat Homhual	Ubon Ratchathani University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Akkarapon Nuemaihom	Buriram Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Kingkaew Patitungkho	Buriram Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Thanwarut Jamsai	Sisaket Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Sompong Suwannaphuma	Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Bunsanoe Triwiset	Buriram Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Kant Netklang	Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr. Patcharawit Jansirisi	Maha Sarakham University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Emon Saenphuwa	Sisaket Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Ploenpit Thummarat	Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Sukhumwit Saiyasophon	Khon Kaen University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Siripen Attapaiboon	Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Peerasak Worachat	Maha Sarakham University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Wasan Panyagaew	Chiang Mai University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Anuwat Krasung	Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Busakorn Watthanabut	Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Thailand
Asst. Prof. Dr. Pramote Danpradit	Maha Sarakham University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Weerachai Yossothorn	Buriram Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Chot Bodeerat	Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Thatri Mahantarat	Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Orthida Prasarn	Sisaket Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Panit Sripradit	Independent Scholar, Thailand
Asst. Prof. Dr. Thanarat Sa-ard-iam	Phranakhon Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Somkiat Phuphatwibul	Maha Sarakham University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Anon Suanpradit	Buriram Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr. Ruechuta Thepyakul	Prince of Songkla University, Thailand

Asst. Prof. Dr.Chayakarn Ruangsuwan	Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Vimonmas Phatomvanichakul	Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Thaitthat Mala	Valaya Alongkorn Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Manusak Ruangdet	UdonThani Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Amporn Saengchaiya	Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Asana Cherdchoo	Sisaket Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.kitiwat thauyngam	Buriram Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Winiranee thassanathep	Buriram Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Kampeeraphap Inthanu	Buriram Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Chuwong Upali	Rambhai Barni Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Kessiri Thongchalem	UbonRatchathani Rajabhat University, Thailand
Asst. Prof. Dr.Suwit Thirakot	Maha Sarakham University, Thailand
Asst. Prof. Rekha Intarakamhang	Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand
Dr. Anurat Anantanatom	Burapha University, Thailand
Dr. Jaggapan Cadchumsang	Khon kaen University, Thailand
Dr. Prathana Sae-ung	Nakhon Pathom Rajabhat University, Thailand
Dr. Pratoun wannit	Buriram Rajabhat University, Thailand
Dr. Noppon Chaiyason	Maha Sarakham University, Thailand

Dr. Siriwan Guangpeng	Maha Sarakham University, Thailand
Dr. Chatnarongsak Suthamdee	Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand
Dr. Winai Thongpuban	Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand
Dr. Wiphasit Hirunrat	Rajamangala University of Technology Isan Surin Campus, Thailand
Dr. Pisutpong Endoo	Rajamangala University of Technology Isan Surin Campus, Thailand
Dr. Jirasak Bangtamai	UbonRatchathani Rajabhat University, Thailand
Dr. Isarapong Thanadkha	Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand
Dr. Wiyada Waranonvanit	Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Mr. Surasak Chamaram	Roi Et Rajabhat University, Thailand
Miss Supaporn Lapjit	Surin Provincial Office of The Non- Formal and Informal Education, Thailand

Secretary : Mrs. Piyanut Phomphan

Assistant Secretary : Mr. Uthai Kumjon and Miss Phataphon Srigotapet

Journal Design and Artworks : Mr. Anan Sawaengmee, Mr. Nattanan Saengsawang
and Mr. Ekkapong Pokasp

Public Relations : Mrs. Nutsara Mingmongkol, Miss Sasithon Jankra and Miss Utsanee
Jamuadee

Office : Editorial Board, Journal of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University
Dean Office, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Building 38
1 Floor, 186 Moo 1, Surin – Prasat Rd., Nok Mueang, Muang Surin, Surin, Thailand 32000,
Tel./Fax. (+66) 044-513369, 082-7553460
E-mail : jhssru@sru.ac.th
<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jhssru>

บทบรรณาธิการ

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เป็นวารสารทางวิชาการ ที่ได้รับการพิจารณาคุณภาพวารสารของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index : TCI) โดยจัดกลุ่มคุณภาพวารสาร เป็นวารสารกลุ่มที่ 2 และจะถูกคัดเลือกเข้าสู่ฐานข้อมูล ASEAN Citation Index (ACI) ต่อไป ซึ่งวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 นี้ ทางกองบรรณาธิการได้ปรับปรุงแบบการนำเสนอบทความพร้อมกับขอแนะนำสำหรับ ผู้นิพนธ์มีคุณภาพและมาตรฐานที่เข้มข้นกว่าเดิมตามหลักเกณฑ์และข้อเสนอแนะของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย ในคราวประชุมเพื่อชี้แจงเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารวิชาการไทยในฐานข้อมูล TCI เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2561 ณ โรงแรมอวานี จังหวัดขอนแก่น ที่ผ่านมา อาทิ การระบุนับ การแก้ไข และตอบรับบทความ การกำหนดนโยบาย จริยธรรม และเงื่อนไขของวารสารที่ชัดเจนมากกว่าเดิม เป็นต้น เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพวารสารและยกระดับขึ้นสู่ฐานข้อมูลสากล ทั้งนี้ช่องทางการนำส่งบทความ เพื่อพิจารณาเผยแพร่นั้น สามารถนำส่งบทความออนไลน์ได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jhssrru> ซึ่งเป็นระบบการบริหารงานวารสารออนไลน์ด้วยงานระบบ ThaiJo2.0

โดยบทความในวารสารฉบับนี้มีผู้นิพนธ์มาจากหลากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ซึ่งผลงานทางวิชาการดังกล่าวทางกองบรรณาธิการได้จัดส่งไปให้คณะกรรมการกลั่นกรองบทความทางวิชาการที่มาจากหลากหลายหน่วยงานของแต่ละสาขาเป็นผู้พิจารณาเพื่อความสมบูรณ์ของบทความ และมอบให้ผู้นิพนธ์นำบทความไปปรับปรุงแก้ไขเป็นการเรียบร้อยแล้วก่อนการตีพิมพ์ตามกติกาและรูปแบบการตีพิมพ์เผยแพร่ สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ถือได้ว่ามีความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น ประกอบไปด้วยจำนวนบทความรวม 13 บทความ โดยเป็นบทความวิจัย 13 บทความ ซึ่งบทความโดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษากรณีเฉพาะ (Case Study) ที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสนทนากลุ่ม การสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประกอบกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้นิพนธ์ในลักษณะทีมงาน ทำให้บทความมีความละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์ น่าสนใจ

ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ่วงดุลบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพัฒน์ ลาภจิตร

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	II
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Reviewers)	II
บทบรรณาธิการ (Editorial)	XV
บทความวิจัย (Research Articles)	
การศึกษาศักยภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากผลกระทบของ COVID-19 จังหวัดสุรินทร์ A Study of the Socioeconomic Potential of the Border Communities between Thailand and Cambodia to Support Changes Driven by the Effects of COVID-19, Surin Province อรนุช แสงสุข, กานต์ กาญจนพิมาย, ภัทระ อินทรกำแหง, พงษ์พันธ์ พึ่งตน และ นัยนา อรรถนатар Oranuch Saengsuk, Kan Kanjanapimai, Phattara Intaragumhaeng, Pongpun Puington and Naiyana Ajanatorn	1
การศึกษาความผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นไทย : สาเหตุและปัจจัย ที่เกี่ยวข้อง A Study of Translation Errors in English into Thai : Related Causes and Factors อาสนะ เชิดชู Asana cherdchoo	13
การพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัย ราชภัฏสุรินทร์ Curriculum Development and Management Guidelines on General Education Surindra Rajabhat University สันทนา กุศลรัตน์, พนา จินดาศรี และ คณินนิตย์ ไสยโสภณ Santhana Koonrat, Jindasri Jindasri and Khanuengnit Saiyasopon	29

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
การบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง และปุ๋ยอินทรีย์ ขององค์การบริหารส่วน ตำบลแก่งหางแมว อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี Management to Produce Refuse-Derived Fuel (RDF) and Organic Compost by the Kaeng Hang Maeo Subdistrict Administrative Organization in Kaeng Hang Maeo District, Chantaburi Province ลือชัย วงษ์ทอง, สกุล วงษ์กาฬสินธุ์ และ ธงไชย สุขแสวง Luechai Wongthong, Sakul Wongkalasin and Thongchai suksawaeng	47
Enhancing Management System for Career Skill Training Private Schools in China Dansheng Pang, Sanitdech Jintana and Surasak P. Jotaworn	65
The Influence Factors of Green Finance Development were Analyzed Based on the Bank's Perspective Zou Chonglang, Sanitdech Jintana and Chaimongkhon Supromin	83
การศึกษารวบรวมตำรับยาหอมในตำราการแพทย์แผนไทย A Study of the Compilation of Yahom in Thai Traditional Medicine Textbooks ศิริพัทธ์ร์ จันทร์สังสา, สายฝน สมภูสาร, หทัยกาญจน์ เขาวบุตร, กรรณิกา นันตา และ สมฤทัย ยังวรรณ Siripuk Chansangsa, Saifon Somphoosarn, Hathaikarn Yaowaboot, Kannika Nanta and Somruethai Yangwan	99
รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืน ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ Community Economic Development Based on BCG Economic Model Towards Sustainability in Khok Yang Subdistrict Prasat District Surin Province	111

สารบัญญ (Content)

	หน้า (Page)
พิธีอ้อ : การเข้าทรงของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาวในจังหวัดสุรินทร์	177
Oa : The mediumship Ceremony of Lao Ethic Group in Surin Province สรวิทย์ พรเอี่ยมมงคล และ ชนาวัฒน์ จอนจอหอ Sorrawee Porniammongkol and Chanawat Johnjoho	
การศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	193
Study of Factors Affecting Digital Competency Undergraduate Students Surindra Rajabhat University กัญญาพัฒน์ ทั้นแก้ว, นุชจรี บุญเกต, ประชิต อินทะกนก Kullaphut Thunkaew, Nootjaree Boonget and Prachit Intaganok	
ภาคผนวก (Appendix)	
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	211
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์เพื่อตีพิมพ์ ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	212
แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ ลงวารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	226
ใบตอบรับการเป็นสมาชิกวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	227

การศึกษาศักยภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน
บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจาก
ผลกระทบของ COVID-19 จังหวัดสุรินทร์

A Study of the Socioeconomic Potential of the Border
Communities between Thailand and Cambodia to Support
Changes Driven by the Effects of COVID-19, Surin Province

อรนุช แสงสุข¹ กานต์ กาญจนพิมาย² ภัทระ อินทรกำแหง³
พงษ์พันธ์ พึ่งตน⁴ และ นัยนา อรรถนатар⁵

Oranuch Saengsuk¹ Kan Kanjanapimai² Phattara Intaragumhaeng³
Pongpun Puington⁴ and Naiyana Ajanatorn⁵

Received : July 4, 2023; Revised : July 15, 2023; Accepted : July 17, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศในด้านเศรษฐกิจ ในภาคสินค้าและบริการมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้แก่เศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม การกำหนดยุทธศาสตร์การสร้าง ความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเดียวกันเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจนั้นส่งผลต่อ เศรษฐกิจ ภาพรวมและท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาศักยภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากผลกระทบของ COVID-19 จังหวัดสุรินทร์ เป็นการศึกษาเพื่อให้เข้าใจในบริบทของการค้าระหว่างชายแดนท้องถิ่นซึ่งก่อให้เกิด

^{1,2,3,4} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and social sciences Surindra Rajabhat University, Thailand

⁵ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย; Faculty of Humanities and social sciences, LOEI Rajabhat University, Thailand

การขยายตัวทางเศรษฐกิจสามารถขับเคลื่อนท้องถิ่นให้สามารถอยู่ได้ด้วยตนเองซึ่งผู้วิจัยได้โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และเก็บรวบรวม ข้อมูลภาคสนาม โดยการสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูล มาวิเคราะห์โดยวิธีพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

ศักยภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา มีแนวโน้มเติบโตมากขึ้นในพื้นที่ตลาดชองจอมมีการปรับปรุงพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวเศรษฐกิจชายแดนไทย - กัมพูชา หลังสถานการณ์ COVID-19 อาชีพค้าขายของชุมชนได้เริ่มกลับมามีชีวิตชีวา หลังจากหายไปสามปีกว่าผู้ประกอบการค้า มีผลกระทบทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ไม่มาก เพราะได้ตั้งรับกับสถานการณ์ที่มีอาชีพสำรอง สร้างรายได้ช่วงวิกฤติคือการขายในระบอบออนไลน์ การแข่งขัน และการลงทุน การจำหน่ายสินค้าในตลาดชองจอมมีความหลากหลายและจำนวนมาก นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังมีเงินทุนสำรองไว้ในการดำเนินการ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในเรื่องสภาพคล่อง ชาวกัมพูชาจะนิยมบริโภคสินค้าจากประเทศไทย มีความต้องการสินค้าเกือบทุกประเภทที่ส่งออกไปจากประเทศไทย ทำให้เกิดการขยายตัวในการส่งออก มีการค้าขายกันมากขึ้น ถนนในฝั่งไทยสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น มีการขนส่งสินค้าเข้ามาจากในเมือง แต่ในเรื่องของคุณภาพของสินค้านั้นยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร เพราะในตลาดมีสินค้าหลายเกรดให้ได้เลือกหลายระดับ มีทั้งของปลอมตาบอด ของเลียนแบบ ดังนั้นการยกระดับเศรษฐกิจการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมากขึ้น ผู้ประกอบการในชุมชนต้องมีการศึกษาตลาดเพิ่มเติม จัดหาแหล่งสินค้าที่ประหยัดต้นทุนเพิ่มขึ้น และเตรียมวางแผนเรื่องเงินทุนสำรองเพื่อการขยายตลาดในอนาคต มีการปรับปรุงร้านค้า และดูแลความสะอาด จัดร้านให้เป็นระเบียบ ในด้านของสินค้าให้มีคุณภาพ มีความหลากหลายยิ่งขึ้น

คำสำคัญ (Keywords) : จังหวัดสุรินทร์, ชุมชนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา, ผลกระทบของ COVID-19, ศักยภาพทางเศรษฐกิจ

Abstract

Changes in the domestic economy in goods and services have a significant impact both directly and indirectly on the addition of value to the economy. Establishing a strategy to strengthen ties with countries in the same region for economic stability has had an impact on the overall and local economies. Therefore, a study of the socioeconomic potential of the border communities between Thailand

and Cambodia to support changes driven by the effects of COVID-19, Surin province, aimed to understand the context of cross-border trade, which leads to economic expansion and can drive localities to self-sufficiency. Documents, field studies, surveys, observations, interviews, and focus groups were used to collect data in the target areas. The data was descriptively reported.

The socioeconomic potential of border communities between Thailand and Cambodia was growing. Following the COVID-19 incident, the Chong Chom market has been renovated to encourage economic expansion on the Thai-Cambodian border. The trading career of the community has begun to recover. After a three-year break, there was little effect on the quality of life because the communities used online sales as a secondary source of income throughout the crisis. In Chong Chom market, there was a lot of competition, investment, and product sales. Moreover, business owners had reserves to prevent liquidity issues. Cambodian consumers favor Thai products. The demand for almost all of the goods exported from Thailand has increased trade in exports. Thailand's roads were more convenient and faster, making it easier to transport goods from downtown. However, the product's quality was still not as great as it should be because the market offered a wide range of product classes, including duty-free items and fake products. As a result, in order to increase the economic value of the Thai-Cambodian border trade market, entrepreneurs in the community must conduct additional market research as well as find more cost-effective product sources and plan for reserve funds for future market expansion. Shops should be renovated and cleaned regularly. The products should be diverse and have outstanding quality.

Keywords : Surin Province, Border communities between Thailand and Cambodia, Effects of COVID-19, Socioeconomic potential.

บทนำ (Introduction)

การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศในด้านเศรษฐกิจ ในภาคบริการมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เศรษฐกิจขณะที่การเชื่อมโยงเศรษฐกิจในประเทศกับต่างประเทศทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะด้านการค้าและการลงทุน สำหรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจไทย แต่ภาวะเศรษฐกิจโลกที่แตกต่างและขีดความสามารถในการแข่งขันลดลง ทำให้บทบาทของการลงทุนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมีแนวโน้มลดลงประเทศไทยจะเผชิญกับความเสี่ยงในเรื่องโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน เศรษฐกิจไทยยังคง 2 พังพาเศรษฐกิจภายนอกประเทศ ทั้งการส่งออกสินค้า การลงทุน และการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศอย่างมาก จึงมีความอ่อนไหวต่อความผันผวนของเศรษฐกิจโลก และปัจจัยแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป การขยายตัวทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับปัจจัย (ชยันต์ วรธนะภูติ, 2529). การผลิตดั้งเดิมโดยเฉพาะทุนและแรงงานราคาถูกที่มีผลิต ภาคการผลิตต่างเป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก ขณะที่เศรษฐกิจในประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำ ประชาชนระดับฐานรากซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรมีรายได้ไม่น้อยเมื่อเทียบกับนอกภาคเกษตร ประสบความยากจนและมีปัญหาหนี้สินเป็นปัจจัยบั่นทอนความเข้มแข็งของเศรษฐกิจไทย ดังนั้นจึงต้องเตรียมการสร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศพร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหนึ่งในภูมิคุ้มกันนั้นก็คือการให้ความสำคัญชุมชนท้องถิ่นเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเชื่อมโยงกันเป็นสังคมสวัสดิการ เป็นพลังหลักในการพัฒนาฐานรากของประเทศให้มั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองสามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชูสิทธิ์ ชูชาติ, 2542).

ยุทธศาสตร์การสร้างความสำเร็จเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน เขตเศรษฐกิจชายแดน ตลอดจนเชื่อมโยงระบบการผลิตกับพื้นที่ตอนในของประเทศ พัฒนาพื้นที่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยว เสริมสร้างความร่วมมือที่ตระหนักรู้ระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรมและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างศักยภาพชุมชนท้องถิ่นให้รับรู้และเตรียมพร้อมรับกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ สนับสนุนกลไกการพัฒนาระดับพื้นที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดชายแดนให้สามารถพัฒนาเชื่อมโยงกับประเทศ

เพื่อนบ้าน ส่งเสริมศักยภาพด้านวิชาการ และเครือข่ายของสถาบันการศึกษาของไทยที่สร้างความใกล้ชิด และปฏิสัมพันธ์กับประเทศในอนุภูมิภาคเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดน รวมทั้งบูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้บรรลุประโยชน์ร่วมกันทั้งด้านความมั่นคง และเสถียรภาพของพื้นที่ เป็นต้น (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2537).

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่โดยแยกตามภูมิศาสตร์เป็นสองส่วนสำคัญ คือ บริเวณแอ่งสกลนคร และแอ่งโคราช (นครราชสีมา) มีประชากรและชุมชนรวมตัวกันขึ้นตามกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มีแม่น้ำสำคัญเป็นตัวบ่งบอกถึงการกระจายตัวของสังคมตามลุ่มน้ำต่าง ๆ เช่น บริเวณลุ่มแม่น้ำโขง บริเวณลุ่มน้ำสงคราม บริเวณลุ่มน้ำมูล บริเวณลุ่มน้ำชี เป็นต้น มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน 2 ประเทศ คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มีเส้นแบ่งพรมแดนคือแม่น้ำโขง และประเทศกัมพูชา (ราชอาณาจักรกัมพูชา) มีเทือกเขาพนมดงรัก (ดองเร็ก) เป็นแนวพรมแดนตามธรรมชาติ พรมแดนธรรมชาติทั้งสองส่วนมีความสำคัญต่อคนในบริเวณนั้น เนื่องจากมีการติดต่อแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม สังคมและประเพณี รวมถึงการค้าขายมานับตั้งแต่ออดีตจนถึงปัจจุบัน และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเกิดเป็นเขตการค้าชาย (ตลาดพรมแดน) เช่น เกิดเขตการค้า สะพานมิตรภาพไทย-ลาว บริเวณด่านศุลกากรท่าลี่ ด้านศุลกากรหนองคาย ด้านศุลกากรมุกดาหาร เป็นต้น เกิดเขตการค้าพรมแดนธรรมชาติ เช่น จุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก จุดผ่านแดน ถาวรช่องสง่างา จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ติดกับประเทศกัมพูชาและมียุทธศาสตร์การบูรณาการบริเวณชายแดนให้มีความเข้มแข็งทางการค้า และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านในการส่งเสริมการค้าการลงทุนที่ตลาดการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ปัจจุบัน

จังหวัดสุรินทร์มีตลาดการค้าชายแดน คือ จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม และได้รับการยกฐานะจากจุดผ่อนปรนเป็นจุดผ่านแดนถาวร เมื่อปี พ.ศ. 2545 ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่บ้านด่าน ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง ติดต่อกับ อำเภอโอรส์เสม็ด จังหวัดอุดรธานี ประเทศกัมพูชา ซึ่งเป็นพื้นที่เศรษฐกิจการค้าชายแดนที่สำคัญที่มีการค้าขายสินค้าระหว่างประเทศไทย-กัมพูชา โดยมีมูลค่าการค้าชายแดนด่านช่องจอมในปี พ.ศ.2558 มีมูลค่าการค้ารวม 2,847.62 ล้านบาท โดยมีการส่งออกสินค้า 860,436 ล้านบาท และมีการนำเข้าสินค้า 563,909 ล้านบาท มีดุลการค้า 296,527 ล้านบาท (กองความร่วมมือการค้า และการลงทุนกรมการค้าระหว่างประเทศ, 2564) ตลาดการค้าชายแดนช่องจอมจึงเป็นจุดกระจายสินค้าไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และกระจายสินค้าสู่อินโดจีนที่สำคัญ พร้อมทั้งเสริมศักยภาพให้กับการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน และการท่องเที่ยวตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้านได้เป็นอย่างดีจากการขยายตัวในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นความร่วมมือกันในการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

การก้าวไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) นับเป็นการเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุนให้กับผู้ประกอบการไทยและเป็นโอกาสของสินค้าไทยในการส่งออกมากขึ้น นอกจากนี้เป็นโอกาสทางการค้าชายแดนให้มีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากปัจจัยสนับสนุนหลายประการ เช่น การเชื่อมโยงคมนาคมขนส่ง และระบบโลจิสติกส์ ซึ่งการรวมกลุ่มอาเซียน นอกจากจะทำให้การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ แรงงาน เงินลงทุน เป็นไปอย่างเสรีมากขึ้น การค้าชายแดนมีแนวโน้มเติบโตสูงขึ้น จึงนับว่าเป็นโอกาสที่ดีต่อผู้ประกอบการค้า ประชาชนในการส่งเสริมให้มีรายได้จากการค้าและบริการการท่องเที่ยวมากขึ้น อันส่งผลให้จังหวัดสุรินทร์ได้ดุลการค้าชายแดนกับประเทศกัมพูชา จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นว่าสถานการณ์โรคระบาด COVID-19 ปัจจุบันได้สร้างความเสียหายและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงชุมชนบ้านด่าน ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากมาตรการสั่งปิดตลาดชายแดนของจอม จากการประกาศของหน่วยงานรัฐ และสาธารณสุขห้ามคนเข้าออก ทำให้ชุมชนบ้านด่านผู้ที่เคยประกอบอาชีพค้าขายหรือที่หาของป่า มาวางขายในตลาดเกิดภาวะขาดสภาพคล่องในการทำมาหากินเพื่อเลี้ยงครอบครัว และสร้างเศรษฐกิจชุมชนจากการขาดรายได้ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชาติ ที่มีจุดเริ่มต้นจากเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นก่อนที่จะขยายไปสู่เศรษฐกิจระดับชาติจะเป็นการสร้างโอกาสการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันในชุมชนในเขตชายแดนเพื่อการดำเนินชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาศักยภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากผลกระทบของ COVID-19 จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งผู้วิจัยได้โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยวิธีพรรณนาตามลำดับขั้นตอนต่อไป การศึกษาในเชิงเอกสาร ผู้วิจัยทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

จากหนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม เอกสารแสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด หลักการ รูปแบบ ความสัมพันธ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2. พื้นที่การวิจัย การศึกษาในภาคสนามชายแดนไทย-กัมพูชาซึ่งเป็นชุมชนบ้านด่านอำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population)/ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 5 คน พ่อค้าแม่ค้าชายแดนไทยกัมพูชา จำนวน 5 คน ผู้นำชุมชนและศาสนา จำนวน 5 คน ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ที่จะสามารถให้ข้อมูลที่สำคัญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในประเด็นที่ศึกษา และเป็นผู้ที่ยินดีจะให้ข้อมูลเชิงลึกถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามบริบทของพื้นที่

4. เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย - แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth – Interview) ลักษณะของเครื่องมือ - เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In – Depth Interview) แบบสำรวจ แบบสังเกต ประเด็นสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาความรู้พื้นฐานทั่วไป เพื่อกำหนดประเด็นคำถามเพื่อใช้เป็นแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยยึดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาให้การรับรอง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวางแผนก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อม สำหรับการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลวิจัยภาคสนามเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเชิงคุณภาพเป็น ขั้นตอนการลงพื้นที่จริง เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก - การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มโดยใช้แบบบันทึกการสนทนาและรวบรวมข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งในส่วนผลการวิจัย เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกและการทำสนทนากลุ่มย่อย แบบสำรวจ ดังนั้นเพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ในงานวิจัยนี้ จะใช้ระเบียบวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลก็จะมีเตรียมข้อมูล และการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล นำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย (Research Results)

การพัฒนาประเทศได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตด้วยการพัฒนาประเทศได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต การขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งและสามารถดำรงอยู่รอดในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในสังคม ปัจจุบันได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ การปรับเปลี่ยนการผลิต การปรับเปลี่ยน

อาชีพ บทบาทผู้นำองค์กรสิ่งสำคัญในการผลักดันระบบเศรษฐกิจชายแดนไทย กัมพูชา ซึ่งผู้วิจัยและคณะได้ลงพื้นที่สอบถามข้อมูลชุมชน สามารถแยกระบบเศรษฐกิจและสังคมได้

จะเห็นได้ว่า จำนวนประชากรของทั้งสองประเทศมีจำนวนสูงขึ้นทั้งสองประเทศ ส่วนปริมาณ การค้าคนกัมพูชานิยมบริโภคสินค้าที่ส่งออกจากประเทศไทย คนกัมพูชาจะนิยมบริโภคสินค้าจากประเทศไทย มันจึงกลายเป็นเชิงปริมาณว่าชาวกัมพูชามีความต้องการสินค้าเกือบทุกประเภทที่ส่งออกไปจากประเทศไทย ทำให้เกิดการขยายตัวในการส่งออก มีการค้าขายกันมากขึ้น ถนนหนทางในฝั่งไทยสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น มีการขนส่งสินค้าเข้ามาจากในเมือง

การขยายตัวเศรษฐกิจชายแดนไทย - กัมพูชา เกิดขึ้นได้อย่างไรในช่วงที่ผ่านมาสะท้อนจากคนเข้า - ออกการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา พบว่าปริมาณการค้าที่ผ่านพิธีการศุลกากรในปีที่ผ่านมา มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 6,784,471.60 ล้านบาท จำแนกเป็นการนำเข้า 8,409.70 ล้านบาท และการส่งออก 76,061.90 ล้านบาท ซึ่งประเทศไทยได้เปรียบดุลการค้า 67,652.20 ล้านบาท เมื่อพิจารณาการค้าชายแดนเปรียบเทียบกับการค้าระหว่างประเทศไทย-กัมพูชา จะเห็นได้ว่าการค้าชายแดนมีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 75 ของการค้าระหว่างประเทศไทย-กัมพูชา ในปี 2540 มูลค่าการค้าระหว่างประเทศ 11,825 ล้านบาท (ร้อยละ100) มูลค่าการค้า ชายแดน 8,271 ล้านบาท (ร้อยละ70) ในปี 2550 มูลค่าการค้าระหว่างประเทศ 48,406 ล้านบาท (ร้อยละ 100) มูลค่าการค้าชายแดน 37,354 ล้านบาท (ร้อยละ77) ในปี 2555 มูลค่าการค้าระหว่างประเทศ 94,911 ล้านบาท (ร้อยละ 100) มูลค่าการค้าชายแดน 84,471 ล้านบาท (ร้อยละ89) การค้าชายแดนโตร้อยละ15 ต่อปี เวทีสัมมนา “การค้าชายแดนดาวรุ่งส่งออกไทยสู่ AEC ” พงนิ อรรถ โรจน์ภิญโญ ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กล่าวว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความสำคัญกับการค้าชายแดนได้มียุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะขึ้นมาโดยยุทธศาสตร์ดังกล่าว ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ มาตรฐานการให้บริการและอำนวยความสะดวกบริเวณจุดผ่านแดน เป็นต้น ขณะทีนโยบายรัฐบาลได้ เร่งรัดให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพในจังหวัดชายแดนเพื่อส่งเสริมการค้า การตลาด การลงทุน การจ้างงานและการใช้วัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้านสร้างมูลค่าเพิ่มและส่งออกทำให้ ได้รับประโยชน์ร่วมกัน

ซึ่งจากข้อมูลการค้า พบว่า การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา มีบทบาทสูง และมีแนวโน้มที่จะขยายตัว เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องสาเหตุประการหนึ่ง เนื่องจากความสะดวกรวดเร็วของการขนส่งสินค้าตามเส้นทางรถยนต์ ระบบโลจิสติกส์ที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการอำนวยความสะดวก

ความสะดวกด้านพิธีการศุลกากรด้วยระบบ ECustoms ทำให้การนำเข้า-ส่งออก มีความสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา มีสินค้าขาเข้าที่สำคัญคือ ไม้ไผ่ ไม้แปรรูปหรือผลิตภัณฑ์

ถึงแม้ปัจจุบันรัฐบาลจะมีนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนระหว่างกันแต่สภาพปัญหาการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ที่เกิดจากข้อจำกัดต่าง ๆ อาทิ การลักลอบหนีภาษี และการหลีกเลี่ยงภาษี การปฏิบัติพิธีการ ศุลกากรล่าช้า การบริหารจัดการจุดผ่านแดนที่ไม่รวมอยู่ในที่เดียวกัน เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ เครื่องมือเครื่องใช้ไม่ทันสมัย การชำระเงินไม่มีระบบที่เป็นมาตรฐานสากล การบังคับใช้กฎหมาย การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ การประสานงานระหว่างไทย-กัมพูชา ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงบริเวณชายแดน (เช่น การลักลอบหลบหนีเข้าเมือง การลักลอบค้า ยาเสพติด รวมทั้งปัญหาการปกป้องเขตแดน) ตลอดจนสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่าง ๆ (เช่น การคมนาคม การสื่อสาร) เหล่านี้ยังคงเป็นอุปสรรคทางการค้าชายแดนที่สำคัญ

การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา “สินค้าที่ขายอยู่ในตลาดชองจ่อมมีความหลากหลายมีความเพียงพอต่อความต้องการนักท่องเที่ยว แต่ในเรื่องของคุณภาพของสินค้านั้นยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร เพราะในตลาดมีสินค้าหลายเกรดให้ได้เลือก หลายระดับ มีทั้งของปลอมภาษี ของเลียนแบบ ดังนั้นลูกค้าต้องเลือกให้ดี เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตนเอง ส่วนการเดินทางนั้นมีความสะดวกและรวดเร็วเป็นอย่างมากเพราะทุกวันถนนทุกสายทะลุเข้าหากันได้” (สัมภาษณ์, นายชุมพล ปัทวัน, 2565)

“ศักยภาพทางเศรษฐกิจ ผู้ประกอบการค้า การแข่งขัน และการลงทุนนั้น ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ สินค้าที่จำหน่ายในตลาดชองจ่อมมีความหลากหลายและจำนวนมาก นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังมีเงินทุนสำรองไว้ในการดำเนินการ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในเรื่องสภาพคล่องซึ่งมีความมั่นใจต่อความสามารถในการแข่งขันของตนเนื่องจากมีลูกค้าประจำที่ติดต่อกันมาเป็นเวลานาน” (สัมภาษณ์, ผู้ประกอบการค้าในตลาดชายแดน, 2565) ด้านผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา มีทั้งผลดีและผลเสีย

หลังสถานการณ์โควิด 19 ผลดี คือ อาชีพของชุมชนได้เริ่มกลับมาใช้ชีวิตชีวา หลังจากหายไปสามปีกว่า ส่วนผลเสีย การค้าชายแดนส่งผลให้การดำเนินชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเคยชินกับอาชีพเกษตรกรรมกลายเป็นทุนนิยม และสภาพแวดล้อมก็ได้รับผลกระทบด้านมลพิษ และการจัดการกับสิ่งปฏิภูมิต่าง ๆ “ไม่มีผลกระทบทางด้านชีวิตความเป็นอยู่มากนักหลังสถานการณ์โควิด เพราะได้ตั้งรับกับสถานการณ์ที่มีอาชีพสำรอง สร้างรายได้ช่วงวิกฤติคือการขายของออนไลน์” (สัมภาษณ์, นายเอกรัตน์ มาพะดุง, 2565) “ผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนชายแดนที่ผ่านมามีแน่นอนทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม

ด้านเศรษฐกิจหลังสถานการณ์การวิกฤติ การค้าเริ่มกลับมาฟื้นตัวแต่ก็ใช้เวลาพอสมควร สังคมทุกวัน เห็นผู้คนสวมแมสถือว่าเป็นวิถีชีวิตใหม่ไปเลยก็ว่าได้” (สัมภาษณ์, ดร.กิตติธัช นาชัย, 2565)

การยกระดับเศรษฐกิจชายแดนไทย - กัมพูชา การพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนสำหรับผู้ประกอบการ ซึ่งได้แก่ พ่อค้าที่เข้ามาขายบริเวณตลาดช่องจอม จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ มีความมั่นใจในระบบเศรษฐกิจโดยเฉพาะการค้าขายของตนทั้งยอดขายในแต่ละวัน ด้านเงินลงทุน มีคู่ค้าที่ค่อนข้างเหนียวแน่น การเตรียมแผนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม ที่จะเกิดขึ้น แต่ผู้ประกอบการก็ต้องค้าขายอยู่บนพื้นฐานของการปรับตัว และความไม่ประมาท ดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องมีการศึกษาตลาดเพิ่มเติม จัดหาแหล่งสินค้าที่ประหยัดต้นทุนเพิ่มขึ้น และเตรียมวางแผนเรื่องเงินทุนสำรองเพื่อการขยายตลาดในอนาคต มีการปรับปรุงร้านค้าในด้านของสินค้าให้มีคุณภาพ มีความหลากหลายและดูแลความสะอาด จัดร้านให้เป็นระเบียบ เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคเข้ามาเลือกซื้อของในร้าน นอกจากนี้ยังต้องเตรียมความพร้อมเรื่องของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารกับชาวต่างชาติที่เข้ามาค้าขาย ไม่ว่าจะเป็นภาษาถิ่นและภาษาสากลให้สามารถสื่อสารได้ดี เพื่อเป็นประโยชน์ทางการค้า

ในแง่ของการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพระบบเศรษฐกิจชายแดนไทย - กัมพูชา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความคิดเห็นในเรื่องดังนี้

1. ควรมีการปรับปรุงในเรื่องของสถานที่จอดรถ ให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าหรือนักท่องเที่ยว เนื่องจากในปัจจุบันนักท่องเที่ยวที่มาซื้อสินค้าส่วนใหญ่มักพบปัญหาในเรื่องของสถานที่จอดรถ เพราะต้องตากแดด โดยเฉพาะในวันหยุดราชการ เสาร์ อาทิตย์ จะมีประชาชนเข้ามาจับจ่ายใช้สอยเป็นจำนวนมาก ทำให้ที่จอดรถของตลาดไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

2. ควรมีการปรับปรุงเรื่องการจัดการขยะและกลิ่นบริเวณตลาด ถือว่ายังไม่ค่อยสะอาดเท่าที่ควร เพราะยังมีปัญหาเรื่องการส่งกลิ่นที่มาจากขยะ กลิ่นที่มาจากท่อระบายน้ำ กลิ่นจากเสื้อผ้า ซึ่งหากจัดปัญหาเหล่านี้ได้จะมีผลต่อการขยายตัวของกลุ่มลูกค้าเพิ่มขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยศักยภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ในบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ได้ดังนี้

1. การค้าระดับท้องถิ่น เป็นการค้าชายแดนที่ประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ตามบริเวณแนวชายแดนของทั้งสองประเทศได้ทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน โดยมีมูลค่าครั้งละไม่มาก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น สินค้าอุปโภค

บริโภค สินค้าเกษตรบางชนิด สินค้าที่หาได้จากธรรมชาติ ทั้งนี้เพื่อนำกลับไปใช้หรือค้าขาย ในท้องถิ่นของตน การขนส่งจึงมักใช้ล้อเลื่อนบรรทุกหรือใช้แรงงานคนหาบเร่หรือหิ้ว สินค้า เป็นการค้าที่มีกรรมวิธีไม่ยุ่งยากและมีความสะดวกรวดเร็ว

2. สิทธิประโยชน์ด้านภาษีศุลกากร ชายแดนได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีศุลกากร ตามที่ กรมศุลกากรกำหนดแนวทางปฏิบัติการจัดเก็บภาษี ณ จุดผ่อนปรนการค้าไว้ว่า การนำสินค้าเข้ามา ในปริมาณเล็กน้อยเพียงเพื่ออุปโภคบริโภคตามแนวชายแดน โดยนำมาซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกัน และกัน ณ จุดผ่อนปรนการค้า กรมศุลกากรไม่ได้เรียกเก็บภาษีแต่อย่างใด สำหรับการนำสินค้า เข้ามาเป็นจำนวนมากมีลักษณะเป็นการค้าขายเพื่อเอากำไร สินค้าดังกล่าวจะต้องเสียภาษี ตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง พระราชกำหนด พิกัดอัตรา ศุลกากร พ.ศ.2530 ในภาค 4 ประเภท 5 บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิในการยกเว้นภาษีอากรแก่ของ ที่นำติดตัวเข้ามาในประเทศไทยไว้ ของส่วนตัวที่เจ้าของนำเข้ามาพร้อมกับตนสำหรับใช้เองหรือใช้ใน วิชาชีพต้องมีจำนวนพอสมควรแก่ฐานะ เว้นแต่รถยนต์ อาวุธปืนและกระสุนปืน และเสบียง ทั้งนี้บรรทุกต้องไม่เกินสองร้อยยวมวน สุราหนึ่งลิตร

3. สิทธิพิเศษยกเว้นหลัก MFN การค้าชายแดนได้รับสิทธิพิเศษเป็นข้อยกเว้นของ หลักปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (Most – Favored Nation Treatment: MFN) ซึ่งเป็น หลักกฎหมายการค้าระหว่างประเทศขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ที่กำหนดให้ประเทศภาคีประเทศใดประเทศหนึ่ง ปฏิบัติต่อประเทศภาคีใดอีกประเทศหนึ่งอย่างไร จะต้องปฏิบัติเช่นนั้นต่อประเทศภาคีอื่นด้วย เพื่อให้ทุกประเทศภาคีได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม กัน โครงการที่มีสินค้าจำนวนมากปริมาณอยู่ที่ตัวสัญญาเกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน เนื่องจาก ดำเนินการโดยผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคลเข้าไปใช้ที่ดินและแรงงานในพื้นที่บริเวณชายแดนของ ประเทศเพื่อนบ้านเพื่อทำการผลิตและรับซื้อสินค้าเกษตรที่ผลิตได้ ส่งกลับเข้ามายังประเทศไทยด้วย การขนส่งทางบกผ่านด่านศุลกากรชายแดนซึ่งจะถูกบันทึกว่าเป็นข้อมูลการค้าชายแดน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ศักยภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากผลกระทบของ COVID-19 จังหวัดสุรินทร์ ผลกระทบค่อนข้างน้อยต่อระบบเศรษฐกิจ ประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อการติดต่การค้าชายสินค้า คือ

กฎหมายระหว่างประเทศ การให้บริการ สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการค้าขาย รวมถึง คุณภาพของสินค้า และสามารถนำผลไปใช้โดยองค์การบริหารส่วนตำบลด้านได้

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป มีประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาเพิ่มเติมในมิติอื่น ๆ คือ การศึกษาวิเคราะห์กฎหมายที่เป็นปัญหาหรือล้าหลังและเป็นอุปสรรคต่อการการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา หากเราพิจารณาประเด็นเหล่านี้แล้วจะช่วยเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนชายแดนไทย-กัมพูชาได้ หรือสามารถออกกฎหมายเฉพาะท้องถิ่นในการกำหนดขอบเขตการนำสินค้าเข้าออกหรือสินค้าบางประเภทเข้ามาได้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมการค้าต่างประเทศ. (2544). “การค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.dft.moc.go.th/document/forentradeserince.horizon> สืบค้น 15 ธันวาคม 2565.
- ชัยนต์ วรรณะภูติ. (2529). **คู่มือการวิจัยเพื่อการพัฒนา**. ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชุมพล ปัทวัน. (2565, กรกฎาคม 7). **เจ้าหน้าที่รัฐ**. สัมภาษณ์.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ. (2542). **ศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. เชียงใหม่ : ลานนาการพิมพ์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2537). **อุดมธรรมนำจิตสำนึกของสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- สุวิจักขณ์ กุลยศขัยกุล. (2565, กรกฎาคม 12). สัมภาษณ์.
- เอกรัตน์ มาพดุง. (2565, กรกฎาคม 7). สัมภาษณ์.

การศึกษาคความผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นไทย :
สาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
A Study of Translation Errors in English into Thai :
Related Causes and Factors

อาสนะ เชิดชู¹
Asana Cherdchoo¹

Received : August 20, 2023; Revised : August 29, 2023; Accepted : August 30, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำให้ผู้เรียนอังกฤษที่เป็นคนไทยแปลผิดในการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นไทย งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษสาขาในสังกัด สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 20 คน เครื่องมือวิจัยได้แก่ ข้อมูลอัตนัย และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเอกสาร ผลการวิจัย พบว่า สาเหตุและปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนไทยแปลไม่ได้หรือแปลผิดบ่อย ได้แก่ ผู้เรียนไม่รู้คำศัพท์มากพอ ไม่รู้การเลือกคำที่เหมาะสมกับบริบท ไม่เข้าใจเรื่องวลี คำขยายต่าง ๆ ความสอดคล้องระหว่างประธาน และกริยา ไม่รู้ความหมายของคำสำนวน และไม่มีความรู้เรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ

คำสำคัญ (Keywords) : สาเหตุและปัจจัย, ความผิดพลาดในการแปล, ภาษาอังกฤษเป็นไทย, นักศึกษา

Abstract

The research aims to study the relevant causes and factors that make Thai learners of English unable to learn and translate English correctly. This is a qualitative research. The samples of this research were 20 Business English Program Students,

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ; Faculty of Humanities and Social Sciences, Sisaket Rajabhat University; e-mail : cherdchoo72@yahoo.com

Faculty of Humanities and Social Science, Sisaket Rajabhat University. The research instruments were subjective data and interviews. The data analysis was documents analysis. The research findings were as following; 1) The causes and factors related to the translation errors made by the students in the study could be described as followa. They had no sufficient vocabulary, not knowing how to select an appropriate word in a context, not understanding phrases, modifiers, a subject-verb agreement, not knowing the meaning of idioms in English. 2) Additionally, the students under study had no or little knowledge about the world affairs, which in certain cases may be essential to the translation process.

Keywords : Causes and Factors, Translation Errors, English into Thai, Students

บทนำ (Introduction)

ภาษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ ในชีวิตประจำวัน เราจะต้องใช้ภาษาซึ่งอาจจะเป็น วจนะภาษา คือ คำพูดหรือการเขียน หรืออาจจะเป็นอวจนะภาษา คือ ภาษาที่ไม่เกี่ยวกับคำพูด เช่น ท่าทาง สัญญาณ ป้ายต่าง ๆ เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า อารยธรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นมาได้เพราะมีภาษา เป็นสื่อ เทคโนโลยีนวัตกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นได้เพราะภาษา การดำเนินชีวิตต้องอาศัยภาษาเป็นตัวสื่อ เมื่อมนุษย์จะต้องสร้างที่อยู่อาศัยแบบง่าย ๆ หรือสิ่งมหัศจรรย์ เช่น พีระมิด พวกเขาต้องใช้ภาษา เป็นตัวสื่อ เช่น จะบอกว่า จะยกของพร้อมกันเมื่อไหร่ วางไว้ตรงไหน จะส่งสัญญาณอะไรบอก เพื่อว่าพวกเขาจะได้ลงมือทำอย่างพร้อมเพรียงกัน ดังนั้นสามารถพูดได้ว่าภาษาเป็นปัจจัยสำคัญ ในการสร้างสังคมและอารยธรรมให้กับมวลมนุษย์ ซึ่งหลายแสนปีก่อน มนุษย์ได้มีการวิวัฒนาการ อย่างช้า ๆ โดยเริ่มจากการที่พวกเขาหยุดคลื่นขยับขึ้นยืนตัวตรง แล้วค่อย ๆ เดินสองขา จากนั้น พวกเขาได้วิวัฒนาการไปอย่างรวดเร็ว เมื่อพวกเขามีภาษาใช้ สิ่งนี้ได้ช่วยให้พวกเขามีชีวิตที่ง่ายขึ้น และมีความร่วมมือมากขึ้นระหว่างคนหรือกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนี้ได้เพราะมนุษย์มีภาษาใช้นั่นเอง

จากการคำนวณ พบว่า ในปัจจุบันมีภาษาอยู่ประมาณ 6,000 ภาษา อยู่บนโลกนี้ (Finegan, 2008 : 216) บางภาษามีผู้ใช้หลายร้อยล้านคน แต่บางภาษามีจำนวนสิบล้าน หรือจำนวนแสน มีบางภาษาที่ผู้ใช้ในปัจจุบันเป็นจำนวนร้อย บางภาษาที่ในปัจจุบันมีคนใช้ไม่ถึงสิบล้าน และน่า กังวลคือพวกใช้ภาษาดังกล่าวเป็นคนสูงอายุ ผู้เชี่ยวชาญประเมินว่าภาษาที่มีคนใช้จำนวนไม่กี่คนนี้ จะสูญหายไปจากโลกนี้ พร้อมกับคนที่พูดที่ตายไป บางภาษามีคนใช้เป็นจำนวนมาก เช่น ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส จีน นอกจากนี้ผู้พูดภาษาเหล่านี้มีอิทธิพลต่อชุมชนอื่น ๆ ในด้านในด้าน

การเมือง เศรษฐกิจและการเมือง ดังนั้น ภาษาดังกล่าวจึงครอบงำ หรือมีอิทธิพลเหนือภาษาอื่น ๆ ทั่วโลก ผลลัพธ์คือภาษาที่โดนครอบงำจะสูญหายไป หรือจะมีคนใช้น้อยหรือไม่การใช้ก็เลย มีการประเมินว่าทุก ๆ สองถึงสามสัปดาห์ ภาษาหนึ่งภาษาจะสูญหายไปจากโลกนี้ตลอดการ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง (Coulmas, 2013 : 5) นอกจากนี้หากย้อนกลับไปหลายร้อยปีก่อนเมื่อผู้คนเดินทางจากดินแดนต่าง ๆ มาพบกันด้วยเหตุผลทางการค้า การเมือง หรือด้านอื่น ๆ พวกเขาจำเป็นต้องมีภาษากลาง หรือ Lingua Franca (McKay, 2006: 19) เพื่อใช้ในการสื่อสาร เมื่อไม่มีภาษากลาง พวกเขาได้คิดภาษาขึ้นมาเพื่อสื่อสารกันเรียกกันว่าภาษาแก๊ซด (Pidgin) เมื่อภาษานี้มีระบบและหลักการใช้มากขึ้นจะกลายเป็นภาษาลูกผสมไป (Creole) ซึ่งปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ทางวิทยาศาสตร์ และด้านอื่น ๆ เป็นสิ่งที่ไม่อาจจินตนาการได้สำหรับคนที่มีชีวิตอยู่เมื่อหลายร้อยปีก่อน นวัตกรรมต่าง ๆ ได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีความสะดวกในการคมนาคม และสื่อสาร เมื่อการคมนาคมสะดวก การเคลื่อนที่ของผู้คนจากที่หนึ่งไปสู่ที่หนึ่งก็ทำได้สะดวกมากขึ้นเช่นกัน และเมื่อผู้คนจากส่วนต่าง ๆ ของโลกมาพบปะกันหรือรวมตัวกัน จึงจำเป็นต้องมีภาษากลาง หรือ Lingua Franca เพื่อใช้ร่วมกัน หนึ่งในภาษาที่ใช้ร่วมกันมากที่สุดคือภาษาอังกฤษ เราปฏิเสธไม่ได้ว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาร่วมและภาษาสากล ที่คนใช้กันมากที่สุดทุกที่ที่เราไป เราจะพบการใช้ภาษานี้อยู่ทั่วไป เช่น ป้ายบอกทาง การโฆษณา คำประกาศ คำเตือน เมนูอาหาร หรือป้ายฉลากสินค้า (McKay, 11) กล่าวโดยย่อ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาร่วมที่ได้รับการยอมรับ และใช้เป็นภาษาสากล ใช้กันทั่วไปในการประชุมนานาชาติ เช่น UN ASEAN EU ใช้ในระบบการควบคุมการจราจรทางทางอากาศ ในการศึกษาในต่างประเทศ ในทางการแพทย์ เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สำคัญประมาณ 80% ของเนื้อหาใน Internet เป็นภาษาอังกฤษ (McKay, 12) ถึงแม้ว่าภาษาอังกฤษมีการใช้กันทั่วโลกและเป็นภาษาใช้กันส่วนใหญ่ในอินเทอร์เน็ต แต่ไม่ใช่ทุกคนจะสามารถสื่อสารและเข้าใจภาษานี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อทุกคนไม่เข้าใจภาษานี้จึงต้องมีการแปลเข้ามาช่วย เพื่อให้การสื่อสารเกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตามการแปลผิดจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาของแต่ละท้องถิ่นอาจเกิดความผิดพลาดได้ ซึ่งอาจมีสาเหตุและปัจจัยที่แตกต่างกันของแต่ละท้องถิ่น เช่น ภาษาไทย ถึงแม้ว่าจะมีการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยมาหลายร้อยปีแล้ว แต่ยังพบว่าการถ่ายทอดเทคนิควิธีการแปลไปยังคนรุ่นถัดไปมีความผิดพลาดอยู่ ถึงแม้จะเป็นการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการแปลก็ตาม (จิตสุตา ละอองผล, 2561 : 386; สมหมาย โชติรัตน์, 2565 : 80; ฤทัย พานิช, 2565 39 - 40)

การแปลหมายถึง การถ่ายทอดความหมายของสารในต้นฉบับภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง คำว่า translate ซึ่งหมายถึง การแปลมีรากศัพท์มาจากคำว่า Translatum ซึ่งเป็นรูปหนึ่งของคำว่า

Transfere ซึ่งหมายถึง ‘ถ่ายทอด’ หรือ ‘ส่งผ่าน’ ด้วยเหตุนี้ นักแปลจึงทำหน้าที่เสมือนตัวกลางในการสื่อสารผู้ถ่ายทอดความหมาย โดยการนำเอาความหมายทั้งหมดจากต้นฉบับ มาถ่ายทอดให้เป็นบทแปลในอีกภาษาหนึ่ง ซึ่งนอกจากจะต้องรักษาความหมายเดิมไว้แล้ว ยังจำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติและสอดคล้องกับจารีตของภาษานั้นอย่างแท้จริง (ปัญญา บริสุทธิ์, 2533)

นักวิชาการด้านการแปลได้ให้คำจำกัดความของ “การแปล” ไว้มากมาย อาทิ

สิทธา พิณีจวุตล (2543 : 13) “การแปล คือ การถ่ายทอดข้อความจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่งโดยรักษารูปแบบ คุณค่า และความหมายในข้อความไว้อย่างครบถ้วน รวมทั้งความหมายแฝงซึ่งได้แก่ความหมายทางวัฒนธรรม ประชญา ความคิด ความรู้สึก”

ประเทือง ทินรัตน์ (2543 : 4) “การแปล คือ การถ่ายทอดความคิดจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่งโดยให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามต้นฉบับทุกประการไม่มีการตัดต่อหรือแต่งเติมใด ๆ”

Newmark (1988 :7) “Translation is a craft consisting in the attempt to replace a written message and/or statement in one language by the same message and/or statement in another language.”

Peter Newmark (1988 : 5) “Translation is rendering the meaning of a text into another language in the way that the author intended the text.”

Roger T. Bell (1991) “Translation is the replacement of a representation of a text in one language by a representation of an equivalent text in a second language.”

ศาสตราจารย์ ดร.สิทธา พิณีจวุตล (2542) “การแปล คือ การถ่ายทอดข้อความจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง โดยรักษารูปแบบ คุณค่า และความหมายใน ข้อความเดิมไว้อย่างครบถ้วน รวมทั้งความหมายแฝง ซึ่งได้แก่ ความหมายทางวัฒนธรรม ประชญา ความคิด ความรู้สึก เป็นต้น”

ศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา บริสุทธิ์ (2533) “การแปล คือ การถ่ายทอดความหมาย โดยการนำเอาความหมายทั้งหมดจากต้นฉบับมาถ่ายทอดให้เป็นบทแปลในอีก ภาษาหนึ่ง ซึ่งนอกจากจะต้องรักษาความหมายเดิมไว้แล้ว ยังจำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติและสอดคล้องกับจารีตของภาษานั้นอย่างแท้จริง”

จากข้อความที่ยกมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการแปลมิได้เป็นเพียงการนำเสนอหรือถ่ายทอดความหมายของคำที่ผูกกันเป็น ประโยคเท่านั้น หากแต่หมายรวมถึงความเข้าใจในโครงสร้าง ไวยากรณ์ ตลอดจนบริบทในการสื่อสารและวัฒนธรรมนั้นๆ เพื่อ จะสามารถนำองค์ประกอบเหล่านี้ มาถ่ายทอดจากภาษาหนึ่ง ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ภาษาต้นทาง” (Source language) เป็นอีกภาษา

หนึ่งซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ภาษาปลายทาง” (Target language) ได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมชาติ โดยพยายามคง ความหมายและรูปแบบของภาษาต้นทางให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อให้ผู้อ่านงาน แปลเกิดความรู้สึกที่ไม่แตกต่างจากผู้อ่าน ต้นฉบับ

การแปลด้วยคอมพิวเตอร์ ปัจจุบัน มีคนจำนวนมาก ที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการเรียน ภาษา เพราะมันให้ความสะดวก ง่ายและมีความรวดเร็วทันใจ เมื่อพูดถึงการแปลตามประสบการณ์ สอบการแปลมาหลายปีได้สังเกตเห็นว่าผู้เรียนใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีในการแปลอยู่เป็นประจำ ซึ่งว่าตามเป็นจริงแล้ว การใช้เทคโนโลยีช่วยในการแปลภาษามีใช้สิ่งที่ผิด หรือเลวร้ายอะไร แต่ข้อ สำคัญก็คือว่า ผู้เรียนหรือผู้ใช้ต้องมีความรู้ในด้านภาษาช่วยด้วยไม่ใช่เชื่อในสิ่งที่ได้เต็มร้อย คือต้องรู้ ด้วยว่าการแปลนั้นมีความถูกต้องมากน้อยแค่ไหน มีผู้เรียนจำนวนไม่น้อยที่มีความเชื่อว่า เทคโนโลยี การแปลมีความถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์ คือเชื่อถึงขั้นที่ว่าเมื่อผู้สอนได้ทักท้วงไปว่าการแปลไม่ถูกต้อง ผู้เรียนจะโต้ตอบทันทีว่าจะผิดได้อย่างไร เพราะว่าเขาใช้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการแปล อย่างไรก็ตามการแปลด้วยเครื่องหรือเทคโนโลยีมีข้อจำกัดอยู่มากมาย เมื่อแปล ระดับคำ ระดับวลี หรือ ประโยคสั้น ๆ เครื่องจักรสามารถทำได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม เมื่อต้องแปลคำที่มีหลาย ความหมาย เช่น คำว่า cane ที่สามารถแปลได้ว่า *ต้นอ้อย* หรือ *ไม้เท้า* คำว่า freeze ที่แปลว่า *แช่แข็ง* หรือ *หยุด* คอมพิวเตอร์จะทำได้ไม่ตรงตามที่ต้องการ เพราะว่าเครื่องไม่เข้าใจว่า ในบริบท นั้น ๆ ควรจะเลือกแปลคำไหน ในทำนองเดียวกัน เมื่อต้องแปลคำสำนวน หรือคำกริยาวลี หรือ phrasal verb การแปลด้วยเครื่องจะฟังดูตลก หรือบางครั้งจะรู้สึกหงุดหงิดไปด้วย เช่น แปลกริยาวลี look up to เป็น *มองไปข้างบน* แทนที่จะแปลว่า *เคารพ* หรือ *นับถือ* หรือแปลคำ สำนวนว่า feeling under the weather *รู้สึกอยู่ในใต้อากาศ* หรือ once bitten twice shy *ถูกกัดครั้งหนึ่งอายสองครั้ง* ความหมายของสำนวนแรก คือ รู้สึกไม่สบาย สำนวนที่สองคือ เมื่อโดน แล้วเช็ดจนตาย

ตัวอย่างอื่น ๆ ที่แปลด้วยคอมพิวเตอร์ที่ฟังดูตลก คำในวงเล็บเป็นคำแปลที่ถูกต้อง

Hold your horse ถือม้าของคุณ (หยุดก่อน รอเดี๋ยว)

Damn it ประณามมัน (บ้าชิบหาย ระยำ)

Much obliged จำเป็นมาก (ขอบคุณมาก)

Shit อี (บ้าเอ๊ย เป็นคำสบถ)

Appreciate it ชื่นชมมัน (ขอบคุณมาก)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า เครื่องจักรไม่สามารถรู้ได้ว่าความหมายใดเหมาะสมกับบริบทที่ต้องใช้ นอกจากนี้ตัวอย่างเช่น Agriculture is the bread and butter of Thai people. แปลเป็น “การ

ทำเกษตรกรรมเป็นชนมปิงและเนยของคนไทย” หากจะแปลโดยถ่ายทอดตามความหมายของคำ จะได้ผลลัพธ์ดังประโยคภาษาไทยข้างต้น ซึ่งถือเป็นประโยคแปลที่ ถูกต้องตามความหมายของ ภาษาต้นทาง แต่หากพิจารณาข้อเท็จจริงทางวัฒนธรรม จะพบว่าประโยคแปลดังกล่าวไม่สามารถ สื่อสารข้อมูลที่เหมาะสมเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายในบริบทของคนไทยและภาษาไทยได้เท่าที่ควรเนื่องจาก ในความเป็นจริง สิ่งหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในวัฒนธรรมไทยและภาษาไทยอยู่มากคือข้าว มิใช่ชนม ปิงและเนย อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่าผู้แปลขาดความรู้ ด้านสำนวนในภาษาต้นทาง ดังนั้น ผู้แปลจึง ควรคำนึงถึงความหมายที่ผู้ส่งสารในต้นฉบับต้องการสื่อ ก่อนที่จะถ่ายทอดเป็น ภาษาฉบับแปลที่ เหมาะสมตามบริบทที่ผู้ใช้ภาษาไทยสามารถเข้าถึงและเข้าใจได้ ประโยคดังกล่าวจึงควรแปลว่า “การทำเกษตรกรรมเป็นแหล่งรายได้หลักของคนไทย”

จากประโยคข้างต้น จะเห็นได้ชัดเจนว่าการแปลที่ดีมิใช่แค่เพียงจะต้องแปลให้ถูกต้อง เท่านั้น แต่จะต้องสามารถสื่อ ความหมาย โดยอาจจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเสนอความหมาย ตามความเหมาะสม เพื่อถ่ายทอดสารจากภาษาต้นทาง ได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นธรรมชาติ ในภาษาปลายทาง แม้ว่าในบางครั้งบทแปลอาจไม่ค่อยสอดคล้องตรงกับต้นฉบับนักก็ตาม

“Translation, then, consists of studying the lexicon, grammatical structure, communication, situation, and cultural context of the source language text, analyzing it in order to determine its meaning, and then reconstructing the same meaning using the lexicon and grammatical structure which are appropriate in the RECEPTOR LANGUAGE and its cultural context.” (Mildred L. Larson, 1984 : 3)

งานวิจัยนี้จึงเป็นการศึกษาหาสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำให้ผู้เรียนอังกฤษที่เป็นคน ไทยแปลผิดในการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นไทยโดยมุ่งหวังหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เรื่องการแปลให้มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคตของนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาหาสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำให้ผู้เรียนอังกฤษที่เป็นคนไทยแปลผิดในการ แปลจากภาษาอังกฤษเป็นไทย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ข้อมูลและการสัมภาษณ์เพื่อหาสาเหตุ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการแปลผิดของผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษ

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษาศาษาในสังกัด สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้อมูลอัตนัยที่เป็นเนื้อหาภาษาอังกฤษ และแบบสัมภาษณ์ เพื่อหาสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการแปลผิด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยให้กลุ่มเป้าหมายได้แปลข้อมูลอัตนัยที่เป็นเนื้อหาภาษาอังกฤษ เมื่อแปลเสร็จก็จะดำเนินการสัมภาษณ์ จากนั้นรวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการแปลผิด รวมไปถึงหาแนวทางในการสอนเรื่องการแปลต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาหาสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำให้ผู้เรียนอังกฤษที่เป็นคนไทยแปลผิดในการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นไทย

ผลการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์นักศึกษา พบว่า นักศึกษาหญิงมีการแปลที่ดีกว่านักศึกษาชาย เนื่องจากนักศึกษาหญิงมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการแปล ลำดับการแปล โครงการประโยคแลพื้นฐานทางภาษาที่ดีกว่า โดยเฉพาะคำศัพท์ที่ได้รับความหมายมากกว่า และยังมีสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความผิดพลาดในการแปลของนักศึกษาที่เรียนแปล สามารถสรุปดังนี้

1. ผู้เรียนไม่สามารถแปลได้เพราะเรียนรู้คำศัพท์ไม่มากพอ เมื่อรู้คำศัพท์อย่างจำกัด จึงเป็นธรรมดาอยู่เองที่จะแปลไม่ได้ หรือไม่เข้าใจสิ่งที่อ่านอยู่ อาจกล่าวได้ว่า ในการเรียนภาษาต่างประเทศอย่างภาษาอังกฤษนั้น ผู้เรียนแปลจะต้องรู้คำศัพท์ให้มาก ยิ่งมากยิ่งขึ้นได้ประโยชน์

2. ความผิดพลาดในการแปลเกิดขึ้นเพราะผู้เรียนไม่สามารถเลือกความหมายที่ถูกต้องได้ เมื่อกำนั้น ๆ มีความหมายหลายอย่าง เช่น

It's your turn to wash the *dishes*.

เป็นหน้าที่คุณที่ต้องล้างจาน

How long does it take to cook this *dish*?

ใช้เวลานานแค่ไหนในการทำอาหารนี้

นอกจากนี้พบว่าผู้เรียนหลายคนจะไม่สามารถแปลความหมายของคำว่า *serve* ในประโยคต่อไปนี้ได้ถูกต้อง

He has served his time in prison. (ติดคุก)

The free food is served to homeless people only. (มอบให้)

This old bike has served me well. (รับใช้)

The new mall will serve the community well. (ตอบสนอง)

My mom served in the medical corps. (เป็นทหาร)

3. ผู้เรียนแปลผิดเพราะไม่เข้าใจว่าคำหนึ่ง สามารถเป็นนาม กริยา หรือคำอื่น ๆ ได้

เช่น Last เป็นคำกริยาวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ หรือ คำกริยาได้

Last month I met your brother in Chiangmai.

เดือนก่อนผมเจอน้องคุณที่เชียงใหม่

Somsak came last.

สมศักดิ์มาเป็นคนสุดท้าย

The food can last for one month.

อาหารอยู่ได้หนึ่งเดือน

จากเห็นว่าคำว่า last ในตัวอย่างแปลว่า เดือนที่แล้ว มาถึงเป็นคนสุดท้าย เป็นกริยา

แปลว่า คงอยู่ หรือ อยู่ได้

4. ผู้เรียนไม่เข้าใจโครงสร้างภาษาในด้านต่อไปนี้

4.1 ผู้เรียนแปลผิด เพราะไม่เข้าใจกลุ่มคำนามวลี noun phrase กล่าวโดยเฉพาะ คือ เมื่อกลุ่มคำนามวลีสั้น คือมีคำหลักและมีตัวขยายหนึ่งตัวผู้เรียนจะไม่มีปัญหาในการแปลคำดังกล่าว แต่ผู้เรียนจะแปลผิดบ่อย เมื่อกลุ่มคำเป็นคำวลีที่ยาว เช่น

Will this hard-won Indian law get weaker?

กฎหมายที่ได้มายากเย็นนี้จะหมดความศักดิ์สิทธิ์?

China halts youth unemployment data as economy falters.

จีนหยุดข้อมูลการว่างงานของคนหนุ่มสาวเพราะเศรษฐกิจกำลังมีปัญหา

อย่างไรก็ตาม มีผู้เรียนบางคนที่เข้าใจวิธีการแปลคำวลีที่ยาว ดังตัวอย่าง คือให้แปลคำหลักก่อนแล้วแปลคำขยายที่อยู่ด้านหลังที่หลัง ปัญหาสำคัญที่ทำให้ผู้แปลทำผิดก็คือ การเรียงคำ หรือ word order ในภาษาไทยและอังกฤษมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ในภาษาไทยนั้น คำขยายจะวางอยู่ข้างหลังคำนามหลัก เช่น *โต๊ะหนัก* คำขยายคือคำว่า *หนัก* ในทางตรงข้ามในภาษาอังกฤษ คำขยายจะมาก่อนคำหลัก เป็น *a heavy table* เมื่อการเรียงคำมีความแตกต่างกันและกลุ่มคำมีคำขยายหลายตัวจึงทำให้ผู้เรียนแปลผิดได้ง่าย

4.2 ผู้เรียนไม่เข้าใจประโยคที่ยาว ประสบการณ์การสอนแปลทำให้ผู้เขียนสามารถสังเกตเห็นได้ว่า ผู้เรียนแปลเมื่อต้องเจอประโยคที่ยาว จะไม่สามารถแยกวิเคราะห์ประโยคได้ ผลที่ตามมาคือ การแปลที่ไม่สามารถเข้าใจได้ เช่น

Recovery crews combing through charred homes and vehicles in Hawaii **are** likely to find 10 to 20 more victims per day.

เจ้าหน้าที่กู้ภัยที่ผ่านบ้านและยานยนต์ที่ไหม้ น่าจะพบเหยื่อ 10-20 คนต่อวัน

จากตัวอย่างข้างต้นผู้เรียนส่วนใหญ่จะไม่สามารถแยกประธาน และคำกริยาได้ ประโยคข้างบนมีประธานตัวเดียวและกริยาตัวเดียว คำประธานของประโยคคือ **recovery crews** และคำกริยา คือ **are** คำที่เหลือนั้นเป็นส่วนขยาย

5. การแปลผิดที่เกิดจากไม่เข้าใจคำกริยาขยาย

คำกริยาขยายเป็นอีกด้านหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนคนไทยแปลผิดพลาดได้ คำกริยาขยายคือ คำกริยาที่เติม -ing หรือคำที่อยู่ในรูปของคำกริยาช่องที่สามเช่น giving, working given, worked, completed, เรียกว่า present participle และ past participle คำกริยาดังกล่าวทำหน้าที่ขยายคำตามที่วางอยู่ข้างหน้า เช่น

My mother is next to the lady **wearing** the red hat.

แม่ผมอยู่ใกล้กับสตรีที่สวมหมวกแดง

I know a pond **teeming** with fish.

ฉันรู้ว่าสระน้ำเต็มไปด้วยปลา

ประโยคแรก present participle ขยายคำว่า the lady, ประโยคที่สองขยายคำว่า a pond.

I like the book **written** by John.

ผมชอบหนังสือที่เขียนโดยจอห์น

We repaired the windows **broken** by the wind.

เราซ่อมหน้าต่างที่เสียหายเพราะลม

คำกริยา past participle ขยายคำว่า the book และ the windows. นอกจากนี้ คำกริยา participle สามารถขยายได้ทั้งประโยคได้ เช่น

Holding the flashlight steadily, Jenny approached the strange creature.

(โดยการจยไฟฉายแน่น เจนนี่ เดินเข้าไปหาสัตว์ประหลาดนั้น)

Jenny waved the flashlight over her head, **making** a great ring of white light. (เจนนี ส่ายไฟฉายไปมาเหนือหัวของเธอ ทำให้เกิดวงแหวนที่เป็นไฟขนาดใหญ่)

Discouraged by the long hours and low pay, she finally quit the job. (รู้สึกท้อเพราะช่วงเวลาดำเนินงานที่นานและค่าตอบแทนต่ำ เธอได้ตัดสินใจลาออกในที่สุด)

Present participle ตัวแรกขยาย ประโยคที่ตามมาทั้งประโยค ตัวที่สองคือ making ขยายประโยคที่อยู่ข้างหน้าทั้งหมด ในประโยคที่สาม past participle ขยายประโยคว่า She finally quit the job. ในลักษณะเช่นนี้ ผู้เรียนแปลจะทำผิดอยู่บ่อย ๆ เพราะขาดความเข้าใจในเรื่องโครงสร้างของ participle

นอกจากหน้าที่ ที่กล่าวแล้ว คำกริยาขยายยังทำหน้าที่อื่น ๆ อีก เช่น ทำหน้าที่เป็นวลีอิสระ เช่น

Its branches **covered** in snow, the tall tree stood alone. (ใบของมันคลุมด้วยหิมะ ต้นไม้สูงยืนอยู่โดดเดี่ยว)

The birds **having** flown off, the cat climbed down from the tree (นกหลายตัวได้บินหนีไปแล้ว แมวจึงได้ปีนลงจากต้นไม้)

ผู้เรียนแปลมักจะแปลผิดบ่อย เมื่อมีการใช้คำกริยาขยายในประโยค ความผิดจะเพิ่มมากขึ้น เมื่อใช้คำกริยาหลายคำในประโยค เช่น

A big freeze previously unknown to science drove early humans from Europe for 200,000 years. (ความหนาวครั้งใหญ่ที่ไม่เคยรู้มาก่อนในทางวิทยาศาสตร์ ได้ทำให้มนุษย์แรก ๆ หนีจากยุโรป เป็นเวลา 2 แสนปี)

ผู้เรียนมักจะทำผิดเมื่อต้องการคำประธานและคำกริยาหลัก ส่วนมากเข้าใจว่าคำ unknown เป็นคำกริยาหลัก เพราะไม่เข้าใจว่า คำนี้ทำหน้าที่เป็นคำขยาย a big freeze

6. ความผิดเพราะไม่เข้าใจประธาน คำกริยา และตัวขยายในประโยค

เมื่อคำประธานและคำกริยาในประโยคอยู่ใกล้กันโดยที่ไม่มีคำขยาย คนไทยที่เรียนภาษาอังกฤษจะสามารถแปลได้และทำได้ถูกต้อง แต่เมื่อคำประธานและกริยาหลักอยู่ห่างกัน เพราะมีคำขยายแล้ว ผู้เรียนแปลมักจะแปลผิดอยู่เป็นประจำ และใช้ความหมายไม่ชัดเจน เช่น ประโยคดังต่อไปนี้

A "floating time bomb" oil tanker left adrift in the Red Sea **has** successfully **been drained** of its cargo. (เรือบรรทุกน้ำมันที่เรียกกันว่า ระเบิดเวลาลอยน้ำที่ถูกปล่อยให้ลอยอยู่ในทะเลแดงได้มีการถ่ายสินค้าออกจากตัวมันแล้ว)

ผู้เรียนส่วนใหญ่เมื่อต้องอ่านประโยคเช่นนี้จะ ไม่สามารถวิเคราะห์ประโยคได้ จึงทำให้ แปลผิดหรือได้ความไม่ครบ ในตัวอย่างประธานคือคำที่ขีดเส้นใต้ คำกริยาคือคำตัวหนา ดูตัวอย่าง เพิ่มเติม

The team's never-to-say-die attitude has captured the public imagination. (ทัศนคติแบบไม่ยอมแพ้ของทีม ได้ดึงความสนใจจากสาธารณชน)

The mother of a six-year-old who shot his teacher in a Virginia classroom has pleaded guilty to a charge of felony child neglect. (แม่ของเด็กอายุ 6 ปี ผู้ที่ยิงครูของตัวเองในชั้นเรียนใน Virginia ได้ยอมรับผิดในข้อหาเพิกเฉยในการดูแลเด็ก)

The deal for the former Barcelona player is understood to be worth about 90m euros (£77.6m) plus add-ons. (ข้อตกลงสำหรับอดีตผู้เล่นของบาร์เซโลน่า เข้าใจว่ามีมูลค่าประมาณ 90 ล้านยูโร บวกด้วยค่าเงินโอนไขเพิ่มเติม)

สิ่งที่ต้องเข้าใจในเรื่องนี้ คือในภาษาไทยจะไม่เน้นเรื่องความสอดคล้องเรื่องประธาน หรือคำกริยาเท่าไร แต่จะเน้นการสื่อความหมาย กล่าวคือหากความหมายเป็นที่เข้าใจก็ถือว่าใช้ได้ ในทางตรงกันข้ามภาษาอังกฤษจะให้ความสำคัญกับความสอดคล้องระหว่างประธาน คำกริยาและ คำขยาย การวางคำเหล่านี้จะมีกฎเกณฑ์ที่ตายตัว ดังนั้น ในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ผู้เรียนจะต้องเข้าใจองค์ประกอบของประโยคให้ได้เสียก่อน จึงจะแปลได้อย่างถูกต้อง หากไม่เข้าใจ ส่วนนี้ ผู้แปลจะทำผิดได้และความหมายที่ได้ก็จะไม่ครบถ้วน หรืออาจจะไม่เป็นที่เข้าใจสำหรับผู้รับสารก็ได้

7. ความผิดในการแปลคำสำนวน

คำสำนวนเป็นอีกจุดหนึ่งที่ผู้เรียนแปลหรือผู้เรียนภาษาอังกฤษ พบว่าเป็นปัญหาใหญ่ สำนวนมิใช่แค่การพูดให้ดูเท่หรือพูดอวดเท่านั้น แต่สำนวนถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมอีกด้วย ในภาษาทางการ ผู้ใช้จะเลี่ยงการใช้คำสำนวน แต่ในภาษาที่ไม่เป็นทางการ ภาษานิยาย หรือภาษา ภาพยนตร์ คำสำนวนจะมีการใช้บ่อย ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนควรจะต้องรู้และเข้าใจ ความหมายของสำนวนต่าง ๆ

ถึงแม้ว่าคนไทยที่เรียนภาษาอังกฤษใช้สำนวนน้อยหรือไม่ใช้เลยก็ตาม แต่เมื่อต้อง แปลภาษา เป็นไปได้ว่าเราจะเจอการใช้คำสำนวน ดังนั้น จึงจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องเข้าใจคำสำนวน ไว้ โดยเฉพาะคำสำนวนที่ใช้กันทั่ว ๆ ไป เช่น

Call it a day

หยุด หรือ เลิก

Get on one's nerve

ทำให้รำคาญ

Out of the blue	โดยไม่มีขลุ่ย
Pull one's leg	ล้อเล่น
Ring the bell	คั่นเคย หรือ คั่นหู
Pain in the ass/ pain in the neck	สิ่งที่น่ารำคาญ
Play it by ear	ทำแบบด่วน ๆ
You can say that again.	เห็นด้วย
I don't buy it.	ไม่เชื่อ

สำนวนที่ใช้กันบ่อยเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนแปลจะต้องรู้ เพราะเป็นสิ่งที่เราเลี่ยงไม่ได้เมื่ออ่านหรือแปลข้อความต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าคำสำนวนจะเป็นปัญหาใหญ่สำหรับผู้เรียนแปล แต่ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความหมายและคำอธิบายได้จากอินเทอร์เน็ต

8. สาเหตุอื่น ๆ ที่มาจากตัวผู้เรียน

จากประสบการณ์การสอน ทำให้ผู้เขียนสังเกตได้ว่า นอกจากด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวภาษาที่กล่าวมาแล้ว ยังมีเหตุปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้เรียนอีกหลายอย่างที่ผู้สอนหรือตัวผู้เรียนควรใส่ใจ

1) เหตุผลแรกที่ผู้เรียนแปลไม่มีความก้าวหน้าในการเรียนแปลภาษาอังกฤษอย่างที่ควรจะเป็น คือ ทักษะคิด ผู้เรียนมองว่าพวกเขาไม่จำเป็นต้องเรียนแปล เพราะสิ่งที่ต้องการคือการสื่อสาร เมื่อการสื่อสารเป็นไปตามที่ต้องการก็ถือว่าสิ้นสุด ด้วยทักษะดังกล่าว ผู้เรียนจึงขาดความใส่ใจที่จะพัฒนาการเรียนรู้อะไรในการแปลอย่างที่ควรจะเป็น ต้องไม่ลืมว่าการแปลก็เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนภาษาเช่นกัน

2) เหตุผลถัดมา ที่มีความสำคัญต่อการเรียนแปลเช่นกัน คือ ผู้เรียนขาดการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง จากการสังเกตของผู้เขียน ส่วนใหญ่ผู้เรียนจะคอยเก็บจากผู้สอน กล่าวคือ จะคอยจดสิ่งที่ผู้สอนแปลให้หรือสอนให้ การเรียนจะเป็นไปในลักษณะที่เรียกว่า spoon feeding กล่าวคือ ผู้เรียนจำนวนน้อยมากที่จะทำการแปลข้อความที่จะเรียนมาก่อนเข้าชั้นเรียน นอกจากนี้แล้ว ผู้เรียนยังไม่พัฒนาเพิ่มเติมหลังคาบเรียน แต่จะแปลเมื่อถึงคาบเรียนเท่านั้น จึงทำให้พวกเขามีผลการเรียนที่ไม่น่าพอใจ เมื่อผู้เรียนรอคอยการป้อนอย่างเดียวยังไม่มีความก้าวหน้าทั้งในด้านคำศัพท์ โครงสร้าง และอื่น ๆ สิ่งหนึ่งที่สังเกตได้จากผู้เรียน คือ พวกเขาส่วนใหญ่จะไม่มีความรู้เรื่องโลก เหตุการณ์ต่าง ๆ ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ เป็นต้น มีผู้เรียนบางคน แปลชื่อประเทศในทวีปแอฟริกา คือ Mali ว่า ข้าวมะลิ เพราะไม่มีความรู้ด้านภูมิศาสตร์ มีคนแปล ชื่อราชวงศ์จีน คือ the Song Dynasty ว่า ราชวงศ์เพลง เพราะขาดความรู้ด้านประวัติศาสตร์ แปลชื่อคนผิด เช่น แปลชื่อนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนผิวดำชาวอเมริกัน ชื่อ Martin Luther King Junior

เป็น พระราชาชื่อ มาติน ลูเธอร์ เพราะไม่มีความรู้ในเหตุการณ์ต่าง ๆ ในโลก ความประเพณีนี้จะช่วยให้เราแปลได้ถูกต้องมากขึ้น และไม่ปล่อยให้ให้อับอายได้ด้วย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาค้นคว้าสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำให้ผู้เรียนอังกฤษที่เป็นคนไทย แปลผิดในการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นไทย สรุปได้ว่า 1) ผู้เรียนไม่สามารถแปลได้เพราะเรียนรู้คำศัพท์ไม่มากพอ 2) ความผิดพลาดในการแปลเกิดขึ้นเพราะผู้เรียนไม่สามารถเลือกความหมายที่ถูกต้องได้ 3) ผู้เรียนแปลผิดเพราะไม่เข้าใจว่าคำหนึ่ง สามารถเป็นนาม กริยา หรือคำอื่น ๆ ได้ 4) ผู้เรียนไม่เข้าใจโครงสร้างภาษา 5) การแปลผิดที่เกิดจากไม่เข้าใจคำกริยาขยาย 6) ความผิดเพราะไม่เข้าใจประธาน คำกริยา และตัวขยายในประโยค 7) ความผิดในการแปลคำสำนวน และ 8) สาเหตุอื่น ๆ ที่มาจากตัวผู้เรียน ได้แก่ทัศนคติที่ผู้เรียนมองว่าพวกเขาไม่จำเป็นต้องเรียนแปล และผู้เรียนขาดการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง

จากผลการวิจัยจะเห็นว่าในการแปลภาษานั้น ผู้เรียนไม่สามารถมองข้ามหลักไวยากรณ์ไปได้เลย เนื่องจากหลักไวยากรณ์ คือ กฎเกณฑ์ของภาษาในการสร้างประโยคหากไม่เข้าใจแล้วก็จะทำให้เกิดความผิดพลาดในการแปล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริมา มัลลิกะมาส (2553 : 164) กล่าวว่า “หากผู้เรียนไม่แม่นยำ เรื่องโครงสร้างประโยคภาษา มีความเป็นไปได้สูงที่จะใช้โครงสร้างที่ไม่ถูกต้อง การไม่เข้าใจโครงสร้างและความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ในประโยคเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจหรือตีความหมายของประโยคผิด” สอดคล้องกับ Roger T. Bell (1993 : 41) ได้อธิบายว่า ผู้เรียนจะต้องสร้างความสามารถ และความรู้ด้านต่าง ๆ ในการแปล เขาได้ระบุความสามารถไว้ 4 อย่างคือ 1) ความสามารถด้านไวยากรณ์ คือต้องรู้หลักภาษา คำศัพท์ การสร้างคำ และโครงสร้างประโยค 2) ความสามารถด้านสังคมและภาษาศาสตร์ คือ ต้องรู้ และมีความสามารถใช้คำ หรือข้อความอย่างเหมาะสมกับบริบท เช่น สถานะของบุคคลที่เอ่ยถึง 3) ความสามารถในข้อความหรือสาร เป็นความสามารถที่จะรวมเอา รูปแบบและความหมายเข้าด้วยกัน และ 4) ความสามารถด้านกลยุทธ์ คือต้องรู้และเชี่ยวชาญด้านวิธีการสื่อสาร เพื่อช่วยพัฒนาการสื่อสารหรือเพื่อชดเชยเมื่อการสื่อสารไม่ประสบความสำเร็จ

นอกจากนี้ในการแปลภาษากลุ่มคำเป็นคำวลีที่ยาว ก็พบความผิดพลาดในการแปลได้ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มคำเป็นคำวลีที่ยาวจะมีคำขยายหลายตัว ที่อาจสร้างความเข้าใจผิดในการเรียงคำให้กับผู้แปลได้ ผู้สอนควรให้ความสำคัญในการเน้นด้านการเรียงคำบ่อย ๆ เพื่อว่าผู้เรียนจะเข้าใจ และมีพื้นฐานที่แน่นซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเรียนขั้นที่สูงต่อไป สอดคล้องกับ Baker (1992 :

110) เรื่องการเรียงคำ หรือ word order ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะช่วยในการรักษา และกำหนดข้อความในขบวนการการแปล

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Body of Knowledge)

งานวิจัยนี้พบองค์ความรู้ในการหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเรื่องการแปล ดังนั้น การมุ่งเน้นเรื่องของไวยากรณ์และการเรียงกลุ่มคำที่เป็นคำวลีที่ยาว โดยสอนให้รู้คำศัพท์และ โครงสร้างภาษา ให้เทคนิคการเลือกความหมายที่ถูกต้อง ให้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำประธาน คำกริยา และตัวขยายในประโยค รวมไปถึงให้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำสำนวน และสร้างทัศนคติที่ดีให้กับ ผู้เรียนเกี่ยวกับความสำคัญของการเรียนแปล และให้ผู้เรียนฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้สอนควรสร้างทัศนคติให้ผู้เรียนรับรู้การเรียนภาษาเป็นเรื่องของทักษะ และทักษะจะ เกิดขึ้นได้จะต้องใช้เวลา สร้างความอดทนให้กับผู้เรียน และควรจัดประสบการณ์ฝึกฝนแปลและทำ อย่างต่อเนื่องให้กับผู้เรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาในกลุ่มของนักศึกษาที่เรียนสาขาภาษาอังกฤษ ซึ่งมีระดับความรู้ ความสามารถในการแปลระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา มีความจำเป็นที่บัณฑิตจากหลาย ๆ สาขาวิชาชีพ จะต้องมีความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษก่อน สำเร็จการศึกษา (Exit Exam) ดังนั้นในงานวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษากลุ่มนักศึกษาที่เรียนใน สาขาวิชาอื่น ๆ เช่น สาขาวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา เกษตรศาสตร์ การจัดการ วิศวกรรมศาสตร์ หรือคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษา ก่อน สำเร็จการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิตสุตา ละอองผล. (2561). “การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดและปัญหาในการแปลพาดหัวข่าว ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย.” *Veridian E Journal Silpakorn University, Humanities, Social Sciences, and Arts.* 11(3) : 383 – 400.
- ปัญญา บริสุทธิ์. (2533). *ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติในการแปล*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

- ประเทือง ทินรัตน์. (2543). **การแปลเชิงปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรีมา มัลลิกะมาส. (2553). **การแปลกับการสอนภาษาอังกฤษ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงมหาวิทยาลัย.
- ฤทัย พานิช. (2565). “การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.” **วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 19(1),38- 59.
- สมหมาย โชติรัตน์. (2565). “ข้อผิดพลาดสำคัญที่เกิดจากการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาไทย.” **พจนานุกรมสาร**. 18(2) : 77 – 87.
- สิทธา พิณีภูวดล. (2543). **คู่มือการแปลอาชีพ**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.
- Baker, M. (1992). **In Other Words : A Coursebook on Translation**. Taylor & Francis.
- Bell, R. B. (1993). **Translation and Translating : Theory and Practice**. Longman.
- Coulmas, F. (2013). **Sociolinguistics: The Study of Speakers’ Choices**. Cambridge University Press.
- Finegan, E. (2008). **Language: Its structure and Use**. (5th ed). Thomson Wardsworth.
- Larson, M.L. (1984). **Meaning-Based Translation : A Guide to Cross-Language Equivalence**. USA : University Press of America.
- Lightbown, M. and Spada, N. (2007). **How Languages Are Learned**. (3rd ed). Oxford University Press.
- McKay, S. E. (2008). **Teaching English as an International language: Rethinking Goals and Approaches**. Oxford University Press.
- Newmark, P. (1988). **Approaching to Translation**. Cambridge University Press.

การพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Curriculum Development and Management Guidelines on
General Education Surindra Rajabhat University

สันทนา กูรัตน์¹ พนา จินดาศรี² และ คณิงนิตย์ ไสยโสภณ³
Santhana Goonrat¹ Phana Jindasri² and Khanuengnit Saiyasopon³

Received : June 21, 2023; Revised : July 27, 2023; Accepted : September 1, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการของวิชาศึกษาทั่วไปที่จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 2) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป 3) พัฒนาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และ 4) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ วิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากอาจารย์ จำนวน 160 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 4 จำนวน 390 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์เอกสารการสัมภาษณ์และการประชุมสนทนากลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่า

1. พัฒนาการวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ช่วงเป็นวิทยาลัยครูสุรินทร์ เรียกว่า วิชาสามัญ แบ่งเป็น 5 กลุ่มวิชา จำนวน 33 หน่วยกิต ระยะที่ 2 ช่วงสถาบันราชภัฏสุรินทร์ เรียกว่า หมวดวิชาศึกษาทั่วไป แบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา จำนวน 33 หน่วยกิต และระยะที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เรียกว่า หมวดวิชาศึกษาทั่วไป แบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Socials Sciences, Surindra Rajabhat University; e-mail : Sangoonrat@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Education, Surindra Rajabhat University; e-mail : Khingpana@hotmail.com

³ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Socials Sciences, Surindra Rajabhat University; e-mail : Saiyasopon_nit@hotmail.com

จำนวน 30 หน่วยกิต

2. สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นต่อหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านจุดมุ่งหมายหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้หมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีความถี่มากที่สุด คือ วิชาเน้นเนื้อหาทันสมัย และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. ผลการพัฒนาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ประกอบด้วย 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ แบ่งสัดส่วนจำนวนหน่วยกิต เท่ากับ 6 : 6 : 9 : 9 ทั้งนี้กลุ่มวิชาภาษา บังคับเรียนวิชาภาษาอังกฤษ 3 รายวิชา

4. แนวทางการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป มี 2 แนวทาง คือ ระยะเวลาที่ 1 บริหารจัดการโดยคณะกรรมการ และระยะที่ 2 ตั้งเป็นหน่วยงานอิสระที่รับผิดชอบวิชาศึกษาทั่วไปโดยตรง

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป, แนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, วิชาศึกษาทั่วไป

Abstract

The purposes of this study were to 1) investigate development of General Education instructed at Surindra Rajabhat University, 2) investigate instructional circumstances of General Education 3) develop General Education subject groups, and 4) investigate guidelines on General Education management. Data gathering for this mixed-method research included a questionnaire responded by 160 instructors and 390 first to fourth year students, documentary analysis, interview and focus group discussion. The data were analyzed by using mean and standard deviation.

The findings showed that:

1. Development of General Education instructed at Surindra Rajabhat University was divided into three phases. The first phase was when Surin Teachers' College named General Education as "Common Subject" consisted of 33 credits from five subject groups. The second phase was when Rajabhat Institute Surin replaced "Common Subject" with "General Education Subject Group" consisted of 33 credits from four course groups. The third phase was when Surindra Rajabhat University adjusted the requirement of credits registered in "General Education Subject Group" from 33 to 30.

2. Instructional circumstances of General Education as a whole was found at a high level. The highest response was found in the aspect of objectives, while the lowest was found in instructional management. Most opinions expressed that subject matters were up to date and able to be used in daily life.

3. General Education has been developed around 4 course groups, namely Social Sciences, Humanities, Languages, Sciences and Mathematics with credit proportion of 6 : 6 : 9 : 9 respectively. For Languages, registering three English courses is compulsory.

4. Guidelines on General Education management have suggested two phases of implementation. In phase 1, General Education should be managed by the committee, and later in phase 2, an independent unit should be established to be directly in charge of General Education.

Keywords : Curriculum Development in General Education, Guidelines on General Education Management, Surindra Rajabhat University, General Education

บทนำ (Introduction)

หลักสูตรในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายให้บัณฑิตมีคุณภาพในการออกไปประกอบอาชีพ มีความรอบรู้ในวิทยาการ รู้คุณค่าวัฒนธรรมของตนเอง พร้อมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรมที่จะนำไปเป็นหลักในการดำเนินชีวิต รู้จักคิดวินิจฉัยใฝ่หาความรู้ใหม่พร้อมที่จะเผชิญปัญหาและนำส่งคมต่อไปในอนาคต ดังที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ระบุว่า คุณภาพของบัณฑิตต้องเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดให้ครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552, 2563) การจัดการวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ตั้งแต่ปี 2519 ตามโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) เรียกว่า กลุ่มวิชาสามัญ เน้นเนื้อหาสาระและความรู้ทั่วไปที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของนักศึกษาในอนาคต รวมถึงมีประโยชน์ที่เป็นแนวทางการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (วิทยาลัยครูสุรินทร์, 2519) ส่วนหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง และปริญญาตรีตามโครงสร้างหลักสูตรการฝึกหัดครูพุทธศักราช 2519 วิชาศึกษาทั่วไปใช้ชื่อว่า วิชาพื้นฐาน จัดให้นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ. ชั้นสูง) และนักศึกษาระดับปริญญาตรีเรียน (The United College of Northeastern

Surin, 1986) ต่อมาเรียกว่า หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปจัดให้นักศึกษา ระดับปริญญาตรี อนุปริญญา และปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) เรียนโดยแบ่งเป็นห้ากลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชา มนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาสร้างเสริม ลักษณะนิสัย ทั้งนี้โครงสร้างหลักสูตรวิทยาลัยครูสุรินทร์ปี 2536 จัดโครงสร้างหลักสูตรเรียกว่า หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปแบ่งเป็นสี่กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคม ศาสตร์ และกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นักศึกษาต้องเรียน 40 หน่วยกิต (กรมการฝึกหัดครู, 2536) จากนั้นหลักสูตรสถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2543 (สำนักงาน สภาสถาบันราชภัฏ, 2543) เปลี่ยนชื่อจากหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป นักศึกษาต้องเรียน 33 หน่วยกิต แต่ยังคงแบ่งกลุ่มวิชาเป็นสี่กลุ่มเช่นเดียวกันกับโครงสร้างหลักสูตร วิทยาลัยครูสุรินทร์ปี 2536 สถาบันราชภัฏสุรินทร์ได้รับการสถาปนาเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตาม พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547, 2563) มหาวิทยาลัยได้พัฒนาหลักสูตร เรียกว่า หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏ สุรินทร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2549) หมวดวิชาศึกษาทั่วไปแบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชา มนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2548) ในปี 2555 มีการจัดรายวิชาศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ได้แก่ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชา วิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2554)

หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ในช่วงเป็นวิทยาลัยครูสุรินทร์ และสถาบันราชภัฏนั้นใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานกลางที่พัฒนาโดยกรมการฝึกหัดครูและสถาบันราชภัฏ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้ร่วมกันกับวิทยาลัยครู และสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ และพระราชบัญญัติ กำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งเป็นนิติบุคคล (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547, 2563) ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์มีการพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปตั้งแต่ปี 2548 ตามลำดับโดยสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ดำเนินการการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไข ชื่อกลุ่มวิชาจากวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นวิชาศึกษาทั่วไป แต่งตั้งคณะกรรมการร่างหลักสูตร และมีการวิพากษ์หลักสูตรโดยคณาจารย์ นักศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งกำหนดใช้ในปีการศึกษา 2555 มี 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชา วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยกำหนดให้นักศึกษาทุกสาขาวิชาเรียนวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต ในช่วงปี 1-2 (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2555; มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2558)

หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ในช่วงเป็นวิทยาลัยครูสุรินทร์ และสถาบันราชภัฏนั้นใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานกลางที่พัฒนาโดยกรมการฝึกหัดครูและสถาบันราชภัฏ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้ร่วมกันกับวิทยาลัยครู และสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ และเมื่อสถาบันราชภัฏได้รับพระราชทานพระราชบัญญัติเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏที่กำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งเป็นนิติบุคคล ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อจัดการเรียนการสอน รวมถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ด้วยที่มีการพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปตั้งแต่ปี 2548 ตามลำดับโดยสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ดำเนินการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขชื่อกลุ่มวิชาจากวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นวิชาศึกษาทั่วไปโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่างหลักสูตร และมีการวิพากษ์หลักสูตรโดยคณาจารย์ นักศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งกำหนดใช้ในปีการศึกษา 2555 มี 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยกำหนดให้นักศึกษาทุกสาขาวิชาเรียนวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิตในช่วงปี 1 - 2 (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547, 2563; มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2555; มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2558) จากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวบัณฑิตจำเป็นต้องรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้ดี โดยเฉพาะวิชาศึกษาทั่วไปสามารถพัฒนากล่อมเกลาผู้เรียน รวมถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีมีผลต่อการเรียนการสอนและการดำรงชีวิตประจำวันทั้งผู้เรียน อาจารย์ผู้สอน และโครงสร้างหลักสูตรที่พัฒนาผู้เรียนให้ปรับตัวให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลง มาตรฐานผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ดังผลการวิจัยของไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2549); พัชราภา ตันติชูเวช, 2553) พบว่า วิชาศึกษาทั่วไป เน้นการให้นักศึกษามีวิสัยทัศน์กว้างขึ้นเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีความใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ อยู่เสมอเน้นผู้เรียนมีความรู้กว้างมากขึ้น นอกเหนือศาสตร์ของตนเอง

จากสาระสำคัญดังกล่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์จัดการเรียนรู้ในรายวิชาศึกษาทั่วไปที่มุ่งให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ มุ่งให้นักศึกษาเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ มีความรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม รวมทั้ง นักศึกษามีความสามารถปรับตัวในการดำเนินชีวิต เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และนำความรู้ไปใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งนี้ จากการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องปรากฏว่า ไม่มีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย ราชภัฏสุรินทร์ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เพื่อศึกษาพัฒนาการ สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ.

2555 การพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปปี 2558 และแนวทางการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของวิชาศึกษาทั่วไปที่จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555)
3. เพื่อศึกษาการพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปปีการศึกษา 2558
4. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยผสมวิธี ตามขั้นตอนที่นำมาใช้ในระยะเวลาต่างๆ ของการดำเนินการ 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาพัฒนาการของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ระยะที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ระยะที่ 4 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยในแต่ละระยะดังต่อไปนี้

1. การศึกษาพัฒนาการหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

1.1 แหล่งข้อมูล

1.1.1 แหล่งข้อมูลเอกสารหลักฐาน เป็นเอกสารหลักฐานที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ได้แก่ คำสั่ง ประกาศ รายงาน บันทึก หนังสือราชการ คู่มือนักศึกษา ตำราวิชาการ ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 – 2555

1.1.2 แหล่งข้อมูลบุคคล เป็นบุคลากรที่เป็นคณาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้อันหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 – 2555

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.2.1 การกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาพัฒนาการของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยกำหนดเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ 1) ด้านชื่อหมวดวิชาและจุดมุ่งหมายวิชาศึกษาทั่วไป 2) ด้านกลุ่มวิชาและหน่วยกิตวิชาศึกษาทั่วไป 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป และ 4) ด้านการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

1.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) จากข้อมูลเอกสารหลักฐานที่นำมาใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พร้อมทั้งดำเนินการสัมภาษณ์จากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

2. สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปประกอบด้วย คณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ประจำปีการศึกษา 2557 ซึ่งมีทั้งสิ้น จำนวน 160 คน นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ชั้นปีที่ 1 – 4 ประจำปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งสิ้น 14,702 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ดำเนินการเก็บข้อมูลจากคณาจารย์ทั้งหมด 160 คน ส่วนนักศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง มีวิธีการดำเนินการดังนี้

1) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 คน (ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และ ดิเรก, 2537 : 106) ทั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 800 คน ซึ่งเป็นจำนวน 2 เท่า ของขนาดกลุ่มตัวอย่าง

2) ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ จากคณะและระดับชั้นปีที่นักศึกษาสังกัด

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราประเมินค่า 5 ระดับ โดยมีกระบวนการพัฒนาดังนี้

2.2.1 การกำหนดกรอบแนวคิด และยกร่างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2555) จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านรายวิชา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและด้านคุณภาพของผู้เรียน พร้อมทั้งนิยามศัพท์เฉพาะ และยกร่างแบบสอบถามแต่ละด้าน โดยมีแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 34 ข้อคำถาม

2.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1) ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดขึ้น โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แล้วนำมาคำนวณดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.60 – 1.00

2) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อทดลองใช้กับนักศึกษาจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่าได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ 0.969

3. การพัฒนาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558)

การพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2558) เป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยมีคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย และสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน เป็นหน่วยงานสนับสนุน สามารถสรุปการพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) ได้ดังต่อไปนี้

3.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้เพื่อการพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้เพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย

3.1.1 คณาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ.2555

3.1.2 คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์

3.1.3 ผู้บริหารระดับคณะ

3.2 กระบวนการดำเนินงานพัฒนา

ในกระบวนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) มีดังต่อไปนี้

3.2.1 วิเคราะห์มาตรฐานผลการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานผลการเรียนรู้ โดยใช้การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ผลการประเมินสภาพการจัดการเรียน การสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มวิชา คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย พิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มวิชาเพื่อให้ครอบคลุมลักษณะของกลุ่มวิชา

3.2.3 การกำหนดรายวิชา คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย พิจารณารวมกลุ่ม วัตถุประสงค์ที่มีความสอดคล้องเพื่อกำหนดเป็นชื่อรายวิชา คำอธิบายรายวิชา และกรอบเนื้อหาของ รายวิชา พร้อมทั้งพิจารณาความสอดคล้องระหว่างรายวิชาที่กำหนดขึ้นกับมาตรฐานผลการเรียนรู้

3.2.4 การประชุมเพื่อวิพากษ์ความสอดคล้องของรายวิชา วัตถุประสงค์ คำอธิบาย รายวิชา และความสอดคล้องระหว่างรายวิชาที่กำหนดขึ้นกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ อย่างน้อย 2 ครั้ง ได้แก่ คณะกรรมการที่เป็นผู้บริหารในระดับคณะ และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

3.2.5 การปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากการประชุมเพื่อวิพากษ์หลักสูตร และ จัดทำเป็นหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมคณะ กรรมการสภามหาวิทยาลัย และคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย

4. แนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) มี การดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 กลุ่มเป้าหมายสำหรับเสนอความเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชา ศึกษาทั่วไป

กลุ่มเป้าหมายสำหรับเสนอความเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชา ศึกษาทั่วไป ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

4.1.1 คณาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

4.1.2 คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิโดยประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากกลุ่มวิชา มนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์

4.1.3 ผู้บริหารระดับคณะ

4.2 ขั้นตอนการเสนอแนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

4.2.1 ศึกษาเอกสารและรูปแบบการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เช่น เอกสารของไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2550) จดหมายเหตุหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศึกษาแบบ

การบริหารจัดการจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ได้แก่ โครงสร้างการบริหารงาน บทบาทหน้าที่และการบริหารงาน

4.2.2 ดำเนินการประชุมสนทนากลุ่มย่อย

4.2.3 สรุปประเด็นเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย (Research Results)

1. พัฒนาการของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 ช่วงที่เป็นวิทยาลัยครูสุรินทร์ พ.ศ. 2519 – 2536 ช่วงที่ 2 ช่วงที่เป็นสถาบัน ราชภัฏสุรินทร์ พ.ศ. 2537 – 2554 และช่วงที่ 3 ช่วงมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยแต่ละช่วงมีแนวทางการกำหนดหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามหลักสูตรที่ใช้ ซึ่งประกาศโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีชื่อเรียกช่วงวิทยาลัยครูว่า วิชาสามัญ ต่อมาเรียกว่าวิชาพื้นฐานทั่วไปและหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามลำดับ สำหรับจำนวนหน่วยกิตมีความแตกต่างกัน คือ ช่วงวิทยาลัยครูกำหนดให้เป็นวิชาบังคับเรียนวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 33 หน่วยกิต และช่วงมหาวิทยาลัย จำนวน 30 หน่วยกิต ซึ่งมีทั้งวิชาบังคับและเลือกเรียน ส่วนโครงสร้างวิชาศึกษาทั่วไปช่วงวิทยาลัยครู ปี 2519 มี 5 กลุ่มวิชา คือ 1) กลุ่มวิชาภาษา 2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 4) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และ 5) กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย เรียกและช่วงสถาบันราชภัฏถึงช่วงมหาวิทยาลัยราชภัฏมี 4 กลุ่มวิชาเหมือนกัน แต่บางกลุ่มวิชาที่มีชื่อเรียกต่างกันคือ คือ สถาบันราชภัฏเรียกชื่อกลุ่มวิชาภาษาว่า กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร และกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่ช่วงมหาวิทยาลัยเรียกว่า กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ นอกนั้นก็กลุ่มที่มีชื่อเหมือนกันต่อเนื่องมาตลอดตั้งแต่ช่วงวิทยาลัยครูจนถึงช่วงมหาวิทยาลัย คือ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาและคณาจารย์ที่มีต่อปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นต่อหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2555) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านจุดมุ่งหมายหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และด้านรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อเสนอแนะพบว่า ต้องการให้เน้นเนื้อหาทันสมัยและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีความถี่มากที่สุด ซึ่งผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านด้านคุณภาพของผู้เรียนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป แสดงรายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นด้านคุณภาพของผู้เรียน หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

รายการ	**นักศึกษา	*อาจารย์	รวม		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านจุดมุ่งหมายหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	4.01	3.95	4.00	0.52	มาก
ด้านรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	3.88	3.64	3.86	0.60	มาก
ด้านการจัดการเรียนรู้หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	3.84	3.53	3.81	0.58	มาก
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	3.98	3.68	3.95	0.62	มาก
ด้านคุณภาพของผู้เรียนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	3.86	3.49	3.83	0.61	มาก
รวมทั้งหมด	3.89	3.63	3.87	0.66	มาก

*คณาจารย์จำนวน 59 คน **นักศึกษาจำนวน 547 คน

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยรวมความคิดเห็นต่อหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านจุดมุ่งหมายหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และด้านรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

3. ผลการพัฒนาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) มีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

3.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย คณะที่จัดการเรียนรู้หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ทั้ง 6 คณะ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

3.2 หมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ โดยแบ่ง

สัดส่วนจำนวนหน่วยกิต เท่ากับ 6 : 6 : 9 : 9 ทั้งนี้กลุ่มวิชาภาษา กำหนดรายวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 3 รายวิชา 9 หน่วยกิต เป็นวิชาบังคับ กลุ่มวิชาอื่นอีกสามกลุ่มวิชากำหนดให้มีทั้งรายวิชา บังคับเรียนและรายวิชาเลือก

4. แนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ผลการวิเคราะห์ พบดังนี้

4.1 ผู้ทรงคุณวุฒิได้นำเสนอแนวทางที่เป็นไปได้ 2 แนวทาง คือ การบริหารจัดการ โดยหน่วยงานอิสระ และการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการ โดยระยะที่ 1 บริหารจัดการ โดยคณะกรรมการ โดยมีสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนเป็นหน่วยงานประสาน และระยะที่ 2 ตั้งเป็นหน่วยงานอิสระที่รับผิดชอบหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยตรง

4.2 การบริหารด้านวิชาการ ควรพัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของ มหาวิทยาลัย โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญคือ การอยู่ร่วมกับชุมชนและอยู่ร่วมกันในสังคมศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ควรจัดผู้สอนให้สอดคล้องกับรายวิชา และมีการบูรณาการรายวิชา และพัฒนาบุคลากรตามแนวทางที่ต้องการ

4.3 การบริหารด้านงบประมาณและวัสดุ ควรมีความชัดเจนในการจัดสรรงบประมาณ และหน่วยงานให้ชัดเจน ถ้ามีหน่วยงานรับผิดชอบเฉพาะจะทำให้สามารถบริหารจัดการได้ดี

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการบริหารจัดการ วิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มีประเด็นที่สำคัญในการนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการของวิชาศึกษาทั่วไปที่จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ผลการศึกษาพัฒนาการของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ พบว่า สามารถจัดได้เป็น 3 ช่วง โดยช่วงแรกเป็นช่วงที่เป็นวิทยาลัยครูสุรินทร์ช่วง พ.ศ. 2519 – 2536 ซึ่งดำเนินการจัดการเรียนตามหลักสูตรตามที่กรมการฝึกหัดครู ประกอบด้วย หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา หลักสูตรการฝึกหัดครูพุทธศักราช 2519 หลักสูตรการฝึกหัดครู ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2524 หลักสูตรสภาการศึกษาครูสายวิชาการอื่น (หลักสูตร 2 ปี) พุทธศักราช 2528 และหลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง 2536 รายละเอียดของหลักสูตรที่เกี่ยวกับหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมีเรียกชื่อแตกต่างกัน ได้แก่ “วิชาสามัญ” “วิชาพื้นฐานทั่วไป” “วิชาพื้นฐาน” รายชื่อกลุ่มวิชาที่อยู่ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เริ่มต้นมี 5 กลุ่ม 1) กลุ่มวิชาภาษา 2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 4) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และ 5) กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีจำนวนหน่วยกิตที่ใช้จัดการเรียนรู้อย่างแตกต่างกัน กล่าวคือ

“ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต” “ไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต” และ “ไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต” มีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน จากลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2550) ที่กล่าวถึงความจำเป็นมาของวิชาศึกษาทั่วไปในประเทศไทย ซึ่งมีจุดเริ่มต้นมาจากการประกาศทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ เรื่องหลักเกณฑ์มาตรฐานว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2517 ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของวิชาศึกษาทั่วไป และในยุคนี้มีแนวคิดในเชิงที่กว้าง และเกิดปัญหาเกี่ยวกับความสับสนในจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป และพื้นฐานวิชาชีพ ปัญหารายวิชาพื้นฐานทั่วไปจะมีขอบเขตกว้างขวางขนาดไหนควรมีจุดมุ่งหมายอะไรบ้าง ลักษณะรายวิชา ซึ่งทำให้ทบวงมหาวิทยาลัยตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมาโดยตลอด

2. สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2555 จากผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2555) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านจุดมุ่งหมายหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sanong Kaewkerd (2000) ที่ประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปสถาบันราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในด้านบริบทปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนอาจารย์มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 1 ข้อ คือ มีทักษะในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ และผลการวิเคราะห์จากจากคำถามปลายเปิดที่ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นว่า “ผู้เรียนขาดทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสารภาษาต่างประเทศ” โดยมีความถี่เป็นอันดับที่ 2 (ความถี่ 6) จากผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาของสุนิสา อ่อนตา (2557) ได้ศึกษาแนวทางที่เป็นไปได้ในการบริหารจัดการสำนักวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยขอนแก่นในทศวรรษหน้า (ปี พ.ศ. 2567) โดยใช้วิธีการ EDFR พบว่า ด้านการวางแผน แนวทางในการบริหารจัดการสำนักวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยขอนแก่นในทศวรรษหน้า (ปี พ.ศ. 2567) ควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่มีความหลากหลายในเรื่องเกี่ยวกับอาเซียนเรื่องศตวรรษที่ 21 เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอาเซียน จากผลการวิจัย และแนวโน้มของโลกในศตวรรษที่ 21 แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏควรปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษามีความสามารถในด้านภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น

และเนื่องจากวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับเรียน ต้องใช้อาจารย์จำนวนมาก จึงอาจพัฒนาโดยใช้นวัตกรรมร่วมกัน

3. การพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) ผลการพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) มีประเด็นที่นำมาใช้ในการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

3.1 ผลการพัฒนาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) การพัฒนารายวิชาบูรณาการ พบว่า ได้กำหนดกลุ่มวิชาเหมือนกับ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2555) กล่าวคือ ประกอบด้วย 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ทั้งนี้จากการดำเนินการพัฒนารายวิชา พบว่า แต่ละกลุ่มวิชาได้นำเอาแนวคิดของกลุ่มวิชามาเป็นตัวตั้ง และพัฒนารายวิชาในกลุ่มให้มีลักษณะการบูรณาการ โดยมีจำนวนรายวิชาบูรณาการ 3 รายวิชา ได้แก่ รายวิชา ไทยอารยะศึกษา สุนทรียภาพของชีวิต และรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ในขณะที่รายวิชาภาษาอังกฤษนั้น ไม่ได้กำหนดเป็นรายวิชาบูรณาการ ทั้งนี้ แนวคิดของการกำหนดรายวิชาบูรณาการนั้น สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ที่ทบวงมหาวิทยาลัย 2538. อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554) ได้สรุปผลการสัมมนาเรื่อง “วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรระดับปริญญาตรี” ว่า ควรจัดรายวิชาในลักษณะบูรณาการ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาในกลุ่มต่าง ๆ เข้าด้วยกันในสัดส่วนที่เหมาะสม

3.2 การกำหนดรายวิชาภาษาอังกฤษ ผลการพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) ได้กำหนดกลุ่มวิชาเป็น 4 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และได้กำหนดสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตแต่ละกลุ่มวิชา 6 : 6 : 9 : 9 ทั้งนี้ในกลุ่มวิชาภาษา ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม โดยกำหนดเป็นรายวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 9 หน่วยกิต จากการกำหนดดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ที่พบว่า “มีทักษะในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ” อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดจากข้อคำถามทั้งหมด และผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น ซึ่งเป็นข้อคำถามปลายเปิดในด้านคุณภาพผู้เรียน ก็พบในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ “ผู้เรียนขาดทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสารภาษาต่างประเทศ” โดยมีความถี่เป็นอันดับที่ 2 (ความถี่ 6)

4. แนวทางการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า แนวทางการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ควรมีหน่วยงานเฉพาะเพื่อบริหารจัดการ แต่ทั้งนี้ในระยะแรก

อาจจะบริหารจัดการในรูปของคณะกรรมการ โดยมีสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนเป็นฝ่ายประสานงาน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปันดดา เจียรกุล (2541) ที่ได้ศึกษาแนวโน้มหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า โดยใช้เทคนิคเดลฟายพบว่า ในด้านการบริหารจัดการหลักสูตรนั้น รูปแบบการบริหารจะบริหารจัดการโดยคณะกรรมการกลางของมหาวิทยาลัย โดยมีคณะวิชารับผิดชอบการจัดการเรียนการสอน และจะมีองค์กรหรือหน่วยงานกลางในการรับผิดชอบประสานงานการจัดการกับคณะวิชา การสนับสนุนการดำเนินงานในการบริหารหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษาจะให้การสนับสนุนด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนผู้สอนในเรื่องของการพัฒนาเทคนิคและวิธีสอน และสนับสนุนด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปจะคำนึงถึงคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้มีความคิดที่ดีและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่สอน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การสอน และมีคุณสมบัติตรงตามสาขาวิชาที่สอน และงานวิจัยของ กฤษณา กฤษณกุล (2556) วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เหมาะสมกับบริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เหมาะสมกับบริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและบริบทของมหาวิทยาลัย และเพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการบริหารหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้ เป็นไปตามหลักการและเป้าหมายของหลักการของหลักสูตร โดยใช้กระบวนการ วิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การประเมินและการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดทำทรัพยากรการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) การกำหนดชื่อกลุ่มวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปใช้ประเด็นเป็นหลักในการจัดกลุ่ม 2) การบริหารจัดการหลักสูตรกำหนดให้มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางในการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มี 2 แนวทางที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการโดยตั้งหน่วยงานอิสระ และการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการ โดยระยะที่ 1 บริหารจัดการโดยคณะกรรมการ โดยมีสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนเป็นหน่วยงานประสาน และ ระยะที่ 2 ตั้งเป็นหน่วยงานอิสระที่รับผิดชอบหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยตรง จากลักษณะดังกล่าวผู้บริหารในระดับมหาวิทยาลัย ควรวางแผน หรือวาง

ยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งอาจจัดทำเป็นนโยบาย หรือกรอบระยะเวลาในการจัดตั้งหน่วยงานอิสระเพื่อการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ทั้งการกำหนดยุทธศาสตร์ในการปรับหรือบริหารบุคลากรเพื่อมาดำรงตำแหน่งในหน่วยงานดังกล่าว เพื่อจะได้ไม่ต้องจ้างบุคลากรใหม่

1.2 วิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) กำหนดจำนวนหน่วยกิตในกลุ่มวิชาภาษา จำนวน 9 หน่วยกิต และบังคับให้เรียนในวิชาภาษาอังกฤษทั้งหมด ซึ่งจากลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษ ดังนั้น ควรถือเป็นวาระของสถาบันเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในด้านภาษาอังกฤษให้สูงเพิ่มมากขึ้น และมีมาตรการอื่น ๆ เพิ่มเติม

1.3 จากแนวทางการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปในช่วงแรกนั้นรับผิดชอบโดยคณะกรรมการที่แต่งตั้ง ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะกรรมการและผู้สอนควรร่วมมือกันจัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สอนกำหนดการสอนในแนวทางเดียวกันที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาพัฒนาการหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ตั้งแต่เริ่มการจัดการเรียนการสอนจนถึงปัจจุบัน และอาจจัดทำเป็นจดหมายเหตุเพื่อแสดงหลักฐาน หรือผลงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อประเมินผลการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) ทั้งในส่วนของภาพรวม และส่วนที่เป็นเฉพาะรายวิชาหรือกลุ่มวิชา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไปต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมการฝึกหัดครู. (2536). **หลักสูตรวิทยาลัยครูฉบับปรับปรุง 2536 สาขาวิทยาศาสตร์.**

กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2536). **หลักสูตรวิทยาลัยครูฉบับปรับปรุง 2536 สาขาศิลปศาสตร์.** กรุงเทพฯ :

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.

กฤษฎา กุณฑล. (2556). **การพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เหมาะสมกับบริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.** ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) สาขาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ปนัดดา เจียรกุล. (2541). **แนวโน้มหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552.” (2557). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.spu.ac.th> สืบค้น 10 มีนาคม 2561.
- “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องแนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 เล่ม 132 ตอนพิเศษ 259ง วันที่ 13 พฤศจิกายน 2558 หน้า 25 – 30” (2563). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://acrd.ac.th> สืบค้น 20 มีนาคม 2561.
- “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พุทธศักราช 2547.” (25637). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.mhesi.go.th> สืบค้น 10 มีนาคม 2563.
- พิศิษฐ ตันตวณิช. (2553). **สถิติเพื่องานวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- พัชรภา ตันติวเวช. (2553). **การศึกษารูปแบบและลักษณะการจัดการศึกษาในรายวิชาศึกษาทั่วไปของสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน. (2549). **รายงานการวิจัยเรื่องสภาพปัจจุบันและแนวโน้มของวิชาศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัย ไทย**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2550). **หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปหลักการและวิธีดำเนินการ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2554). **จดหมายเหตุ ศูนย์วิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป : จากอดีตปัจจุบันและก้าวต่อไป**. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. (2555). **หมวดวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2555**. สุรินทร์ : สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. (2558). **คู่มือนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ปีการศึกษา 2558**. สุรินทร์ : สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- วิทยาลัยครูสุรินทร์. (2519). **คู่มือนักศึกษาและอาจารย์วิทยาลัยครูสุรินทร์**. สุรินทร์ : วิทยาลัยครูสุรินทร์.

ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์และดิเรก ศรีสุข. (2537). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสม
สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สนอง แก้วเกิด. (2544). การประเมินหลักสูตรหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป สถาบันราชภัฏ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยอีสานใต้ สุรินทร์. (ม.ป.ป). **คู่มือนักศึกษามหาวิทยาลัยอีสานใต้สุรินทร์.** สุรินทร์ :
มหาวิทยาลัยอีสานใต้สุรินทร์.

สุนิสา อ่อนตา. (2557). การบริหารจัดการสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

การบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง และปุ๋ยอินทรีย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมว อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
Management to Produce Refuse-Derived Fuel (RDF) and
Organic Compost by the Kaeng Hang Maeo Subdistrict
Administrative Organization in Kaeng Hang Maeo District,
Chantaburi Province

ลือชัย วงษ์ทอง¹ สกุล วงษ์กาฬสินธุ์² และธงชัย สุขแสวง³
Luechai Wongthong¹ Sakul Wongkalasin² and Thongchai suksawaeng³

Received : August 29, 2023; Revised : October 2, 2023; Accepted : October 3, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมวเกือบทั้งหมด เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนช่อง สภาพชุมชนบางส่วนเป็นชุมชนเมือง มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมที่ค่อนข้างรวดเร็วรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรบริโภคของประชาชน และมีแนวโน้มก่อให้เกิดปัญหาปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางและเปรียบเทียบความเหมาะสม ในการบริหารจัดการโครงการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมวกับบริษัทเอกชน ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและสนทนากลุ่มเฉพาะ กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมว 7 คน ผู้บริหารองค์กรปกครอง

¹ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา; Graduate School of Public Administration, Burapha University; e-mail : luechaiw@hotmail.com

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา; Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Ratchasima Rajabhat University; e-mail : Sakul05@hotmail.com

³ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University; e-mail : thongsuk.sawaengchai@gmail.com

ส่วนท้องถิ่น 12 แห่งที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติและหัวหน้าวิศวกรบริษัทเอกชน ที่มีความเกี่ยวข้องกับการสร้างโรงงานจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ 3 บริษัท ๆ ละจำนวน 2 คน คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง นำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมทั้งระดับผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหัวหน้าวิศวกรภาคเอกชนเห็นควรจ้างเหมาเอกชนมาดำเนินการ จะคุ้มทุนมากกว่าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง เพราะจะเกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน ไม่ติดขัดที่ระเบียบการบริหารงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับด้านงบประมาณที่ต้องนำมาดำเนินการ ด้านบุคลากรขององค์กรบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมวยังไม่มีความพร้อมในเรื่องความรู้เกี่ยวกับระบบการทำงานของเครื่องจักรกล ระบบการเดินเครื่องจักรกล ระบบไฟฟ้ากำลังที่ต้องใช้กับระบบการเดินเครื่องจักรกล เป็นต้น โดยเห็นได้จากกรณีจังหวัดระยองที่กำลังดำเนินการอยู่ เพราะบริษัทเอกชนมีความพร้อมในการบริหารจัดการได้ดีกว่าทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ องค์ความรู้เกี่ยวกับระบบการทำงานของเครื่องจักรกล และด้านการบริหารจัดการต่างๆ เนื่องจากบริษัทเอกชนมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน และมีความคล่องตัวมากกว่าองค์กรบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมว

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารจัดการ, ผลิตขยะเป็นเชื้อเพลิง, ปุ๋ยอินทรีย์, องค์กรบริหารส่วนตำบล

Abstract

Almost the entire area of Kaeng Hang Maeo Subdistrict Administrative Organization; It is the Khun-Chong National Forest Reserve, some community conditions are urban communities, there is relatively rapid economic and social expansion, including with changes in people's consumption behavior. and tends to cause increased waste volume problems. The Study of Refuse Management to Produce Refuse-Derived Fuel (RDF) and Organic Compost by the Kaeng Hang Maeo Subdistrict Administrative aimed to identify guidelines and compare refuse management to produce refuse-derived fuel and organic compost conducted by the subdistrict administrative organization and certain private companies. The data for this qualitative research were collected by means of in-depth interviews and focus group discussions with 7 administrators of Kaeng Hang Maeo Subdistrict Administrative Organization, 12 administrators of local government organizations involved in policy

and policy implementation and chief engineers from 3 private companies involved in the construction of waste management plants to produce refuse-derived fuel and organic compost. By select specific target groups. It was content analysis.

The study revealed the practicality and cost effectiveness of having private companies assuming responsibility for refuse management to produce refuse-derived fuel and organic compost over implementation and management by the Subdistrict Organization. The reasons agreed upon by both the Organization and private companies are better management in terms of finance, personnel, machinery, experience in machine operating systems, as well as other day-to-day management. In these aspects, private companies are better equipped than the Kaeng Hang Maeo Subdistrict Administrative Organization. These results are likely to hold for similar projects undertaken by local government organizations in Rayong province.

Keywords : Management, Produce Refuse-Derived Fuel (RDF), Organic Compost, Subdistrict Administrative Organization

บทนำ (Introduction)

องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมว (อบต.แก่งหางแมว) มีจำนวน 22 หมู่บ้าน มีเนื้อที่ 129 ตารางกิโลเมตร ซึ่งอำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี พื้นที่ร้อยละ 99.99 เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนซ่อง สภาพชุมชนบางส่วนเป็นชุมชนเมือง มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมที่ค่อนข้างรวดเร็ว และแนวโน้มซึ่งก่อให้เกิดปัญหาปริมาณขยะมูลฝอยที่มีเพิ่มมากขึ้น ปริมาณขยะมูลฝอยที่จัดเก็บได้ 5 ตันต่อวัน ทั้งขยะมูลฝอยประเภท ถุงพลาสติก ขวดพลาสติก ขวดแก้ว ขยะอันตราย ขยะอินทรีย์ เป็นขยะที่เกิดจากชุมชนผู้ใช้บริการ ไม่มีกระบวนการคัดแยกขยะกระบวนการนำกลับไปใช้ใหม่หรือกระบวนการแปรรูป เป็นต้น จากรายงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมว ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของ อบต.แก่งหางแมว ขาดประสิทธิภาพ เช่น เส้นทาง การจัดเก็บ ระบบฐานข้อมูลผู้ใช้บริการ ถึงขยะไม่เพียงพอ ถึงขยะชำรุด ถึงขยะไม่ถูกสุขลักษณะในการใช้งาน เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ขาดกระบวนการให้ประชาชน หน่วยงานต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการเกิดขยะจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย (องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมว, 2561)

การที่องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) รูปแบบหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้จัดทำบริการสาธารณะ ให้กับประชาชนในท้องถิ่นตนเอง ในการนี้เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการขยะ ทางอบต. แก่งหางแมว จึงได้ทำการศึกษาข้อมูลและประชุมหมู่บ้านเพื่อเสนอโครงการ นำเสนอที่ประชุมสภา อบต.แก่งหางแมวพิจารณา ซึ่งมติที่ประชุมเห็นชอบโครงการเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชน ดังนั้น อบต.แก่งหางแมวจึงได้ทำการศึกษาในการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ระหว่าง อบต.แก่งหางแมวกับบริษัทเอกชน โดยระบบการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชนและประชาชน (องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมว, 2561) จากงานวิจัยของ พรรษา ลิบลับ (2561) วิจัยเรื่องการเพิ่มศักยภาพการจัดการขยะในพื้นที่เกาะท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า เทคโนโลยี Mechanical and Biological Treatment (MBT) เป็นเทคโนโลยีการผลิตขยะเชื้อเพลิง สามารถลดปริมาณขยะให้ลดลงแล้วยังเกิดผลพลอยได้เป็นเชื้อเพลิงขยะและปุ๋ยอินทรีย์ และเสนอการผลักดันให้ท้องถิ่นนำผลออกแบบระบบการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง RDF และปุ๋ยอินทรีย์ (ระบบ SUT-MBT) ไปพัฒนาและบริหารจัดการขยะอย่างเป็นรูปธรรม ในงานวิจัย สลิลดา ไชยชมภู (2562) พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ ด้านผู้นำ กระบวนการจัดการขยะ สถานที่กำจัดขยะ งบประมาณและการมีส่วนร่วม

จากเหตุผลความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบความเหมาะสม ในการบริหารจัดการโครงการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ระหว่างองค์การบริหาร ส่วนตำบลแก่งหางแมวกับบริษัทเอกชนเป็นอย่างไร จึงมีการวิเคราะห์ให้เป็นไปทางเศรษฐศาสตร์ (Economic analysis) จากประเด็น ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านทักษะและความรู้เกี่ยวกับ วิธีการคัดแยกขยะ ด้านแนวทางการจัดการขยะชนิดต่าง ๆ ด้านการป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนและสิ่งแวดล้อม ด้านเส้นทางในการขนส่งขยะ ด้านจุดคุ้มทุน ด้านความคุ้มค่า ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านประโยชน์ที่องค์กรได้รับ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสนใจที่จะทราบ ว่า แนวทางในการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ที่เหมาะสมระหว่าง อบต.แก่งหางแมวกับบริษัทเอกชนเป็นอย่างไร และแนวทางการบริหารการพัฒนาขยะเพื่อผลิตเป็น เชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์ในด้านต่างๆ ได้แก่ นโยบาย แผนงาน และโครงการ เป็นอย่างไร เพื่อประโยชน์ต่อ อบต.แก่งหางแมว ได้นำแนวทางมาพัฒนาการบริหารจัดการขยะให้เกิด ประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชนและพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเหมาะสม ในการบริหารจัดการโครงการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมวกับบริษัทเอกชน
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ที่เหมาะสมระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมวกับบริษัทเอกชน
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารการพัฒนาขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) และสนทนากลุ่ม มีขอบเขตการศึกษาและวิธีดำเนินการวิจัย (ลือชัย วงษ์ทอง, 2560) ดังนี้

1. ขอบเขตพื้นที่ในการศึกษาวิจัย อบต.แก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
2. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหาร อบต. 12 แห่งที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ และหัวหน้าวิศวกรบริษัทเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องกับการสร้างโรงงานจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์จำนวน 3 บริษัท

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหาร อบต.แก่งหางแมว จำนวน 7 คน (นายก อบต. 1 คน, รองนายก อบต. 1 คน, ประธานสภา อบต.1 คน, รองประธานสภา อบต. 1 คน, ปลัด อบต. 1 คน, หัวหน้าฝ่าย 2 คน) ผู้บริหาร อบต. ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำนวน 12 คน และหัวหน้าวิศวกรบริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโรงงานจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์จาก 3 บริษัท ๆ ละ 2 คน รวมจำนวน 6 คน ทำการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง รวมจำนวนกลุ่มเป้าหมาย 25 คน

3. ขอบเขตของเนื้อหา ในการศึกษาการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ระหว่าง อบต.แก่งหางแมว กับบริษัทเอกชน ประกอบด้วยการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) ด้านงบประมาณ 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านทักษะและความรู้เกี่ยวกับวิธีการคัดแยกขยะ 4) ด้านแนวทางการจัดการขยะชนิดต่าง ๆ 5) ด้านการป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน และสิ่งแวดล้อม 6) ด้านเส้นทางในการขนส่งขยะ 7) ด้านจุดคุ้มทุน 8) ด้านความคุ้มค่า 9) ด้านการบริหารความเสี่ยง 10) ด้านประโยชน์ที่องค์กรได้รับ 11) ด้านโครงสร้างในการบริหาร และการบริหารการพัฒนาขยะในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านแผนงาน และด้านโครงการ

4. ขอบเขตของระยะเวลา ได้ทำการศึกษาตามแผนพัฒนาท้องถิ่นระยะ 4 ปี ของ อบต. แก่งหางแมว (พ.ศ.2561-2564) ปีงบประมาณ 2561 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานตั้งแต่สิงหาคม 2561-มกราคม 2563 และทำตามแผนวิจัยถึงสิงหาคม 2564

5. เครื่องมือการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth – Interview) และประเด็นสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ศึกษาความรู้พื้นฐานทั่วไปแนวคิดหลักการที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดประเด็นคำถามเพื่อใช้เป็นแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยยึดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน พิจารณาให้การรับรองคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลวิจัยภาคสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเชิงคุณภาพเป็นขั้นตอนการลงพื้นที่จริง เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากการสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มโดยใช้แบบบันทึกการสนทนาและรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการสัมภาษณ์จำนวน 13 คน เป็นผู้บริหาร อบต.แก่งหางแมว จำนวน 7 คน และหัวหน้าวิศวกรบริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโรงงานจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์จาก 3 บริษัท ๆ ละ 2 คน รวมจำนวน 6 คน ส่วนการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร อบต.แก่งหางแมว จำนวน 7 คน ผู้บริหาร อปท. ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำนวน 12 คน และหัวหน้าวิศวกรบริษัทเอกชน รวมจำนวน 6 คน

7. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งในส่วนผลการวิจัย เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกและการทำสนทนากลุ่มย่อย ดังนั้น เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ในงานวิจัยนี้ จะใช้ระเบียบวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลก็จะมีการเตรียมข้อมูลและการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล นำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (ลือชัย วงษ์ทอง, 2560)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลศึกษาเปรียบเทียบความเหมาะสมในการบริหารจัดการโครงการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมวกับบริษัทเอกชน

ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมทั้งระดับผู้บริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าวิศวกรภาคเอกชนเห็นควรจ้างเหมาเอกชนมาดำเนินการโครงการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ จะคุ้มทุนมากกว่าที่ อบต. ดำเนินการเอง เพราะจะเกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน ไม่ติดขัดที่ระเบียบบริหารงานท้องถิ่นที่เกี่ยวกับด้านงบประมาณที่ต้องนำมาดำเนินการในการปฏิบัติงาน ด้านบุคลากรของ อบต.แก่งหางแมว ยังไม่มีความพร้อมในเรื่อง

ความรู้เกี่ยวกับระบบการทำงานของเครื่องจักรกล ระบบการเดินเครื่องจักรกล ระบบไฟฟ้ากำลัง ที่ต้องใช้กับระบบการเดินเครื่องจักรกล เป็นต้น โดยเห็นได้จากกรณีจังหวัดระยองที่กำลังดำเนินการ อยู่เพราะว่าบริษัทเอกชนที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการได้ดีกว่าทั้งด้านงบประมาณ ด้าน บุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบการทำงานของเครื่องจักรกล และด้านการบริหารจัดการต่าง ๆ เนื่องจากบริษัทเอกชนมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน และมีความ คล่องตัวมากกว่า อบต.แก่งหางแมว

จากสิ่งที่ค้นพบในการศึกษาที่ว่าด้วยเหตุผลที่ต้องให้มีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถอย่างแท้จริงในการบริหารจัดการโครงการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และ ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด สามารถวิเคราะห์ถึงศักยภาพของ อบต.แก่งหางแมว ได้ดังนี้

1. ด้านงบประมาณ ผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณ ที่ต้องแบ่งงบประมาณส่วนหนึ่งไปจัดบริการสาธารณะ เพื่อความถูกต้องตามระเบียบของ กระทรวงการคลัง ทำให้มีไม่เพียงพอในการบริหารจัดการขยะเพื่อมาทำเชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์ ส่วนหัวหน้าวิศวกรบริษัทเอกชน พบว่า เนื่องจาก อบต. ต้องแบ่งงบประมาณส่วนหนึ่งไปจัดบริการ ด้านบริการสาธารณะ ซึ่งทำให้ไม่สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการขยะแต่เพียงอย่างเดียวได้ แต่ในขณะที่บริษัทเอกชนสามารถตั้งงบประมาณมาบริหารจัดการได้โดยตรงและมีความคล่องตัว ในการบริหารจัดการได้ดีกว่าและรวดเร็ว

2. ด้านบุคลากร ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาบุคลากรที่มีความรู้ที่จะมาดำเนินการ จัดการขยะต้องเป็นตำแหน่งงานวิศวกรที่หายาก ซึ่งไม่มีผู้มาสมัครทำงานจึงเป็นปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงาน ส่วนหัวหน้าวิศวกรบริษัทเอกชนพบว่าบริษัทเอกชนมีความพร้อมมากกว่า อบต. แก่งหางแมว เพราะมีวิศวกรเครื่องกลซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับระบบการทำงานของเครื่องจักรกล เป็นอย่างดี จึงจะทำให้การควบคุมดูแลการผลิตแท่งถ่านเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ ที่มีคุณภาพดี

3. ด้านทักษะและความรู้เกี่ยวกับวิธีการคัดแยกขยะ ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีบุคลากร ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการทำงานของเครื่องจักรกล ระบบการเดินเครื่องจักรกล ระบบไฟฟ้ากำลังที่ต้องใช้กับระบบการเดินเครื่องจักรกลและไม่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานในการเดิน ระบบเครื่องจักรกลเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ ส่วนหัวหน้าวิศวกรบริษัทเอกชน พบว่าบริษัทเอกชนมีวิศวกรที่เชี่ยวชาญด้านความรู้ความเข้าใจในเครื่องจักรกล การเดินระบบ เครื่องจักรกล ระบบไฟฟ้ากำลัง ด้านอุปกรณ์ในการซ่อมบำรุง จึงจะทำให้การควบคุมดูแลการผลิต แท่งถ่านเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพดี

4. ด้านแนวทางการจัดการขยะชนิดต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า อบต.แก่งหางแมวยังไม่มี ความพร้อมที่จะดำเนินการจัดการขยะด้วยการคัดแยกขยะที่ต้นทางจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย ในการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์อย่างถูกวิธี ส่วนหัวหน้า วิศวกรบริษัทเอกชน พบว่าบริษัทเอกชนมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการคัด แยกขยะชนิดต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และสามารถนำเอาความรู้การคัดแยกขยะชนิดต่าง ๆ มาอบรม ชาวบ้านในพื้นที่ได้และเมื่อชาวบ้านที่ผ่านการอบรมแล้วก็จะทำการบรรจุเป็นพนักงานของบริษัทในการ คัดแยกขยะซึ่งจะให้ชาวบ้านในพื้นที่ที่มีรายได้จากการเป็นพนักงานบริษัทด้วย

5. ด้านการป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนและสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษา พบว่า ยังไม่มีการกำหนดแผนการป้องกันการเกิดผลกระทบกับประชาชนจึงทำให้เห็นได้ว่ายังขาด ความพร้อมที่จะดำเนินการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ได้อย่าง เป็นรูปธรรม ส่วนหัวหน้าวิศวกรบริษัทเอกชน พบว่า ทางบริษัทจะทำการศึกษาเส้นทางขนส่งขยะ แล้วนำมากำหนดการป้องกันเกี่ยวกับน้ำเสียที่จะเกิดขึ้นระหว่างการขนถ่าย การป้องกันการเกิดกลิ่น ที่ไม่พึงประสงค์ไปรบกวนชาวบ้านในชุมชน ในการขนส่งขยะบริษัทมีรถที่ใช้ในการขนส่งขยะที่มี มาตรฐานและรูปแบบที่มีความปลอดภัย

6. ด้านเส้นทางในการขนส่งขยะ ผลการศึกษา พบว่าแผนที่กำหนดเส้นทางขนส่ง ขยะยังไม่ได้มีการกำหนด และมาตรการในการขนส่งเป็นรูปแบบใดก็ยังไม่มีการกำหนดไว้ ยังไม่มี มาตรการในการระวังปัญหาข้างป่าในขณะขนขยะ ส่วนหัวหน้าวิศวกรบริษัทเอกชน เห็นว่า ทางบริษัทนำเอาแผนผังขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำความร่วมมือกับ อบต.แก่งหางแมว มาทำการศึกษาแล้วนำมากำหนดการเก็บขยะในช่วงเวลาใดบ้าง กำหนดแผนที่เส้นทางขนส่ง ขยะที่มีการเชื่อมโยงกันโดยเลี่ยงการผ่านเข้าในที่ชุมชน บริษัทมีรถที่ใช้ในการขนส่งขยะที่มี มาตรฐานและมีมาตรการในการขนส่งในรูปแบบที่มีความปลอดภัย บริษัทจะทำการศึกษาในเรื่อง ปัญหาของข้างป่าแล้วนำมากำหนดมาตรการในการระวังปัญหาข้างป่าในขณะขนขยะเพื่อให้เกิด ความปลอดภัยกับบุคลากรมากที่สุด

7. ด้านจุดคุ้มทุน ผลการศึกษา พบว่า จุดคุ้มทุน คงต้องใช้เวลาในการดำเนินการนาน แต่การบริหารจัดการ อบต.แก่งหางแมว ยังไม่ได้วิเคราะห์ความเสี่ยงหรือจุดคุ้มทุนหรือปัจจัย ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ ที่ต้องคำนึงถึงความพร้อมในด้านต่างๆ ทั้งด้านงบประมาณ ด้าน บุคลากร ค่าจ้างคนงานในการคัดแยกขยะอีกจำนวนมาก พร้อมทั้งค่าไฟฟ้าในการเดินระบบ เครื่องจักรกลเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ ค่าอุปกรณ์ในการซ่อมบำรุง จะเห็นได้ว่า มีความเสี่ยงสูงต่อการบริหารจัดการจุดคุ้มทุนเป็นอย่างมาก ส่วนหัวหน้าวิศวกรบริษัทเอกชน พบว่า

องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมวต้องคำนึงถึงความเสี่ยงสูงต่อการบริหารจัดการจุดคุ้มทุน เป็นเพราะการจัดการด้านขยะต้องใช้ปริมาณที่มากถึงจะคุ้มทุน แต่ปริมาณขยะที่นำส่งจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำความร่วมมือไว้ยังมีปริมาณไม่มากพอ ซึ่งทางบริษัทมีการประสานงาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ในจังหวัดจันทบุรีทำให้ได้ปริมาณขยะที่นำมาผลิตแท่งถ่าน เชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ได้เพียงพอ

8. ด้านความคุ้มค่า ผลการศึกษา พบว่า ด้านความคุ้มค่านั้น ต้องพิจารณาว่าโครงการนี้เป็นการเงินกู้เพื่อมาจัดทำหรือไม่ ถ้าไม่ใช่เงินกู้ก็อาจจะเกิดปัญหาเรื่องของระเบียบงบประมาณ ในการเบิกจ่ายจึงไม่มีความคุ้มค่าในการดำเนินงานจึงย่อมไม่มีความคุ้มค่าต่อการบริหารจัดการ ส่วนหัวหน้าวิศวกรบริษัทเอกชน พบว่า ด้านความคุ้มค่าบริษัทมีความพร้อมเพราะมีวิศวกรเครื่องกล ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับระบบการทำงานของเครื่องจักรกลในการผลิตแท่งถ่านเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์เป็นอย่างดี ระบบไฟฟ้ากำลังค่าอุปกรณ์ในการซ่อมบำรุง ฉะนั้นบริษัทมีความคุ้มค่าต่อการบริหารจัดการต่อมูลค่าเครื่องจักรกลที่ผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ที่มีราคาสูงมากอย่างนี้

9. ด้านการบริหารความเสี่ยง ผลการศึกษา พบว่า อบต.แก่งหางแมว ยังไม่ได้วิเคราะห์ ความเสี่ยงในการจัดทำโครงการดังกล่าว ประกอบกับโครงการฯ ต้องใช้งบประมาณสูงในการจัดหา เครื่องจักรกลเพื่อผลิตเชื้อเพลิง และงบประมาณในการจัดหาคนดูแลซ่อมบำรุงเครื่องจักร โดยสรุป ไม่ประสบความสำเร็จในการทำโครงการดังกล่าว จึงเห็นได้ว่ามีความเสี่ยงในการดำเนินงาน โดยไม่มีความคุ้มค่าต่อมูลค่าเครื่องจักรกลที่ผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ที่มีราคาสูงมากเช่นนี้ ส่วนหัวหน้าวิศวกรบริษัทเอกชน พบว่า บริษัทมีความพร้อมเพราะบุคลากรซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ เกี่ยวกับการเดินระบบเครื่องจักรกลเป็นอย่างดี จึงทำให้ไม่มีความเสี่ยงในการบริหารจัดการในการเดินระบบเครื่องจักรกลเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ ที่มีมูลค่าเครื่องจักรกลที่ผลิต ที่มีราคาสูงมาก

10. ด้านประโยชน์ที่องค์กรได้รับ ผลการศึกษา พบว่าในการบริหารจัดการโครงการขยะ เพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ไม่สามารถดำเนินการเดินระบบเครื่องจักรกลได้เพราะ ไม่เข้าใจในระบบไม่มีความคล่องตัวก็จะทำให้ อบต.แก่งหางแมว ได้รับผลกระทบเป็นอย่างยิ่ง ทั้งใน ด้านการลดปริมาณขยะ รวมถึงการมีพลังงานไฟฟ้า และปุ๋ยอินทรีย์อีกด้วย ส่วนหัวหน้าวิศวกร บริษัทเอกชน พบว่า บริษัทได้มีการวางแผนในการบริหารเพื่อให้ได้รับประโยชน์ทั้งสองฝ่ายอย่าง เป็นธรรม สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างมีระบบก็จะทำให้องค์กรทั้งสองได้รับ ประโยชน์เป็นอย่างดี ทั้งในด้านรายได้ ด้านการลดปริมาณขยะ การมีพลังงานไฟฟ้าใช้ และ

ปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพใช้เพิ่มขึ้นมาอีกด้วยและทำให้องค์กรสามารถขจัดปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ได้อย่างดีที่สุด

11. ด้านโครงสร้างในการบริหาร ผลการศึกษา พบว่า ด้านโครงสร้างในการบริหาร อบต.แก่งหางแมว ยังไม่มีความพร้อมในการรองรับมากเท่าที่ควรเพราะไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการทำงานของเครื่องจักรกล ระบบการเดินเครื่องจักรกล ระบบไฟฟ้ากำลังที่ต้องใช้กับระบบการเดินเครื่องจักรกล และรวมถึงการจัดการขยะ เพื่อให้การทำงานได้มีประสิทธิภาพ และโครงสร้างของการบริหารในส่วนการผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ ส่วนหัวหน้าวิศวกรบริษัทเอกชน พบว่า ด้านโครงสร้างการบริหารที่ใช้ตามบริษัทกำหนดให้หัวหน้าวิศวกรของบริษัทเอกชนสามารถตัดสินใจ ณ ที่นั้นในการแก้ไขปัญหาได้เพื่อลดความเสียหาย โดยมีบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจการเดินระบบเครื่องจักรกลและการจัดการขยะอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 1 ปริมาณขยะมูลฝอยของจังหวัดจันทบุรี

รายการ	ปริมาณขยะมูลฝอย (ตัน)			
	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562
1. ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นทั้งหมด	143,577.13	120,854.46	145,883.20	178,870.00
- ขยะมูลฝอยทั่วไป	76,937.81	64,436.43		
- ขยะอินทรีย์	48,077.63	34,395.60		
- ขยะรีไซเคิล	19,792.15	19,731.60		
- ขยะอันตรายชุมชน	1,518.57	614		
- ขยะอิเล็กทรอนิกส์	1,040.99	1,676.84		
2. ขยะมูลฝอยที่เก็บขนได้	119,556.08	82,406.66	108,160.45	-
3. ขยะมูลฝอยตกค้าง	16,987.22	13,219.30	-	-
4. ค่าใช้จ่ายการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (บาท)	222,341,207	70,637,298	-	-
5. มูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้น	374.18	206.46	-	-
6. กากอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้น	84.50	59.44	-	-

ที่มา : (กรมควบคุมมลพิษ, 2565)

จากข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยของจังหวัดจันทบุรี ตั้งแต่ปี 2560-2562 มีปริมาณเพิ่มขึ้น ดังตารางที่ 1 ขณะที่ขยะมูลฝอยของ อปท. พบว่า ปี 2560-2561 จังหวัดจันทบุรี มีปริมาณขยะเฉลี่ย 399.68 ตัน/วัน (145,883.20 ตัน/ปี) นำเข้าสู่ระบบกำจัดเฉลี่ยวันละ 296.33 ตัน/วัน โดยแบ่งเป็นเข้าสู่ระบบกำจัดที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ 228.63 ตัน/วัน ไม่ถูกต้องตาม หลักวิชาการ 67.7 ตัน/วัน ปริมาณขยะมูลฝอยที่จัดเก็บจากอบต.แก่งหางแมว ได้ 5 ตันต่อวัน (1,825 ตัน/ปี) และ อปท.ข้างเคียงที่ยังไม่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกวิธี ทั้งขยะมูลฝอยประเภท ถุงพลาสติก ขวดพลาสติก ขวดแก้ว ขยะอันตราย ขยะอินทรีย์ เป็นขยะที่เกิดจากชุมชนผู้ใช้บริการ ตลาดนัดที่เกิดขึ้นสัปดาห์ละ 4 วัน และตลาดสดของเอกชนที่มีอยู่ทุกวันได้ 41.64 ตันต่อวัน เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณขยะเมื่อ 5 ปี ที่ผ่านมาในปี 2557-2562 ของ อบต.แก่งหางแมว และ อปท.ข้างเคียงมีขยะมูลฝอย 17.36 ตันต่อวัน ด้วยสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยองค์การบริหารส่วนตำบลขุนซ่อง อำเภอแก่งหางแมว (กำจัดโดยเทกองและฝังกลบ พื้นที่บ่อขยะ 2 ไร่, ปริมาณขยะเข้าสู่ระบบเฉลี่ย 4.39 ตัน/วัน มีปริมาณขยะตกค้างสะสม 541 ตัน นำขยะมูลฝอยไปกำจัด ณ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของ อบต.แก่งหางแมว ตั้งอยู่ที่ตำบลแก่งหางแมว อำเภอแก่งหางแมว มีการจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (Refuse Derived Fuel : RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ปัจจุบันอยู่ระหว่างการก่อสร้างใกล้แล้วเสร็จ มี อปท. ทำบันทึกข้อตกลงนำขยะมูลฝอยมาทิ้งรวม 14 แห่ง โดยจำนวนขยะจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปีอย่างมีนัยโดยประมาณร้อยละ 16 ดังนั้นจึงควรส่งเสริมการลงทุนและให้สิ่งจูงใจแก่ภาคเอกชนที่ดำเนินธุรกิจหรือองค์กรสาธารณะประโยชน์ที่ทำงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งการนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์

2. แนวทางในการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมวกับบริษัทเอกชน

โดยภาพรวมผลการศึกษานโยบายในการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ ระหว่าง อบต.แก่งหางแมว กับบริษัทเอกชนพบว่า ในการบริหารการพัฒนาขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์ภาคเอกชนมีความชัดเจนกว่า อบต.แก่งหางแมว การดำเนินการที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ดังนั้นต้องมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างในการบริหารจัดการโครงการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ พร้อมทั้งการดำเนินการเดินระบบและกระบวนการขั้นตอนการทำงานของเครื่องจักรกลค่อนข้างมีความซับซ้อนมากต้องมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านความรู้ความเข้าใจในเครื่องจักรกล การเดินระบบเครื่องจักรกล ระบบไฟฟ้ากำลัง ด้านอุปกรณ์ในการซ่อมบำรุง โดยต้องเป็นวิศวกรเครื่องกลซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับระบบการทำงาน of เครื่องจักรกลในการผลิตแก๊สเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์เป็นอย่างดี จึงจะทำให้

การควบคุมดูแลการผลิตแห่งถ่านเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพดี คือ 1) บริษัทเอกชน มีนโยบายที่ทำให้ได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่ายอย่างเป็นธรรม สามารถดำเนินการได้อย่าง เป็นรูปธรรมอย่างมีระบบก็จะทำให้องค์กรทั้งสองได้รับประโยชน์เป็นอย่างดี ทั้งในด้านรายได้ ด้านการลดปริมาณขยะ รวมถึงการมีพลังงานไฟฟ้าใช้และปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพ 2) บริษัทเอกชนได้ มีการวางแผนในการบริหารเพื่อให้ได้รับประโยชน์ทั้งสองฝ่ายอย่างเป็นธรรม สามารถดำเนินการได้ อย่างเป็นรูปธรรมอย่างมีระบบก็จะทำให้องค์กรทั้งสองได้รับประโยชน์เป็นอย่างดี ทั้งในด้านรายได้ ด้านการลดปริมาณขยะ รวมถึงการมีพลังงานไฟฟ้า และปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพ และ 3) บริษัทเอกชนได้มีโครงการฝึกอบรมความรู้การคัดแยกขยะชนิดต่าง ๆ มาให้กับชาวบ้านในพื้นที่และ เมื่อชาวบ้านที่ผ่านการอบรมแล้วก็จะทำการบรรจุเป็นพนักงานของบริษัทในการคัดแยกขยะซึ่งจะให้ ชาวบ้านในพื้นที่ที่มีรายได้

3. ข้อเสนอแนะทางการบริหารการพัฒนาขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากผู้บริหารของ อบต. หัวหน้า วิศวกร และผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์ ในด้านต่าง ๆ พบว่า

1. นโยบาย : การบริหารการพัฒนาขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์นั้น เป็นโครงการที่ดี แต่องค์กรต้องมีศักยภาพในการบริหารงาน เนื่องจากการดำเนินงานต้องใช้ปริมาณ ขยะเป็นจำนวนมาก หากมีจำนวนน้อยก็ไม่คุ้มค่าการลงทุน

2. แผนงาน : ต้องมีการวางแผนการจัดการอย่างเป็นระบบ และวางแผนระยะยาว เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการลงทุน หากดำเนินการไปแล้วปริมาณขยะมีไม่เพียงพอ มีการวางแผน แก้ไขปัญหารองรับกรณีดังกล่าว รวมทั้งจัดหาเครือข่ายองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือ บริษัทเอกชน

3. โครงการ : โครงการต้องทำอย่างต่อเนื่อง และวางแผนงานได้อย่างเป็นระบบ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาปริมาณขยะไม่เพียงพอต่อการผลิตเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์

โดยที่กล่าวมาข้างต้น อบต.แก่งหางแมว ยังไม่มีความพร้อมที่จะเตรียมรับมือในการ ดำเนินการโครงการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ จึงไม่คุ้มค่ากับการที่จะบริหาร จัดการเองได้เห็นควรให้บริษัทเอกชนที่มีความพร้อมทุก ๆ ด้าน ได้ดำเนินการนี้

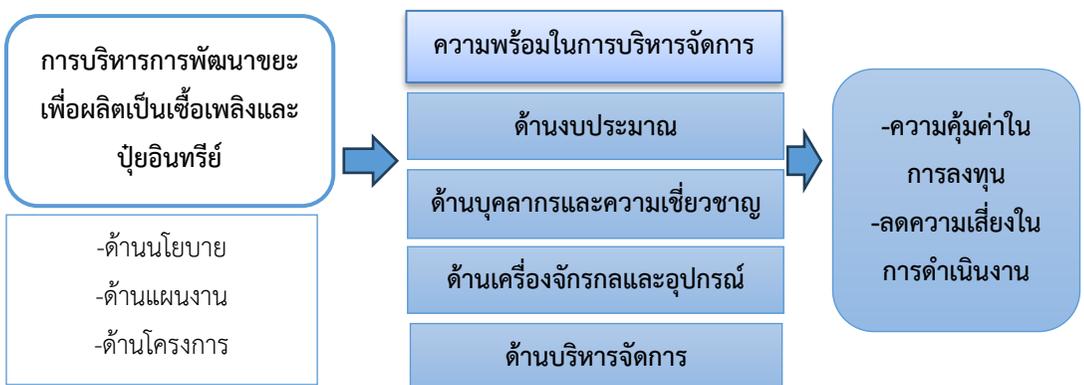
ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มของหัวหน้าวิศวกรบริษัทเอกชน การบริหารการพัฒนาขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์ในด้านต่าง ๆ พบว่า

1. นโยบาย : บริษัทเอกชนได้มีนโยบายที่ทำให้ได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย อย่างเป็นธรรม สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างมีระบบก็จะทำให้องค์กรทั้งสองได้รับ ประโยชน์เป็นอย่างดี ทั้งในด้านรายได้ ด้านการลดปริมาณขยะ รวมถึงการมีพลังงานไฟฟ้าใช้ และปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพพร้อมทั้งในการผลิตแ่งถ่านเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์เป็นอย่างดี จึงจะทำให้การควบคุมดูแลการผลิตแ่งถ่านเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพดี

2. แผนงาน : บริษัทเอกชนได้มีการวางแผนในการบริหารเพื่อให้ได้รับประโยชน์ทั้งสอง ฝ่ายอย่างเป็นธรรม สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างมีระบบก็จะทำให้องค์กรทั้งสอง ได้รับประโยชน์เป็นอย่างดี ทั้งในด้านรายได้ ด้านการลดปริมาณขยะ รวมถึงการมีพลังงานไฟฟ้า และปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพใช้เพิ่มขึ้นมาอีกด้วย และทำให้องค์กรสามารถขจัดปัญหาเกี่ยวกับการ บริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ได้อย่างดีที่สุดในที่สุด

3. โครงการ : บริษัทเอกชนได้มีโครงการฝึกอบรมความรู้การคัดแยกขยะชนิดต่าง ๆ มาให้กับชาวบ้านในพื้นที่และเมื่อชาวบ้านที่ผ่านการอบรมแล้วก็จะทำการบรรจุเป็นพนักงานของบริษัท ในการคัดแยกขยะ ซึ่งจะทำให้ชาวบ้านในพื้นที่ที่มีรายได้จากการเป็นพนักงานบริษัทด้วย

จากการสังเคราะห์ผลการวิจัยโดยภาพรวม ขอเสนอเป็นแผนภาพที่เชื่อมโยงกันเพื่อสื่อ ถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยนี้ โดยแนวทางการบริหารการพัฒนาขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง และปุ๋ยอินทรีย์ต้องพิจารณาให้ความสำคัญด้านนโยบาย ด้านแผนงาน (ระยะสั้นระยะยาว) และด้าน โครงการ โดยพิจารณาความพร้อมในการบริหารจัดการทั้งด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านความ เชี่ยวชาญ องค์ความรู้ระบบการทำงานของเครื่องจักรกล ด้านเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ และด้าน การบริหารจัดการต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยงในการดำเนินงานและเกิดความคุ้มค่าในการลงทุน

ภาพที่ 1 แนวทางการบริหารการพัฒนาขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความเหมาะสมในการบริหารจัดการโครงการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ระหว่าง อบต.แก่งหางแมว กับบริษัทเอกชน พบว่าโดยภาพรวม ทั้งระดับผู้บริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหัวหน้าวิศวกรภาคเอกชนเห็นควรจ้างเหมาเอกชนมาดำเนินการ จะคุ้มทุนมากกว่าที่ อบต. ดำเนินการเอง เพราะจะเกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน ไม่ติดขัดที่ระเบียบการบริหารงานท้องถิ่นที่เกี่ยวกับด้านงบประมาณที่ต้องนำมาดำเนินการในการปฏิบัติงาน ด้านบุคลากรของ อบต.แก่งหางแมว ยังไม่มีความพร้อมในเรื่องความรู้เกี่ยวกับระบบการทำงานของเครื่องจักรกลระบบการเดินเครื่องจักรกล ระบบไฟฟ้ากำลังที่ต้องใช้กับระบบการเดินเครื่องจักรกล เป็นต้นโดยเห็นได้จากกรณีจังหวัดระยองที่กำลังดำเนินการอยู่เพราะว่าบริษัทเอกชนที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการได้ดีกว่าทั้งด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบการทำงานของเครื่องจักรกล และด้านการบริหารจัดการต่างๆ สอดคล้องงานวิจัยของพิริยุตม์ วรรณพฤกษ์ และคณะ (2550) เรื่องโครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้ขยะชุมชนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า พบว่า ด้านการบริหารจัดการ การศึกษานี้ได้เสนอให้ อบต. สนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการผลิตกระแสไฟฟ้าจากขยะชุมชนเพื่อลดภาระที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านซึ่งอาจเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาบริหารจัดการหรือบริหารจัดการร่วมกับ อบต. โดยเลือกรูปแบบการดำเนินการที่เหมาะสมกับลักษณะของงานและความต้องการของ อบต. ทั้งนี้ อบต. จะทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการดำเนินงานของเอกชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์โดยการใช้เครื่องมือในการกำกับดูแลได้แก่สัญญาและการบริหารสัญญา การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน สอดคล้องกับการสนับสนุนเพื่อให้มีการจัดการขยะมูลฝอยของ อบต. เป็นไปตามเป้าหมายตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ.2559–2564 (กรมควบคุมมลพิษ, 2559) ที่ต้องจัดให้มีศูนย์บริหารจัดการขยะมูลฝอยเพื่อผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า ผ่านการบริหารจัดการที่เป็นระบบและติดตามตรวจสอบได้ เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีนำไปสู่คุณภาพชีวิต สุขภาพคนในชุมชนได้ดีในระยะยาว

ผลศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ระหว่าง อบต.แก่งหางแมว กับบริษัทเอกชน ในการบริหารการพัฒนาขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์ ภาคเอกชนมีความชัดเจนกว่า อบต.แก่งหางแมว การดำเนินการที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ต้องมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างในการบริหารจัดการโครงการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ พร้อมทั้งการเดินระบบและกระบวนการ

ทำงานของเครื่องจักรกลค่อนข้างมีความซับซ้อนมากต้องมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญเครื่องจักรกลในการเดินระบบเครื่องจักรกล ระบบไฟฟ้ากำลัง อุปกรณ์ในการซ่อมบำรุง โดยต้องเป็นวิศวกรเครื่องกล จึงจะทำให้การควบคุมดูแลการผลิตมีคุณภาพดี คือ 1) บริษัทเอกชนมีนโยบายที่ทำให้ได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่ายอย่างเป็นธรรม สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างมีระบบ ก็จะทำให้องค์กรทั้งสองได้รับประโยชน์เป็นอย่างดีทั้งในด้านรายได้ ด้านการลดปริมาณขยะ รวมถึงการมีพลังงานไฟฟ้าใช้ และปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพ 2) บริษัทเอกชนได้มีการวางแผนในการบริหาร เพื่อให้ได้รับประโยชน์ทั้งสองฝ่ายอย่างเป็นธรรมจะทำให้องค์กรทั้งสองได้รับประโยชน์เป็นอย่างดีทั้งในด้านรายได้ ด้านการลดปริมาณขยะ รวมถึงการมีพลังงานไฟฟ้า และปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพ และ 3) บริษัทเอกชนได้มีโครงการฝึกอบรมความรู้การคัดแยกขยะชนิดต่าง ๆ มาให้กับชาวบ้านในพื้นที่และเมื่อชาวบ้านที่ผ่านการอบรมแล้วก็จะทำการบรรจุเป็นพนักงานของบริษัทในการคัดแยกขยะ ซึ่งจะให้ชาวบ้านในพื้นที่มีรายได้ สอดคล้องกับ พรรษา ลิบลับ (2561) วิจัยเรื่องการเพิ่มศักยภาพการจัดการขยะในพื้นที่เกาะท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า เทคโนโลยี Mechanical and Biological Treatment (MBT) เป็นเทคโนโลยีการผลิตขยะเชื้อเพลิง สามารถลดปริมาณขยะให้ลดลงแล้วยังเกิดผลพลอยได้เป็นเชื้อเพลิงขยะและปุ๋ยอินทรีย์ ข้อเสนอในงานวิจัยนี้เสนอการผลักดันให้ท้องถิ่นนำผลออกแบบระบบการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง RDF และปุ๋ยอินทรีย์ (ระบบ SUT-MBT) ไปพัฒนาและบริหารจัดการขยะอย่างเป็นรูปธรรมและมีความสอดคล้องกับที่ ลือชัย วงษ์ทอง (2561) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจ หมายถึง ความพยายามที่จะให้มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยการวางแผนเพื่อให้ประชาชนมีรายได้ต่อหัวสูงขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจนอกจากจะเพิ่มความเจริญเติบโตในทางเศรษฐกิจ ยังต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ด้วย (Economic Development เท่ากับ Economic Growth Plus) มีความสอดคล้องกับงานวิจัย ตียาภรณ์ วรวงศ์ ไกรศรี และ โสภิตสุตา ทองโสภิต (2554) วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังงานขยะในประเทศไทย กรณีศึกษาเทศบาลนครภูเก็ต พบว่า เนื่องจากลักษณะโครงสร้างพื้นฐานของการจัดการเตาเผาขยะมูลฝอยเทศบาลนครภูเก็ตจะมีการบริหารจัดการเพียงผู้เดียว โดยมีเทศบาลเป็นทั้งเจ้าของขยะ เจ้าของเตาเผาและเจ้าของโรงงานไฟฟ้าซึ่งหากมีข้อบกพร่องด้านการบริหารจัดการในระบบใดระบบหนึ่ง อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ทั้งระบบ กล่าวคือ เมื่อขยะไม่มีระบบการคัดแยกที่ดี ทำให้มีความชื้นสูง ทำให้เตาเผาทำงานไม่มีประสิทธิภาพ และผลิตกระแสไฟฟ้าได้น้อย ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของโรงไฟฟ้าพลังงานขยะของเทศบาลภูเก็ต เกิดจากเรื่องกลิ่นเหม็นบริเวณรอบเตาเผาและฝุ่นควัน ซึ่งทำให้ประชาชนโดยรอบเกิดความไม่มั่นใจในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของเตาเผาขยะมูลฝอยในภาพรวม อันจะ

เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดทัศนคติ ในแง่ลบต่อโรงไฟฟ้าขยะดังกล่าว ทั้งนี้ แม้ว่าเทศบาลนครภูเก็ต ได้ว่าจ้างให้บริษัทเอกชนเข้ามาดำเนินกิจกรรมภายใต้การดูแลของเทศบาล แต่อำนาจการตัดสินใจ ในการดำเนินการต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับเทศบาลภูเก็ตโดยตรง ซึ่งจะเห็นว่าการดำเนินการเตาเผา ขยะมูลฝอยยังขาดแรงจูงใจในการบริหารจัดการและการดำเนินการ ด้วยเหตุนี้การก่อสร้างโรงไฟฟ้า ขยะในอนาคต จำเป็นต้องมีการคำนึงถึงรูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมสำหรับบริบทในแต่ละ พื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้เกิดแรงจูงใจให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ตัวอย่างเช่น การส่งเสริมให้กับบริษัท เอกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการและสามารถสร้างรายได้เองตั้งแต่ต้น ทาง เช่นการบริหารจัดการระบบคัดแยกขยะการส่งเสริมให้มีการนำขยะอินทรีย์ไปหมักทำก๊าซ ชีวภาพและปุ๋ย รวมถึงการเป็นเจ้าของเตาเผาขยะมูลฝอยและโรงไฟฟ้า จะก่อให้เกิดการเพิ่มรายได้ ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีขึ้น โดยมีความสอดคล้องกับ ที่ลือชัย วงษ์ทอง (2561) ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาสังคม หมายถึง การปรับปรุงคุณภาพชีวิตของ ประชาชนให้ดีขึ้น เพื่อให้ปลอดจากความยากจน ความไม่รู้ ความเจ็บไข้ได้ป่วย และความหวาดกลัว อีกนัยหนึ่งได้ว่า การพัฒนาสังคม ได้แก่การปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นเพื่อให้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ยกย่องตนเองเป็นอิสระจากการตกเป็นทาสและพันธนาการทั้งปวง โดยมีความสอดคล้องกับการมีประมวลกฎหมายตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของ รัฐ พ.ศ.2556 (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ, 2556) และประกาศคณะกรรมการ นโยบายให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐที่ให้สัมปทานแก่เอกชน โดยมีการทำงานที่โปร่งใส และการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนและเทคโนโลยีในการประกอบกิจการไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยตามพระราชบัญญัติกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 (สำนักงานคณะกรรมการกำกับ กิจการพลังงาน, 2550)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผลการศึกษา ด้านทรัพยากรในการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิงและ ปุ๋ยอินทรีย์ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นว่า อบต.แก่งหางแมว มีทรัพยากรในการบริหารจัดการ เป็นอันดับท้าย ๆ อบต.แก่งหางแมว ควรมึนโยบายในการส่งเสริมในการพัฒนาบุคลากรและผู้นำ ชุมชน เพื่อโดยให้มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์

2. ผลการศึกษา ด้านวิธีการการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นว่า อบต.แก่งหางแมว มีวิธีการบริหารจัดการเป็นอันดับท้าย ๆ อบต.แก่งหางแมว ควรมีนโยบายในการส่งเสริมในการพัฒนาบุคลากรและผู้นำชุมชน เพื่อโดยให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องจักรกลในการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง และปุ๋ยอินทรีย์

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

อบต.แก่งหางแมว ควรให้บุคลากรและผู้นำชุมชน โดยการนำความรู้เกี่ยวกับการเดินระบบ เรื่องการจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิง (RDF) และปุ๋ยอินทรีย์ เริ่มตั้งแต่การจัดการขยะต้นทาง การคัดแยกขยะ เส้นทางรถรับขยะ วิธีการใช้เครื่องจักรกลในการบริหารจัดการขยะเพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์ มาปฏิบัติจริงกับเครื่องจักรกลเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. อบต.แก่งหางแมว ควรนำบุคลากรและผู้นำชุมชน ไปศึกษาดูงานที่มีโรงงานจัดการขยะ เพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อนำมาทำการเปรียบเทียบกับโรงงานจัดการขยะของ อบต.แก่งหางแมว ว่าเห็นสมควรดำเนินการอย่างไรบ้าง

2. ควรวิจัยปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อรองรับการบริหารจัดการขยะ เพื่อผลิตเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์ โดยให้บุคลากรและผู้นำชุมชนให้เข้าไปทำงานร่วมกับวิศวกรของบริษัทเอกชนที่ได้ดำเนินการเดินเครื่องจักรในการทำงานผลิตเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยอินทรีย์ในช่วงที่บริษัทดูแลให้ 5 เดือน เพื่อให้มีความรู้อย่างแท้จริงในการรับช่วงเมื่อ อบต.แก่งหางแมว ต้องมาดำเนินงาน

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมควบคุมมลพิษ. (2559). แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ.2559–

2564. กรุงเทพฯ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

_____. (2565). รายงานสถานการณ์สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ปี พ.ศ.

2565. กรุงเทพฯ : กรมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2561). นโยบายและแผนส่งเสริมและรักษา

คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559. กรุงเทพฯ : กระทรวงทรัพยากร

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ศูนย์สารสนเทศสิ่งแวดล้อม. (2561). **แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564)**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สารสนเทศสิ่งแวดล้อม.
- สลิลดา ไชยชมภู. (2562). **ปัจจัยความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนครปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ลือชัย วงษ์ทอง. (2560). **ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์**. ชลบุรี : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- _____. (2561). **การวางแผนและการบริหารโครงการ**. ชลบุรี : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- _____. (2561). **การบริหารการพัฒนา**. ชลบุรี : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ตติยาภรณ์ วรวงศ์ไกรศรี และ โสภิตสุดา ทองโสภิต. (2554). “การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังงานขยะในประเทศไทย กรณีศึกษาเทศบาลนครภูเก็ต.” **วารสารวิจัยพลังงาน**. 8(3) : 47-57.
- พรรษา ลิบลับ. (2561). **การเพิ่มศักยภาพการจัดการขยะในพื้นที่เกาะท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**. นครราชสีมา : สำนักวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- พิริยุตม์ วรณพฤกษ์ สมเกียรติ คุณเผือก และอาริสรา ทะริยะ. (2550). **โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้ขยะชุมชนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน. (2550). **ประกาศคณะกรรมการนโยบายให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐที่ให้สัมปทานแก่เอกชน ตามพระราชบัญญัติกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ. (2556). **ประมวลกฎหมายตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมว. (2561). **เอกสารรายงานประจำปี 2560**. จันทบุรี : สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมว.

Enhancing Management System for Career Skill Training Private Schools in China

Dansheng Pang¹ Sanitdech Jintana^{2*} and Surasak P. Jotaworn³

Received : September 26, 2023; Revised : October 31, 2023; Accepted : November 1, 2023

Abstract

With the competition in the educational sector in China, numerous career skill training private schools have encountered challenges in sustaining their operations. Furthermore, deficiencies in the management systems of these career skill training private schools have become apparent. The aim of this research was: 1) to study the current management system of career skills training private school, 2) to analyze the enhancement of management system career skills training private school. This study adopted a qualitative methodology for data collection, entailing in-depth interviews with managerial representatives from five career skill training private schools. After data collection, the analysis process involved both content analysis and triangulation techniques to comprehensively elucidate the intricacies of the management systems. The result found that the common problems of career skill training in private schools were in the domains of management and operations, with insufficient attention directed towards pedagogical enhancements. The underpinning

¹ Student, Master of Arts Program in Public Management Innovation, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi; e-mail : dansheng_d@mail.rmutt.ac.th

² Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi; *Corresponding Author, e-mail : sanitdech_j@rmutt.ac.th

³ Faculty of Liberal of Art, Rajamangala University of Technology Thanyaburi; e-mail : surasak_jo@rmutt.ac.th

factors contributing to these challenges are rooted in issues related to institutional prestige and reputation. In pursuit of enhancing the existing management system of career skill training private schools, the McKinsey 7s framework was employed to synthesize an improved management model tailored to the unique context of these institutions. It was concluded that, in accordance with McKinsey's 7S management theory, discernible enhancements have been implemented across seven pivotal dimensions within Career Skill Training Private Schools. These dimensions encompass the overarching development strategy of the institution, the establishment of formalized systems, the allocation of responsibilities within various departments, the delineation of roles and responsibilities among the staff, the nurturing and application of students' competencies, the provision of guidance and refinement of leadership competences, and the fostering of shared values and collective developmental objectives within the institution. This study contributes a valuable point of reference for both individual stakeholders and the broader educational community in the context of Career Skill Training Private Schools' development.

Keywords : Competitive in Educational Sector, Career Skill Training Private Schools, School Management System, McKinsey's 7S

Introduction

Education constitutes a fundamental pillar of national development and progress. It stands as a cornerstone of a nation, emblematic of its prosperity and societal advancement. A country's growth potential is inherently intertwined with the quality of its education, with prosperity hinging upon a robust educational system (Heihei, 2021). However, the limitations faced by school teachers in meeting the diverse educational needs of certain students within constrained timeframes have led to the exploration of alternative educational avenues. In such instances, students and their families often turn to career skill training in private schools to augment their academic performance. They cater to the unique demands of these individuals and facilitate their participation in specialized college entrance examinations. This

response to evolving educational needs reflects both the aspirations of students themselves and the evolving demands of contemporary society (Zhang Penghui, Shu Xiaogang, Yan Shengbiao, 2021). In the 1990 s, the Chinese government issued the "Regulations on Running Schools with Social Forces". This surge in entrepreneurial interest can be attributed in part to the Chinese government's issuance of those laws and regulations. This regulatory framework paved the way for various social institutions to actively engage in the education sector, with a particular focus on career skill training in private schools. As a result, the sector has experienced robust growth and expansion fueled by this conducive regulatory environment (Cheng Mingjie, Zhao Boyu, 2022). At present, the overall market size of the private vocational skills training industry in China is about 2 trillion yuan, accounting for about 2% of GDP. Notably, within this sector, private primary and secondary vocational skills training schools represent a substantial proportion, comprising approximately 40% of the market. This expansive educational landscape opens up extensive opportunities for the further expansion and development of private vocational skills training institutions (Market, 2022).

However, there are many drawbacks to the management of career skill training in private schools. These shortcomings include outdated management practices, constraining their growth trajectories. Furthermore, certain career skill training private schools grapple with insufficient investments and outdated facilities, rendering them ill-equipped to meet evolving developmental requirements. This situation has implications for the overall role and effectiveness of career skill training in private schools in shaping the educational landscape (Huang Di, 2016).

The enhancement of management practices within private vocational skills training schools, coupled with the establishment of a novel off-campus education operational framework founded on sound management principles and methodologies, constitutes an imperative. This strategic approach is essential for catalyzing the theoretical and practical advancement of private vocational skills training schools, enabling them to assume a distinctive role within the domain of off-

campus education. In light of the aforementioned rationale, the author of this article has developed a vested interest in the evolution of private vocational skills training schools. This research endeavor has profound significance, as it can inform governmental policy formulation, guide faculty management strategies, and contribute to the overall betterment and sustainable development of the vocational skills training industry.

Research Objectives

1. To study the current management system of career skills training in private schools.
2. To analyze the enhancement of management system career skills training in private schools.

Literature Review

This section will discuss what the career skill training private school in China is, the enhancement management concept by 7s Mckinsey, and the conceptual framework of this study.

Career Training Private School

Career skill training private schools are educational institutions that receive funding from private individuals or non-governmental organizations, distinct from national educational institutions. These schools specialize in providing extracurricular supplementary education for primary and secondary school students. It is important to note that such institutions do not receive financial support from the national education fund but operate in compliance with national laws and regulations that govern educational activities throughout society. However, they do not possess the authority to confer diplomas for the training programs they offer.

In addition to China, Thailand also has a considerable number of career training private schools, with a particular emphasis on performing arts institutes. For instance, the Drama Academy by Rosukon Kongket, often referred to as Teacher Ngo's

Drama Academy, employs the medium of performing arts to nurture students' self-expression abilities (The Drama Academy, 2016). Similarly, the Kantana Training Center, an acting institute, places a strong emphasis on practical training, work ethics, discipline, technical expertise, and a comprehensive understanding of the entire production process (Kantana, 2016). Additionally, Bangkok University currently offers over 40 courses in their Department of Performing Arts, Srinakharinwirot University offers a B.F.A. program in acting, directing, and theatre design while Silpakorn University's Department of Music and Dramatic Art offers a B.A. in theatre (Office of the Basic Education Commission, 2001).

While Thailand and China may share some similarities in their career training private schools, there exist notable distinctions between the two. First and foremost, in China, Career Training Private Schools operate independently from formal educational institutions and do not confer degrees, unlike certain Thai schools that offer Bachelor's degrees in the field of performing arts. Secondly, China boasts a substantially greater number of Career Training Private Schools when compared to Thailand. This disparity serves as a motivating factor for this study, intending to augment the effectiveness of career skill training in private schools.

Research Framework

To investigate and analyze the management practices of Career Skill Training Private Schools, a selection of five distinct institutions was chosen as the research subjects. Subsequently, face-to-face interviews were conducted with key personnel at these schools. The interview protocols were meticulously designed in alignment with established management theories, facilitating the acquisition of insights into the institutions' management approaches. The gathered information was then systematically collated, analyzed, and compared, with the objective of identifying prevalent management challenges. Incorporating McKinsey's 7S management theory as an analytical framework, the study aimed to enhance the management systems

employed within private career skills training schools in China. The Research process framework is as Figure 1

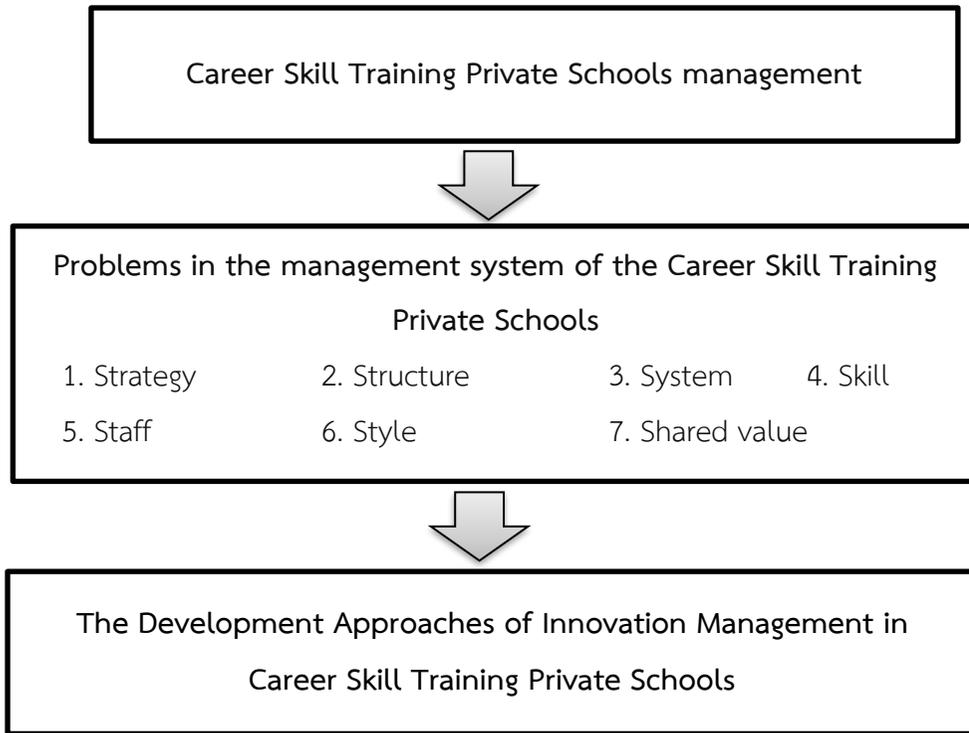

Figure 1 Research Framework

Figure 1 shows the conceptualization of the reviewed many concepts of the management system, and the common elements were found. However, Mckinsey's concepts is a tool that can be used for all businesses, enterprises, and schools. It is appropriate to apply career training in private schools in China to find the new knowledge that the traditional management concepts missed. After applying the Mckinsey concepts, the problems and needs will appear to recommend the suggestion of improving the current management of career training in private schools.

Research Methods

Research Design

Within the research framework, two distinct approaches have been applied: an exploratory approach and an analytical approach. The primary approach employed in this study is the exploratory approach, making qualitative methods particularly suitable. In this context, in-depth interviews serve as a valuable research tool for the examination of the current management system within Career Skill Training Private Schools. Consequently, the findings resulting from the exploratory approach will undergo analysis to identify problems and challenges. This analysis forms the basis for synthesizing the development of strategies aimed at enhancing the current management practices within the career skill training private schools, aligning with the analytical approach of the study.

According to the research framework in Figure 2, the development of a management system for career skill training in private schools can be found to include five steps.

Step 1 : This step involves a review of 7 s Mckinsey using academic published sources.

Step 2 : Review the management system of career skill training private schools, focusing on the current management practice in China. Data were gathered from related documents such as the published articles, reports, and the News, etc.

Step 3 : This step focuses on the exploration of selected career skill training private schools by using 7s Mckinsey indicators to define their problems.

Step 4 : Analyze ongoing efforts and strengthen opportunities to enhance the management system based on the problems found.

Step 5 : Conclusion and recommendations can be made, based on those findings from the previous steps, to potentially enhance the management system of career skill training in private schools in China.

Key Informant

To enhance the reliability of the study, it is imperative to conduct interviews with key informants who possess a comprehensive understanding of the school's operations. Therefore, the primary interviewees were the school directors, as they bear ultimate responsibility for the school's viability amidst the educational business competition. However, it's crucial to acknowledge that the 7 S McKinsey model encompasses various facets of an organization. To comprehensively cover all these aspects, this study extends its scope to include interviews with teachers, who play a pivotal role in supporting the school's progress, as well as parents and students who directly experience the impact of the school's operations. This multifaceted approach ensures a more holistic and robust examination of the school's management and its alignment with the 7s model.

Table 1 List of Key Informants

No.	Name	Status	Region
1	Mr .Li		Shaping Town
2	Mr .Huang		Xianshi Town
3	Mr .Zheng	School Director	Gaoxin District
4	Ms .Jiang		Gongjing District
5	Ms .Luo		Yantan District
6	Mr .Ming		Shaping Town
7	Mr .Ci		Xianshi Town
8	Mr .Liao	Teacher	Gaoxin District
9	Mr .Sui		Gongjing District
10	Ms .Li		Yantan District
11	Ms .Ma		Yantan District
12	Ms .Zan		Xianshi Town
13	Mr .Wang	Parent and Students	Gaoxin District
14	Ms .Liu		Yantan District
15	Mr .You		Yantan District

Data Collection

The process of conducting in-depth interviews involved transcribing the discussions and extracting similar or pertinent issues across all interviewees. This comprehensive approach was carried out through face-to-face interviews with various stakeholders, including school managers, teachers, students, and parents from different Career Skill Training Private Schools. These interviews were designed to gather insights from both internal perspectives, represented by school managers and teachers, and external perspectives, represented by student parents and students, about various facets of the school.

Data Analysis

In order to ensure the validity and reliability of the findings, a rigorous content analysis will be conducted. Content analysis involves the systematic examination of documents and various communication artifacts, including text, images, audio, or video. This approach enables social scientists to discern and analyze patterns in communication in a systematic and replicable manner. Data analysis within content analysis entails describing the observed data and phenomena. All the quoted results derived from the content analysis will be subjected to a triangulation process. This process entails cross-referencing and validating the extracted information from interviews with the input and evaluation of experts within the relevant field. Triangulation serves as a critical step in the research process, ensuring that the research findings are robust, credible, and in accordance with established best practices in qualitative research.

Research Results

The Result of Current Management System of Career Skills Training Private School

The interviews conducted with school directors, teachers, and parents of students revealed notable disparities in the advantages of different schools. These distinctions primarily stem from variations in their management approaches and the

focal areas of their training programs. Furthermore, the differences in knowledge levels and cognitive processes among the five school principals play a crucial role. Some of these educational leaders exhibit a propensity for continuous learning and innovative thinking, which significantly contributes to the effective management and operation of their respective schools. Conversely, not all principals achieve equally favorable outcomes in this regard. Additionally, the size of the teacher and student populations within these schools is largely contingent upon factors such as the school's establishment date and its operational circumstances. These factors influence the overall scale and capacity of educational institutions.

The Result of Problems Findings of the Current Management System based on 7s Mckinsey

The examination of Career Skill Training in Private Schools reveals several shortcomings across the elements of the 7S McKinsey model:

1. Structure: The organizational structure within these schools lacks clarity, and there is a general lack of specificity in defining work roles and responsibilities.

2. Systems: These schools do not appear to effectively consider and respond to government policies, preferring instead to establish their systems without due regard for external regulations and guidelines.

3. Style: Leadership within these institutions appears to be deficient in fostering the cultivation and development of leaders' ideologies and perspectives, thereby hindering comprehensive leadership growth.

4. Staff: There is a noticeable deficiency in self-improvement initiatives among the teaching staff, indicating a need for professional development and upskilling.

5. Skills: Despite students acquiring skills, there is a noticeable gap in their practical application, as reported by both parents and students during interviews.

6. Strategy: Many schools continue to rely on traditional enrollment methods, often neglecting the concept of sustainable development in their strategic planning.

7. Shared Values: Negative findings in the first element (Structure) can have a cascading impact on all other elements, including the foundational shared values, potentially undermining the overall organizational culture and ethos.

These findings underscore the need for comprehensive improvements across multiple dimensions to enhance the overall management and effectiveness of Career Skill Training in Private Schools. value, it was not found a sense of belonging to all stakeholders. Thus, it is necessary to always promote common values.

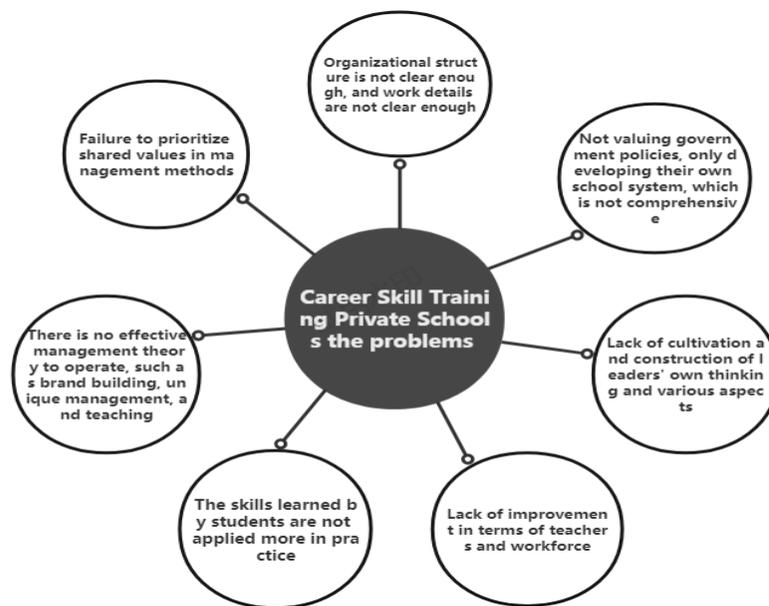

Figure 2 Problems Findings from 7s McKinsey of Career Skill Training Private Schools

Figure 2 illustrates the research design, which involves the application of McKinsey's 7S management theory to conduct interviews with representatives from five distinct private skill training schools. Subsequently, the study compiles a comprehensive list of seven distinct questions that these private skill training schools have concerning McKinsey's 7S management model. This process aims to gain insights into the practical concerns and inquiries of these educational institutions regarding the applicability and utility of the 7S model in their context.

Research Discussion

Firstly, this study utilized McKinsey's 7S management theory to identify and address management issues within Career Skill Training Private Schools. These issues were identified through interviews and subsequently addressed through appropriate corrective measures. However, it is important to note that prior management research has not applied the McKinsey 7S theory to Career Skill Training in Private Schools. Instead, reference application methods have been drawn from other enterprise management contexts. In future research endeavors, the application of this theory can serve the dual purpose of offering improved recommendations for government policies related to private skill training schools and providing robust theoretical support for the advancement of the Career Skill Training Private Schools Development Alliance. This demonstrates the potential for applying established management frameworks to enhance the effectiveness and sustainability of educational institutions in this sector.

The relevant prior researches support this study, particularly the work of Achmad Masfi and Tintin Sukartini (2022). The study adheres to specific inclusion criteria, focusing on scholarly articles utilizing the McKinsey 7S framework as a central model for the evaluation and organization of various aspects. The McKinsey 7S framework serves as the guiding model for methodological evaluation, development, and assessment in this research. It presents an invaluable alternative tool for enhancing and optimizing organizational performance. This framework delineates the orchestration of seven essential elements, encompassing strategy, structure, style, employee systems, skills, and shared values. As a comprehensive model, it holds the potential to yield significant improvements in diverse sectors such as healthcare, technology, communication, industry, and banking. The adaptability of this model renders it highly effective for the evaluation of organizational performance. In the context of the present study, the McKinsey 7S framework was also employed as a template for structuring interview questions, aiding in the assessment and refinement of the seven critical facets of school management.

This study is according with the literature that encompasses research conducted by Ainunnisa (2022), which also centered on educational institutions as its primary subject. The interviewed parties in Ainunnisa's study exhibited a striking resemblance to those interviewed in the present research, encompassing teachers, staff, and beneficiaries of the respective schools. Both studies shared a common methodological approach by adopting the McKinsey 7S model for the evaluation of management practices. Specifically, the McKinsey 7S model was employed to examine the following dimensions in Ainunnisa's study: 1) shared values, underpinned by the tagline "Smart, Religious, and Fun." 2) The school's strategic branding initiatives designed to cultivate multi-intelligence students and actualize the vision and mission of Muhammadiyah's objectives. 3) Organizational structure, with a focus on the development of school branding across diverse coordinating fields. 4) Proficiency in creating a comprehensive management information system. 5) A dedication to prioritizing quality-based learning in all recruitment processes. 6) A commitment to enhancing the competences of all teachers and staff members. 7) The principal's employment of a two-way communication method. The overarching objective of both studies is to effect improvements in the management of seven distinct facets within their respective school environments, thereby fostering enhanced management practices and facilitating overall development.

Furthermore, the extensive literature informing this study comprises a range of scholarly works. In Nurdin, Sumin, and Venny Hidayat's research (2021), the McKinsey 7S model was utilized as a supervisory framework within the school's supervisory department. Although the utilization of the model may vary, it remains a central tool in their research, encapsulating seven key variable factors: shared values, strategy, structure, system, skills, employees, and leadership style. Their work is qualitative in nature. Sumbane et al.'s research (2023) aligns with the methodology used in this study. They also employed the McKinsey 7S model as a questionnaire tool, summarizing and synthesizing seven distinctive aspects within each factor of their research. Their work ultimately led to the development of a method for

students with Autism Spectrum Disorder (ASD) and contributed to the body of knowledge available to the government, mirroring the effective research approach of the present study. Additionally, Meijuanv and Jiangdi (2020) conducted research using the McKinsey 7S model to examine issues within disciplinary development, exemplified by their study of Guangdong Baiyun University. Their study employed the model's seven dimensions - strategy, structure, system, style, personnel, skills, and shared values - to explore pathways for enhancing disciplinary development. By endowing these seven elements with specific relevance in the context of disciplinary construction scenarios, their research sought to drive reform in the disciplinary construction system and mechanisms, providing strategic support and decision-making insights for enhancing the comprehensive strength of academic disciplines in universities. This body of research collectively reaffirms the efficacy of the approach employed in the present study.

Drawing from diverse management theories application in the past, it is evident that these theories exhibit certain commonalities while being tailored to specific applications, such as enterprise companies or educational institutions. Of note, the contemporary McKinsey 7S model offers a unifying perspective, allowing for the consolidation of these shared aspects. Furthermore, the model is versatile, making it applicable to the sphere of school management. It is worth highlighting that previous applications of the McKinsey 7S model have primarily focused on business contexts, and its utilization in school management has been limited. Thus, this research holds a significant study by exploring the feasibility of employing the McKinsey 7S model within the educational context.

Research Suggestions

Policy Suggestions

1. The tuition range policy of Career Training Private School cannot be too low or too high.

2. Career Training Private School standardizes internal management policies and conducts regular inspections.

Practical Suggestions

Based on the analysis conducted, practical recommendations for school directors and managers to enhance their management system based on the 7S McKinsey model are as follows:

1. Strategy: Implement differentiation and sustainable development strategies, implement targeted measures, improve the quality of training and education, and utilize the unique management and teaching capabilities of the school to enhance its core competitiveness

2. Structure: Seize the opportunities brought by the market's demand for vocational skills training in private schools. Combine the development of the school with the comprehensive needs of students, establish corresponding teaching departments, implement work division, and enhance competitiveness.

3. System: Utilize government policies as effective guidance and promotion tools to align school systems with government regulations, and leverage market demand to drive internal institutional and regulatory improvements in schools. Strengthen management and improve management quality.

4. Skill: Continuously evaluate and update the internal processes of the school, while improving the quality of teaching, while also improving students' practical and operational abilities. Implement skill assessment procedures for students to comprehensively improve their quality.

5. Staff: Pay attention to employee training and learning, ensure that all faculty members maintain continuous learning and self-improvement, and encourage employees to participate in training. Pay attention to the evaluation of training effectiveness, improve employees' work ability and level, in order to adapt to market demand and the needs of enterprise development.

6. Style: Because the decision-making ability of leaders directly affects the direction of the organization's operations, improving leadership also requires

continuous learning, combining with reality, connecting with subordinates, and listening to reasonable suggestions from subordinates to improve overall strength.

7. Shared Value: Whether a school has cohesion and the strength of cohesion are directly related to the survival and development of the school, requiring common goals and a shared economy. Only with excellent leadership and systems can schools have cohesion and shared values. Improving overall effectiveness.

Academic Research Suggestion

Based on the results and discussion presented in this article, recommendations to the government can be formulated to enhance the regulation and oversight of career skill training in private schools. These suggestions aim to promote the healthy and orderly development of the entire private skill training school market while contributing to social harmony and development. By implementing these recommendations, the government can play a pivotal role in fostering a more regulated, transparent, and equitable private skill training school sector. This, in turn, can contribute to the overall advancement of education and skills development, benefiting both students and society as a whole.

For future research endeavors, there are several promising avenues to explore. Quantitative Research can conduct surveys to gauge the satisfaction of parents and students regarding the operation of the management system in Career Skill Training Private Schools. This quantitative approach can provide statistically robust insights into the effectiveness of the management systems and identify areas for improvement. Also, the stakeholder analysis is an investigation into the roles and perspectives of relevant stakeholders. For example, government officials are responsible for informal education and private education oversight. Understanding their views and policies can inform the development of effective strategies for enhancing Career Skill Training in Private Schools. By adopting these research approaches, future studies can contribute significantly to the enhancement of Career Skill Training in Private Schools and, more broadly, to the development of education

and skills training in China. This research has the potential to shape policies and strategies that drive human development and economic growth in the country.

References

- Ainunnisa, A.U., Raharja, S., Putera, A.R. (2022). "The Mckinsey 7s Framework and School Branding: An Exploratory Study at Private Islamic Elementary School." **ELEMENTARY Islamic Teacher Journal**. 10(2) : 203-224.
- Gsakani, O. S., Tebogo, M. M., Mantji, J. M., Takalani, E. M., Ledile, E. M. (2023). The McKinsey's 7-S model framework for assessment of challenges faced by teachers of children with autism spectrum disorders in the Limpopo province, South Africa, **South African Journal of Childhood Education** ISSN: (Online) 2223-7682, (Print) 2223-7674.
- Heihe. (2021). "The Importance of Education." [Online]. Available : <https://zhuanlan.zhihu.com/p/368451459>. Retrieved August, 1, 2023.
- Huang D. (2015). Research on Market Regulation of Extracurricular Training in Primary and Secondary Schools from the Perspective of Public Management. **Guangxi Normal University**. DOI:10.7666/d.Y2846560, page 1-8.
- Kantana. (2016). "Kantana Training Center." [Online]. Available : <http://www.kantana.com /#!/company/CO86789>. Retrieved August, 19, 2023
- Market. (2022). **Size of education and training industry in 2022**. China Report Hall Network.
- Masfi, A., Sukartini, T. (2022). Effectiveness Of Using The Mc Kinsey 7s Framework Model In Assessing Organizational Performance : A Systematics Review, **Journal of Positive School Psychology**. 6(8) : 9136-9148.

- Meijuanv, Z. and Jiangdi, Z. (2020). Discipline Construction Plan of Undergraduate Studies in Applied Universities for China's Guangdong Baiyun University Based on the McKinsey 7S model. **International Conference on Modern Education and Information Management (ICMEIM)**. P. 68-71.
- Mingjie, C., and Boyu, Z. (2022). **How to regulate the fees for non-disciplinary training after the government's guidance price for multi-disciplinary off campus training**, Beijing Business Today
- Nurdin, Sumin, Venny H. (2021). The Performance of School Supervision Organizations in the Remote Area of East Aceh Regency, **Proceedings of the 5th International Conference on Current Issues in Education**.
- Office of the Education Commission. (2001). "Basic Education Curriculum." [Online]. Available : <http://210.1.20.39/resources/node/285>. Retrieved September 1, 2023.
- Penghui, Z., Xiaogang, S. and Shengbiao, Y. (2021). "The Effective Ways to Develop Private Technical School Education." [Online]. Available : <https://m.fx361.com/news/2021/0823/8895302.html> Retrieved August 23, 2023.
- The Drama Academy. (2016). "Profile and History." [Online]. Available : <http://www.dramaacademy.com>. Retrieved September 1, 2023.

The Influence Factors of Green Finance Development were Analyzed Based on the Bank's Perspective

Chonglang Zou¹ Sanitdech Jintana^{2*} and Chaimongkhon Supromin³

Received : September 20, 2023; Revised : October 31, 2023; Accepted : November 1, 2023

Abstract

Against the background of increasingly severe environmental pollution, circular economy and sustainable development have been strongly advocated worldwide. Green economy and green finance will be the correct way to promote economic and environmental development. The purposes of this study are 1) to study the implementation of green finance; and 2) to analyze the influencing factors of the implementation of green finance from the perspective of banks. The sample size is 400 senior executives and credit personnel of banking institutions in Zigong. The tool used in this study was a questionnaire. The statistical data used in data analysis include frequency, percentage, average value, and standard deviation. Multiple Regression Analysis (MRA) with the coefficient of determination (R²) at a statistical significance of 0.05 was used for the hypothesis test. The results found that Effectiveness, Efficiency, and Sustainability together constitute the implementation effect of green finance. When considering various aspects, it was found that Efficiency

¹ Student, Master of Arts Program in Public Management Innovation, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi; e-mail : chonglang_c@mail.rmutt.ac.th

² Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi; *Corresponding Author, e-mail : sanitdech_j@rmutt.ac.th

³ Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi; e-mail : chaimongkhon_s@rmutt.ac.th

and Sustainability can better explain the implementation effect of green finance, but Effectiveness is the lowest, which can explain the implementation effect of green finance. Thus, the influence of the Policy design, Policy justifications, Policy logic, Feasibility, Stakeholders and their Engagements, the Institutional and Societal Context, Repayment capacity, Security risk, Industry characteristics, External supervision, and the impact of Implementation Strategy on green finance is significant. It was concluded that (1) the implementation of green finance demonstrates effectiveness, efficiency, and sustainability; (2) key determinants influencing green finance encompass external regulations, repayment capacity, stakeholder involvement and agreements, security risks, as well as other pertinent factors.

Keywords : Green Finance, Policy Implementation, Influencing Factors toward Green Finance Implementation

Introduction

In recent years, green and low-carbon emission reduction has always been the focus of international attention, and it is also one of the research hot spots of public management research. The World Economic Forum (WEF) has released the Global Risks Report 2023, which pointed out that failure to mitigate and adapt to climate change, natural disasters extreme weather events, and loss of biodiversity are the three major risks facing the world in the next decade. Thus, it can be seen that green emission reduction has become an important part of current social public affairs and a hot research topic of current public management. As a financial means, green finance can not only serve public affairs but also make important contributions to improving the environment and effectively utilizing resources. Therefore, green finance attracts the attention of public management. As a discipline studying the law of social public affairs management, the essence of public management is to serve society, and the study of green finance can not only effectively serve society, but also enrich the research content of public management.

Previous research shows that the development level of green finance is influenced by many factors. To explore this aspect, some scholars have made relevant studies on different influencing factors. Jiang Zaiyong and Wei Changjiang (2017) studied the important role, methods, and efficiency of the government in promoting the development of green finance in China from the perspective of the government. Zheng Lichun (2020) and Niu Haipeng et al. (2020) separately studied the influence of specific green policies on the level of green finance development. Ren Chenxi (2019) pointed out that strengthening government subsidies and paying attention to practical results can enhance the enthusiasm of private capital to help the industry green.

Although previous studies have confirmed that the influencing factors and development level of green finance is affected by external influencing factors such as the government, the process, and mechanism of such influence have not been further clarified. Due to the typicality and representativeness of the study of green finance, this study can explore the main factors affecting the development of finance, so as to provide a reference for promoting the development of Chinese finance.

Whether from the perspective of environment or economic development, green finance is a hot topic in current social affairs, and it is also a hot topic of public management research in recent years. Studying the influencing factors of green finance can not only clarify the connotation of green finance, but also point out the direction for its development. In China, green finance has made some achievements, among which the green credit scale is the highest. Therefore, based on the perspective of banks, the influencing factors of green credit are studied and analyzed. The research content can provide theoretical support and development suggestions for improving green finance and developing high-quality green economy.

Research Objectives

1. To study green finance implementation based on a bank perspective.
2. To Analyze the influencing factors toward green finance implementation based on bank perspective.

Literature Review

Green Finance Policy and Development Status

The government has realized the importance of green development, and China is also actively implementing low-carbon emission reduction. The report to the 18th National Congress of the Communist Party of China pointed out that green development is an important means to building ecological civilization. The report to the 19th National Congress of the Communist Party of China regards "upholding harmony between man and nature" as an important content of upholding and developing Socialism with Chinese characteristics's basic strategy in the new era. He stressed that it is necessary to speed up the reform of the civilized system, build a beautiful China, and realize "high-quality economic and social development". In September 2020, the action concepts of "carbon peak" and "carbon neutrality" were put forward, and it was promised that carbon dioxide emissions would peak before 2030 and carbon neutrality would be achieved before 2060. The report of the 20th CPC National Congress called for green development and harmonious coexistence between man and nature. These policies have played a crucial role in promoting green development.

However, Li Jian and Dou Erxiang (2020) pointed out that the overall efficiency of green finance in China's banking industry is not high. Zhang Yue and Zhou Yingheng (2021) pointed out that "greenwashing" has gradually become a huge obstacle to the development level of green finance, and the lack of information has opened a gap called "greenwashing", and the lack of awareness of green development has amplified the risk of "greenwashing".

The Concept of Green Finance

Green finance refers to economic activities that support improving the environment, coping with climate change and effectively using resources. Green finance originated in Europe in the last century. It is a new financial model created based on the traditional finance, to cope with the environmental problems brought by industrial development, and combined with the concept of low-carbon environmental protection. Based on the traditional financial model, this model takes into account the concept of low carbon and environmental protection. Green finance aims to promote low carbon, environmental protection, and sustainable development. In a narrow sense, the subject of green finance is financial institutions such as banks. These financial institutions seek economic benefits to promote their development while introducing green, low-carbon, and environmental protection into their business philosophy. The financial innovation based on this principle is known as green finance. Green finance in a broad sense refers to all financial activities and management activities that are conducive to environmental protection, ecological construction, and sustainable economic development. It has a wide range of subjects, including not only financial institutions but also governments, enterprises, and other subjects. Environmental financing to protect the environment and enrich biodiversity; Sustainable finance aimed at optimizing the allocation of natural resources and improving utilization efficiency.

Conceptual Framework

The conceptual framework for research is as Figure 1.

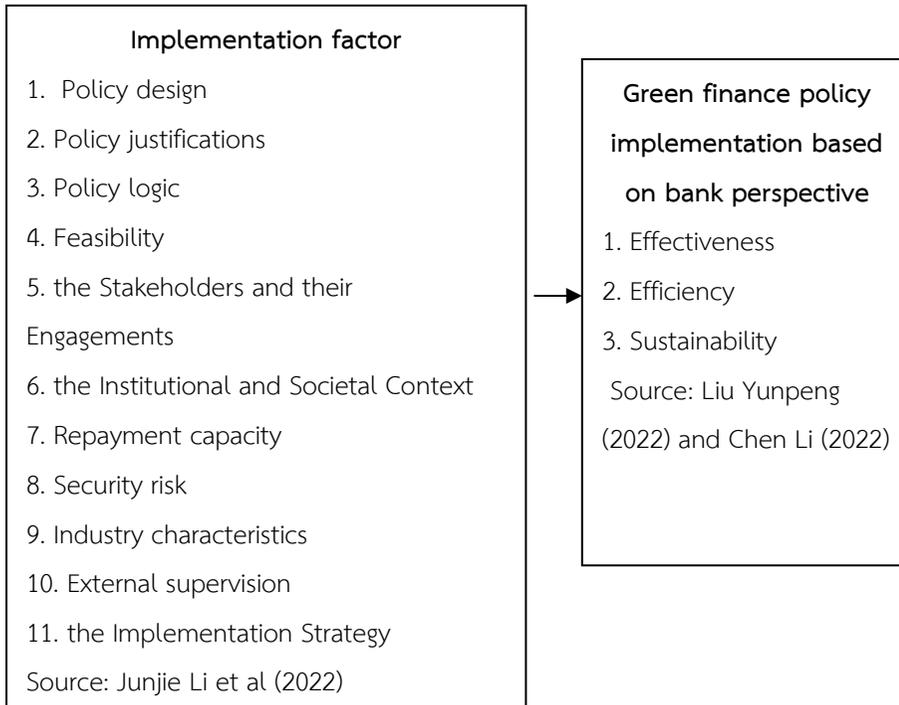

Figure 1 Conceptual Framework

Research Hypothesis

H1: Implementation factor significantly influences Green finance policy implementation.

According to research in relevant literature, in terms of policy design, green financial policies are conducive to the sustainable development of environmental protection, and it is also conducive to the mainstream position of green finance in traditional financing (Peterson K. Ozili, 2022) In China, the actual implementation of green finance is inseparable from the governance logic of the policy (Junjie Li et al., 2022). Ding Ye (2023) found that it is feasible to affect ecological efficiency through green finance. From a practical point of view, when green finance is implemented, internal environmental stakeholders will also influence green finance policies (Wu Yilun, 2022). For green credit, solvency has a significant impact, and the influence of

industry characteristics and external supervision can not be ignored (Setiawan, 2018). According to Chen Li (2022), security risk is one of the factors that determine whether green credit can develop. The impact of policy debate on green financial policy is also remarkable (Muhammad Irfan, 2022).

Research Methods

This research is carried out by quantitative research method. The sample group of this study includes bank executives and credit personnel, and the number of enterprises is 400. The time for collecting information is from June until July, 2023. As for the research tool, the research was conducted by using questionnaires, which passed the evaluation of the content validity and tested the reliability of the tool. The α coefficient of the tool was equal to 0.957.

The research area was Zigong City. There are several standards for recruitment in this area. 1) The GDP of the region is 163.842 billion yuan. 2) The development of green finance is good. 3) Local governments actively participate in and cooperate with the implementation of the green financial policies.

Descriptive and inferential statistical methods were used to analyze the research, and instant software was used to process the research results. Statistical data used in data analysis are composed of frequency, percentage, average, and standard deviation. T-test, Homogeneity Analysis of Variance, Normality Analysis and Multiple Regression Analysis (MRA) with a coefficient of determination (R^2) at a statistical significance of 0.88 was used for the hypothesis test to conclude that influence guidelines for the development of green finance.

Research Results

1. Research the implementation of green finance from the perspective of banks.

Table 1 describes the implementation of green finance from the perspective of banks. Researchers consider the findings of projects from the perspective of

"dependent variables". "sustainability" has the highest consistency, i.e. mean = 4.08, standard deviation = 0.80; The second is Efficiency (mean = 4.08, standard deviation = 0.87). "Effectiveness" has a minimum agreement level, i.e. Mean=4.07 and S.D. = 0.85.

Table 1 Descriptive analysis overall of green finance implementation based on bank perspective

Green Finance Implementation	\bar{X} (Mean)	S.D.	Meaning	Ranking
1. Effectiveness	4.07	0.85	High	3
2. Efficiency	4.08	0.87	High	2
3. Sustainability	4.08	0.80	High	1
Averages	4.08	0.84	High	-

2. Analysis of the factors influencing the implementation of green finance based on the perspective of banks.

As can be seen from the linear regression results, the four independent variables with the highest standardized regression coefficient are IV10 (External supervision), IV7 (Repayment capacity), and IV5 (The Stakeholders and their counterparts) Engagements), IV8 (Security risk). The standard regression coefficient of IV10 is 0.412, which is the highest. The standardized regression coefficient of IV7 was 0.216. The standard regression coefficient of IV5 was 0.180. The standardized regression coefficient of IV8 was 0.172. Therefore, the four independent variables that have the greatest influence on dependent variables have a significant positive effects on green finance.

IV3 (Policy logic), IV6 (The Institutional and Societal Context), IV9 (Industry characteristics), and IV11 (The Implementation) Strategy) standardized regression coefficients are -0.009, -0.069, -0.079, and -0.058, respectively, indicating that the influence of these four independent variables on the dependent variables is negative.

The standardized regression coefficients of IV1 (Design of the policy), IV2 (Policy Justifications), and IV4 (Feasibility) were 0.095, 0.086, and 0.057, respectively, suggesting that these three independent variables had positive effects on the dependent variables.

Table 2 Analysis of the factors influencing the implementation of green finance based on the perspective of banks

Model	Nonnormalized coefficient		Standardization coefficient		Sig
	B	Standard error	Beta	T	
1 (constant)	.091	.094		.964	.336
IV1	.095	.040	.071	2.355	.019*
IV2	.086	.043	.070	2.019	.044*
IV3	-.009	.033	-.009	-.259	.796
IV4	.057	.035	.056	1.614	.107
IV5	.180	.038	.148	4.692	.000*
IV6	-.069	.033	-.063	-2.098	.037
IV7	.216	.043	.226	5.055	.000*
IV8	.172	.046	.178	3.728	.000*
IV9	-.079	.054	-.079	-1.472	.142
IV10	.412	.041	.413	10.047	.000*
IV11	-.058	.022	-.071	-2.573	.010*

* Significant .05

This study demonstrates 11 factors influencing green finance through research. 1) Policy design 2) Policy justifications 3) Policy logic 4) Feasibility 5) the Stakeholders and their Engagements 6) the Institutional and Societal Context 7) Repayment capacity 8) Security risk 9) Industry characteristics 10) External supervision 11) the Implementation Strategy; Secondly, it proves the feasibility of the multiple linear regression model. The results of this model are as follows.

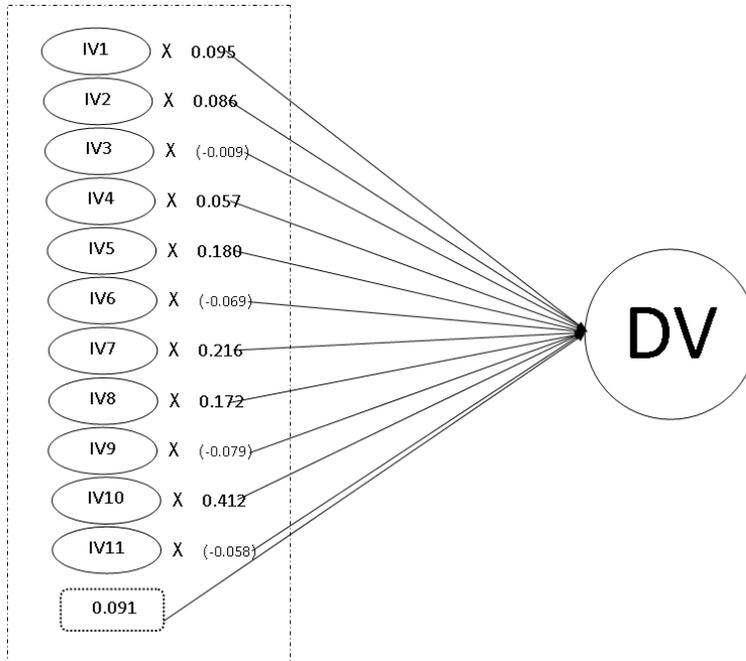

Figure 2 Diagram of model validation results

Research Discussion

According to the research results, the implementation effects of green finance include effectiveness, efficiency, and sustainability. Moreover, the effect of these three aspects is highly consistent and can explain the implementation effect of green finance well. The result is consistent with the theory of sustainable development. While advocating sustainable development, this theory also emphasizes high quality and high efficiency (Lian Bo, 2019). Therefore, this study applies the theory of sustainable development to green financial policy to illustrate the implementation effect of green finance.

This study developed a total of eleven hypotheses, namely Policy design, Policy justifications, Policy logic, Feasibility, Stakeholders and their Engagements, the Institutional and Societal Context, Repayment capacity, Security risk, Industry characteristics, External supervision, the Implementation Strategy hypothesis on the impact of green finance. Finally, the empirical study proves whether the original

hypothesis is true. It also explains the policy design, policy reasons, policy logic, feasibility, stakeholders, and their participation, as well as the policy's institutional and social background, repayment ability, security risks, industry characteristics, external supervision, and the implementation strategy of green finance.

In this study, the contents of influencing factors of green finance are perfected and verified, and a model of influencing factors of green finance is put forward. Compared with previous studies on the influencing factors of green finance, the influencing factors of green finance discussed in this article are more comprehensive. The conclusion of this study meets the expected requirements and is consistent with previous studies. In the past, scholars' research on the influencing factors of green finance roughly presented two categories. First, it analyzes the influencing factors of green finance from the perspective of finance and credit. For example, analyze the impact of enterprise-scale on green bonds (Kidney S, 2015) and analysis of the Impact of Credit Rating and Information Disclosure on Green Debt (Han Fengxia et al. 2017). The second is to discuss the influencing factors of green finance from the perspective of policy and mechanism. For example, Qian Taihong (2017) thinks that macro-policy support has a direct impact on the development of green finance. Simon (2021) runs a green financial enterprise, which is influenced by the policies implemented by the national central bank. Although this research is based on previous studies, it is of great social significance to conduct a complete and systematic study on the influencing factors of green finance.

The research results indicated that the most influential factors on green finance are External supervision, Repayment capacity, The Stakeholders and their Engagements, Security risk, and other factors. This is the same as what scholars have done before. According to the historical data of listed companies in China, Wang Dianwu (2020) found that although China's green policies can significantly improve the efficiency of resource allocation provided by China's green finance, the efficiency of resource allocation of funds provided by China's green finance is still low. Pauline Deschryver (2020) thinks that the development of the green bond market is limited

due to the lack of global uniform standards and transparency of information disclosure. Measures such as formulating uniform standards and improving information transparency should be taken to fully promote the development of the green bond market. However, there are some limitations in this study, such as whether some independent variables, such as policy logic, which have little influence on empirical research, affect green finance through other means. Whether there is an influence of intermediate variables is also something that we need to explore further.

From the conclusion of the research, all the influencing factors of green finance have been recognized by the respondents. In addition, respondents believe that these factors have a positive impact on green financial policies. The conclusion also shows that the average of the survey results of green financial policies is "high", which shows that green financial policies have been recognized by the public. The future research direction must be based on present research, thinking, and development. The limitation of current research is the first issue to be considered in future research directions. In other words, for the study of green finance, we can further explore whether other models are more suitable for the study of green finance influencing factors. Of course, the value of green finance lies in promoting environmental protection and improving the effect of environmental governance. Therefore, future research direction should pay more attention to the effect of green finance.

Synthesize the results of the empirical study here and compare the previous hypotheses. It is found that some hypotheses are valid, while some hypotheses are not. Finally, these verification conclusions are summarized in Table 3.

Table 3 Test results of hypotheses

Serial Number	Null Hypothesis Content	Result
Hypothesis 1	The Design of the policy has a significant positive impact on Green finance policy implementation	Hypothesis is true
Hypothesis 2	Policy Justifications have significant positive effects on Green finance policy implementation	Hypothesis is true
Hypothesis 3	Policy logic has a significant positive impact on Green finance policy implementation	Hypothesis is not valid
Hypothesis 4	Feasibility has a significant positive impact on Green finance policy implementation	Hypothesis is true
Hypothesis 5	The Stakeholders and their Engagements have a significant positive impact on Green finance policy implementation	Hypothesis is true
Hypothesis 6	The Institutional and Societal Context has a significant positive impact on Green finance policy implementation	Hypothesis is true
Hypothesis 7	Repayment capacity has a significant positive impact on Green finance policy implementation	Hypothesis is true
Hypothesis 8	Security risk has a significant positive impact on Green finance policy implementation	Hypothesis is true
Hypothesis 9	Industry characteristics have a significant positive impact on Green finance policy implementation	Hypothesis is not valid
Hypothesis 10	External supervision has a significant positive impact on Green finance policy implementation	Hypothesis is true
Hypothesis 11	The Implementation Strategy has a significant positive impact on Green finance policy implementation	Hypothesis is true

Research Suggestions

From the research results, the researchers believe that the main policy recommendations of the relevant research institutes are as follows.

1. government agencies should be good at using supervision to promote the implementation of green finance, while enterprises should pay more attention to external supervision to ensure their stable development.

2. it is suggested to accelerate the green transformation of enterprises, limit industries with high pollution and high energy consumption, and advocate the development of green and low-carbon industries.

3. when implementing green finance policies, the policy or green finance related functional institutions should first consider sustainability, and then be green.

References

- Chen Li. (2022). **Research on the influence of green credit policies on financing constraints of green enterprises**. Shanghai International Studies University.
- Simon, D. (2021). “Central bank mandates, sustainability objectives and the promotion of green finance.” **Ecological Economics**. 184 (2021). p.p.1-20.
- Du Li, Zheng Lichun. (2020). “Research on the quality evaluation of China's green finance policy.” **Journal of Wuhan University (Philosophy and Social Sciences)**. 2020(03).
- Ding Ye. (2023). “Study on the impact of green finance on ecological efficiency from the perspective of high-quality economic development.” **Market Week**. 36(3) : 6-10.
- Han Fengxia, et al. (2017). “Research on the driving force of green finance development under the new normal of economy -- based on the tripartite game relationship between government, banks and enterprises.” **Economics and Management Review**. 2017 (05).

- Junjie Li, Bei Zhang, Xin Dai. (2022). "Knowledge Ecology and Policy Governance of Green Finance in China-Evidence from 2469 Studies." **International Journal of Environmental Research and Public Health**. 20(1) : 202.
- Jiang Zaiyong and Wei Changjiang. (2017). "The role, mode and efficiency of government in the development of green finance." **Journal of Lanzhou University (Social Sciences)**. 2017 (06).
- Kidney S. (2015). **Bonds and Climate Change**. Springer International Publishing.
- Li Jian and Dou Erxiang (2020). The realistic dilemma of green finance development and the construction of Taffu governance model. **Fujian Forum (Humanities and Social Sciences Edition)**. 2020(08).
- Lian Bo. (2019). "Strategies for Efficient Use of agricultural Water Resources based on Sustainable Development Concept : An Economic Analysis of Effective Allocation of Agricultural Water Resources." **Journal of irrigation and drainage**, 38(12) : 26-37.
- Liu Yunpeng. (2022). **The existing problems and countermeasures of green finance development in China.Northern economy and trade**. 2022(02).
- Muhammad Irfan. (2022). "Influence mechanism between green finance and green innovation : Exploring regional policy intervention effects in China." **Technological Forecasting and Social Change**. Vol.182. No. 2, p.p. 121-882.
- Niu Haipeng et al. (2020). "Institutional change and Effect evaluation of China's green finance policy:A case study of green credit." **Management review**. 2020 (08).
- Pauline Deschryver. (2020). "What Future for the Green Bond Market? How Can Policymakers, Companies, and Investors Unlock the Potential of the Green Bond Market?." **Journal of Risk and Financial Management**. 2020.
- Peterson K. Ozili. (2022). "Policy perspectives in promoting green finance." **Sustainable Finance and the Global Health Crisis**. 11(10) : 1-21.

- Qian Taihong. (2017). **Some considerations on China's green development after the Paris Agreement**. Tsinghua University Press.
- Ren Chenxi. (2019). **An empirical study on the relationship between industrial policy, industry characteristics and corporate debt financing**. Shenyang University of Technology.
- Setiawan, D.A., (2018). "The Effect Of Financial Leverage On Debt Repayment Capacity : Evidence From Listed Shipping Company In Indonesia." **Hasanuddin Economics and Business Review**. 2(2) : 113.
- Wang Dianwu. (2020). **Study on the economic effect of green credit on the progress of green and low-carbon technology**. Jilin University.
- Wu Yilun. (2022). **Analysis of green finance business of Industrial Bank under the background of "carbon peak and carbon neutral"**. Hebei University of Finance.
- Zhang Yue and Zhou Yingheng. (2021). "The causes and prevention of the "greenwashing" phenomenon of green finance: Inspiration from the experience of Japan." **Modern Japanese economy**. 2021(05).

การศึกษารวบรวมตำรับยาหอมในตำราการแพทย์แผนไทย

A Study of the Compilation of Yahom in Thai Traditional Medicine Textbooks

ศิริพักตร์ จันทร์สังสา¹ สายฝน สมภูสาร² หทัยกาญจน์ เยาวบุตรี³

กรรณิกา นันตา⁴ และ สมฤทัย ยังวรรณ⁵

Siripuk Chansangsa¹ Saifon Somphoosarn² Hathaikarn Yaowaboot³

Kannika Nanta⁴ and Somruethai Yangwan⁵

Received : July 13, 2023; Revised : December 12, 2023; Accepted : December 15, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและจัดหมวดหมู่ตำรับยาหอมจากตำราทางการแพทย์แผนไทยให้สอดคล้องกับลักษณะอาการเจ็บป่วย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการวิจัยเอกสารและสนทนากลุ่มจากอาจารย์แพทย์แผนไทย จำนวน 10 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลจากการประมวลความรู้ในเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับตำรับยาหอมและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ตรวจสอบเครื่องมือมีค่า IOC เท่ากับ 0.77 ซึ่งเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบตำรับยาที่มีชื่อว่ายาหอม จำนวน 51 ตำรับ เมื่อตรวจสอบความซ้ำซ้อนคงเหลือ จำนวน 34 ตำรับ โดยสามารถจำแนกตำรับยาหอมตามสรรพคุณในการรักษาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ยาหอมแก้ลม จำนวน 21 ตำรับ ซึ่งมีองค์ประกอบของตำรับที่ช่วยปรับการทำงานของลมในร่างกาย และช่วยรักษาอาการที่เฉพาะเจาะจง เช่น บรรเทาอาการวิงเวียนศีรษะ บำรุงกำลัง เป็นต้น 2) ยาหอมแก้ไข้ จำนวน 11 ตำรับ ซึ่งมีองค์ประกอบของตำรับที่ช่วยลดไข้และช่วยบำรุงร่างกาย 3) ยาหอมที่ไม่ระบุสรรพคุณ จำนวน 2 ตำรับ เห็นได้ว่าตำรับยาหอมที่มีการบันทึกไว้ในตำราการแพทย์แผนไทยมีสรรพคุณหลากหลาย ดังนั้นการเลือกใช้ยาหอมให้ได้ประสิทธิผลจึงควรพิจารณาสรรพคุณให้สอดคล้องกับอาการเจ็บป่วย

คำสำคัญ (Keywords) : ตำรับยาหอม, สรรพคุณ, แพทย์แผนไทย

^{1,2,3,4,5}วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่;

School of Traditional and Alternative Medicine, Chiang Rai Rajabhat University;

e-mail : siripuk.cha@crju.ac.th

Abstract

The objectives of this study were to compile and categorize Yahom from Thai Traditional Medicine (TTM) textbooks in accordance with illnesses. This study was qualitative research. Documentary research and focus group discussion were conducted with 10 Thai Traditional Medicine lecturers. The research tools included a data recording form comprising knowledge in textbooks related to Yahom recipes and a group discussion recording form. The IOC value is used to check the tool, showing a score of 0.77, which collected data from focus groups and content analysis. The results showed that there were 51 Yahom recipes in TTM textbooks. After rechecking, the outcomes showed that there were 34 Yahom recipes. Moreover, these recipes were divided into three groups by properties as follows: 1) Yahom recipes were 21 recipes that have properties to treat body wind malfunction. These recipes contain medicinal herbs that could adjust the wind in the body and treat specific symptoms such as dizziness, strengthening, etc., 2) Yahom recipes were 11 recipes that have properties to treat fever. These recipes contain medicinal herbs that could reduce fever and help nourish the body, and 3) Yahom recipes were 2 recipes that have non-specific properties. In conclusion, Yahom recipes in TTM textbooks had various properties. Therefore, the application of Yahom recipes to be effective should be considered the illness of an individual's patient.

Keywords : Yahom recipe, Indication, Thai Traditional Medicine

บทนำ (Introduction)

ยาหอมเป็นตำรับยาที่มีการใช้เยียวยารักษาอาการเจ็บป่วยมาอย่างยาวนาน ซึ่งปรากฏหลักฐานการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรครั้งแรกในตำราพระโอสถพระนารายณ์ โดยระบุว่ามีการนำยาหอมมาใช้แก้ไข้ แก้ลมบวมจิตต์ แก้ลมวิงเวียน แก้คลื่นเหียนอาเจียน อาทิ ยาหอมสาระวาน ยาหอมนวโกฏ ยาหอมอินทจักร์ และยาหอมหทัยวาท แต่ทว่าตำรายาดังกล่าวนิยมใช้ในราชสำนักเป็นหลัก (กรมศิลปากร, 2526) กระทั่งถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชประสงค์ให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงยาที่มีคุณภาพดีอย่างทั่วถึง ภายใต้ชื่อ “ยาโอสถสภา” หรือภายหลังเรียกว่าตำรายาหลวง ซึ่งในปัจจุบันชุดความรู้ดังกล่าวถูกนำมาพัฒนาเป็นตำรับยาสามัญ

ประจำบ้านแผนโบราณที่ยังคงความรู้ของตำรับยาหอมให้แก่ประชาชนใช้ดูแลสุขภาพตนเอง จำนวน 4 ตำรับ คือ ยาหอมเทพจิตร ยาหอมทิพโอสถ ยาหอมอินทจักร์ และยาหอมนวโกฐ (ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ พ.ศ. 2556, 2556; ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของผลิตภัณฑ์สมุนไพรขายทั่วไป, 2564)

ในปัจจุบันภาครัฐได้มีนโยบายสนับสนุนให้ประชาชนได้มีโอกาสในการเข้าถึงการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยเพิ่มขึ้น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 55 กล่าวถึงการจัดบริการด้านสาธารณสุขให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง รวมทั้งการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่องบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ. 2566 ได้ขับเคลื่อนและส่งเสริมการใช้ยาจากสมุนไพรในระบบบริการสุขภาพ โดยมีรายการยาที่โรงพยาบาลและสถานบริการสาธารณสุขสามารถส่งจ่ายให้แก่ผู้เข้ารับบริการทั้งสิ้น 94 รายการ ทั้งนี้รวมถึงยาหอม จำนวน 5 รายการ คือ ยาหอมเทพจิตร ยาหอมแก้ลมวิงเวียน ยาหอมเทพจิตร ยาหอมนวโกฐ และยาหอมอินทจักร์ เพื่อการรักษากลุ่มอาการทางระบบไหลเวียนโลหิต ได้แก่ หน้ามืดตาลาย สวิงสวาย วิงเวียน คลื่นเหียน อาเจียน และเบื่ออาหารอีกด้วย (บัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ. 2566, 2566)

ทว่าหากย้อนกลับไปศึกษาความรู้ในคัมภีร์แพทย์แผนไทยพบการบันทึกเกี่ยวกับตำรับยาหอมซึ่งเป็นตำรับยารสสุขุมและมีกลิ่นหอมจากสมุนไพร เช่น เกสรดอกไม้ จำพวกมะลิ พิกุล บุนนาค สารภี เกสรบัวหลวง จำปา กระดังงา ลำดวน ลำเจียก และของหอมอื่น ๆ ได้แก่ ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ กฤษณา ขอนดอก กระลำพัก เปลือกสมุลแว้ง เปราะหอม ชะลูด หนุ้าฝรั่ง เทียน โภช จันทน์แดง จันทน์เทศ และจันทน์ชะมด เป็นต้น ด้วยตัวยาทีใส่ไปจำนวนมาก จึงทำให้ยาหอมมีหลากหลายตำรับและมีสรรพคุณที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอาการเจ็บป่วย เช่น ยาหอมอินทจักร์ ประกอบด้วยเครื่องยา 51 ชนิด มีสรรพคุณแก้ลมสันนิบาต แก้ลมบาทจิตต์ แก้ลมเป็นพิษ เพื่อดี เพื่อโลหิตทำให้ดวงจิตต์ชุ่มมัว แก้ลมจับให้แน่นิ่ง แก้ลมอัมพฤกษ์กำเริบ หอมเทพจิตร ประกอบด้วยเครื่องยา 48 ชนิด มีสรรพคุณแก้อาการหน้ามืด ตาลาย สวิงสวาย ใจสั่นและบำรุงดวงจิตให้ชุ่มชื้น ประกอบด้วยเครื่องยา 55 ชนิด มีสรรพคุณแก้ลมวิงเวียน คลื่นเหียน อาเจียน ลมจุกแน่นในอก แก้ลมปลายไข้ เป็นต้น (บุษบา ประภาสพงศ์ และคณะ, 2542)

เห็นได้ว่ายาหอมมีหลากหลายตำรับและมีรูปแบบยาที่หลากหลาย อีกทั้งสรรพคุณของตำรับค่อนข้างหลากหลาย ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษารวบรวมตำรับยาหอมในตำราการแพทย์แผนไทย โดยการประมวลความรู้เกี่ยวกับตำรับยาหอมจากตำราทางการแพทย์

แผนไทย ตามกรอบเนื้อหาครอบคลุมชื่อตำรับยา สรรพคุณ และส่วนประกอบในตำรับยา จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มตำรับยาหอมที่มีสรรพคุณเหมือนหรือคล้ายคลึงกันไว้ในหมวดหมู่เดียวกันพร้อมทั้งวิเคราะห์องค์ประกอบของตำรับยาตามองค์ประกอบของตำรับยาไทย แล้วตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มจากอาจารย์แพทย์แผนไทยที่มีความเชี่ยวชาญด้านเภสัชกรรมไทยและด้านเวชกรรมไทย ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยให้สามารถเลือกใช้ยาหอมได้สอดคล้องกับลักษณะอาการเจ็บป่วย รวมถึงเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้แก่บัณฑิตแพทย์แผนไทยที่มีขีดความสามารถในการประกอบกรวิชาชีพการแพทย์แผนไทยได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อรวบรวมและจัดหมวดหมู่ตำรับยาหอมจากตำราทางการแพทย์แผนไทยให้สอดคล้องกับลักษณะอาการเจ็บป่วย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative Research) โดยมีการศึกษาวิจัยเอกสาร (documentary research) และการสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อรวบรวมและจัดหมวดหมู่ตำรับยาหอมจากตำราทางการแพทย์แผนไทยให้สอดคล้องกับลักษณะอาการเจ็บป่วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรการวิจัยครั้งนี้ คือ ตำราการแพทย์แผนไทยที่ใช้เป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอนในหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิตและเป็นตำรากลางในการสอบขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย

กลุ่มตัวอย่าง คือ เอกสารตำราทางการแพทย์แผนไทย ครอบคลุมชื่อตำรับยา สรรพคุณ และส่วนประกอบ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกตำราการแพทย์แผนไทยซึ่งใช้เป็นตำราอ้างอิงและตำรากลางในการสอบขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย จำนวน 12 เล่ม ได้แก่ ตำราพระโอสถพระนารายณ์ (กรมศิลปากร, 2526) จารึกตำรายาวัตราชโอรสอารามราชวรวิหาร (สำนักคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย, 2558) ตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ 5 เล่ม 1-2 (กรมศิลปากร, 2542) ตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ 5 เล่ม 3 (กรมศิลปากร, 2555) ตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม 1-2 (พระยาพิศณุประสาทเวช, 2451) ตำราแพทย์แผนโบราณ

ทั่วไป สาขาเวชกรรม เล่ม 1-2 (กองการประกอบโรคศิลปะ, 2549) ตำราแพทย์แผนโบราณทั่วไป สาขาเภสัชกรรม (กองการประกอบโรคศิลปะ, 2541) ตำราแพทย์แผนโบราณทั่วไป สาขามดุงครรภ์ (กองการประกอบโรคศิลปะ, 2541) และตำรับยาแผนโบราณ (กองการประกอบโรคศิลปะ, มปป.)

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลจากการประมวลความรู้ในเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับตำรับยาหอมและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ซึ่งได้ขอคำแนะนำและตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ อาจารย์แพทย์แผนไทยวิชาชีพที่มีความชำนาญด้านเวชกรรมไทย อาจารย์แพทย์แผนไทยวิชาชีพที่มีความชำนาญด้านเภสัชกรรมไทย และอาจารย์ผู้สอนด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ (Pre-clinic) ที่มีความชำนาญด้านเภสัชวิทยาและพิษวิทยา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Object Congruence: IOC) เท่ากับ 0.77

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ประมวลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับยาหอมในตำราการแพทย์แผนไทย โดยรวบรวมข้อมูลตำรับยาที่มีชื่อขึ้นต้นว่ายาหอมจากตำราการแพทย์แผนไทย จำนวน 12 เล่ม คือ ตำราพระโอสถพระนารายณ์ จารึกตำรายาวัตรราชโอรสอารามราชวรวิหาร ตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ 5 เล่ม 1-3 ตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ โดยพระยาพิศณุประสาทเวช เล่ม 1-2 ตำราแพทย์แผนโบราณทั่วไป สาขาเวชกรรม เล่ม 1-2 ตำราแพทย์แผนโบราณทั่วไป สาขาเภสัชกรรม ตำราแพทย์แผนโบราณทั่วไป สาขามดุงครรภ์ และตำรับยาแผนโบราณ

3.2 ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของตำรับยาหอมโดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาจากชื่อตำรับยา สรรพคุณ และส่วนประกอบของตำรับยา

3.3 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มตำรับยาหอมที่มีสรรพคุณเหมือนหรือคล้ายคลึงกันไว้ในหมวดหมู่เดียวกัน พร้อมวิเคราะห์องค์ประกอบของตำรับยาตามแนวคิดทฤษฎีทางการแพทย์แผนไทย

3.4 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลผ่านการสนทนากลุ่มของทีมอาจารย์แพทย์แผนไทยวิชาชีพซึ่งปฏิบัติหน้าที่สอนรายวิชาเวชกรรมไทยและรายวิชาเภสัชกรรมไทยในหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต สังกัดวิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 10 คน

3.5 รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผล

3.6 สรุปผลการศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis) จากเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสาร และการสนทนากลุ่มของทีมาจารย์แพทย์แผนไทย วิชาชีพ จากนั้นจึงจัดหมวดหมู่ข้อมูลตำรับยาหอมที่สอดคล้องกับลักษณะอาการเจ็บป่วย

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษารวบรวมชื่อตำรับยาหอมในตำราการแพทย์แผนไทย จำนวน 12 เล่ม พบตำรับยาที่ใช้ชื่อว่ายาหอมทั้งสิ้น 51 ตำรับ จากตำราการแพทย์แผนไทย จำนวน 9 เล่ม โดยพบตำรับยาหอมมากที่สุด คือ ตำรายาแผนโบราณ จำนวน 29 ตำรับ และรองลงมาคือตำราแพทย์แผนโบราณทั่วไป สาขาเวชกรรมไทย เล่ม 2 จำนวน 5 ตำรับ ส่วนจารึกตำรายาวัดราชโอรสารามราชวรวิหารตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ 5 เล่ม 1 และตำราแพทย์แผนโบราณทั่วไป สาขาเวชกรรมไทย เล่ม 1 ไม่ปรากฏชื่อตำรับยาหอม ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนตำรับที่มีชื่อว่ายาหอมตามตำราการแพทย์แผนไทย

ตำราการแพทย์แผนไทย	จำนวนตำรับยา (ตำรับ)
ตำราพระโอสถพระนารายณ์ กรมศิลป์ากร	4
ตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ 5 เล่ม 1	3
ตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ 5 เล่ม 3	1
ตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ โดยพระยาพิศณุประสาทเวช เล่ม 1	2
ตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ โดยพระยาพิศณุประสาทเวช เล่ม 2	2
ตำราแพทย์แผนโบราณทั่วไป สาขาเวชกรรมไทย เล่ม 2	5
ตำราแพทย์แผนโบราณทั่วไป สาขาเภสัชกรรมไทย	4
ตำราแพทย์แผนโบราณทั่วไป สาขาผดุงครรภ์ไทย	1
ตำรับยาแผนโบราณ	29
รวม	51

จากการรวบรวมตำรับยาหอมในตำราการแพทย์แผนไทยพบตำรับยาที่ใช้ชื่อว่ายาหอมจำนวน 51 รายการ และทำการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของตำรับยาโดยพิจารณาเปรียบเทียบจากชื่อตำรับเหมือนกันแต่การเขียนอาจมีความแตกต่างกัน สรรพคุณเหมือนกัน และส่วนประกอบเหมือนกันหรือแตกต่างกัน 1-4 ชนิด อันเนื่องมาจากส่วนประกอบในตำรับยาบางตัวเป็นสมุนไพรหายากหรือสมุนไพรที่มีสรรพคุณที่สามารถทดแทนกันได้ ทำให้คงเหลือตำรับยาหอม จำนวน 34 ตำรับ สามารถจัดกลุ่มตามสรรพคุณได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ยาหอมที่มีสรรพคุณแก้ลม 2) ยาหอมที่มีสรรพคุณแก้ไข้ 3) ยาหอมที่ไม่ระบุสรรพคุณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ยาหอมที่มีสรรพคุณแก้ลม

ในทางการแพทย์แผนไทย “ลม” เป็นองค์ประกอบหนึ่งของร่างกายมนุษย์ที่สร้างสภาวะไหล เพื่อพัดพาให้เกิดการเคลื่อนไหว ซึ่งสามารถจำแนกลมออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ลมกองหยาบ (โอฬาริกวาตะ) และลมกองละเอียด (สุขุมวาตะ) โดยลมกองหยาบจะเกิดขึ้นในช่องท้อง เป็นผลมาจากกระบวนการย่อยอาหารที่ไม่ปกติจนทำให้เกิดอาการจุกเสียดแน่น ท้องอืด ท้องเฟ้อ สำหรับลมกองละเอียดที่เคลื่อนที่ไปตามส่วนต่างๆ ของร่างกายเกิดการติดขัดจนทำให้เกิดอาการหน้ามืด ตาลาย วิงเวียน อ่อนเพลีย สวิงสวาย ใจสั่น ทั้งนี้หากลมภายในร่างกายไหลเวียนผิดปกติ อันมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายในและภายนอกร่างกาย ได้แก่ ความเสื่อมสภาพของร่างกายตามอายุขัย การเปลี่ยนแปลงของช่วงเวลาระหว่างวัน การเปลี่ยนแปลงของฤดูกาล และการเปลี่ยนแปลงของสภาพถิ่นที่อยู่อาศัย จะสามารถทำให้เกิดอาการเจ็บป่วยเกิดขึ้นได้

ตามแนวคิดทฤษฎีการแพทย์แผนไทย การรักษาอาการเจ็บป่วยที่เกิดความผิดปกติของลมสามารถกระทำได้ด้วยกรรมวิธีหัตถเวช คือการใช้มือไปช่วยบริหารเลือดลมเพื่อให้ระบบลมทั่วร่างกายไหลเวียนได้ตามปกติ และกรรมวิธีเภสัชเวช คือการใช้สรรพคุณของตำรับยาไปช่วยขับลมและกระจายลม โดยเครื่องยาที่มีรสร้อนจะช่วยแก้ลมกองหยาบ ลมจุกเสียดแน่น ลมพรรตึก และเครื่องยารสสุขุมจะช่วยแก้ลมกองละเอียด ลมวิงเวียน ใจสั่นหวั่นไหว บำรุงกำลัง

จากการรวบรวมตำรับยาหอมในตำราการแพทย์แผนไทย พบตำรับยาหอมที่มีสรรพคุณแก้ลม จำนวน 21 ตำรับ ได้แก่ 1) ยาหอมกำจัดลม 2) ยาหอมจินดา 3) ยาหอมทิพย์โอสถ 4) ยาหอมเทพจิตร 5) ยาหอมแห่งทอง (ยาผง) ขนานที่ 1 6) ยาหอมแห่งทอง (ยาผง) ขนานที่ 2 7) ยาหอมเนาโกฐ 8) ยาหอมบำบัดวาตา 9) ยาหอมสว่างอารมณ์ 10) ยาหอมหมอรอด 11) ยาหอมอินทจักร์ 12) ยาหอมแก้ลมและยาครรภ์รักษา 13) ยาหอมอินทโอสถ 14) ยาหอมอุดมทรัพย์ 15) ยาหอมครรภ์รักษา 16) ยาหอมตำลึง 17) ยาหอมแห่งแดง 18) ยาหอมสรรพคุณ

19) ยาหอมสารระวาน 20) ยาหอมหทัยวาต 21) ยาหอมสมิทน้อย ซึ่งสามารถจำแนกองค์ประกอบของตำรับยาหอมในกลุ่มนี้ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. เครื่องยาที่มีสรรพคุณในการปรับการทำงานของลมในร่างกาย ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มของสมุนไพรที่มีรสสุขุม เช่น เกสรดอกไม้ โกฐ เทียน กฤษณา ขอนดอก กระลำพัก เป็นต้น และกลุ่มของสมุนไพรที่มีรสร้อน เช่น ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ กระจวาน กานพลู เป็นต้น

2. เครื่องยาที่มีสรรพคุณรักษาอาการเจ็บป่วยเฉพาะของแต่ละตำรับ

2.1 รักษาอาการวิงเวียนศีรษะ จะมีส่วนประกอบของสมุนไพรที่มีกลิ่นหอมจากน้ำมันหอมระเหยเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น เช่น ยาหอมเทพจิตร มีส่วนประกอบของผิวส้ม 8 ประการ และดอกมะลิหนักเท่ากับปริมาณของเครื่องยาทั้งหมดรวมกัน เป็นต้น

2.2 ช่วยบำรุงกำลัง แก้อ่อนเพลีย จะมีส่วนประกอบของสมุนไพรที่ช่วยบำรุงร่างกาย เช่น ยาหอมสว่างอารมณ์ มีส่วนประกอบของแห้วกระดาน กระจับ ข้าวดอก รากบัว ลูกบัว โสม และยาหอมทิพย์โอสถ มีส่วนประกอบแห้วไทย กระจับสด เป็นต้น

2.3 ช่วยอาการเบื่ออาหารหลังจากฟื้นไข้ จะมีส่วนประกอบของสมุนไพรรสขมที่ช่วยกระตุ้นความอยากอาหาร เช่น กระจ่อม บอระเพ็ด เป็นต้น

ทั้งนี้ เมื่อจำแนกส่วนประกอบของตำรับยาหอม จำนวน 21 ตำรับ พบความซ้ำซ้อนของสมุนไพรใน 5 อันดับแรก คือ 1) โกฐเชียง จำนวน 17 ตำรับ 2) พิมเสน โกฐหัวบัว จำนวน 16 ตำรับ 3) ดอกบุนนาค จำนวน 15 ตำรับ 4) ชะมดเข็ด จันทน์แดง จำนวน 14 ตำรับ 5) เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว เทียนข้าวเปลือก โกฐสอ โกฐจุฬาลัมพา ดอกพิบูล จำนวน 13 ตำรับ

2. ยาหอมที่มีสรรพคุณแก้ไข้

ในทางการแพทย์แผนไทย “ไข้” เป็นภาวะความร้อนหรืออุณหภูมิภายในร่างกายเพิ่มสูงขึ้นกว่าปกติ ซึ่งแสดงออกด้วยลักษณะอาการครั่นเนื้อครั่นตัว สะบัดร้อนสะท้านหนาว ปวดเมื่อย รวมถึงลักษณะอาการผิดปกติที่เกิดขึ้นกับร่างกาย มักเกิดสัมพันธ์กับเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศส่งผลให้ร่างกายไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้นการรักษาอาการไข้ในทางการแพทย์แผนไทยจึงมุ่งเน้นการปรับพฤติกรรม เช่น การให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย การนอนพักผ่อน ร่วมกับการให้ยาลดไข้ เป็นต้น ซึ่งอาศัยเครื่องยาที่มีรสขมเพื่อช่วยแก้ไข้ ลดความร้อนภายในร่างกาย และเพิ่มความอยากอาหาร และเครื่องยารสเย็นจะช่วยบำรุงกำลัง แก้อ่อนเพลีย และดับพิษร้อน

จากการรวบรวมตำรับยาหอมในตำราการแพทย์แผนไทย พบตำรับยาหอมที่มีสรรพคุณแก้ไข้ จำนวน 11 ตำรับ ได้แก่ 1) ยาหอมเกสร 2) ยาหอมแก้ไข้ 1 3) ยาหอมแก้ไข้ 2 4) ยาหอมแก้

ใช้ 3 5) ยาหอมจักรนารายณ์ 6) ยาหอมน้อย 7) ยาหอมพระขรรค์เพชร (ตำรับผู้เรียบเรียง) 8) ยาหอมมหากาฬ 9) ยาหอมมหาตรีสว่าง 10) ยาหอมใหญ่ 11) ยาหอมแก้พิษโลหิต ซึ่งสามารถจำแนกองค์ประกอบของตำรับยาหอมในกลุ่มนี้ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. เครื่องยาที่มีสรรพคุณในการแก้ไข้และลดความร้อนภายในร่างกาย ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มของสมุนไพรที่มีรสขม เช่น จันทน์แดง จันทน์เทศ จันทน์ขาว โกฐจุฬาลัมพา เป็นต้น

2. เครื่องยาที่มีสรรพคุณช่วยบำรุงร่างกาย แก้อ่อนเพลีย ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มของสมุนไพรที่มีรสสุขุมหรือรสเย็น เช่น เกสรบัวหลวง หวายขม เม็ดถั่วพู ข้าวตอก ข้าวเจ้า เป็นต้น

ทั้งนี้ เมื่อจำแนกส่วนประกอบของตำรับยาหอม จำนวน 11 ตำรับ พบความซ้ำซ้อนของสมุนไพรใน 5 อันดับแรก คือ 1) จันทน์แดง จำนวน 7 ตำรับ 2) เกสรบัวหลวง ดอกพิกุล โกฐสอ ชะเอมเทศ จำนวน 6 ตำรับ 3) ดอกสารภี จันทน์เทศ พิมเสน โกฐหัวบัว กฤษณา กระลำพัก จำนวน 5 ตำรับ 4) ดอกมะลิ ดอกบุนาค จันทน์ขาว ชะมด โกฐจุฬาลัมพา จำนวน 4 ตำรับ 5) เกสรบัวขม บัวเผื่อน บัวสัตตบุษย์ ดอกคำฝอย หวายตะคล้า ชะลูด โกฐเขมา โกฐเชียง โกฐก้านพร้าว โกฐพุงปลา ชะลูด อบเชยเทศ จำนวน 3 ตำรับ

3. ยาหอมที่ไม่ระบุสรรพคุณ

จากการรวบรวมตำรับยาหอมในตำราการแพทย์แผนไทย พบตำรับยาหอมที่ไม่ระบุสรรพคุณ จำนวน 2 ตำรับ คือ ยาหอมกล่อมอารมณ์ และยาหอมประทาน เมื่อจำแนกองค์ประกอบของตำรับยาหอม พบว่า ยาหอมกล่อมอารมณ์ มีส่วนประกอบหลักที่สำคัญ ได้แก่ ดอกมะลิ ผิวส้ม 8 ประการ โกฐทั้ง 9 เทียนทั้ง 9 ซึ่งเป็นตำรับรสสุขุมร้อนที่สามารถบรรเทาอาการลมวิงเวียนได้ ส่วนยาหอมประทานมีส่วนประกอบที่สำคัญ ได้แก่ จันทน์เทศ สนเทศ ลูกเบญจกานี พิษนาคนัน ซึ่งเป็นตำรับรสสุขุมที่สามารถบรรเทาอาการไข้ได้

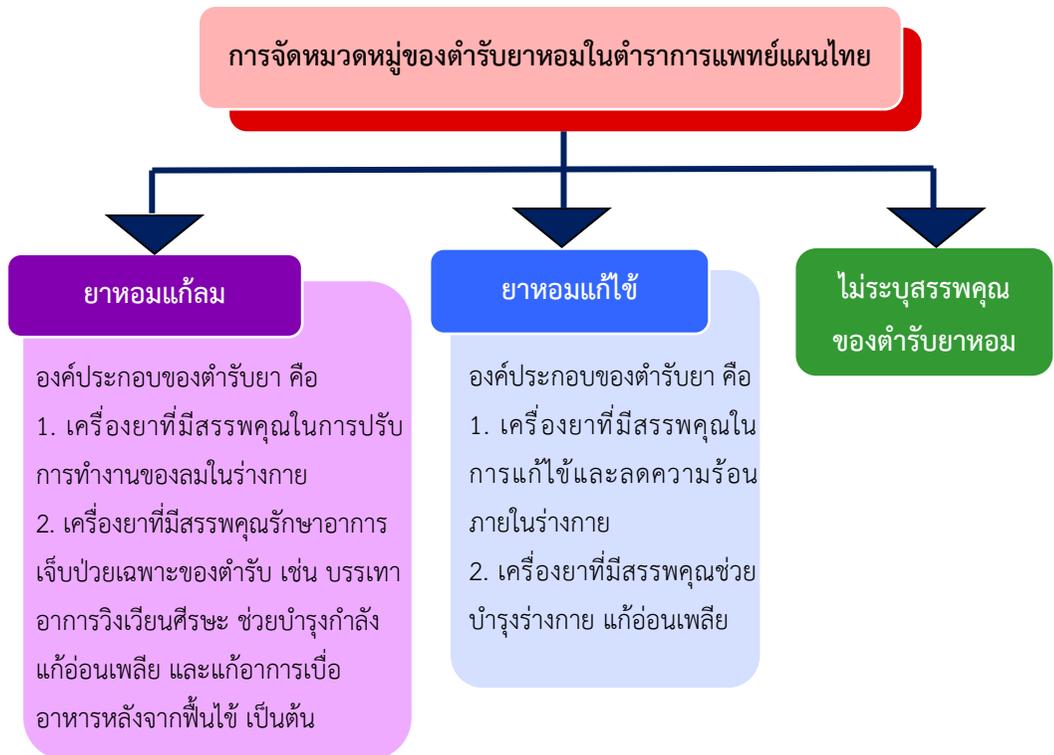
อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการรวบรวมข้อมูลตำรับยาหอมในตำราการแพทย์แผนไทย สามารถจำแนกตำรับยาหอมตามสรรพคุณในการรักษาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ยาหอมที่มีสรรพคุณแก้ลม 2) ยาหอมที่มีสรรพคุณแก้ไข้ และ 3) ยาหอมที่ไม่ระบุสรรพคุณ โดยยาหอมที่มีสรรพคุณแก้ลม มีบทบาทหน้าที่ทำให้ธาตุลมภายในร่างกายเคลื่อนไหวได้ตามปกติ ทั้งลมที่จับกับฮีโมโกลบินหรือละลายอยู่ในน้ำเลือด (เลือดลม) และลมที่ไหลหรือแทรกอยู่ตามช่องอากาศของร่างกาย (กนกอร เพียรสูงเนิน, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษากลไกการออกฤทธิ์ของตำรับยาหอมพบว่าส่วนประกอบในตำรับยาหอมมีผลต่อระบบหัวใจและหลอดเลือด ช่วยปรับอัตราการเต้นของหัวใจให้เป็นปกติ และช่วยให้

เลือดไหลเวียนไปเลี้ยงในสมองได้ดีขึ้น (นพมาศ สุนทรเจริญนนท์ และนางลักษณธ์ เรืองวิเศษ, 2551) รวมถึงสมุนไพรที่มีน้ำมันหอมระเหย เช่น ผิวส้มจีน สามารถกระตุ้นสมองให้ตื่นตัวได้ดีโดยผ่านระบบรับกลิ่นและเพิ่มการไหลเวียนเลือดในสมองดีขึ้น (วิสุตา สุวิทยาวัฒน์ และคณะ, 2548) และนอกจากนี้ยังมีงานศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของยาหอมพบว่ายาหอมเทพจิตรสามารถลดความดันโลหิตในประชากรอายุ 35 ปี ขึ้นไปที่มีค่าความดันโลหิตเข้าเกณฑ์เกือบสูง (high normal blood pressure) (ธิดารัตน์ แอนิม, 2563) ซึ่งการจ่ายยาสมุนไพรรสสุขุม เช่น ยาหอมเทพจิตร ยาหอมนวโกฐ ถือเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถลดความดันโลหิตได้ (อำพล บุญเพียร, สนั่น ศุภธีรสกุล และธัญญลักษณ์ ศิริยงค์, 2561) รวมถึงยังสามารถบรรเทาอาการปวดศีรษะจากไมเกรนได้ (ชนะกันต์ มากศิริ และอาริญา สาริกะภูติ, 2562) สำหรับยาหอมที่มีสรรพคุณแก้ไข้ เป็นตำรับยาที่มุ่งเน้นการลดความร้อนภายในร่างกาย รวมถึงบำรุงร่างกายหลังจากฟื้นจากไข้ โดยส่วนประกอบหลักของตำรับยาหอมกลุ่มนี้ ได้แก่ จันทน์แดง จันทน์ขาว ซึ่งมีฤทธิ์ต้านการอักเสบยับยั้งแบคทีเรีย และต้านอนุมูลอิสระ (วรินทร์ โอนอ่อน และคณะ, 2565) ส่วนยาหอมที่ไม่ระบุสรรพคุณ จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบในตำรับ พบว่ายาหอมกลุ่มอารมณ์ เป็นยาหอมที่มีสรรพคุณในทางแก้ลม เนื่องจากมีส่วนประกอบที่สำคัญจำพวกดอกมะลิ ผิวส้ม 8 ประการ โกฐทั้ง 9 เทียนทั้ง 9 และยาหอมประทาน เป็นยาหอมที่มีสรรพคุณในทางแก้ไข้ เนื่องจากมีส่วนประกอบที่สำคัญจำพวกจันทน์แดง จันทน์เทศ ซึ่งเป็นตำรับรสสุขุมที่สามารถบรรเทาอาการไข้ได้ จึงกล่าวได้ว่ายาหอมคือตำรายา รสสุขุมและกลิ่นหอมที่เป็นเอกลักษณ์ แต่ทั้งนี้การเลือกใช้ยาหอมให้สอดคล้องกับอาการเจ็บป่วย จะต้องพิจารณาถึงส่วนประกอบและข้อบ่งใช้ของตำรับอีกด้วย

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Bobby of Knowledge)

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ได้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกลุ่มสรรพคุณของยาหอมให้เอื้อต่อการพิจารณาในการนำยาหอมแต่ละตำรับมาใช้ในการดูแลรักษาอาการเจ็บป่วย ให้ตอบสนองกับอาการแสดง และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในคัดเลือกตำรับยาแก้อาการเจ็บป่วยที่เหมาะสม

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การศึกษาตำรับยาหอมในตำราการแพทย์แผนไทยครั้งนี้ เป็นการศึกษาจากเอกสารตำราเพื่อแยกแยะสรรพคุณที่สอดคล้องกับการรักษาอาการเจ็บป่วยตามแนวคิดทฤษฎีทางการแพทย์แผนไทย สำหรับเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้แก่แพทย์แผนไทยสามารถให้คำแนะนำแก่ผู้ที่มีอาการเจ็บป่วยได้เลือกใช้ยาหอมให้สอดคล้องกับลักษณะอาการเจ็บป่วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการติดตามผลการใช้ยาหอมเพื่อตรวจสอบประสิทธิผลในการรักษาตามกลุ่มอาการเจ็บป่วยต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

กนกอร เพ็ชรสูงเนิน. (2562). การศึกษาเส้นประธานสิบ กรณีศึกษาเส้นกาลทารี. วิทยานิพนธ์การแพทย์แผนไทยมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

กรมศิลปากร. (2526). **ตำราพระโอสถพระนารายณ์**. มปป.

ชนะกันต์ มากศิริ. (2562). **ประสิทธิผลของยาหอมเทพจิตรร่วมกับการรักษาตามปกติในการช่วยลดความถี่ของการเกิดอาการปวดศีรษะไมเกรน**. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.

ธิดารัตน์ แอนิม, ประภาส สงบุตร, ณิชฎากร พงศเศรษฐกุล, สุทธิชัย จิรสวรรณประภา และ อุบลรัตน์ รัตน์อุไร. (2563). “ประสิทธิผลของยาหอมเทพจิตรต่อการลดความดันโลหิตในประชากรอายุ 35 ปี ขึ้นไปที่มีค่าความดันโลหิตอยู่ในกลุ่ม High normal สูงปกติ.” **วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก**. 18(2) : 21-22.

นพมาศ สุนทรเจริญนนท์ และ นางลักษณีย์ เรืองวิเศษ. (2551). **คุณภาพเครื่องยาไทยจากงานวิจัยสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน**. กรุงเทพฯ : บริษัทคอนเซ็ปท์เมดิคัลส์จำกัด.

“บัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร.” (2566, มิถุนายน 2). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 140 ตอนพิเศษ 130ง. ภาคผนวกหน้า 1.

บุษบา ประภาสพงศ์ และคนอื่น ๆ. (บรรณาธิการ). (2542). **แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ ภูมิปัญญาทางการแพทย์และมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ**. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.

“ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของผลิตภัณฑ์สมุนไพรขายทั่วไป.” (2564, เมษายน 30). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 138 ตอนพิเศษ 93ง. หน้า 8-61.

“ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ.” (2556, กุมภาพันธ์ 14). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 130 ตอนพิเศษ 21ง. หน้า 45-46.

วรินทร์ โอนอ่อน, ฉัตรชนก นุกุลกิจ, ทัดทิกา แก้วสูงเนิน, นัฐธิมา เพิ่มผล และ ยลดา ศรีเศรษฐ์. (2565). “ผลของวิธีการสกัดต่อปริมาณสารประกอบฟีนอลิกรวมและฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระของตำรับจันทน์ทั้งห้า.” **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี**. 24(3) : 88-96.

วิสุตา สุวิทย์วัฒน์, จรุงจันทร์ กิจผาติ, นันทวัน บุญยะประภัศร และ สุวรรณ ธีระวรพันธ์. (2548). “ผลของยาหอมต่อการทำงานของระบบหัวใจและหลอดเลือดของคน.” **วารสารสมุนไพร**. 12(2) : 1-10.

อำพล บุญเพียร, สนั่น ศุภธีรสกุล และธัญญลักษณ์ ศิริยงค์. (2561). “ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยในการรักษาโรคความดันโลหิตสูง.” **วารสารชุมชนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**. 16(3) : 207-221.

รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG
สู่ความยั่งยืน ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
Community Economic Development Based on BCG Economic
Model Towards Sustainability in Khok Yang Subdistrict
Prasat District Surin Province

กิตติศักดิ์ ร่วมพัฒนา¹ ฉัตรเกษม ดาศรี² อภิชาติ แสงอัมพร³
มัณยูณา จำปาเทศ⁴ ศศิณีภา เต็มทอง⁵ และ จิรวรรณ สัจจรดี⁶
Kittisak Ruampattana¹ Chatkasem Dasri² Apichart Sangamporn³
Manyana Champathet⁴ Sasinipa Tamtong⁵ and Jirawan Sanjornde⁶

Received : September 12, 2023; Revised : December 13, 2023; Accepted : December 15, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ไว้จำนวนทั้งสิ้น 17 เป้าหมาย สำหรับเป็นกรอบการดำเนินการที่มุ่งตอบสนองความต้องการของประชากรในสังคมปัจจุบัน ทั้งนี้การบรรลุ SDGs นั้นจะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญ 3 ประการคือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) ความครอบคลุมทางสังคม (social inclusion) และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (environment protection) อย่างสมดุล การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืนในตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท

^{1,2,3,4} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University; e-mail : kittisakr@sru.ac, chatkasemdasri@gmail.com, apichart.s@sru.ac.th, manyana@sru.ac.th

^{5,6} นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Student of Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University; e-mail : sasi08634@gmail.com, jirawansanjornde@gmail.com

จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 389 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะจง จำนวน 33 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืนใน ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านเศรษฐกิจสีเขียว และด้านที่น้อยที่สุดคือด้าน เศรษฐกิจชีวภาพ ซึ่งทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สำหรับผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG ที่เกี่ยวกับการเกษตรทางด้านชีวภาพ เกษตรหมุนเวียนและเกษตรสีเขียว ทำให้ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นและสามารถนำความรู้ต่อยอดเป็นอาชีพได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน สามารถเป็นกิจการของชุมชนในการผลิต สินค้าหรือให้บริการ ที่ดำเนินการโดยกลุ่มบุคคลร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการ เพื่อสร้างรายได้ ให้แก่ชุมชน และส่งเสริมให้มีระบบการร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ (Keywords) : รูปแบบการพัฒนา, โมเดลเศรษฐกิจใหม่, เศรษฐกิจชีวภาพ, เศรษฐกิจสีเขียว, เศรษฐกิจหมุนเวียน

Abstract

Sustainable development has gained significant recognition in the present era. The United Nations has outlined 17 Sustainable Development Goals (SDGs) as a framework for addressing the current societal needs. Achieving the SDGs requires three key factors: economic growth, social inclusion, and environmental protection, all in a balanced manner. The objective of this research is to study the community economic development model based on the BCG Economic Model towards sustainability in Kok Yang Sub-district, Prasat District, Surin Province. A mixed-method research approach, combining quantitative and qualitative research methods, was employed. A sample group of 389 respondents was analyzed using percentage, mean, and standard deviation. Qualitative research involved in-depth interviews with 33 individuals, and data were analyzed using content analysis.

The research findings indicate that the community economic development model based on the BCG Economic Model towards sustainability in Kok Yang Sub-district, Prasat District, Surin Province, is generally at a high level. When considering specific aspects, the

economic circulation aspect has the highest average score, followed by the green economy aspect, while the bioeconomy aspect has the lowest score. All aspects are, on average, at a high level. Regarding community economic development based on the BCG Economic Model in the fields of biological agriculture, rotational agriculture, and green agriculture, it has increased local knowledge and understanding. This allows the population to be more self-reliant and fosters self-sufficiency. There is also a trend of farmers coming together in community enterprises, where they collectively engage in activities, produce goods, or provide services. These community enterprises are operated collaboratively by community members, generating income for the community and promoting cooperative systems.

Keywords : Development model, BCG model, Bio economy, Green economy, Circular economy

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นที่กล่าวกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ไว้ จำนวนทั้งสิ้น 17 เป้าหมาย สำหรับเป็นแนวทางการพัฒนาที่มุ่งตอบสนองความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยที่ไม่ได้ละเลยหรือลดทอนการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง ทั้งนี้การบรรลุ SDGs นั้นจะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญ 3 ประการคือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) ความครอบคลุมทางสังคม (social inclusion) และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (environment protection) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563)

สำหรับประเทศไทย ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจต่าง ๆ มากมาย เช่น ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีรายได้ต่ำ การไม่สามารถก้าวข้ามผ่านสถานการณ์ที่เรียกว่า “กับดักรายได้ปานกลาง” (Middle income trap) ซึ่งเป็นปัจจัยผลักดันที่สำคัญให้รัฐบาลจะต้องกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยความจำเป็นเร่งด่วน อันนำมาสู่การประกาศโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Bio-Circular-Green Economy: BCG Economy Model) ซึ่งเป็นลักษณะของการพัฒนาแบบองค์รวมของ 3 เศรษฐกิจไปพร้อม ๆ กัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) มุ่งสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรชีวภาพ เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าหรือยาวนานที่สุด และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) การพัฒนาเศรษฐกิจโดยคำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2563)

ทั้งนี้นอกจาก BCG จะพัฒนาเศรษฐกิจทั้ง 3 มิติไปพร้อม ๆ กันแล้วนั้น ประเทศไทยเองก็ได้ ละเอียดที่จะพัฒนามิติด้านวัฒนธรรมควบคู่กันไปด้วย ซึ่งการจะบรรลุความสำเร็จของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้นั้น พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระมหากษัตริย์นักพัฒนาที่ทรงได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและระดับนานาชาติได้ พระราชทานเข็มทิศการพัฒนาไว้ให้ทุกภาคส่วนน้อมนำไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม นั่นคือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวพระราชดำริที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาบนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งจะนำไปสู่ความสุขในการดำเนินชีวิตและสร้างสัมฤทธิ์ผลแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง (คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2566)

ชุมชนในฐานะที่เป็นหน่วยย่อยของสังคม (Community as unit of Social Organization) ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญระดับฐานรากที่มีผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นหากกำหนดเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาในระดับชาติขึ้น จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชน เนื่องจากเป็นพื้นฐานขั้นต้นของคนในสังคม การมีชุมชนที่มีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ภายใต้กระบวนการทางภูมิปัญญา ย่อมจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้นั่นเอง (วนิดา เสรีจกิจ, 2563)

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้วยแนวทางเศรษฐกิจ BCG ด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ ในการรับมือกับปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร ปัญหาขยะและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ภัทร์มนต์ พลรงค์, จิตพนธ์ ชุมเกต และเกิดศิริ เจริญวิศาล, 2565) อนึ่ง แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจแบบ BCG จะให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการลดการใช้ทรัพยากร และการปล่อยของเสียจากการใช้ชีวิตของประชากรแล้ว ยังสร้างมูลค่าเชิงการใช้พื้นที่และส่งเสริมระบบนิเวศของเมืองและชุมชนได้เป็นอย่างดี (ทัพไท หน่อสุวรรณ และคณะ, 2564) นอกจากนี้ หากพิจารณาในมิติเฉพาะ ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวแล้วนั้น องค์ประกอบทั้ง 3 ประการ เปรียบเสมือนความสมดุลของการพัฒนาระหว่างการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจกับการดูแลสุขภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กิตติศักดิ์ มีประดิษฐ์, 2564) รวมไปถึงการสร้างเข้มแข็งให้กับสังคมและชุมชนในระดับฐานราก เพื่อให้ความยั่งยืนและความยุติธรรม โดยตั้งอยู่บนฐานของปรัชญาพอเพียง และต้องการส่งเสริมให้เกิดความสุขสมบูรณ์ต่อชุมชนท้องถิ่น (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และชัยณรงค์ เครือนวน, 2559)

ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ มีเนื้อที่ทั้งหมด 93 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 58,125 ไร่ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือประมาณร้อยละ 74 ของครัวเรือนทั้งหมด เช่น ทำนา สวนยางพารา ไร่อ้อยและไร่มันสำปะหลังครอบคลุมพื้นที่ของตำบลจำนวนกว่า 40,816 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 70.22) แต่ด้วยสภาพข้อจำกัดของพื้นที่ ส่งผลให้การประกอบอาชีพเกษตรกรรมอาจไม่ส่งผลต่อการเพิ่มผลิตภาพในการประกอบอาชีพมากนัก เช่น สภาพของดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย เก็บความชุ่มชื้นได้น้อย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมีพื้นที่เป็นดินเค็มอยู่บ้างเล็กน้อย และถึงแม้ว่าจะมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ยังอุดมสมบูรณ์ แต่ก็พบว่ามีการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ เพื่อใช้ในการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ (องค์การบริหารส่วนตำบลโคกยาง, 2566) ดังนั้นการพัฒนาชุมชนโดยใช้รูปแบบของ BCG model จะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจโดยคำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของชุมชนได้อย่างเหมาะสม

ด้วยเหตุนี้การพัฒนาชุมชนควบคู่ไปกับโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Economy Model) จึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง นำมาสู่การศึกษาวิจัยการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืน โดยเลือกพื้นที่ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เป็นพื้นที่ศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิดของ BCG Model อันจะนำไปสู่การพัฒนาข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืนในตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืนในตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำควบคู่กันแบบอิสระจากกัน ในแต่ละระเบียบวิธีวิจัย จากนั้นจึงนำผลการศึกษาที่ได้แต่ละแบบมาผสม (Mixed Method) ในขั้นตอนสุดท้าย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 14,087 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลโคกยาง, 2566)

2) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้สูตรการคำนวณกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967 อ้างถึงใน ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2549) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งจากจำนวนประชากร 14,087 คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 389 คน

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ การวิจัยครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายใต้เกณฑ์การคัดเลือกคือ จะต้องเป็นผู้ที่อยู่ในตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ และจะต้องมีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน ประกอบไปด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และเกษตรกรในชุมชนที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยได้คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืน ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยแบบสอบถามเป็นลักษณะปลายปิด แบ่งเป็น 4 ตอน จำนวน 345 ชุดแบบสอบถาม ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG ในชุมชนตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ มีลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด (Open End) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่เกิดจากการทบทวนวรรณกรรม โดยมีประเด็นที่สัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG ในชุมชนตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองด้วยแบบสอบถามและการสุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญ (Accidental sampling) ซึ่งสุ่มจากประชากรทั้งหมดที่พบขณะเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 ประการ คือ จะต้องเป็นผู้ที่อยู่ในตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ และจะต้องมีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยเลือกแบบเจาะจงเริ่มต้นที่กำหนดตำบลโคกยาง จากนั้นใช้เทคนิคการสุ่มแบบบอกต่อ (snowball sampling) ในการระบุผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนถัดไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ประกอบไปด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมายของข้อมูลต่อไป

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากการถอดเทปที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลอย่างละเอียดชนิดคำต่อคำ ประโยคต่อประโยค และจัดพิมพ์จำแนกเป็นรายบุคคลสังเคราะห์จากคำตอบโดยการพิจารณาจากความถี่ของคำตอบแต่ละบุคคล คำตอบใดมีคำตอบเหมือนกันมากที่สุด ถือว่ามีคำตอบที่สำคัญที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหาทั้งหมด โดยทำการจัดกลุ่มตามประเภทคำตอบที่คล้ายคลึงกัน และจัดอันดับประเภทคำตอบที่มีผู้ตอบคล้ายกันมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด แล้วนำข้อมูลทุกด้านมาบูรณาการเป็นผลการวิจัย เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ถูกต้องสมบูรณ์ทุกด้านและครอบคลุมทุกวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืน ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นและศึกษารูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืนในตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืนในตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาพรวม

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ	3.81	0.91	มาก	3
2. ด้านเศรษฐกิจสีเขียว	3.84	0.96	มาก	2
3. ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน	3.96	0.90	มาก	1
รวม	3.87	0.92	มาก	

จากตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$, S.D.=0.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คือ ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.90) รองลงมาคือด้านเศรษฐกิจสีเขียว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$, S.D.=0.96) และด้านที่น้อยที่สุดคือด้านเศรษฐกิจชีวภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$, S.D.=0.91)

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน

ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. เกษตรกรมีการนำมูลสัตว์มาใช้เป็นปุ๋ย	4.02	0.85	มาก	1
2. ชุมชนมีการหมุนเวียนนำปุ๋ย แร่ธาตุ สารต่างๆ กลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์	3.84	0.95	มาก	3
3. เศรษฐกิจหมุนเวียนเพิ่มผลผลิตทางการค้า	3.84	0.90	มาก	4
4. การนำวัสดุเหลือใช้ กลับมารีไซเคิลอีกครั้ง	3.63	1.17	มาก	5
5. ระบบหมุนเวียนส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม	3.85	0.93	มาก	2
รวม	3.84	0.96	มาก	

จากตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$, S.D.=0.96) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นเกษตรกรมีการนำมูลสัตว์มาใช้เป็นปุ๋ยในชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.85) รองลงมาคือ ประเด็นระบบหมุนเวียนส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.93) และประเด็นชุมชนมีการหมุนเวียนนำปุ๋ย แร่ธาตุ สารต่างๆ กลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$, S.D.=0.95) ตามลำดับ และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยเฉลี่ยต่ำสุด คือการนำวัสดุเหลือใช้กลับมารีไซเคิลอีกครั้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.63$, S.D.=1.17)

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้านเศรษฐกิจสีเขียว

ด้านเศรษฐกิจสีเขียว	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ชุมชนมีการจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ	4.06	0.82	มาก	1
2. ชุมชนมีการจัดการขยะอย่างถูกต้อง	4.03	0.94	มาก	3
3. ชุมชนมีกระบวนการการบำบัดน้ำเสียชีวภาพ	3.74	0.98	มาก	5
4. ชุมชนมีการแก้ไขปัญหามลพิษและของเสีย	3.92	0.89	มาก	4
5. ลดผลกระทบต่อโลกอย่างยั่งยืน	4.04	0.85	มาก	2
รวม	3.96	0.90	มาก	

จากตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้านเศรษฐกิจสีเขียว พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$, S.D.= 0.90) เพื่อพิจารณาในรายประเด็นพบว่า ประเด็นชุมชนมีการจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$, S.D.= 0.92) รองลงมาคือประเด็นลดผลกระทบต่อโลกอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.85) และประเด็นชุมชนมีการจัดการขยะอย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$, S.D. =0.94) ตามลำดับ และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ชุมชนมีกระบวนการการบำบัดน้ำเสียชีวภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$, S.D.=0.98)

ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ

ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ชุมชนมีการใช้ปุ๋ยชีวภาพมากกว่าปุ๋ยเคมี	3.76	0.91	มาก	4
2. ชุมชนมีการทำเศรษฐกิจชีวภาพ เช่น การหมักปุ๋ย	3.70	1.05	มาก	5
3. เศรษฐกิจชีวภาพสามารถสร้างรายได้สร้างอาชีพ	3.85	0.89	มาก	2
4. มีการส่งออกค้าขายมูลสัตว์ (วัว ควาย หมู)	3.93	0.91	มาก	1
5. การนำความรู้ มาพัฒนาการผลิต สร้างมูลค่าเพิ่ม	3.79	0.89	มาก	3
รวม	3.81	0.93	มาก	

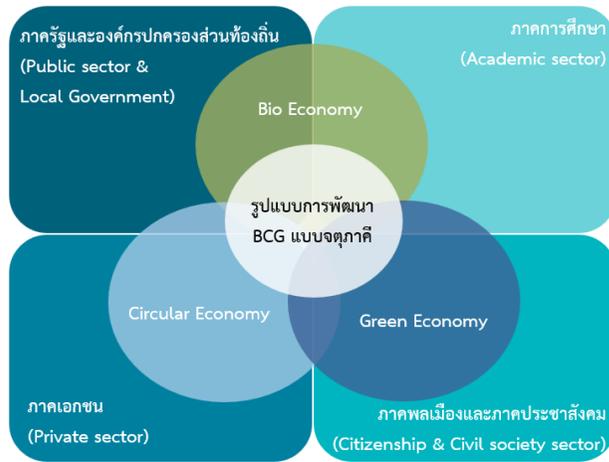
ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้านเศรษฐกิจชีวภาพพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$, S.D.=0.93) เมื่อพิจารณาในรายประเด็นพบว่า ประเด็นมีการส่งออกค้าขายมูลสัตว์ (วัว ควาย หมู) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$, S.D. =0.91) รองลงมาคือประเด็นเศรษฐกิจชีวภาพสามารถสร้างรายได้ สร้างอาชีพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.89) และประเด็นการนำความรู้มาพัฒนาการผลิต สร้างมูลค่าเพิ่ม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$, S.D.=0.89) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยเฉลี่ยต่ำสุดคือชุมชน มีการทำเศรษฐกิจชีวภาพ เช่น การหมักปุ๋ย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$, S.D.=1.05)

2. รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืนในตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืนตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ มีการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวมไปพร้อมกัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) ที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่คำนึงถึงการนำวัสดุต่าง ๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่ต้องพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสีเขียวได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจ BCG ที่เติบโต เกิดการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ ชุมชนเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากประชาชนส่วนมากมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจสีเขียว ชุมชนมีการจัดการขยะอย่างถูกต้อง รวมไปถึง

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกยางให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการขยะและการจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้ระบบหมุนเวียนที่ส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน ชุมชนมีการใช้ปุ๋ยธรรมชาติมากกว่าปุ๋ยเคมี มีการทำปุ๋ยหมัก และนำไปใช้ทางการเกษตรเพื่อที่จะลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการใช้ปุ๋ยเคมี และได้ผลผลิตที่ต้องการ เกษตรกรในชุมชนมีการนำมูลสัตว์มาใช้เป็นปุ๋ยและมีการส่งออกค้าขายมูลสัตว์ (วัว ควาย หมู) สามารถสร้างรายได้สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนได้โดยการใช้เศรษฐกิจชีวภาพ คุณภาพชีวิตของประชาชนมีสภาพแวดล้อมภายในชุมชนที่ดีต่อการดำรงชีวิต และมีสุขภาพร่างกายและจิตใจแข็งแรง อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าคนในชุมชนจะได้รับผลกระทบจากโรคระบาด covid -19 แต่ก็ส่งผลให้ภายในชุมชนเกิดความร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและการพึ่งพาเศรษฐกิจภายนอกชุมชน มีการพัฒนาเศรษฐกิจให้ดีขึ้นและทำให้เกิดความมั่นคง มีรายได้เพิ่มขึ้น ประชาชนมีการศึกษาทางด้านการเกษตรและด้านเศรษฐกิจเพื่อที่จะได้นำเอาความรู้มาปรับใช้ในการทำเกษตรให้สอดคล้องกัน เพื่อที่จะสร้างรายได้ สร้างอาชีพจากการทำการเกษตรหรือได้ผลผลิตจากการเกษตร นำมาจำหน่ายให้ประชาชนในตำบล สร้างเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกตำบลได้

คณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืนในตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ โดยประยุกต์แนวคิด BCG Model ในรูปแบบจุดภาคี ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนจะต้องดำเนินการแบบองค์รวม (Holistic) ภายใต้การบูรณาการ (Integration) การทำงานร่วมกันในรูปแบบจุดภาคี ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนในเชิงนโยบายและงบประมาณ 2) ภาคการศึกษาในทุกระดับเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้และใช้ทรัพยากรชุมชนเป็นฐาน รวมทั้งศึกษาวิจัยของมหาวิทยาลัยในพื้นที่ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงประจักษ์ 3) ภาคเอกชนในการพัฒนาต่อยอดสินค้าชุมชนและเป็นหน่วยในการกระจายผลผลิตไปยังผู้บริโภคได้เพิ่มมากขึ้น และ 4) ภาคพลเมืองและภาคประชาสังคม ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญเนื่องจากการการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน จึงต้องอาศัยพลเมืองที่มีจิตสำนึกรักชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป ดังที่ปรากฏในแผนภาพความสัมพันธ์ต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้วยแนวคิด BCG Model

ที่มา : (กิตติศักดิ์ ร่วมพัฒนา และคณะ, 2566) ประยุกต์จาก BCG Model ในรูปแบบจตุภาคีของ (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์, 2565)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืน ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืนในตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งจากผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาคำความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว และด้านเศรษฐกิจชีวภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากด้วยเช่นเดียวกัน และระดับค่าเฉลี่ยในระดับมากนี้สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้วย BCG Model ซึ่งสอดคล้องกับบทความวิชาการของ ท้าไพฑูริย์ หนองสุวรรณ และคณะ (2564) ที่ได้ทำการศึกษาและทบทวนที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรในเมืองกับ BCG Economic Model ซึ่งพบว่า การทำการเกษตรในพื้นที่เขตเมืองภายใต้แนวคิด BCG Economic Model จะเกี่ยวข้องกับการลดการใช้ทรัพยากร และการการปล่อยของเสียจากการใช้ชีวิตของประชากรเมือง รวมถึงการสร้างมูลค่าเชิงการใช้พื้นที่และส่งเสริมระบบนิเวศของเมือง นอกจากนี้ยังสัมพันธ์กับการศึกษาของ ภัทร์มนต์พลรงค์, จิตพนธ์ ชุมเกตุ และเกิดศิริ เจริญวิศาล (2565) การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวมีแนวทางที่สอดคล้องกันในด้านสิ่งแวดล้อม

และสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งสามารถรับมือกับปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรปัญหาขยะและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ด้านที่ 1 ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าทุกประเด็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็น ประเด็นเกษตรกรมีการนำมูลสัตว์มาใช้เป็นปุ๋ย ประเด็นระบบหมุนเวียนส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม และประเด็นชุมชนมีการหมุนเวียนนำปุ๋ย แร่ธาตุ สารต่าง ๆ กลับมาใช้ให้เกิด และการนำวัสดุเหลือใช้กลับมารีไซเคิลอีกครั้ง สอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติศักดิ์ มีประดิษฐ์ (2564) ที่พบว่า วิถีชีวิตเศรษฐกิจหมุนเวียนก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อการเติบโตอย่างสมดุลของธุรกิจ โดยจะเน้นเรื่องการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าทั้งในเรื่องการใช้งานผลิตภัณฑ์เต็มวงจร การแปรสภาพเพื่อกลับมาใช้ใหม่และการออกแบบ ผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตเพื่อให้เกิดของเสียน้อยที่สุดซึ่งหมายถึงความตระหนักในสิ่งแวดล้อมได้ถูกพัฒนาและต่อยอดให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

ด้านที่ 2 ด้านเศรษฐกิจสีเขียว พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาประเด็นพบว่า ทุกประเด็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็น ชุมชนมีการจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ การลดผลกระทบต่อโลกอย่างยั่งยืน ชุมชนมีการจัดการขยะอย่างถูกต้อง ชุมชนมีกระบวนการการบำบัดน้ำเสียชีวภาพ ผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าชุมชนให้ความสำคัญกับการดำเนินการทางเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการเป็นมิตรกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนส่วนใหญ่มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจสีเขียว ชุมชนมีการจัดการขยะอย่างถูกต้อง นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลโคกยางให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการขยะและการจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้ระบบหมุนเวียนที่ส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน ชุมชนมีการใช้ปุ๋ยธรรมชาติมากกว่าปุ๋ยเคมี มีการทำปุ๋ยหมัก และนำไปใช้ทางการเกษตรเพื่อที่จะลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการใช้ปุ๋ยเคมี และได้ผลผลิตที่ต้องการ สอดคล้องกับการศึกษาของปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และชัยณรงค์ เครือนวน (2559) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจสีเขียวในชุมชนท้องถิ่นไทย โดยศึกษาชุมชนท้องถิ่นแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่าเศรษฐกิจสีเขียวจะต้องเป็นเศรษฐกิจแบบธรรมชาติระดับรากหญ้า มีจุดมุ่งหมายเพื่อความยั่งยืนและความยุติธรรม โดยตั้งอยู่บนฐานของปรัชญาพอเพียง และต้องการส่งเสริมให้เกิดความสุขสมบูรณ์ต่อชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้คนรากหญ้าต้องเป็นผู้สร้างเศรษฐกิจสีเขียวขึ้นมา บนพื้นฐานที่ ของการเรียนรู้และทำงานร่วมกัน, การจัดการดูแลกันเองการคำนึงถึงความจำเป็นทางสังคมของชุมชน โดยใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาเป็นหลักในการปฏิบัติ การสร้างกฎระเบียบของชุมชนที่ชัดเจนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ด้านที่ 3 ด้านเศรษฐกิจชีวภาพพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายประเด็นพบว่าทุกประเด็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ได้แก่ การส่งออกค้าขายมูลสัตว์ เศรษฐกิจชีวภาพสามารถสร้างรายได้สร้างอาชีพ การนำความรู้มาพัฒนาการผลิต สร้างมูลค่าเพิ่ม และการทำเศรษฐกิจชีวภาพ แสดงให้

เห็นว่าเกษตรกรในชุมชนมีการนำมูลสัตว์มาใช้เป็นปุ๋ยและมีการส่งออกค้าขายมูลสัตว์ สามารถสร้างรายได้สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนได้โดยการใช้เศรษฐกิจชีวภาพ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนภายในตำบลโคกยางมีสภาพแวดล้อมภายในชุมชนที่ดีต่อการดำรงชีวิต และมีสุขภาพร่างกายและจิตใจแข็งแรง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กษิติศ ใจผาวัง (2565) ที่ทำการศึกษาเรื่องการใช้ทรัพยากรทางชีวภาพในชุมชนในการลดต้นทุนเพาะปลูก กรณีศึกษาการปลูกข้าวในเขตพื้นที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่าองค์ความรู้จากการถอดบทเรียนของเกษตรกรในการใช้ทรัพยากรทางชีวภาพในชุมชนเพื่อลดต้นทุนและลดการใช้สารเคมีในการเพาะปลูกข้าว ประกอบด้วย การใช้สมุนไพรพื้นบ้าน การทำปุ๋ยหมัก การทำน้ำหมักชีวภาพ การใช้เทคนิคการควบคุมระดับน้ำ วิธีการกำจัดต่อซังข้าว การเตรียมดิน การกำจัดวัชพืชและศัตรูพืชในนาข้าว รวมถึงการทำเกษตรผสมผสานเป็นการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรร่วมกับความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรมจากหน่วยงานราชการเพื่อนำทรัพยากรทางชีวภาพมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และรักษาสีเขียวในชุมชน สามารถลดต้นทุนการเพาะปลูกข้าวได้ร้อยละ 20-30

2. จากผลการศึกษาสังเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบนฐานคิด Model เศรษฐกิจ BCG สู่ความยั่งยืนในตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ โดยประยุกต์แนวคิด BCG Model ในรูปแบบจตุภาคี ประกอบด้วย 1) ภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อสนับสนุนในเชิงนโยบายและงบประมาณ 2) ภาคการศึกษาในทุกระดับเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้และใช้ทรัพยากรชุมชนเป็นฐาน รวมทั้งศึกษาวิจัยของมหาวิทยาลัยในพื้นที่เพื่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงประจักษ์ 3) ภาคเอกชนในการพัฒนาต่อยอดสินค้าชุมชนและเป็นหน่วยในการกระจายผลผลิตไปยังผู้บริโภคได้เพิ่มมากขึ้น และ 4) ภาคพลเมืองและภาคประชาสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ และสุธี โกสิทธิ (2563) เรื่องรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นไทย 4.0 พบว่า รูปแบบการขับเคลื่อนด้วยการสร้างการมีส่วนร่วม พัฒนาแผนแม่บทชุมชนให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจแห่งความรู้ให้ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา เน้นผลประโยชน์ร่วมของชุมชน และเชื่อมโยงกับกระบวนการทัศน์การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. หน่วยงานภาครัฐสามารถนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางนโยบายหรือพัฒนาต่อยอดโครงการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ของตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

2. องค์กรภาคเอกชนควรเข้ามาสนับสนุนและร่วมมือในกระบวนการผลิตและส่งเสริมการจัดจำหน่ายร่วมกัน เพื่อให้เกิดการสร้างโอกาสให้แก่คนในชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรสนับสนุน ส่งเสริมเศรษฐกิจตามศักยภาพของชุมชนหรือหมู่บ้าน ตั้งแต่การผลิตเพื่อการบริโภคนำผลผลิตที่เหลือออกจำหน่าย ตลอดจนส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อประกอบธุรกิจการค้าขายในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้ และเสริมสร้างสนับสนุนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน รวมทั้ง เสริมสร้างทักษะในการประกอบอาชีพแก่กลุ่มอาชีพ

2. ควรสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ประชาชนได้จัดกิจกรรม การจัดตั้งตลาดของแต่ละชุมชนหรือหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนในชุมชนที่ทำการเกษตร การปลูกพืชผัก สามารถนำผลผลิตที่ปลอดจากสารเคมี นำมาจำหน่ายสู่ท้องตลาดเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชนในครัวเรือน และเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจด้านการเกษตรรวมทั้งการผลักดันให้เกิดผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่มาจากชุมชนหรือทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์และเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชน และเป็นการนำความรู้ที่ได้รับจากการให้ความรู้และการอบรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนาในด้านอื่น ๆ เช่น การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ ที่อยู่อาศัย ความมั่นคงปลอดภัย สาธารณูปโภค ความมั่นคงปลอดภัย เป็นต้น รวมไปถึงศึกษาปัญหาชุมชน และแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในชุมชนให้ ชัดเจนมากขึ้น

2. ควรปรับปรุงรูปแบบการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เป็นแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกจากประชาชน และนำมาประยุกต์เป็นข้อมูลประกอบข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กษิดิศ ใจผาวัง และคนอื่น ๆ. (2565, มกราคม-เมษายน). “การใช้ทรัพยากรทางชีวภาพในชุมชนในการลดต้นทุนเพาะปลูก กรณีศึกษาการปลูกข้าวในเขตพื้นที่อำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย.”

วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. 6(1) : 59-73.

- กิตติภูมิ มีประดิษฐ์. (2564). “การพัฒนาความตระหนักในสิ่งแวดล้อมด้วยวิถีชีวิตเศรษฐกิจ
หมุนเวียน.” ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ด้าน
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ครั้งที่ 4 วันที่ 11 พฤษภาคม
2564. หน้า 538-576. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2566). “Sustainable Development Goals
(SDGs) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [https://soc.swu.ac.th/
news/sustainable-development-goals-sdgs](https://soc.swu.ac.th/news/sustainable-development-goals-sdgs) สืบค้น 9 กันยายน 2566.
- ทัฬหี หน่อสุวรรณ และคนอื่น ๆ. (2564, กันยายน-ธันวาคม). “การเกษตรในเมืองกับ BCG
Economic Model.” วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร. 38(3) : 100-116.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2549). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพฯ : วี อินเทอร์เน็ต.
- นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ และ สุธี โกสิทธิ. (2563). “รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นไทย 4.0.”
วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 5(2) : 289-303.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และ ชัยณรงค์ เครือนวน. (2559). “เศรษฐกิจสีเขียวในชุมชนท้องถิ่นไทย :
ศึกษาชุมชนท้องถิ่นแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา. 3(2) :
85-102.
- ภัทรธมนต์ พลรงค์, จิตพนธ์ ชุมเกต และ เกียรติศิริ เจริญวิศาล. (2565, กรกฎาคม-กันยายน). “การ
ประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวกับการจัดงาน
อีเวนต์.” Journal of Arts Management. 6(3) : 1406-1422.
- วนิดา เสรีจกิจ. (2563, มกราคม-มิถุนายน). “การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในบริบทของการพัฒนา
ประเทศ.” วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา. 8(1) : 81-106.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2563). “BCG Economy Model.” [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : [https://www.nstda.or.th/home/knowledge_post/what-is-bcg-
economy-model/](https://www.nstda.or.th/home/knowledge_post/what-is-bcg-economy-model/) สืบค้น 9 กันยายน 2566.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). “เกี่ยวกับ SDGs.” [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : <https://sdgs.nesdc.go.th/เกี่ยวกับ-sdgs> สืบค้น 9 กันยายน 2566.
- องค์การบริหารส่วนตำบลโคกยาง. (2566). “แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566-2570).” [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : [http://www.khokyanglocal.go.th/khokyanglocal/mainfile/
uploadsfiles374](http://www.khokyanglocal.go.th/khokyanglocal/mainfile/uploadsfiles374) สืบค้น 9 กันยายน 2566.

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลก
ยุคดิจิทัลของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
The study of Factors Influencing Entrepreneurial Characteristics
on Digital Era among Students at Rajamangala University of
Technology Thanyaburi

สนิทดเดช จินตนา¹ สุพิศ บุญลาภ² และ ชัยมงคล สุพรหมอินทร์³
Sanitdech Jintana¹ Supit Boonlab² and Chaimongkhon Supromin³

Received : September 26, 2023; Revised : December 15, 2023; Accepted : December 18, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัล 2) ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัลฯ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัลของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างใช้การคำนวณโดยเปิดตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกน ได้กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 1,064 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มียุคคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการใหม่ในโลกยุคดิจิทัล โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.88) 2) นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีชั้นปีการศึกษา ความเป็นผู้ประกอบการของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง และการวางแผนและมีเป้าหมายที่จะเป็นผู้ประกอบการ

^{1,2,3} คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี; Faculty of Liberal Art, Rajamangala University of Technology Thanyaburi; e-mail : Sanitdech_j@rmutt.ac.th, supit_b@rmutt.ac.th, chaimongkhon_s@rmutt.ac.th

ต่างกันจะมีคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ ความต้องการความสำเร็จในชีวิต สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และการจัดการศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการ มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัล ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น .732 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 53.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords) : คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ, ผู้ประกอบการยุคดิจิทัล, ปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ, นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Abstract

As digital innovations play an increasingly important role in the economy, society and daily life of humans. Therefore the adjustment of the entrepreneurial characteristics to accommodate changes in the progress of Technology and the digital society are the things that will enable business organizations to grow sustainably. The aim for this research was : 1) To investigate entrepreneurial characteristics on digital era 2) To compare entrepreneurial characteristics on digital era by Personal factors and 3) To study of factors influencing entrepreneurial characteristics on digital era. The samples size of research were 1,064 students at Rajamangala university of technology Thanyaburi (RMUTT). The instrument used in this study was a questionnaire. The statistics used in data analysis composed of frequency, percentage, mean and standard deviation. T-test, One-way ANOVA, and Multiple regression analysis (MRA) with coefficient of determination (R²) at statistical significance of .05 were used for hypothesis test.

The results found that 1) most of the students at RMUTT were a high level of overall of entrepreneurial characteristics on digital era (\bar{X} = 3.88) 2) Students at RMUTT, who are in different academic years, Having parents who are entrepreneurs, and have planning and goals to become entrepreneurs. These differences are statistically significant at the .05 level. And 3) The hypothesis test was found that attitudes towards entrepreneurship, the desire for success in life, entrepreneurship education management, and the business environment have a

positive influence on the entrepreneurial characteristics on digital era of students at RMUTT. The multiple regression coefficient is .732, and these factors together can predict the dependent variable by 53.6% with statistical significance at the .05 level.

Keywords : Entrepreneurial Characteristics, Entrepreneurs in the Digital Era, Factors Influencing Entrepreneurial Characteristics, Rajamangala University of Technology Thanyaburi Student

บทนำ (Introduction)

โลกยุคหลังจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 นั้นทำให้เกิดความท้าทายต่อทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นโลกยุคที่เปลี่ยนผ่านจาก VUCA World มาสู่ BANI World (Cascio, 2020) และผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 นั้นทำให้หลาย ๆ ประเทศ เกิดสภาวะว่างงานเป็นจำนวนมาก และมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นดิจิทัลอย่างเต็มตัวภายใต้รูปแบบ ความปกติใหม่ ที่รูปแบบแบบการดำเนินกิจการต้องขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม จากรายงาน ภาวะสังคมไทยไตรมาส 1/2565 ของสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) (2565) พบว่า ประชาชนไทยมีอัตราการว่างงาน ร้อยละ 1.53 ซึ่งมีแนวโน้มที่ดีขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ที่มีอัตรา ว่างงานร้อยละ 1.96 ซึ่งสถานการณ์ต่ำสุดในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 เมื่อศึกษาในเชิงลึก จะพบว่าผู้ที่จบปริญญาตรีนั้นมีอัตราการว่างงานสูงที่สุด โดยเฉพาะสังคมศาสตร์ ธุรกิจ การบริหาร และ พาณิชยศาสตร์ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) เช่นเดียวกับวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมที่เผชิญกับปัญหารายได้ที่ลดลง ขาดสภาพคล่องอย่างรุนแรง นำไปสู่การชะลอการจ้างงาน หยุดกิจการชั่วคราว หรือแม้กระทั่งยุติกิจการแบบถาวร โดยพบว่าในปี พ.ศ. 2564 ผลผลิตมวลรวมของ ประเทศ (GDP) ลดลงจากปีก่อนที่มีสัดส่วนร้อยละ 35.0 โดยมีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 9.1 (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2564)

โดยผู้ประกอบการ SMEs นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศไทยในแง่การสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน ในขณะที่จากการจัด อันดับความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจในประเทศไทยนั้นในภาพรวม อยู่ในอันดับที่ 28 ของโลก (International Institute for Management Development, 2021) แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการ ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยยังขาดการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงและรองรับการแข่งขันที่เข้าสู่ยุคเศรษฐกิจในอนาคต โดยขาดทั้งฐานความรู้ ความตระหนัก ข้อมูลข่าวสาร บุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยเอื้อต่าง ๆ ส่งผลให้ยังล้าหลังประเทศที่ประสบ ความสำเร็จด้วยนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และบริการ ดังนั้นการพัฒนาผู้ประกอบการในวิสาหกิจขนาดกลาง

และขนาดย่อมจึงถูกให้ความสำคัญตั้งแต่เป้าหมายความยั่งยืนของโลก มาถึงแผนแม่บททั้งแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นโยบายประเทศไทย 4.0 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) และนโยบายและแผนระดับชาติด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ต่างมุ่งการพัฒนาและส่งเสริมผู้ประกอบการสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน ให้มีความสามารถทางการแข่งขันสามารถต่อสู้ในตลาดที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรงได้ด้วยการพัฒนาความสามารถทางนวัตกรรมและดิจิทัล สรุปลงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความเชื่อมโยงของนโยบายและยุทธศาสตร์ประเทศไทยในการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ
ที่มา : (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562 ; 2565), (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

จากการศึกษาของ Ayalew และ Zeleke (2018) พบว่า การสร้างการเป็นผู้ประกอบการนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้เศรษฐกิจของแต่ละประเทศสามารถเจริญเติบโตได้ โดยเฉพาะการสร้างธุรกิจของคนรุ่นใหม่ การส่งเสริมให้เกิดธุรกิจสตาร์ทอัพ (Start-ups) ที่มีนวัตกรรมใหม่ โดยผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยทางด้านทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการนั้นเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการและความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในประเทศเอธิโอเปีย เช่นเดียวกับผลการศึกษาของปาร์วี แก้วมณีชัย และ เอกราช โขจิตพิมานเวช (2565) ที่พบเช่นเดียวกันว่า สังคมโลกแห่งเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้า ผสานกับการเกิด วิกฤติการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า (COVID-19) ทำให้การประกอบการบนโลกดิจิทัลมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรที่จะส่งเสริมการสร้างอาชีพให้แก่นักเรียน

นักศึกษา มุ่งสร้างองค์ความรู้ด้านธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการใหม่ ตลอดจนการนำ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบธุรกิจ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถคิดสร้างสรรค์ สร้างสินค้าและธุรกิจของตนเอง ทั้งนี้ยังสร้างความ ยั่งยืนมั่นคงและช่วยทำให้ภาคเศรษฐกิจเติบโต แข็งแรงขึ้นอีกด้วย ซึ่งการศึกษาของ Twum, Kwakwa and Ofori (2021) ก็พบว่าที่นักศึกษามีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการนั้น มีอิทธิพลอย่างมากต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการในอนาคต ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงควรมุ่งพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการทั้งองค์ความรู้และทักษะเพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคดิจิทัล

จากข้อมูลในข้างต้นผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่ให้มีศักยภาพเพียบพร้อมตามแผนแม่บทของชาติ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ให้มีความสามารถในการแข่งขันและมีอัตลักษณ์ชัดเจนการสำรวจถึงศักยภาพของกลุ่มนักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มคนที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีนั้นเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐซึ่งมีวิสัยทัศน์คือ “มหาวิทยาลัยนวัตกรรม ที่สร้างคุณค่าสู่สังคมและประเทศ” โดยมีเอกลักษณ์คือ “มหาวิทยาลัยนักปฏิบัติ พัฒนานวัตกรรม และสร้างสรรค์นวัตกรรม” โดยได้มุ่งเน้นการพัฒนา นักศึกษาให้มีความเป็นผู้ประกอบการที่มีความเป็นนวัตกรรม โดยมีผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ คือ นักศึกษาหรือบัณฑิต ที่เป็นผู้ประกอบการ (จบการศึกษาไม่เกิน 5 ปี) ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ซึ่งเป็นจำนวนประมาณ 900 คน รวมถึงการสร้างหลักสูตร/โปรแกรม เฉพาะที่ใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรม เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการแก่นักศึกษา มหาวิทยาลัยจึงมีกลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและในรูปแบบใหม่ๆ รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน พัฒนาสมรรถนะนักศึกษาตามคุณสมบัติบัณฑิตที่พึงประสงค์ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2564)

จากยุทธศาสตร์ดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่าการสำรวจคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัลของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีนั้นถือว่าการประเมินการนำนโยบายลงมาสู่การปฏิบัติว่ามีผลสัมฤทธิ์ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ หรือไม่ ผู้วิจัยจึงประสงค์ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัลของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งทบทวนแผนยุทธศาสตร์ในทุกระดับที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำไปสู่บริหารจัดการทางด้านแผนยุทธศาสตร์ทั้งหลักสูตรการเรียน การจัดโครงการบริการวิชาการ และโครงการพัฒนานักศึกษาในการส่งเสริมนักศึกษาและสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อสำรวจระดับคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัล ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัล ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัล ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คุณลักษณะผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Characteristics) หมายถึง ลักษณะและคุณสมบัติที่ช่วยให้บุคคลสามารถดำเนินธุรกิจของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ซึ่งหมายถึงรวมถึงความคิดสร้างสรรค์ ความมุ่งมั่น ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ การเรียนรู้ ความคิดริเริ่ม การวางแผน การตัดสินใจ การสื่อสาร ความมุ่งมั่น และความสามารถปรับตัวตามสถานการณ์ ลักษณะเหล่านี้มีบทบาท สำคัญในความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการและการทำธุรกิจเป็นอย่างดี (Daft, 2017; Dess, Lumpkin and Taylor, 2005; วิล พิงผล และวิโรจน์ เจษภักดิ์, 2561) ผู้ที่ริเริ่มและพร้อมที่จะรับความเสี่ยงในการลงทุน หรือประกอบกิจการ โดยใช้ปัจจัยการผลิตทั้งหลายผสมผสานกับสติปัญญา ความสามารถ ประสบการณ์และหลักการบริหารที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดสินค้าและบริการต่อลูกค้าและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะที่ดี ซึ่งผู้ที่คิดจะมาเป็นผู้ประกอบการ (Potential Entrepreneur) หรือผู้ที่เป็นผู้ประกอบการอยู่แล้ว (Existing Entrepreneur) ควรจะพัฒนาให้เกิดขึ้นกับตัวเอง เพื่อจะได้เป็นเครื่องชี้้นำทางให้เกิดความสำเร็จในการประกอบการ (Krauss, & et al., 2005; Wei-Loon Koe, 2016; พัชรินทร์ เพชรช่วย และคณะ, 2564)

โดยจากการศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Characteristics) ที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัล พบว่า ควรมีคุณลักษณะ 7 ประการได้แก่ 1) ความสามารถทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ 2) ความสามารถในการทำงานเชิงรุก 3) ความสามารถในการแข่งขัน 4) ความสามารถในการเผชิญกับความเสี่ง 5) ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ 6) ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับสังคม และ 7) ความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล (Dess, Lumpkin, and Taylor, 2005; Krauss & et al., 2005; Koe, 2016; Embi, & et al., 2019; Karabulut, 2016; ศุภนารี พิรส, และธรรสนวัตร์ ไชยเขษณ์, 2565; ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2563; สิริมา หิมะเซ็น และคณะ, 2564)

ในการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนนักศึกษาที่เกี่ยวข้อง มีข้อค้นพบดังนี้ ในการศึกษาของศุภานารี พิรส และธรรตศนวัตร์ ไชยเยชน (2565) พบว่า นักศึกษาสาขาการจัดการ มหาววิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามมีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับวรวุฒิ พันธภา และจิระเสกข์ ตริเมธสุนทร (2564) ที่พบว่า นักศึกษาสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถที่ได้รับจากการศึกษาเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมาก

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ โดยในการศึกษาของวรวุฒิ พันธภา และจิระเสกข์ ตริเมธสุนทร (2564) พบว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานเพื่อหารายได้ ด้วยตนเองระหว่างเรียน และอาชีพของมารดาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ที่แตกต่างกัน ส่วนการศึกษาของศุภานารี พิรส และธรรตศนวัตร์ ไชยเยชน (2565) และ Ayalew and Zeleke (2018) พบว่า เพศ อายุ และชั้นปีของนักศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลให้คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ แตกต่างกัน โดยนอกเสียจากปัจจัยส่วนบุคคลแล้วจากการศึกษาและวิเคราะห์ยังพบอีกว่ามีปัจจัยอีก 4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ 1) ทัศนคติที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ 2) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต และ 3) สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และ 4) การจัดการศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการ (Ayalew and Zeleke, 2018; Moeut และคณะ, 2564; อมินดารา อริยธาดา และคณะ, 2565; วรวุฒิ พันธภา และ จิระเสกข์ ตริเมธสุนทร, 2564)

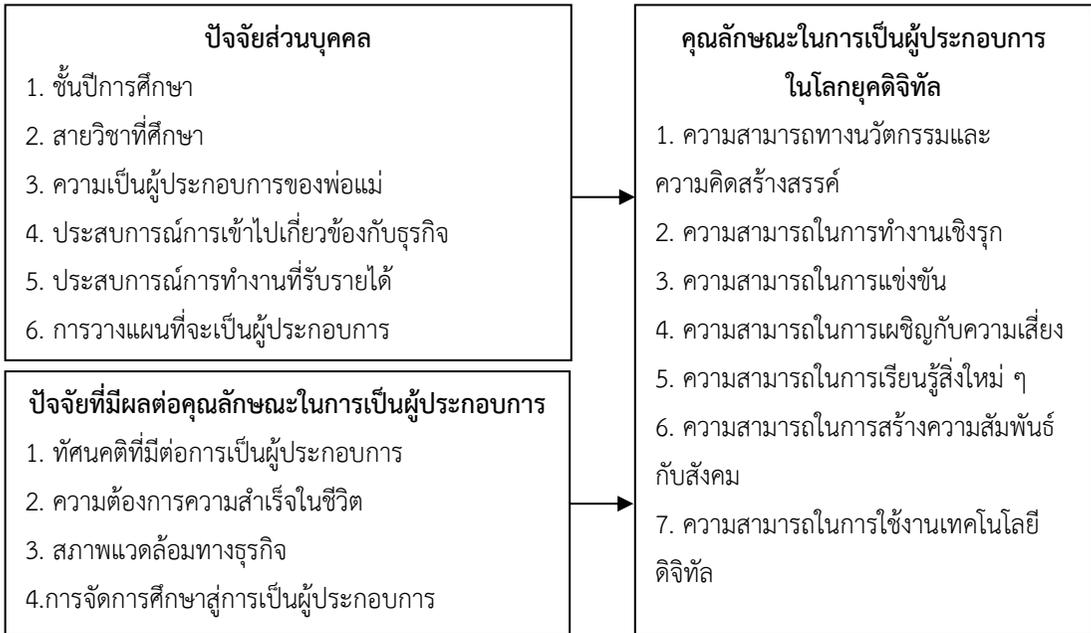
จากการศึกษาตามงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสังเคราะห์ตัวแปรได้ดังนี้

1. ตัวแปรต้น มี 2 ตัวแปร ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ชั้นปีการศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ความเป็นผู้ประกอบการของพ่อแม่ ประสบการณ์การเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจ ประสบการณ์การทำงานที่รับ รายได้ และการวางแผนที่จะเป็นผู้ประกอบการ และ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ 1) ทัศนคติที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ 2) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต 3) สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และ 4) การจัดการศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัล

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ได้วิเคราะห์จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ จนในที่สุดผู้วิจัยได้ร่างกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ 2 ข้อดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัลแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการอย่างน้อย 1 ปัจจัย มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัล ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และสร้างแบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีในระดับปริญญาตรีทุกชั้นปีจากทั้ง 12 คณะ ซึ่งมีจำนวนนักศึกษา 25,480 คน (สำนักส่งเสริมวิชาการและ

งานทะเบียน, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2564) ผู้วิจัยจึงเลือกใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยการใช้การคำนวณโดยเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1977) โดยกำหนดการยอมรับค่าความคลาดเคลื่อน 3% ที่ระดับความเชื่อมั่น 97% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,064 คน สำหรับการสุ่มตัวอย่างนั้นวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยเลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามสัดส่วนจำนวนนักศึกษาแต่ละคณะทั้ง 12 คณะในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยในเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า การแปลผล 5 ระดับ ซึ่งผ่านการทดสอบคุณภาพ โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content validity) และการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .940 โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอกรรมการจริยธรรมและผ่านการอนุมัติการประเมินความมีจริยธรรมของงานวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี รหัสโครงการ : RMUTT_REC No. Exp 14/66

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple linear regression analysis) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of Determination : R²) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย (Research Results)

ในการศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 1,064 คน โดยผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการใหม่ในโลกยุคดิจิทัล โดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ปัจจัย โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ความสามารถในการทำงานเชิงรุก (\bar{X} = 4.05) รองลงมาคือ ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ (\bar{X} = 3.95) ความสามารถในการแข่งขัน (\bar{X} = 3.92) ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับสังคม (\bar{X} = 3.84) ความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล (\bar{X} = 3.81) ความสามารถทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ (\bar{X} = 3.81) และความสามารถในการเผชิญกับความเสี่ยง (\bar{X} = 3.80) ตามลำดับ ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการใหม่ในโลกยุคดิจิทัลของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในภาพรวม (n = 1,064)

คุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการใหม่ ในโลกยุคดิจิทัล	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	ความ หมาย	อันดับ ที่
1. ความสามารถทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์	3.81	0.87	มาก	6
2. ความสามารถในการทำงานเชิงรุก	4.05	0.75	มาก	1
3. ความสามารถในการแข่งขัน	3.92	0.81	มาก	3
4. ความสามารถในการเผชิญกับความเสี่ยง	3.80	0.82	มาก	7
5. ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	3.95	0.76	มาก	2
6. ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับสังคม	3.84	0.89	มาก	4
7. ความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล	3.81	0.85	มาก	5
รวมค่าเฉลี่ย	3.88	0.82	มาก	-

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีชั้นปีการศึกษา ความเป็นผู้ประกอบการของพ่อแม่ และการวางแผนและมีเป้าหมายที่จะเป็นผู้ประกอบการต่างกันจะมีคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มนักศึกษาที่ชั้นปี 2 และ 3 การมีพ่อแม่เป็นผู้ประกอบการและวางแผนที่จะเป็นผู้ประกอบการภายหลังจากที่สำเร็จการศึกษาภายใน 1 ปี นั้นมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัลสูงที่สุด

ส่วนนักศึกษาที่มีสายวิชาที่ศึกษา ประสบการณ์การเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจของบุคคลอื่นที่คุ้นเคย และประสบการณ์การทำงานที่รับรายได้ ต่างกันนั้นมีคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัลไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรต้นทั้ง 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ทักษะที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ 2) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต 3) สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และ 4) การจัดการศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการ มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัล ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น .732 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 53.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย (ตารางที่ 3) โดยมีสมการดังนี้

คุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัล = .359 (ความต้องการความสำเร็จในชีวิต) + .279 (ทัศนคติที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ) + .171 (การจัดการศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการ) + .124 (สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ) โดยผลการศึกษาแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัล ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(ค่าคงที่)	1.293	.076		17.069*	.000
1. ทัศนคติที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ	.228	.021	.279	10.843*	.000
2. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต	.246	.017	.359	14.415*	.000
3. สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	.075	.016	.124	4.548*	.000
4. การจัดการศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการ	.107	.017	.171	6.436*	.000

R = .732, R² = .536, Adjusted R Square = .534, Durbin-Watson = 1.891, F = 305.601, Sig. = .000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่สำคัญในการนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการใหม่ในโลกยุคดิจิทัล จากผลการวิเคราะห์ พบว่านักศึกษา มีคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการใหม่ในโลกยุคดิจิทัล โดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงผลความสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (มทร.ธัญบุรี) มุ่งสร้างความเป็น “มหาวิทยาลัยนักปฏิบัติ พัฒนานวัตกรรม และสร้างสรรค์นวัตกรรม” ที่มีผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ คือ นักศึกษาหรือบัณฑิตที่เป็นผู้ประกอบการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 (จบการศึกษาไม่เกิน 5 ปี) ดังนั้นการที่นักศึกษามีคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการทั้งความสามารถในการทำงาน

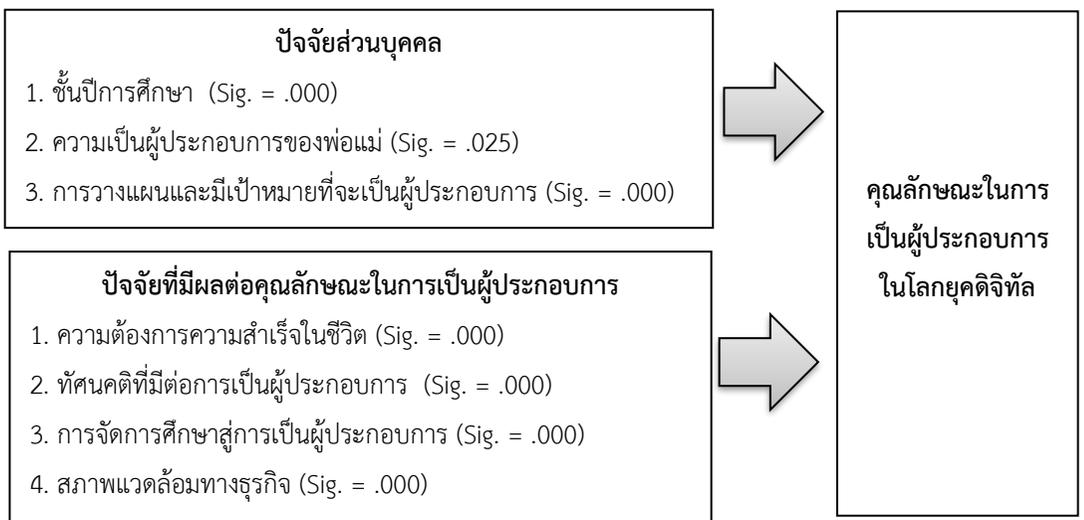
เชิงรุก ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ส่วนหนึ่งอาจเป็นไปได้ว่าเกิดจากการพัฒนากระบวนการเรียน การสอนให้ดีขึ้นและในรูปแบบใหม่ ๆ รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน พัฒนสมรรถนะ นักศึกษาตามคุณสมบัติบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ งานวิจัยของของศุภานารี พิรส และธรรคนวัตร์ ไชยเยชน์ (2565) พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามมีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ การศึกษาของวรวิฑูมิ พันธธากา และจิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร (2564) ที่พบว่านักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมาก โดยความสอดคล้อง ดังกล่าวนั้นแสดงให้เห็นถึงทิศทางที่ดีของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นโยบายประเทศไทย 4.0 แผนพัฒนาฯ ประเทศ ฉบับที่ 12 และ 13 และแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่มุ่งพัฒนาศักยภาพความเป็น ผู้ประกอบการของคนในประเทศให้มีความสามารถทางนวัตกรรมและเทคโนโลยี สามารถแข่งขันกับธุรกิจ รายใหญ่ และธุรกิจต่างประเทศได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

2. จากการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัลของนักศึกษามทร.ธัญบุรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักศึกษามทร.ธัญบุรี ที่มีชั้นปีการศึกษา ความเป็นผู้ประกอบการของพ่อแม่ และการวางแผนและมีเป้าหมายที่จะเป็นผู้ประกอบการต่างกันจะมีคุณลักษณะ ในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความ สอดคล้องกับงานวิจัยของของวรวิฑูมิ พันธธากา และจิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร (2564) ของศุภานารี พิรส และ ธรรคนวัตร์ ไชยเยชน์ (2565) และ Ayalew and Zeleke (2018) ที่ต่างพบว่า ชั้นปีการศึกษา อาชีพของ มารดา ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ นั้นส่งผลให้คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการมีความแตกต่างกัน สำหรับชั้นปีการศึกษานั้นจากการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษาชั้นปี 2 และชั้นปี 3 มีคุณลักษณะในการเป็น ผู้ประกอบการสูงกว่าชั้นปีอื่น ๆ นั้นได้รับผลจากการส่งเสริม และการพัฒนาความรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ของ นักศึกษาของทางมหาวิทยาลัยรวมถึงการมีอายุที่มากขึ้น ในส่วนของความเป็นผู้ประกอบการของพ่อแม่ และการวางแผนและมีเป้าหมายที่จะเป็นผู้ประกอบการ นั้นในเชิงลึกพบว่า การมีพ่อแม่เป็นผู้ประกอบการ และวางแผนที่จะเป็นผู้ประกอบการภายหลังจากที่สำเร็จการศึกษาภายใน 1 ปี นั้นมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะ ในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัลสูงกว่ากลุ่มตรงกันข้าม นั้นเป็นการสะท้อนถึงการมีสภาพแวดล้อม และบุคคลอ้างอิงที่ทำให้ให้นักศึกษาได้รับการปลูกฝังความเป็นผู้ประกอบการตั้งแต่วัยเด็กจึงทำให้เกิด คุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ

3. จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัลของ นักศึกษามทร.ธัญบุรี พบว่า ปัจจัย 4 ด้าน โดยเรียงตามลำดับความสำคัญในการส่งผลต่อคุณลักษณะในการ เป็นผู้ประกอบการ ดังนี้ ความต้องการความสำเร็จในชีวิต ทศนคติที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ

การจัดการศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการ และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ตามลำดับ นั้นมีอิทธิพลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัลของนักศึกษา มทร.ธัญบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ayalew and Zeleke (2018) Moeut และคณะ (2564) อมินดารา อริยธาดา และคณะ (2565) วรุฒิ พันธภา และจิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร (2564) ที่ต่างพบว่าปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีอิทธิพลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถาบันต่าง ๆ ทั้งในประเทศไทย ประเทศกัมพูชา และประเทศเอธิโอเปีย ดังนั้นหาก มทร.ธัญบุรี หรือมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ต้องการที่จะสร้างคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการแก่นักเรียนนักศึกษา นั้นควรที่จะให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมทัศนคติเกี่ยวกับความต้องการความสำเร็จในชีวิต ให้ได้มีการวางแผนเป้าหมายสำหรับตนเองในอนาคต และเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองว่าสามารถทำได้ ในการปลูกฝังทัศนคติที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ นั้นควรให้ข้อมูลที่ว่า การเป็นผู้ประกอบการนั้นมีส่วนที่จะทำให้เศรษฐกิจและสังคมของประเทศมีความมั่นคง และให้อาจารย์ได้ให้ความรู้ว่าการเป็นผู้ประกอบการนั้นสามารถทำได้ไม่ยากหากนักศึกษาเมืองค์ความรู้และความพยายามมากพอ และในส่วนของจัดการศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการ และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ นั้น มทร.ธัญบุรี ควรที่จะมีการนำเอาบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมาถ่ายทอดองค์ความรู้ กระบวนการทำงาน รวมทั้งการส่งเสริมความเป็นนวัตกรรม โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้มีความคิดในการสร้างนวัตกรรม

โดยจากข้อค้นพบของการศึกษาสามารถสรุปได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 สรุปข้อค้นพบที่สำคัญของการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการพัฒนาคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการนั้น จากการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีว่า ควรมุ่งส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการสร้างนักศึกษาให้เป็น “นักคิด” ควบคู่ไปกับการสร้างบัณฑิต “นักปฏิบัติ” เพื่อให้สามารถสร้างนวัตกรรมที่มีความแตกต่าง โดดเด่น สนองตอบความต้องการของตลาด รวมถึงการทำให้ นักศึกษามีความรู้ ความสามารถในการเผชิญกับความเสี่ยง ว่าหากนักศึกษามีภูมิคุ้มกันเพียงพอในการทำธุรกิจ อาทิ การทำแผนธุรกิจ แผนกลยุทธ์ การทำคู่มือความเสี่ยง ฯลฯ นั้นจะทำให้องค์กรธุรกิจสามารถอยู่รอดท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

1.2 แนวทางการพัฒนาทัศนคติด้านความต้องการความสำเร็จในชีวิต และทัศนคติที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ จากการศึกษาที่ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีว่าควรให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมทัศนคติเกี่ยวกับความต้องการความสำเร็จในชีวิต ในการส่งเสริมเจตคติของนักศึกษาให้ได้มีการวางเป้าหมายสำหรับตนเองในอนาคต และเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองว่าสามารถประกอบธุรกิจได้ ในการปลูกฝังทัศนคติที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ นั้นควรให้ข้อมูลที่ว่าการเป็นผู้ประกอบการนั้นมีส่วนที่จะทำให้เศรษฐกิจและสังคมของประเทศมีความมั่นคง และให้อาจารย์ในรายวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ อุตสาหกรรมแห่งราชมงคลธัญบุรี, วิชาความเป็นผู้ประกอบการ, วิชาการคิดเชิงออกแบบ ฯลฯ ได้สอนหรือนำบุคคลอื่นที่ประสบความสำเร็จเข้ามาให้ความรู้ว่าการประกอบธุรกิจให้สำเร็จนั้นสามารถทำได้หากนักศึกษามีองค์ความรู้และความพยายามมากพอ

1.3 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการ และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ จากการศึกษาที่ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อมท.ธัญบุรี ว่าควรที่จะมีการนำเอาบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมาถ่ายทอดองค์ความรู้ กระบวนการทำงาน รวมทั้งการส่งเสริมความเป็นนวัตกรรม โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้มีความคิดในการสร้างนวัตกรรม รวมถึงการมีโครงการส่งเสริมการประกอบธุรกิจแก่นักศึกษาอย่างต่อเนื่องให้นักศึกษาได้ทดลองในการผลิต และจำหน่ายสินค้าในมหาวิทยาลัย อาทิ โครงการแบกะดิน การนำของมือสองมาจัดจำหน่าย ฯลฯ โดยมหาวิทยาลัยเป็นผู้สนับสนุนพื้นที่สำหรับกิจกรรม โดยจัดต่อเนื่องเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ทำธุรกิจ และสร้างสภาพแวดล้อมในการประกอบธุรกิจ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษายังมีตัวแปรต้นอีกหลายตัวที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ และยังไม่ได้นำมาทดสอบทางสถิติ ได้แก่ ความต้องการความมั่นคงในชีวิต การต้องการการยอมรับทางสังคม การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นผู้ประกอบการ แรงกดดันจากกลุ่มอ้างอิงทางสังคม ค่านิยมทางสังคม และต้องการค่าตอบแทนเป็นตัวเงินที่คุ้มค่า หากมีการศึกษาครั้งต่อไปในอนาคตควรมีการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรดังกล่าวที่ส่งผลต่อคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคดิจิทัลของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี รวมถึงมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ด้วย

2.2 จากการศึกษาพบว่า คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการทางด้านความสามารถทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ นั้นนักศึกษามีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่ 6 จาก 7 ในการศึกษาครั้งถัดไปผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาเชิงลึกในประเด็นดังกล่าวในหัวข้อเรื่อง “แนวทางในการพัฒนาศักยภาพความสามารถทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี”

เอกสารอ้างอิง (References)

- ปารวี แก้วมณีชัย และเอกราช โฆษิตพิมานเวช. (2565). “การศึกษาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการใหม่ของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา.” *วารสารวิจัยและนวัตกรรมการอาชีวศึกษา*. 6(1) : 157 – 165.
- พัชรินทร์ เพชรช่วย, ปลื้มใจ ไพจิตร, และ รัตติยาภรณ์ รอดสีเสน. (2564). “คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กรณีศึกษาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.” *วารสารวิทยาการจัดการ*. 8(1) : 107 – 124.
- วรุฒิ พันธภา และ จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร. (2564). “ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ กับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร.” *วารสารวิชาการเซาร์อีสท์บางกอก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 8(1) : 16 – 34.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2563). “การรู้ดิจิทัล (Digital literacy).” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.ops.go.th/main/index.php/knowledge-base/article-pr/854-zxfldgsdgs> สืบค้น 15 มิถุนายน 2566.

- ศุภณารี พิรส และ ธรศนวัตร์ ไชยเย็น. (2565). “คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.” **วารสาร วิทยาการจัดการและการบัญชี**. 1(2) : 41 – 52.
- สิริมา หิมะเซ็น, ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ, จิระวัฒน์ ต้นสกุล และ อีระยุทธ รัชชะ. (2564). “การวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาปริญญาตรีในสามจังหวัด ชายแดนใต้.” **วารสารมหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราช**. 9(10) : 109 – 122.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2564). “รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ปี 2564.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20210922171225.pdf สืบค้น 19 พฤษภาคม 2565.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_Plan Oct 2018.pdf สืบค้น 17 พฤษภาคม 2565.
- _____. (2562). “ยุทธศาสตร์ชาติ กับ SDGs.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://sdgs.nesdc.go.th/ยุทธศาสตร์ชาติ กับ SDGs> สืบค้น 16 พฤษภาคม 2565.
- _____. (2565). “รายงานภาวะสังคม.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid= 10291 สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565.
- _____. (2565). “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570).” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.nesdc.go.th/download/document/Yearend/2021/plan13.pdf> สืบค้น 16 พฤษภาคม 2565.
- สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (2564). “สถิติข้อมูล ปีการศึกษา 2564.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.oreg.rmutt.ac.th/?p=18115> สืบค้น 17 พฤษภาคม 2565
- อมินดารา อริยธาดา, อังคินันท์ อินทรกำแหง และ กฤตติพัฒน์ ชื่นพิทยาวิฑู. (2565). “รูปแบบ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของ นักศึกษา สาขาผู้ประกอบการ.” **วารสารการวัดผลการศึกษา**. 39(105) : 273 – 283.

- Tokla Moeut, ชนม์ณัฐชา กังวานศุภพันธ์, และ อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์. (2564). “การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยบิวด์โบรท์ ในประเทศกัมพูชา.” **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 40(5) : 111 – 125.
- Ayalew, M.M. and Zeleke, S.A.. (2018). “Modeling the impact of entrepreneurial attitude on self-employment intention among engineering students in Ethiopia.” **Journal of Innovation and Entrepreneurship**. 7(8) : 1 - 27.
- Cascio, J. (2020). “Facing the Age of Chaos.” [Online]. Available : <https://medium.com/@cascio/facing-the-age-of-chaos-b00687b1f51d> Retrieved May 17, 2023.
- Daft, R.. (2017). **The leadership experience**. USA : Cengage Learning.
- Dess, G. G., Lumpkin, G. T., & Eisner, A. B. (2005). **Strategic management: Creating competitive advantage**. New York : McGraw-Hill Irwin.
- Embi, N. A. C., Jaiyeoba, H. B., & Yussof, S. A. (2019). “The effects of students’ entrepreneurial characteristics on their propensity to become entrepreneurs in Malaysia.” **Education +Training**. 61(8) : 1020 - 1037.
- International Institute for Management Development. (2021). “World Competitiveness Ranking.” [Online]. Available : <https://www.imd.org/centers/world-competitiveness-center/rankings/world-competitiveness/> Retrieved May 19, 2023.
- Karabulut, A. T. (2016). “Personality Traits on Entrepreneurial Intention.” **Procedia - Social and Behavioral Sciences**. 229(19) : 12-21.
- Koe, W.L. (2016). “The relationship between Individual Entrepreneurial Orientation (IEO) and entrepreneurial intention.” **Journal of Global Entrepreneurship Research**. 6(13) : 1-11.
- Krauss, S. I., Frese. M., Friedrich, C., & Unger, J. M. (2005). “Entrepreneurial orientation : A psychological model of success among southern African small business owners.” **European Journal of Work and Organizational Psychology**. 14(3) : 315-344.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970) “Determining Sample Size for Research Activities.”

Educational and Psychological Measurement. 30 : 607-610.

The Global Innovation Index. (2020). “The interactive database of the GII 2020 indicators.”

[Online]. Available : <https://www.globalinnovationindex.org/analysis-indicator>.

Retrieved May 5,2023.

Twum, K.K., Kwakwa, P.A., Ofori, D. et al. (2021). “The relationship between individual

entrepreneurial orientation, network ties, and entrepreneurial intention of undergraduate students: implications on entrepreneurial education.”

Entrepreneurship Education. 4 : 39–66.

การจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน Active Learning
Learning Management on Cultural Change for the primary 6
students in the Social Studies, Religion and Culture Subject
Area, Using Teaching Methods Active Learning.

ชฬีกานต์ แสงกิจพิพัฒน์¹ ธงไชย สุขแสวง² และ อัคราพร สุขทอง³
Chaleekarn Sangkitphiphat¹ Thongchai Suksawaeng²
and Atcharapron Suktong³

Received : November 14, 2023; Revised : December 27, 2023; Accepted : December 28, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ Active Learning 2) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนนักเรียน 38 คน วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบทดสอบ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ ข้อมูลเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ข้อมูลเชิงปริมาณทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

^{1,2,3} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University; e-mail : chaleekarn1233@gmail.com, thongsuk.sawaengchai@gmail.com, atcharapron2510@gmail.com

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะ ประสบความสำเร็จโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้รวมกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกันและช่วยเหลือกัน ช่วยกันสอนและหาคำตอบไปพร้อมกัน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบตัวเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ ผู้เรียนได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคม และผู้เรียนมีความตื่นตัวสนุกสนานกับการเรียนรู้ 2) ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ผลทดสอบก่อนเรียนเฉลี่ย 22.97 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 57.43 และผลทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 28.16 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 70.39 ซึ่งผลทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.41$) ด้านผู้สอน ($\bar{X} = 4.31$) ด้านกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.20$) ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords) : การจัดการเรียนรู้, การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม, การเรียนรู้แบบสืบเสาะ, นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Abstract

The objective of this thesis were to 1) study Learning Management in the context of Cultural Changing for the 6th-grade students in the Social Studies, Religion, and Culture Subject Area, using Active Learning; 2) examine the Learning Outcomes; 3) assess the satisfaction of students. The research sample consists of 38 sixth-grade students selected through purposive sampling. The research tools include 1) a test measuring learning performance, 2) a learning management plan, and 3) a questionnaire on student satisfaction with Learning Management using inquiry-based teaching methods. Qualitative data were analyzed for content analysis. Quantitative data were analyzed using computer programs. Statistics used in data analysis are frequency, percentage, mean, and standard deviation. and test the hypothesis statistics using t-test statistics (t-test) as Experimental Research.

The research results found that 1) Learning Management on Cultural Changing in Social Studies, Religion, and Culture Subject Area, Grade 6, using in inquiry-based teaching methods successful by organizing teaching and learning activities, the emphasis is on allowing students to form groups to work together and help each other, help teach each other and find answers together. As a result, learners are attentive and responsible for themselves and the group together with other members. Students with different abilities learn together. Students take turns being leaders. Students practice and learn social skills. Students are alert, and have fun in learning. 2) Learning Management results on Cultural Changing; The average pre-test results were 22.97 points, accounting for 57.43 percent, and the average post-test results were 28.16 points, accounting for 70.39 percent. The difference in pre-test and post-test scores was 17.28, accounting for 57.60 percent. Therefore, the results of the post-test were higher than the pre-test. Statistically significant at the 0.05 level. 3) The students' satisfaction with Learning Management on Cultural Changing was at a high level ($\bar{X} = 4.36$). When considering each aspect, it was found that the most satisfaction were Measurement and Evaluation of Learning Outcomes ($\bar{X} = 4.46$), followed by Media and Teaching support ($\bar{X} = 4.41$), the Teacher ($\bar{X} = 4.31$) and Learning Process ($\bar{X} = 4.20$), Content Aspect ($\bar{X} = 4.18$), in orderly.

Keywords : Learning Management, Cultural Changing, Active Learning, students in primary 6

บทนำ (Introduction)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้จัดกระบวนการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามบทบัญญัติของกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามหลักสูตร ได้แก่ ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรมให้มีความสำคัญกับแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรมและหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ที่ตนเองนับถือ รวมถึงนำหลักธรรมคำสอนที่รับมาไปปฏิบัติ และพัฒนาตนเอง เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกด้านคือ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม การดำเนินชีวิตในสังคมเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ความสำคัญของการเป็นพลเมืองที่ดีปฏิบัติตามสิทธิและเสรีภาพ ตลอดจนเคารพความแตกต่าง ความเชื่อ ค่านิยมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในสังคม

เพื่อให้การดำเนินชีวิตนั้นดำเนินไปได้อย่างปกติในสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 2) ด้วยประการสำคัญดังกล่าวการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้สามารถนำไปพัฒนาการดำเนินชีวิตการเป็นพลเมืองและการประกอบอาชีพ จึงถือได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก

ด้วยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ส่งผลต่อการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์มากขึ้น การที่จะพัฒนาประเทศให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงได้นั้นจำเป็นต้องพัฒนาคน การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีศักยภาพและเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) มาตรา 22 ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 ได้กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหา สาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 : 8-9) ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากการสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้

การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและน่าสนใจจะต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย ผู้สอนจะต้องรู้และเข้าใจแนวคิดการจัดการเรียนรู้และผลที่เกิดกับผู้เรียนของกระบวนการเรียนรู้แต่ละประเภทแล้วจัดการเรียนรู้ให้เอื้อต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนเอง การมีส่วนร่วมในการเลือกการตัดสินใจการเรียนรู้ เลือกกระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับเนื้อหา และความถนัดของตนเอง เพื่อให้เกิดศักยภาพในการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความสนใจ มีความสุข สนุกกับการเรียน เกิดแรงจูงใจภายในให้อยากที่จะเรียนรู้มากขึ้น (รังสียา นรินทร์, 2561 : 60) การเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : 4-5) ซึ่งเป็นการ

จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ร่วมกันคิดและแก้ไขปัญหา เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ เกิดทักษะและพัฒนาตนเองได้

อย่างไรก็ตามในสภาพการณ์การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลศิขรภูมิในปัจจุบัน พบว่า ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมน้อยลง อันเนื่องจากการเข้ามาของเทคโนโลยีและพฤติกรรมกาณ์ดำเนินชีวิต ส่งผลให้ไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมได้ (โรงเรียนอนุบาลศิขรภูมิ, 2565) จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงประยุกต์ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้วยวิธี Active Learning โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและปฏิบัติจริงในชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้ดูแลสนับสนุนการเรียนรู้ เพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอน รายวิชาสังคมศึกษาและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ Active Learning
2. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ Active Learning
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลศิขรภูมิ ตำบลระแงง อำเภอสือขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ที่กำลังศึกษาอยู่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 170 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนอนุบาลศิขรภูมิ ตำบลระแงง อำเภอสือขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 38 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ Active Learning จำนวน 3 แผน ดังนี้

- 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง จำนวน 2 ชั่วโมง
- 1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง คุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จำนวน 2 ชั่วโมง
- 1.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง มรดกไทย จำนวน 2 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน วิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม โดยการเรียนรู้แบบสืบเสาะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลศีขรภูมิ เป็นแบบทดสอบชนิด 4 ตัวเลือก 40 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ Active Learning จำนวน 25 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนแบบสืบเสาะ และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน รวม 6 ชั่วโมง ประกอบไปด้วย 1) มาตรฐานการเรียนรู้ 2) ตัวชี้วัดชั้นปี 3) จุดประสงค์การเรียนรู้ 4) สาระสำคัญ 5) สาระการเรียนรู้แกนกลาง 6) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 7) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8) กิจกรรมการเรียนรู้ 9) สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ และ 10) การวัดและการประเมินผล

1.2 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และนำส่งแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านแผนการสอน เพื่อตรวจและปรับปรุงแก้ไข รวมไปถึงพิจารณาความเหมาะสมและชี้แนะถึงข้อบกพร่องของเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน ดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยนำมากำหนดกรอบแนวคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามครอบคลุมการวัดด้านพุทธิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย

2.2 นำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบ

2.3 นำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และดำเนินการหาค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีความเที่ยงตรง ใช้ได้ทุกข้อคำถาม

3. แบบสอบถามความพึงพอใจ สำหรับนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีการเรียนรู้แบบ Active learning

3.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม โดยนำมากำหนดกรอบแนวคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามครอบคลุมไปถึงวิธีการเรียนรู้แบบสืบเสาะ นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อดำเนินการตรวจสอบความครอบคลุมของคำถามให้มีความเหมาะสมต่อจำนวนข้อคำถาม โดยใช้ภาษาและรูปแบบของคำถามที่ถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และดำเนินการหาค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีความเที่ยงตรง ใช้ได้ทุกข้อคำถาม ซึ่งผ่านการทดสอบคุณภาพความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .842

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลศีขรภูมิ ตำบลระแงง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์
2. ดำเนินการเก็บข้อมูลทำการบันทึกโดยแบบสังเกตการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม โดยใช้ผู้สังเกตจำนวน 2 คน คือ ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย 1 คน ซึ่งเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลศีขรภูมิ ตำบลระแงง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ เมื่อสิ้นสุดแต่ละชั่วโมง นำคะแนนของผู้สังเกตทั้ง 2 คนมาหาผลรวม เพื่อนำข้อมูลที่ได้อาภิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ
3. ให้นักเรียนทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) จำนวน 40 ข้อ เพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจเดิมเกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง
4. ผู้วิจัยได้ทำการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ได้แก่
ขั้นนำ เป็นขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมแก่นักเรียน ได้แก่ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับระดับชั้น เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน วิธีการเรียนการสอนและเนื้อหาของ

บทเรียน การสร้างความสัมพันธ์ที่ตระหนักรู้กับนักเรียน ครูเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ เช่น ใช้สื่อ การเรียนการสอน หรืออุปกรณ์และวิธีการต่าง ๆ เพื่อสร้างความสนใจ กรณีปัญหากรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง จัดกิจกรรมที่สนุก น่าสนใจ ให้นักเรียนได้ตรวจสอบความรู้ความสามารถของตน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะได้ใช้ความสามารถทางปัญญา ฝึกทักษะต่าง ๆ และพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยใช้กิจกรรมในการให้นักเรียนได้เรียนรู้ แบบลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดกิจกรรมขึ้นมาเพื่อให้เกิดความ กระตือรือร้นในการเรียนรู้ 2) ช่วยแก้ไขนิสัยเดิมพร้อมกับสร้างนิสัยความเคยชินใหม่ 3) คิดในเรื่อง ที่เป็นประโยชน์และดีงามอย่างมีเหตุผล 4) นำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา เมื่อครูจัดการเรียนรู้ ตามลำดับขั้นตอนจนครบแล้ว จะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่มและ ระหว่างกลุ่มอย่างมีเหตุผล ส่งผลให้เกิดการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์อย่างได้เป็นระบบ คิดถูกวิธี คิดในแนวทางที่เป็นกุศลเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ประยุกต์ใช้ความรู้ได้

ขั้นสรุป เป็นขั้นตอนที่ครูและนักเรียนจะได้รวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการปฏิบัติทุก ขั้นตอน นำมาอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้ แล้วสรุปผลการปฏิบัติสรุปบทเรียน ครูวัดและ ประเมินผลการจัดเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะทางการคิด การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาอย่าง เหมาะสม ตลอดจนนำความรู้และความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

5. ให้นักเรียนทดสอบหลังเรียน (Post-test) จำนวน 40 ข้อ

6. เปรียบเทียบผลต่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน หลังจากจัดการ เรียนรู้กิจกรรมการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม โดยการเรียนรู้แบบสืบเสาะ วิชาหน้าที่พลเมืองฯ เรื่องวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

7. เก็บรวบรวมแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อแบบสอบถามความคิดเห็น ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม โดยการเรียนรู้แบบ สืบเสาะ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน โรงเรียนอนุบาลศีขรภูมิ ตำบลระแงง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความแตกต่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนการ เปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำผลคะแนนมาวิเคราะห์โดยใช้ สถิติ T-test แบบ Paired – Sample T-test เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน นำเสนอผลในรูปแบบตาราง

2. วิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนเชิงรุก Active Learning ประสบความสำเร็จ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้รวมกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยกันสอนและหาคำตอบไปพร้อมกัน บทบาทของผู้เรียนในการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ สิ่ง que ผู้เรียนควรให้ความสนใจ เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเอง โดยก่อนเข้าเรียนควรทบทวนความรู้เดิมเพื่อเตรียมพร้อมสู่การเข้าสู่บทเรียนใหม่ หรือเตรียมข้อสงสัยเพื่อสอบถามในห้องเรียน ตั้งใจเรียนและสนใจในสิ่งที่ครูสอน โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างความสนใจ (Engagement) 2) การสำรวจและค้นหา (Exploration) 3) การอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) 4) การขยายความรู้ (Elaboration) และ 5) การประเมินผล (Evaluation) จากการสังเกตพบว่า ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบตัวเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ ผู้เรียนได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคม และผู้เรียนมีความตื่นตัว สนุกสนานกับการเรียนรู้

2. ผลทดสอบจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน Active Learning หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสอดคล้องกับ ชมพู สัจจวาณิชย์ (2553 : 3-91) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค Student Teams Achievement โดยใช้ชุดการเรียนเรื่องบรรยากาศกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค Student Teams Achievement โดยใช้ชุดการเรียนเรื่องกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อ่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน Active Learning ผู้วิจัยได้ทำการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนอนุบาลศิขรภูมิ ตำบลระแงง อำเภอดงขี้เหล็ก

จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 38 คน โดยผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบก่อนหลังเรียน พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 22.97 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 76.58 และคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 28.16 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 93.86 ผลต่างคะแนนเฉลี่ยระหว่างการทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน เท่ากับ 17.28 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 57.60 เมื่อวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบสถิติ Paired samples t-test มีผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน Active Learning

การทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	t	sig.
ก่อนเรียน	38	22.97	6.71218	9.167	.000**
หลังเรียน	38	28.16	6.14477		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน Active Learning หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน Active Learning หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน Active Learning นักเรียนมีความพึงพอใจระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน Active Learning ในภาพรวม

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านผู้สอน	4.31	26.08	พึงพอใจมาก
ด้านเนื้อหา	4.18	25.40	พึงพอใจมาก
ด้านกระบวนการเรียนรู้	4.20	25.40	พึงพอใจมาก
ด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน	4.41	26.16	พึงพอใจมาก
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	4.46	26.30	พึงพอใจมาก
รวม	4.31	25.87	พึงพอใจมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน Active Learning ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจอันดับที่ 1 คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ($\bar{X}=4.46$) รองลงมาได้แก่ ด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.41$) ด้านผู้สอน ($\bar{X}=4.31$) ด้านกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.20$) และอันดับสุดท้ายคือ ด้านเนื้อหา ($\bar{X}=4.18$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน Active Learning ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาที่ได้นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน Active Learning มีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 22.97 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 76.58 และคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 28.16 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 93.86 ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีการสอน Active Learning

เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้มีการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองจากความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ โดยเผชิญสถานการณ์จริง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างมีระบบจากการลงมือปฏิบัติจริงในระหว่างการเรียนนักเรียนได้ฝึกทำใบงาน และแบบทดสอบหลังเรียนให้ผู้เรียนได้ตรวจใบงานและแบบทดสอบหลังเรียนด้วยตนเอง ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมกับผู้สอนทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของ รัชนิเกษศิริ และคณะ (2560) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. การทดสอบทางการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน Active Learning หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนโดยมีกิจกรรมที่ทำให้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติ ทั้งมีการเสริมเอกสารสาระประกอบการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้มากขึ้น โดยสอดคล้องกับการศึกษาของ ชลาทิพย์ ชัยโคตร และเชิดชัย หมื่นภักดี (2562) ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้และพฤติกรรมกรกล้าแสดงออกโดยการจัดการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ “เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย” พบว่า นักศึกษามีผลการศึกษาดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบโดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบหลังเรียน คือ 22.42 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบก่อนเรียน คือ 19.19 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุญญิตา วงษ์เสมา (2561) ศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้ระบบการเรียนแบบสองภาษา ด้วยวิธีสอนแบบบทบาทสมมติ เรื่อง เศรษฐศาสตร์นำรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ระบบการเรียนสองภาษา ด้วยวิธีสอนบทบาทสมมติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน

Active Learning ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความพึงพอใจด้านการวัดและประเมินผลการเรียนเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้ร่วมกันทำกิจกรรมร่วมกันและได้รับทราบผลคะแนนของตนเองและรายกลุ่มทันที รองลงมาได้แก่ ด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาในสาระแบบแปลกใหม่ เกิดการมีส่วนร่วมและเป็นผู้ทำกิจกรรม โดยให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเอง ประกอบกับครูผู้สอนกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมด้วยการสนทนาตอบคำถามในประเด็นที่สงสัยหรือยังไม่ชัดเจน และเกิดทักษะในขั้นตอนการปฏิบัติจริงทำให้ผู้เรียนเข้าใจสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Bonwell (1991) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป และ Meyers and Jones (1993) ได้กล่าวเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการคือ 1) การเรียนรู้เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์, และ 2) แต่ละบุคคลมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน โดยผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (co-creators) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 8) กล่าวถึงผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 ได้ระบุว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Body of Knowledge)

ผลการวิจัยการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน Active Learning เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (The 5 E's of Inquiry-Based Learning) เป็นรูปแบบของการเรียนรู้รูปแบบหนึ่ง ที่เน้นให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ โดยการแสวงหาและศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ของตนเอง ซึ่งมีครูผู้สอนคอยอำนวยความสะดวกและสนับสนุน ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาได้ตัวเอง และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ หลักการ แนวคิดไปเชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาที่ผู้เรียนสนใจศึกษา ค้นคว้า และลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเองตามความสามารถและความถนัดของตนเองอย่างเป็นอิสระ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นเพิ่มขึ้น ทบทวนความรู้ที่ครูสอนอย่างตั้งใจและช่วยเหลือกันและกันภายในห้อง ยอมรับฟังความคิดเห็นของ

สมาชิกคนอื่นมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานเป็นทีมที่สูงขึ้น การเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นสำรวจและค้นหา ขั้นอธิบาย และลงข้อสรุป ขั้นขยายความรู้ และขั้นประเมิน นับได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหา สารและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถเขียนความเชื่อมโยงของการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 วิธีการสอน Active Learning จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน Active Learning ด้านเนื้อหาเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้นการดำเนินกิจกรรมของผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความต้องการเนื้อหาที่สนใจ และเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การจัดการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอน Active Learning ในสาระอื่นของกลุ่มการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อทราบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาใดมากที่สุด อีกทั้งควรศึกษารูปแบบวิธีการสอนอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชลาทิพย์ ชัยโคตร และเจ็ดชัย หมิ่นภักดี. (2562). “การพัฒนาผลการเรียนรู้และพฤติกรรมการกล้าแสดงออกโดยการจัดการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ“เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย.” วารสาร“ศึกษาศาสตร์มจร” คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชมหาวิทยาลัย. 7(2) : 15-26.
- บุญญา วังเสมา. (2561). “ผลการจัดการเรียนรู้ระบบการเรียนแบบสองภาษา ด้วยวิธีสอนแบบบทบาทสมมติ เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4.” วารสารลวงศรี. 2(2) : 112-118.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553**. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- รังสิยา นรินทร์. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานในการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นแน่วแน่ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 19 : 57-70.
- รัชณี เกษศิริ และคนอื่น ๆ. (2560). “ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา.” Veridian E-Journal, Silpakorn University. 10 : 1908-1925.
- โรงเรียนอนุบาลศรีธรรมบุรี. (2565). รายงานการประกันคุณภาพการศึกษา ปี 2565. สุรินทร์ : ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนอนุบาลศรีธรรมบุรี.

- Bonwell, Charles C. and Eison, James A. (1991). **Active Learning : Creating Excitement in the Classroom**. Washington, DC. : ERIC Clearinghouse on Higher Education, George Washington University.
- Meyers and Jones (1993). **Promoting Active Learning: Strategies for the collage Classroom**. San Francisco : Jossey -Bass.
- Freud, Sigmund. (1920). **A General Introduction to Psychoanalysis**. New York : Boni and Liveright.

การพัฒนากระบวนฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน
เพื่อการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน
Development of Arlor-Donban community forests
knowledge-base system for sustainable conservation

สุภาสินี วิเชียร¹ สันทนา กุศลรัตน์² สัจจวาลย์ ตุกพิมาย³ ชลิตา คำหอม⁴ และ กิติศักดิ์ จันฎาไชย⁵

Supasinee Wichien¹ Santhana Koonrat² Sungwan Tukpimai³

Chalita Khamhom⁴ and Kitisak Chanruechai⁵

Received : September 25, 2023; Revised : December 27, 2023; Accepted : December 28, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน 2) เพื่อพัฒนาระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and develop: R&D) แบ่งการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอนคือ 1) การวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในศึกษาสภาพบริบทและการจัดการความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ผู้ให้ข้อมูล (Key informant) ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน จำนวน 15 คน เครื่องมือการวิจัยคือ แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview guideline) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และจัดหมวดหมู่เนื้อหา (Classification) 2) การพัฒนา (Development) เป็นการออกแบบระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน จากนั้นจึงทดลองใช้และประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน โดยผู้ใช้ความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน จำนวน 25 คน ด้วยแบบประเมินความพึงพอใจแบบมาตรวัด 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

^{1,2,3,4,5}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University; supasinee.w@srru.ac.th, sangoonrat@gmail.com, sangwan21@srru.ac.th, chalita.k9003@gmail.com, kitisak.c@srru.ac.th

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการความรู้ในกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน มีกระบวนการจัดการความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ประกอบด้วย การบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดเก็บความรู้ การแบ่งปันความรู้ และการเรียนรู้ 2) การพัฒนาระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน เป็นระบบฐานความรู้ที่แสดงกลุ่มความรู้ 6 กลุ่ม ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของป่าอาลอ-โดนแบน ความเชื่อและพิธีกรรม วิถีชีวิตของคนกับป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ปราชญ์ป่าชุมชน แนวทางการอนุรักษ์ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน และการบริหารจัดการป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ระบบฐานความรู้ประกอบด้วยระบบย่อยต่าง ๆ ได้แก่ ระบบการจัดการข้อมูล ระบบการสืบค้นข้อมูล (Full text search, Keywords search, Browse search) และระบบแสดงรายละเอียดข้อมูล และ 3) การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบทั้ง 4 ด้าน พบว่าด้านความครบถ้วนสมบูรณ์ การเชื่อมโยงของเนื้อหา ด้านความสะดวก รวดเร็วในการสืบค้น (การค้นคืน) ด้านการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงเนื้อหา และด้านความสวยงาม และน่าใช้งานของระบบ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ (Keywords) : การจัดการความรู้, ระบบฐานความรู้, ป่าชุมชน, ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน

Abstract

This study has research objectives: 1) to study knowledge management in the Alor-Donban community forest, 2) to develop a knowledge base system for the Alor-Donban community forest, and 3) to evaluate the efficiency of the knowledge base system for the Alor-Donban community forest. Using the research method of research and development (R&D), the research is divided into 2 steps: 1) Research stage uses qualitative research methods to study the context and knowledge management of the community forest. Key informants include 15 people involved in the management of the Alor-Donban community forest. The research tool is Interview guideline. 2) Development stage is the design of a knowledge base system for the Alor-Donban community forest. Then, we tested and evaluated the user satisfaction of the Alor-Donban community forest knowledge base system. by 25 knowledge users of the Alor-Donban community forest with a satisfaction assessment that has a 5-level scale and analyzed the data using the mean (\bar{X}) and standard deviation (S.D.).

The research results found that Knowledge management in conservation activities for the Alor-Donban community forest. It was found that there is a knowledge management process for Alor-Donban community forest, that shows 6 knowledge groups: the history of the

Alor-Donban Forest, beliefs and Rituals, The way of life of the people and the Alor-Donban community forest, community forest philosopher and guidelines for conserving the Alor-Donban community forest and management of the Alor-DonBan community forest. The knowledge base system consists of various subsystems, including the information management system. Information search system (Full text search, Keywords search, Browse search) and information display system And the results of the evaluation of the satisfaction of users of the system in all 4 areas were found to be completeness, completeness, and connection of the content. Convenience Fast in searching (retrieval) in terms of participation in content improvement and beauty and usability of the system at a high level.

Keywords : knowledge management, knowledge base system, community forest, Alor-Donban community forests

บทนำ (Introduction)

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าเป็นปัจจัยที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำรงชีพของมนุษย์ และส่งผลต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมาภิบาลและความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็ทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง 3 ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง เป้าหมายของยุทธศาสตร์ด้านนี้ที่สำคัญประการหนึ่งคือ การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน มีสมดุล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏว ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ในประเด็นสิ่งแวดล้อม (การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม/ขยะเพื่อความยั่งยืน) จากข้อมูลดังกล่าวจึงเห็นว่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ จำเป็นต้องจัดการให้เป็นระบบ เพื่อการคุ้มครอง อนุรักษ์ไว้ให้คงความสมดุลและยั่งยืน

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่อานวยประโยชน์ต่อมนุษยชาติในหลายด้าน ทั้งประโยชน์ทางตรงต่อการดำรงชีวิต และประโยชน์ทางอ้อมต่อการอาศัยอยู่ในโลกอย่างสงบสุขของสิ่งมีชีวิต ป่าไม้

เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถได้รับการจัดการภายใต้ระบบที่เหมาะสมให้เกิดประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ซึ่งมนุษย์เป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากป่าไม้ พฤติกรรมการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ของมนุษย์ จึงมีผลต่อการดำรงอยู่ของแหล่งป่าไม้ แนวคิดในการรักษาป่าไม้เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมจึงได้รับการพัฒนาและดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ผลของการพัฒนาและดำเนินการรักษาป่าไม้ได้ก่อให้เกิดการกำหนดนโยบาย และการปฏิบัติต่อแหล่งป่าไม้ในรูปแบบแตกต่างกันไปตามสภาพนิเวศวิทยา เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย อย่างไรก็ตามจากการขยายตัวของความเสื่อมโทรมของพื้นที่ป่าไม้ที่ปรากฏอยู่ทั่วไป ได้ก่อให้เกิดแนวคิดในการร่วมกันรักษาพื้นที่ป่าไม้ในรูปแบบใหม่ที่ให้ความสำคัญกับผู้รับประโยชน์จากป่าหรือผู้ที่ใกล้ชิดกับป่ามากที่สุด ซึ่งพักพิงและอาศัยอยู่กับแหล่งป่าไม้ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาป่าที่อยู่ใกล้ตนเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง แนวคิดดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการจัดการป่าไม้ในพื้นที่ขนาดเล็กที่เรียกว่าป่าชุมชน ซึ่งป่าชุมชนเป็นป่าที่ประชาชนหรือกลุ่มประชาชนหรือสถาบันในชุมชนได้ร่วมกันรักษาไว้ เพื่อประโยชน์ของชุมชนนั้น (สำนักจัดการป่าชุมชน, 2562) ต่อมารัฐบาลในนามคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้เริ่มตระหนักถึงปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าชุมชน จึงมีนโยบายรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยกำหนดให้มีการขยายป่าชุมชนให้ครอบคลุมทั้งประเทศ และเร่งรัดการออกกฎหมายป่าชุมชน เพื่อให้มีกฎหมายเฉพาะรองรับการบริหารจัดการป่าชุมชน เพื่อเป็นกลไกในการส่งเสริมสร้างแรงจูงใจให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดการ อนุรักษ์ พื้นฟู บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2562 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 อย่างเป็นทางการ ซึ่งสามารถใช้เป็นกรอบในการบริหารจัดการป่าชุมชนตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้บรรลุผลสำเร็จ

ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ตั้งอยู่ในเขตตำบลนาดี อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ มีเนื้อที่ประมาณ 700 ไร่ ในบริเวณพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าท่าวาง-เพ็ญราม เป็นพื้นที่ป่าเดิม 2,000 ไร่ เชื่อมโยงไปถึงตำบลเพ็ญราม 800 ไร่ ตำบลท่าวาง 500 ไร่ และข้างฝั่งลำน้ำชีไปชุมชนบ้านแสงพันธ์ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ อีก 1,000 ไร่ เป็นผืนป่าขนาดข้างลำน้ำชีความยาว 15 กิโลเมตรที่มีความอุดมสมบูรณ์และใหญ่ที่สุดในอดีตสภาพป่าแห่งนี้มีสภาพความเป็นป่าสมบูรณ์ มีทั้งป่าเบญจพรรณ ป่าโคกเต็งรัง และป่าบุงป่าทามหรือป่าพรุน้ำจืด มีพันธุ์ไม้ขนาดใหญ่ขึ้นอยู่ทั่วผืนป่าอย่างหนาแน่น อีกทั้งยังเป็นแหล่งวางไข่ของสัตว์น้ำจืด จึงเป็นทั้งแหล่งพันธุ์ไม้ แหล่งน้ำ แหล่งสัตว์น้ำที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติ และเป็นแหล่งที่ทำกินหล่อเลี้ยงชีวิตของชาวบ้านมายาวนาน โดยชุมชนบ้านอาลอ-โดนแบน มีประชากร 276 ครัวเรือน 1,220 คน เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร ไทยเชื้อสายลาว และไทยเชื้อสายกวย (องค์การบริหารส่วนตำบลนาดี, 2562) ต่อมาพื้นที่ป่าแห่งนี้ได้ถูกบุกรุกเนื่องจาก

ในปี พ.ศ. 2514 รัฐบาลได้ส่งเสริมแนวคิดการปลูกพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ อ้อยและปอ ชาวบ้านจึงนิยมทำไร่ อ้อยและไร่ปอ นำไปสู่การรุกพื้นที่ป่าไม้ ลักลอบตัดต้นไม้ขนาดใหญ่จนกระทั่งการรุกพื้นที่ป่าไม้ขยาย ออกไปอย่างกว้างขวาง และเหลือเพียงพันธุ์ไม้ขนาดเล็กขึ้นอยู่กระจัดกระจายทั่วไป ต่อมาชาวบ้านในชุมชน โดยรอบป่าอโล-โดนแบนเริ่มตระหนักถึงความสำคัญและคุณประโยชน์ของป่าชุมชน จึงได้รวมตัวกัน กำหนดขอบเขตของป่าชุมชนขึ้นมา และเริ่มบำรุงรักษาต้นไม้ และฟื้นฟูสภาพป่าขึ้นมาใหม่จนได้รับรางวัล ลูกโลกสีเขียวในปี พ.ศ. 2546 (เอือก มีแก้ว, 2563) จนกระทั่งเมื่อรัฐบาลประกาศใช้พระราชบัญญัติ ป่าชุมชน พ.ศ. 2562 จึงได้ก่อตั้งเครือข่ายผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เครือข่ายเฝ้าระวังรักษาป่าอโล-โดนแบน และศูนย์การเรียนรู้ป่าชุมชนบ้านอโล-โดนแบน เหล่านี้ล้วนเป็นแนวทางในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนอโล-โดนแบนให้คงความอุดมสมบูรณ์ไปยั่ก คนรุ่นต่อไป แต่อย่างไรก็ดีจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการศึกษาในสถานการณ์จริงพบว่า ทรัพยากรสารสนเทศของป่าชุมชนอโล-โดนแบนหรือความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) มีอยู่น้อยมาก และกระจัดกระจายอยู่กับปราชญ์ป่าชุมชนและผู้นำหมู่บ้าน รวมทั้งความรู้ของป่าชุมชนอโล-โดนแบนหรือ ความรู้ฝังลึก (Tacit knowledge) ก็ไม่ได้รับการถ่ายทอดและบันทึกไว้ แต่ยังคงฝังอยู่ในประสบการณ์และ ความทรงจำของปราชญ์ป่าชุมชนและผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนอโล-โดนแบนจำนวนมาก เป็นความรู้ที่มีคุณค่า ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์พืช ประโยชน์และสรรพคุณของพันธุ์พืช สัตว์ป่า สัตว์น้ำ ในลำน้ำชี สภาพภูมิประเทศ และสภาพภูมิอากาศ ซึ่งน่าเสียดายหากต้องสูญหายไปตามกาลเวลาร่วมกับ ปราชญ์ป่าชุมชนและผู้นำหมู่บ้านที่ร่วมต่อสู้เพื่อปกป้องผืนป่าอโล-โดนแบน รวมทั้งชาวบ้านที่ดำรงชีวิต ด้วยผืนป่าอโล-โดนแบนและลำน้ำชี ดังนั้นการจัดการสารสนเทศและความรู้ของป่าชุมชนอโล-โดนแบน จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยการจัดการสารสนเทศและความรู้ของป่าชุมชน อโล-โดนแบน ไว้อย่างเป็นระบบตามแนวคิดด้านการจัดการสารสนเทศ (Information management) และการจัดการความรู้ (Knowledge management) เพื่อถ่ายทอดไปยังคนรุ่นหลังให้เกิดความตระหนัก และร่วมกันรักษาความรู้และสภาพของป่าชุมชนของบรรพบุรุษไว้

ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงมุ่งศึกษาการพัฒนากระบวนฐานความรู้ป่าชุมชนอโล-โดนแบน โดยรวบรวมความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนอโล-โดนแบน ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์จากปราชญ์ ป่าชุมชน และชาวบ้านที่ดำรงชีวิตในป่าชุมชนอโล-โดนแบน ซึ่งกระบวนฐานความรู้ป่าชุมชนอโล-โดนแบน เป็นการจัดการสารสนเทศและความรู้ป่าชุมชนอโล-โดนแบนอย่างเป็นระบบ โดยใช้แนวคิดด้านการจัดการ สารสนเทศ (Information management) และการจัดการความรู้ (Knowledge management) โดยเริ่ม จากการค้นหา รวบรวม จัดระบบ จัดเก็บในรูปแบบดิจิทัล สร้างเครื่องมือการสืบค้น และใช้ประโยชน์ สารสนเทศและความรู้ป่าชุมชนอโล-โดนแบน กระบวนฐานความรู้มีประโยชน์หลายประการ ได้แก่ เป็นฐานข้อมูลป่าชุมชนอโล-โดนแบนที่สามารถนำสารสนเทศและความรู้ไปใช้ในการบริหารจัดการ ป่าชุมชนอโล-โดนแบน เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลงไป และยังเป็นการเผยแพร่สารสนเทศ

และความรู้ของป่าชุมชนอาลอ-โดนแบนให้เป็นที่รู้จัก อีกทั้งยังเป็นแหล่งเรียนรู้ทรัพยากรทางธรรมชาติในรูปแบบดิจิทัลที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาด้วยตัวเอง ดังนั้นการพัฒนาระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยจัดเก็บและรักษาความรู้ของป่าชุมชนอาลอ-โดนแบนตั้งแต่อดีต เพื่อให้คนรุ่นหลังได้รับความรู้และช่วยกันอนุรักษ์ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบนให้มีความสมบูรณ์และอยู่คู่กับชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อพัฒนาระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แนวทางการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and develop: R&D) เพื่อพัฒนาระบบฐานความรู้ป่าชุมชน โดยการรวบรวมข้อมูลและความรู้ของป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าท่าสว่าง-เพี้ยราม หมู่ที่ 10 ตำบลนาดี อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ มีเนื้อที่ประมาณ 700 ไร่

การพัฒนาระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการจัดการความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน เป็นการศึกษากระบวนการจัดการความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน รวมทั้งสภาพบริบทของป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน

1. วิธีการวิจัย เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เก็บรวบรวมข้อมูลบริบทและสภาพทั่วไปของป่าชุมชนอาลอ-โดนแบนด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (Document analysis) และรวบรวมข้อมูลกระบวนการจัดการความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบนด้วยการสัมภาษณ์ (Interviewing)

2. ผู้ให้ข้อมูล (Key informant) ได้แก่ ผู้บริหารองค์การส่วนตำบลนาดี จำนวน 2 คน ประชาญ์ป่าชุมชน จำนวน 3 คน คณะกรรมการเครือข่ายอนุรักษ์ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน จำนวน 5 คน และชาวบ้านที่ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน จำนวน 5 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 คน

3. การรวบรวมข้อมูล มีวิธีการรวบรวมข้อมูล 3 วิธี ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน และ 2) การสัมภาษณ์เจาะลึก (Indept interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participation observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participation observation)

4. เครื่องมือที่ใช้ คือ แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview guideline) โดยได้กำหนดประเด็นคำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของป้าชุมชนอาลอ-โดนแบน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ได้แก่ ประวัติความเป็นมา ตำนาน ทรัพยากรป่าชุมชน วิถีชีวิตป่าชุมชน กิจกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชน ปัญหาของการบริหารจัดการป่าชุมชน และกระบวนการจัดการความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ได้แก่ การบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ เพิ่มเติม การจัดเก็บความรู้ การแบ่งปันความรู้ เครื่องมือหรือวิธีการถ่ายทอดความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) โดยการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาถอดคำสัมภาษณ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ต่อมาจึงจำแนกประเภทของข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ และจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นของการศึกษา จากนั้นจึงสรุปด้วยการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) และนำเสนอผลการวิจัยด้วยการบรรยายเชิงคุณภาพ (Qualitative description) (ศุภางค์ จันทวานิช, 2559)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. โครงสร้างระบบฐานความรู้ ในงานวิจัยคณะผู้วิจัยมีการใช้งานเมตาดาตา (Metadata) เพื่อใช้เป็นเครื่องมืออธิบายข้อมูลในสองลักษณะ คือ (Descriptive Metadata) เพื่อค้นหาและระบุตัวเนื้อหา ข้อมูล เช่น ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง คำสำคัญ สถานที่ และ (Administrative Metadata) เพื่อการจัดการให้ข้อมูล เพื่อช่วยจัดการแหล่งข้อมูลอ้างอิง ข้อมูลเชิง เทคนิค รวมถึงประเภทเอกสาร และข้อมูลนั้น ผู้วิจัยเลือกใช้มาตรฐาน Dublin Core Metadata Element Set (DCMES)

2. การออกแบบระบบฐานความรู้ โดยใช้ UML Diagram ได้แก่ Data flow diagram, Class diagram และ Activity diagram และออกแบบหน้าจอในส่วนผู้ใช้ โดยทำการแบ่งแยกเป็นส่วนผู้ใช้ทั่วไป และผู้ใช้ที่มีสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องแสดงตัวตน และออกแบบฐานข้อมูล ประกอบด้วย การออกแบบฐานข้อมูล การออกแบบ Data Flow Diagram การออกแบบ Entity Relationship Diagram การออกแบบ User Interface: UI

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน

ขั้นตอนนี้เป็นการทดลองใช้ (Tryout) และประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ประกอบด้วย

1. วิธีการศึกษา ใช้วิธีทดลองใช้และประเมินความพึงพอใจ โดยนำระบบฐานความรู้ที่ใหญ่ผู้ใช้ทดลองและประเมินความพึงพอใจของระบบ

2. ผู้ทดลองใช้และประเมินความพึงพอใจ เป็นผู้ใช้ความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน จำนวน 25 คน ประกอบด้วย อาจารย์ นักวิจัยทางด้านวนศาสตร์ เกษตรศาสตร์ การจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน นักวิชาการป่าไม้ จำนวน 5 คน ผู้ที่มีหน้าที่บริหารจัดการป่าชุมชน ได้แก่ ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการเครือข่ายอนุรักษ์ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน และปราชญ์ป่าชุมชน จำนวน 10 คน และผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน จำนวน 5 คน

3. การรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 วิธี ดังนี้ 1) ผู้วิจัยนำระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบนไปทดลองใช้และประเมินในพื้นที่ที่สะดวก และ 2) ผู้วิจัยส่งลิงค์ระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบนไปยังอีเมลหรือแอปพลิเคชันอื่น ๆ ของผู้ประเมิน

4. เครื่องมือรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นมาตรวัด 5 ระดับ โดยได้นำแบบจำลองความสำเร็จของระบบสารสนเทศ (Information Systems Success Model) (DeLone และ McLean, 2003) ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ คุณภาพของระบบ (System Quality) คุณภาพของข้อมูล (Information Quality) การใช้ระบบสารสนเทศ (Information System Use) และความพึงพอใจของผู้ใช้ (User Satisfaction) มาประยุกต์ใช้ในการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน โดยได้กำหนดเป็นแนวทางการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความครบถ้วน สมบูรณ์ การเชื่อมโยงของเนื้อหา 2) ด้านความสะดวก รวดเร็วในการสืบค้น (การค้นคืน) 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงเนื้อหา และ 4) ด้านความสวยงาม และนำใช้งานของระบบ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความพึงพอใจมาตรวจสอบถูกต้อง และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นจึงเรียงเรียงผลการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอด้วยการพรรณนาประกอบตาราง

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การจัดการความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนป่าชุมชน คณะกรรมการเครือข่ายอนุรักษ์ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน และชาวบ้านที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับป่าอาลอ-โดนแบน รวมทั้งผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน พบว่ามีกระบวนการจัดการความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ประกอบด้วย การบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดเก็บความรู้ การแบ่งปันความรู้ และการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification) ป่าอาลอ-โดนแบน เป็นได้รับการยอมรับจากสมาชิกของหมู่บ้านอาลอให้เป็นทรัพยากรที่จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ให้คงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อเป็นแหล่งอาหารและยารักษาโรคแก่ลูกหลาน ในหมู่บ้านอาลอมมีประชาชนป่าชุมชนที่ได้รับการยกย่องและเชิดชูให้เป็นประชาชนป่าชุมชน จำนวน 2 คน โดยเป็นผู้นำในการดำเนินการให้ป่าอาลอ-โดนแบนได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นป่าชุมชน เป็นผู้ที่มีความทรงจำเกี่ยวกับการพัฒนาการของป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นผู้มีส่วนกระตือรือร้นในการต่อสู้และใช้บทลงโทษกับผู้บุกรุก เพื่อปกป้องผืนป่า รวมถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของผืนป่าเพื่อดำรงชีวิต เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับพืชอาหาร พืชสมุนไพร สัตว์ป่า สัตว์น้ำ ตำนาน ความเชื่อ วิถีปฏิบัติในป่าที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตประจำวัน ปัจจุบันเป็นวิทยากรด้านการบริหารจัดการป่าชุมชนบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจากชาวบ้านและองค์กรที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต

จนเกิดเป็นวัฒนธรรมของชุมชน และได้รับรางวัลระดับบุคคลและนิติบุคคลด้านการบริหารจัดการป่าชุมชน และป่าวัฒนธรรมของจังหวัดสุรินทร์ รวมทั้งป่าอโล-โดนแบน ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นป่าชุมชนจากกรมป่าไม้ในปี พ.ศ. 2547 เป็นพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ ศึกษาดูงานเกี่ยวกับกระบวนการดูแลรักษาป่าชุมชนที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการป้องกัน ฟื้นฟู และอนุรักษ์ไว้ซึ่งทรัพยากรป่าไม้ และความหลากหลายทางชีวภาพ ควบคู่ไปกับการรู้ภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตที่สัมพันธ์กับระบบนิเวศวิทยาในป่าชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนจาก องค์การบริหารส่วนตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุรินทร์ ศูนย์ประสานงานป่าไม้สุรินทร์

1.2 การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) การสร้างและแสวงหาความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนอโล-โดนแบน มีทั้งรูปแบบการสร้างและแสวงหาความรู้ภายในชุมชนและจากภายนอก การสร้างและแสวงหาความรู้เกี่ยวกับแหล่งอาหารตามธรรมชาติ การใช้พืชพันธุ์ในป่าเป็นยาสมุนไพรเกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในชุมชน โดยเป็นการแสวงหาของความรู้จากหลากหลายจากรุ่นปู่ย่าตายาย ซึ่งเป็นความรู้ภูมิปัญญาที่ได้ผ่านการทดลอง การพิสูจน์มาแล้ว คนรุ่นปัจจุบันจึงปฏิบัติตามและนำมาใช้ในวิถีชีวิต สำหรับสร้างและแสวงหาความรู้จากภายนอก เป็นความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชนอโล-โดนแบน และการบริหารจัดการป่าชุมชนอโล-โดนแบนตามกรอบกฎหมายและนโยบายของรัฐบาล โดยได้รับการอบรม สัมมนาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมป่าไม้ กองทุนสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

1.3 การจัดเก็บความรู้ (Knowledge Organization) ความรู้ภูมิปัญญาของป่าอโล-โดนแบน ได้รับการจัดเก็บเป็น 2 ลักษณะคือ จัดเก็บไว้ในตัวบุคคล และจัดเก็บไว้ในสื่อสมัยใหม่ กล่าวคือ ความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพร พืชอาหาร ความเชื่อและพิธีกรรมในป่าแห่งนี้ ส่วนใหญ่จัดเก็บในไว้ตัวบุคคลประกอบด้วย ปราชญ์ป่าชุมชนที่มีองค์ความรู้ด้านพันธุ์ไม้ของป่าอโล-โดนแบน ประวัติความเป็นมาของป่าอโล-โดนแบน ความเชื่อและพิธีกรรม และการรักษาโรคด้วยยาสมุนไพรที่ได้จากป่าอโล แต่ปัจจุบันเมื่อป่าอโล-โดนแบนมีชื่อเสียงมากขึ้น จึงเริ่มมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือนักวิจัยเข้าไปศึกษาวิจัย และได้รวบรวมความรู้ดังกล่าวไว้ในสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อดิจิทัลต่าง ดังนั้นในปัจจุบันจึงสามารถเข้าถึงความรู้ข้างต้นได้จากสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (Youtube) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีศูนย์การเรียนรู้ป่าชุมชนอโล-โดนแบน เพื่อให้เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้จากป่าอโล เป็นสถานที่จัดอบรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการและอนุรักษ์ป่า และรับรองการศึกษาดูงานของบุคคลทั่วไป รวมทั้งจัดแสดงรางวัลด้านการบริหารจัดการป่าและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับ

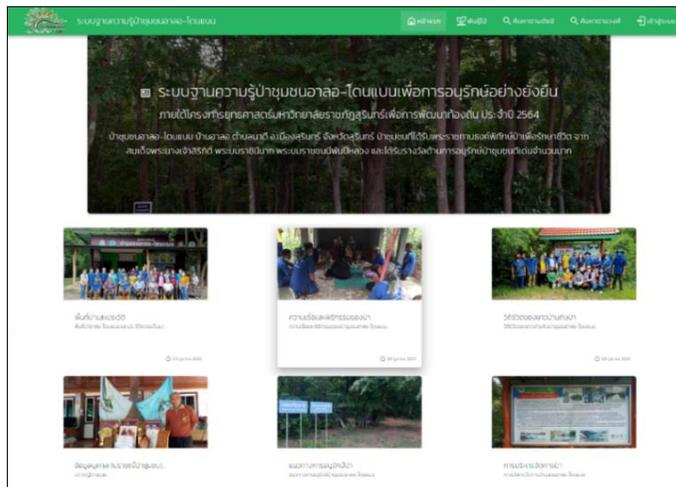
1.4 การแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) การแบ่งปันความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพร พืชอาหาร ความเชื่อและพิธีกรรมในป่าอโล-โดนแบน ส่วนใหญ่เป็นลักษณะอย่างไม่เป็นทางการของสมาชิกภายในชุมชน โดยเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ฝังลึกผ่านการพูดคุยในกิจกรรมวิถีชีวิตของสังคม เช่น การพบปะกัน การประชุม งานเทศกาล งานบุญประเพณีต่าง ๆ ส่วนการแลกเปลี่ยนอย่างเป็นทางการพบ

ในลักษณะการสัมมนา และการศึกษาดูงาน กล่าวคือป่าอาลอ-โดนแบนเป็นป่าชุมชนที่ได้รับรางวัลด้านการบริหารจัดการป่าชุมชนจำนวนมาก เพราะมีกลไกการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ จึงส่งผลให้มีตัวแทนจากป่าชุมชนทั่วประเทศมาขอศึกษาระบบการบริหารจัดการป่าชุมชน โดยมีศูนย์การเรียนรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบนเป็นหน่วยงานกลางในการจัดการสัมมนาและรับรองการศึกษาดูงาน ซึ่งได้จัดกิจกรรมเส้นทางศึกษารวมชาติในป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน โดยจัดให้มีเยาวชนของบ้านอาลอเข้ามามีส่วนร่วมในการทำหน้าที่มัคคุเทศก์หรือวิทยากรนำชมป่า เป็นการปลูกฝังจิตสำนึกรักป่าชุมชนในกับเยาวชนในการอนุรักษ์ป่าอย่างยั่งยืน โคนเส้นทางศึกษารวมชาติมีระยะทาง 3 กิโลเมตร แบ่งออกเป็น 4 ฐานการเรียนรู้ ได้แก่ ฐานที่ 1 ฐานเรียนรู้ระบบนิเวศป่า นำเสนอข้อมูลลักษณะทั่วไปของป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน รวมถึงชนิดพันธุ์ไม้และพันธุ์สัตว์ ฐานที่ 2 ฐานเรียนรู้จิตวิญญาณการรักษাপ่า เป็นที่ตั้งของศาลปู่ตา เป็นบริเวณที่รวบรวมความเชื่อและพิธีกรรมการรักษাপ่า ฐานที่ 3 ฐานหยุดยาศาป่าพื้นบ้าน นำเสนอข้อมูลพืชสมุนไพรในป่า และสรรพคุณการรักษาโรค ฐานที่ 4 ฐานเรียนรู้สายน้ำแห่งชีวิต นำเสนอข้อมูลความสำคัญของลำน้ำซีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

1.5 การเรียนรู้ (Learning) การเรียนรู้ของสมาชิกของหมู่บ้านอาลอเป็นการนำความรู้ภูมิปัญญาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติของป่า และความรู้ด้านการบริหารจัดการป่าชุมชนไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด จากการศึกษาพบว่าคนรุ่นปัจจุบันยังคงใช้ความรู้ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการดำรงวิถีชีวิตในป่าอาลอ-โดนแบนอยู่เช่นเดิม ทั้งใช้เป็นแหล่งเลี้ยงสัตว์ แหล่งอาหารตามธรรมชาติ และแหล่งยาสมุนไพร แต่เป็นการใช้ความรู้เฉพาะภายในชุมชน ในขณะที่ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการป่าชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ ได้รับการถ่ายทอดเพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งภายในชุมชนและภายนอก ได้แก่ 1) การจัดตั้งคณะกรรมการพิทักษ์ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน เพื่อทำหน้าที่ดูแลรักษাপ่าอาลอ และสนับสนุนกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาศึกษา เรียนรู้ และสร้างประโยชน์ให้กับป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน 2) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยโรงเรียนประทีปบุอาลอ ได้พัฒนาหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาไว้ในระบบการเรียนการสอนนอกห้องเรียน เพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้กับเยาวชน และ 3) การสร้างศูนย์การเรียนรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน เพื่อให้เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้จากป่าอาลอ เป็นสถานที่จัดอบรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการและอนุรักษ์ป่า และรับรองการศึกษาดูงานของบุคคลทั่วไป

2. การพัฒนาระบบฐานความรู้ป่าชุมชนออล-โดนแบน

ในขั้นตอนการพัฒนาระบบฐานความรู้ป่าชุมชนออล-โดนแบน เริ่มจากผู้วิจัยเลือกใช้ชุดข้อมูลมาตรฐาน Dublin Core Metadata Element Set (DCMES) เป็นโครงสร้างในการจัดเก็บข้อมูลลงในระบบ จากนั้นจึงออกแบบระบบฐานความรู้ โดยใช้ UML Diagram ได้แก่ Data flow diagram, Class diagram และ Activity diagram และออกแบบหน้าจอในส่วนผู้ใช้ โดยทำการแบ่งแยกเป็นส่วนผู้ใช้ทั่วไป และผู้ใช้ที่มีสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องแสดงตัวตน และออกแบบฐานข้อมูล ประกอบด้วย การออกแบบฐานข้อมูล การออกแบบ Data Flow Diagram การออกแบบ Entity Relationship Diagram การออกแบบ User Interface: UI โดยระบบฐานความรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นนั้น ประกอบด้วยฐานความรู้ดังต่อไปนี้ ฐานข้อมูลพันธุ์ไม้ของป่าออล-โดนแบน ประวัติความเป็นมาของป่าออล-โดนแบน ความเชื่อและพิธีกรรม วิถีชีวิตของคนกับป่าชุมชนออล-โดนแบน ประชาชนป่าชุมชน แนวทางการอนุรักษ์ป่าชุมชนออล-โดนแบน และการบริหารจัดการป่าชุมชนออล-โดนแบน ในแต่ละฐานความรู้ มีการจัดเก็บเนื้อหาความรู้ รูปภาพ และระบบฐานความรู้นี้จะมียระบบการค้นหา (Search) ที่รองรับระบบ Full Text Search, Keywords และรองรับการทำ Tag cloud เพื่อให้มีความสะดวกในการค้นหาความรู้ที่ต้องการ

ภาพที่ 1 หน้าเว็บเพจระบบฐานความรู้ป่าชุมชนออล-โดนแบน

3. การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานความรู้ป่าชุมชนออล-โดนแบน

การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานความรู้ป่าชุมชนออล-โดนแบน เป็นการประเมินโดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบฐานความรู้ป่าชุมชนออล-โดนแบน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความครบถ้วน สมบูรณ์ การเชื่อมโยงของเนื้อหา 2) ด้านความสะดวก รวดเร็วในการสืบค้น (การค้นหาคืน) 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงเนื้อหา และ 4) ด้านความสวยงาม และนำใช้งานของระบบ โดยคณะผู้วิจัย

ได้กำหนดกลุ่มผู้ทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพของระบบ เป็นผู้ใช้ความรู้ความรู้อาโล-โดรนแบน จำนวน 25 คน ประกอบด้วย 1) อาจารย์ นักวิจัย ทางด้านวนศาสตร์ เกษตรศาสตร์ การจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน 2) นักวิชาการป่าไม้ จำนวน 5 คน 3) ผู้ที่มีหน้าที่บริหารจัดการป่าชุมชน ได้แก่ ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการเครือข่ายอนุรักษ์ป่าชุมชนอาโล-โดรนแบน และปราชญ์ป่าชุมชน จำนวน 10 คน 4) ผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน จำนวน 5 คน โดยประเมินการใช้ฐานความรู้ป่าชุมชนอาโล-โดรนแบน 5 ด้าน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.27, S.D. 0.40) โดยมีความพึงพอใจด้านความสะดวก รวดเร็วในการสืบค้น (การค้นคืน) อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.40, S.D. 0.50)รองลงมาคือ ความครบถ้วน สมบูรณ์ การเชื่อมโยงของเนื้อหา และความสวยงาม และนำใช้งานของระบบ อยู่ในระดับมากเช่นกัน (\bar{X} = 4.30, S.D. 0.45) และด้านการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงเนื้อหา ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.10, S.D. 0.20) 4) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาโล-โดรนแบน เพื่อการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. ประเด็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ป่าชุมชน ในการศึกษาและพัฒนาระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาโล-โดรนแบนในครั้งนี้ เป็นการศึกษากระบวนการจัดการความรู้ป่าชุมชนอาโล-โดรนแบน โดยการสกัดความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนอาโล-โดรนแบน แล้วนำมาจัดระบบ และจัดเก็บตามมาตรฐาน Dublin Core Metadata Element Set (DCMES) ลงในระบบฐานความรู้ที่พัฒนาขึ้นมา โดยขั้นตอนแรกจึงเป็นการสกัดความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนอาโล-โดรนแบนบนแนวคิดการจัดการความรู้ ซึ่งความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนอาโล-โดรนแบน เป็นความรู้ที่มีรากฐานจากการดำเนินชีวิตกับป่าชุมชน การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน และเป็นความรู้ที่ได้จากบุคคลที่มีความทรงจำและประสบการณ์ในการใช้ชีวิตกับป่าชุมชน การดูแล ปกป้องและอนุรักษ์ป่าชุมชนมาโดยตลอด และที่สำคัญป่าชุมชนอาโล-โดรนแบนได้รับรางวัลด้านการบริหารจัดการป่าชุมชนดีเด่น และเป็นป่าชุมชนที่มีผู้มาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นความรู้ในระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาโล-โดรนแบน จึงเป็นแนวทางการบริหารจัดการป่าชุมชนที่เป็นประโยชน์สำหรับป่าชุมชนแห่งอื่น ๆ ประเด็นนี้จึงเป็นความสำคัญของแนวคิดการจัดการความรู้ที่ต้องนำความรู้ที่ประสบความสำเร็จมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการต่อยอด และยกระดับความรู้ ซึ่งจากการศึกษาวรรณกรรมพบว่า ป่าชุมชนในประเทศไทยได้รับการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนให้มีส่วนร่วมกับภาครัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 (กรมป่าไม้, 2562) ไว้เพื่อเป็นกลไกในการบริหารจัดการป่าชุมชน ในส่วนของการศึกษาวิจัยพบว่า สามารถจัดกลุ่มการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ

ป่าชุมชนได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ การศึกษาไกลและแนวทางการจัดการป่าชุมชนบนแนวคิดการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน ดังการศึกษาการจัดการป่าชุมชนแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาป่าชุมชนดงหัน บ้านท่าม่วง ตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด (กนกวรรณ ทุมอนันต์ อติศักดิ์ ทุมอนันต์ และฉัตรชัย ชมซาร, 2564) การศึกษาการจัดการป่าชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน (พรเทพ ศรีธนาธร, 2553 ; เดือนนภา ภูทอง, 2561) และการศึกษาปัจจัยและแนวทางการอนุรักษ์ป่าชุมชนให้ประสบความสำเร็จ (พรเทพ ศรีธนาธร, 2553 ; เดือนนภา ภูทอง, 2561) โดยผลการศึกษาพบว่าในการจัดการป่าชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชื่อ ค่านิยม ประชาชนป่าชุมชน ผู้นำที่เข้มแข็ง การเปิดโอกาสให้ชาวบ้าน หน่วยงานในท้องถิ่น เช่น โรงเรียน วัดเข้ามา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชน และการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการป่าชุมชน เป็นองค์ประกอบและปัจจัยสำคัญของการบริหารจัดการป่าชุมชนให้มีความยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาด้านการจัดการความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบนที่บ่งชี้ว่าองค์ประกอบและปัจจัยข้างต้นอยู่ในกระบวนการจัดการความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ไม่ว่าจะเป็น ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรในป่าชุมชน อาลอ-โดนแบน ความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติ พิธีกรรมการบูชาเจ้าป่า การบวชป่า บุคคลสำคัญในการอนุรักษ์ผืนป่าที่ได้รับการยกย่องให้เป็นป่าชุมชน การพัฒนาหลักสูตรป่าชุมชนของโรงเรียนในชุมชน และการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการป่าชุมชนที่เปิดโอกาสให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล โรงเรียน วัด และชาวบ้านเข้ามาเป็นคณะกรรมการ และกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารจัดการป่าชุมชนร่วมกัน

2. ประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ในการบริหารจัดการป่าชุมชนนั้น ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับป่าชุมชนมีความสำคัญสำหรับการกำหนดนโยบายและแผนงาน การบริหารจัดการป่าชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ณรงค์ ทองรักษ์ (2554) ได้ศึกษาและพัฒนาระบบฐานข้อมูลทะเบียนป่าชุมชนของกรมป่าไม้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงพัฒนา ผลการวิจัยทำให้ได้ระบบฐานข้อมูลทะเบียนป่าชุมชน ประกอบด้วย รายชื่อป่าชุมชนในประเทศไทย พื้นที่ป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชน และโครงการป่าชุมชนแต่ละแห่งที่ผู้ใช้งานสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับป่าชุมชนในประเทศไทยได้ และที่สำคัญคือผู้บริหารสามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้ในการวางแผนเพื่อบริหารจัดการพื้นที่ป่าชุมชนในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งความแตกต่างของระบบฐานข้อมูลกับระบบฐานความรู้คือระบบฐานข้อมูลมุ่งเน้นการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ มีการประมวลผลให้เป็นสารสนเทศที่สามารถรายงานผลในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้งานได้ทันที ในขณะที่ระบบฐานความรู้ มุ่งเน้นการจัดเก็บความรู้ อย่างเป็นระบบ และอยู่ในรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน โดยความรู้เหล่านี้เป็นทักษะ ความเชี่ยวชาญ ความทรงจำ และประสบการณ์ที่ได้รับการยอมรับเป็นแนวปฏิบัติที่ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งความรู้ในระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบนเป็นความรู้ที่เป็นทักษะ ความเชี่ยวชาญของการดำรงชีวิต การใช้ประโยชน์จากป่า

ชุมชนอาลอ-โดนแบน พืชพันธุ์ไม้ สัตว์ป่า สัตว์น้ำ การดูแลและปกป้องผืนป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน โดยความรู้เหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษสู่รุ่นลูกหลาน ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน จึงยังสามารถคงความอุดมสมบูรณ์ และได้รับการใช้ประโยชน์จากชาวบ้านเหมือนในอดีต อีกทั้งป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน เป็นป่าที่มีการบริหารจัดการได้ดีเยี่ยม จนได้รับรางวัลด้านการบริหารจัดการป่าชุมชนดีเด่น และผู้มาศึกษาดูงานการบริหารจัดการป่าชุมชนอาลอ-โดนแบนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นความรู้ในระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน จึงสามารถใช้เป็นต้นแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการป่าชุมชนให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับป่าชุมชนแห่งอื่น ๆ

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Bobby of Knowledge)

การประยุกต์ใช้จากการศึกษานี้ การศึกษารวบรวมพบว่า ยังไม่มีการพัฒนาระบบฐานความรู้ของป่าชุมชน ซึ่งแนวคิดการพัฒนาระบบฐานความรู้พบว่ามี การนำไปพัฒนาเพื่อจัดเก็บความรู้ที่สำคัญ เพื่อป้องกันความรู้สูญหายไปตามกาลเวลา และสามารถนำความรู้ที่นำไปพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็นวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ แนวคิดการจัดการความรู้ได้รับการนำไปใช้อย่างกว้างขวางในการจัดการความรู้ ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เพื่อรวบรวมและจัดเก็บความรู้ไว้ไม่ให้สูญหาย และนำมาใช้พัฒนาเพิ่มมูลค่าสินค้า บริการต่าง ๆ บนรากฐานอัตลักษณ์ความเป็นไทย รวมทั้งการจัดการความรู้ในองค์กรต่าง ๆ เพื่อจัดเก็บความรู้ฝังลึก (Tacit knowledge) ของบุคลากรในองค์กรไว้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ ดังนั้นความรู้ในระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบนจึงเป็นความรู้ที่เป็นทักษะ ความเชี่ยวชาญ ความทรงจำ และประสบการณ์ที่ได้รับการยอมรับเป็นแนวปฏิบัติที่ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรในป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ความเชี่ยวชาญในการปรุงยาสมุนไพร ประสบการณ์ในการปกป้องผืนป่า การลาดตระเวนป้องกันผืนป่า การทำแนวกันไฟป่า ซึ่งความรู้เหล่านี้ผ่านการลองผิดลองถูกจนตกผลึกเป็นความรู้ที่ใช้ได้จริง และเหมาะสมกับสภาพบริบท ป่าชุมชนแห่งอื่น ๆ สามารถนำความรู้เหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการป่าชุมชนแต่ละแห่งได้ทันที

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ระบบฐานความรู้ป่าชุมชนอาลอ-โดนแบนนี้ สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนในรายวิชาเพิ่มเติมจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในหมู่บ้านอาลอ เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีความรักและหวงแหนป่าชุมชน นำไปสู่การรักษาป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน ให้คงความสมบูรณ์ตลอดไป อีกทั้งยังเป็นอาจเป็นแนวทางของการจัดการป่าชุมชนที่มีประสิทธิภาพสำหรับป่าชุมชนอื่น

2. ระบบระบบฐานความรู้ป่าชุมชนออล-โดเมนนี้ สามารถนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์ป่าชุมชนออล-โดเมน ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์กลไกและแนวทางการบริหารจัดการป่าชุมชนที่เป็นเลิศ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ป่าชุมชนแห่งอื่นสามารถเข้าถึงกลไกแนวทางที่ประสบผลสำเร็จได้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในเวลาอันรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาาระบบฐานความรู้ป่าชุมชนในประเทศไทย โดยการศึกษาการจัดการความรู้ป่าชุมชนแห่งอื่น ๆ ในประเทศไทย และรวบรวมความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้จากป่าชุมชนแห่งอื่น ๆ ไว้เป็นระบบฐานความรู้เดียวกัน ใช้มาตรฐานการจัดเก็บความรู้เดียวกัน ซึ่งป่าชุมชนแต่ละแห่งมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยมีระบบฐานความรู้ป่าชุมชนที่ครอบคลุมและเป็นหนึ่งเดียว เอื้อต่อการค้นหาและเข้าถึงความรู้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์

2. จากผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถต่อยอดไปยังการจัดการความรู้เชิงความหมาย (Semantic Knowledge Management) ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการความรู้ที่มุ่งเน้นการจัดเก็บและค้นคืนความรู้ในรูปแบบของฐานความรู้สำหรับโปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือออนโทโลยี (Ontology) เพื่อพัฒนาเป็นเว็บไซต์เชิงความหมาย (Semantic Web) ซึ่งวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาคือการใช้กระบวนการทางวิศวกรรมความรู้ (Knowledge Engineering)

เอกสารอ้างอิง (References)

กนกวรรณ ทุมอนันต์, อติศักดิ์ ทุมอนันต์ และฉัตรชัย ชมชาวี. (2564, มกราคม – มิถุนายน).

“การจัดการป่าชุมชนแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษา ป่าชุมชนดงหัน บ้านท่าม่วง ตำบลท่าม่วง อำเภอสลภูภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.” วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์. 5(1): 33-41.

กรมป่าไม้. (2562). “พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<https://www.forest.go.th/law/wpcontent/uploads/sites/33/2019/06>

[พระราชบัญญัติป่าชุมชน-พ.ศ.2562.pdf](#) สืบค้น 15 กรกฎาคม 2564.

กรมป่าไม้ ส่วนส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน. (2558). “ฐานข้อมูลป่าชุมชน.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.forest.go.th/index.php?lang=th> สืบค้น 15 กรกฎาคม 2564.

โกมล แพรกทอง. (ม.ป.ป.). *แนวคิดป่าชุมชนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เครือข่ายป่าชุมชนเขาราวเทียนทอง. (2557). “ข้อตกลงและกฎระเบียบป่าชุมชน.” [ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก : <http://www.khaorao.org/about-05.html> สืบค้น 8 มิถุนายน 2564.

- ณรงค์ ทองรักษ์. (2554). **การพัฒนากระบวนการข้อมูลทะเบียนป่าชุมชนของกรมป่าไม้**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. เดือนธันวาคม ๒๕๕๔. (2561, พฤษภาคม - สิงหาคม).
- “การจัดการป่าชุมชนเพื่อความยั่งยืน โดยการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมสาธารณะและจารีตประเพณีท้องถิ่นในพื้นที่ภาคเหนือ.” **วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ**. 6(2) : 80-94.
- บดินทร์ วิจารณ์. (2547). **การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : เอ็กสเปอร์เน็ท.
- บุญดี บุญกิจจา และคณะ. (2547). **การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : จิรวัดน์ เอ็กสเพรส.
- พรเทพ ศรีธนาธร. (2553). “การจัดการป่าชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน : กลไกการจัดการการมีส่วนร่วมและความสำเร็จของชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนห้วยแม่หิน จังหวัดลำปาง.” **วารสารการจัดการป่าไม้**. 4(8) : 74-91.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). “ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับย่อ).” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf. สืบค้น 12 กรกฎาคม 2566.
- สำนักจัดการป่าชุมชน. (2562). **คู่มือการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562**. กรุงเทพฯ : สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- ศุภางค์ จันทวานิช. (2559). **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลนาดี. (2562). **ถอดบทเรียนป่าชุมชนอาลอ-โดนแบน**. กรุงเทพฯ : กองทุนสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- Danskin, P., Englis, B., Solomon, M., Goldsmith, M., and Davey, J. (2005). “Knowledge management as competitive advantage : lessons from the textile and apparel value chain.” **Journal of Knowledge Management**. 9(2) : 91-102.
- Davenport, T.H. (1998). “Some Principles of Knowledge Management.” [Online]. Available : www.itmweb.com/essay538.htm. Retrieved October 15, 2011.
- Nonaka, I., and Takeuchi, H. (1995). **The Knowledge-Creating Company, How Japanese Companies Create the Dynamics of Innovation**. England : Oxford University.

พิธีอ้อ : การเข้าทรงของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาวในจังหวัดสุรินทร์
Oa : The mediumship Ceremony of Lao Ethnic Group
in Surin Province

สรวิทย์ พรเอี่ยมมงคล¹ และ ชนาวัฒน์ จอนจอหอ²
Sorrawee Porniammongkol¹ and Chanawat Johnjoho²

Received : September 1, 2023; Revised : December 27, 2023; Accepted : December 29, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพิธีอ้อของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาวในจังหวัดสุรินทร์ และ 2) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะทางดนตรีของเพลงประกอบพิธีอ้อ ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาวในจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยมีดังนี้

พิธีอ้อบ้านแคนน้อย ตำบลแคน อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ เป็นพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนับถือผี ผีอ้อเป็นผีหรือเทวดาประเภทหนึ่ง เชื่อว่าสามารถช่วยในการบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วย มีพิธีกรรม คือ การไหว้ครูอ้อ เช่น ไหว้ผีบรรพบุรุษ ผีปู่ย่าตายาย จัดขึ้นระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม ประจำปี พิธีถูกจัดขึ้นให้ตรงกับวันอังคารและวันพุธเท่านั้น แต่ถ้าวันอังคารและพุธใดตรงกับวันเดือนดับ คือ แรม 14 ค่ำและแรม 15 ค่ำ ไม่สามารถประกอบพิธีอ้อได้เชื่อว่าเป็นวันที่ไม่ดี จากการวิจัยพบว่า พิธีอ้อมีองค์ประกอบของพิธีสำคัญ 3 ประการคือ 1) สถานที่ประกอบพิธี เป็นห้องเฉพาะบริเวณชั้น 2 ของบ้าน 2) เครื่องดนตรี คือ แคน มีหม่อม้า เป็นผู้บรรเลง และ 3) เครื่องเช่นไหว้ ได้แก่ คายอ้อ คายครู ฮ้านอ้อยอดธรรม เครื่องเช่นผีบรรพบุรุษ เครื่องเช่นหม่อม้า และครุบา เครื่องเช่นอ้อร่างทรง และเครื่องเช่นคาย ผู้เกี่ยวข้องกับพิธีอ้อ ประกอบด้วย ครุบา อ้อหม่อม้า และเจ้าภาพ ขั้นตอนพิธี ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขึ้นเชิญครุบา เชิญหม่อม้าและ

^{1,2} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University; e-mail : sorrawee.p@kkumail.com

เชิญอ้อ 2) ชั้นเช่นผีบรรพบุรุษ 3) ชั้นการจัดเตรียมสถานที่ 4) ชั้นการประกอบพิธีอ้อ และ 5) ชั้นพงพาข้าว

การศึกษาลักษณะเฉพาะทางดนตรีของเพลงประกอบพิธีอ้อ ผู้วิจัยกำหนดประเด็นในการศึกษา 4 ประเด็น ได้แก่ 1) โครงสร้างเพลง 2) บันไดเสียง เสียงหลักและ โหมตเสียง 3) พิสัย และ 4) แนวการดำเนินทำนอง การวิเคราะห์โครงสร้างเพลง พบว่าทำนองเพลงแกนและทำนองเพลงอ้อมีโครงสร้างเพลงเป็นเพลงท่อนเดียวบรรเลงซ้ำไปมาจนกว่าผู้ทำพิธีจะหยุด ทำนองเพลงแกนมีลักษณะเป็นการด้นลายที่ต่อเนื่องกัน ในการดำเนินทำนองพบการขึ้นเสียงแคน (จ๊วดหรือจ๊าดแคน) ก่อนที่จะบรรเลงทำนองต่อไป การดำเนินทำนองอยู่ในบันไดเสียง F Minor มีการใช้โน้ตเพลง 6 เสียง ดังนี้ C D^b E^b G A^b C' ทำนองเพลงแกนมีโน้ตต่ำสุด คือ A^b โน้ตสูงสุด คือ E^b เป็นคู่ 12 Perfect แนวการดำเนินทำนองมีลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองแบบตามขั้นและแบบข้ามขั้น การบรรเลงจะบรรเลงซ้ำๆ จนกว่า ครุบาจะให้สัญญาณให้หยุดเป่าหรือเสร็จขั้นตอนพิธี ทำนองเพลงอ้อมีการดำเนินทำนองอยู่ในบันไดเสียง F Minor ประกอบด้วยเสียง F G A^b B^b C D^b E^b F' ทำนองเพลงอ้อมีโน้ตต่ำสุด คือ A^b โน้ตสูงสุด คือ E^b เป็นคู่ 12 Perfect แนวการดำเนินทำนองมี ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองแบบตามขั้นและแบบข้ามขั้น การบรรเลงจะบรรเลงซ้ำ ๆ ของทำนองจนกว่าครุบาจะให้สัญญาณให้หยุดเป่าหรือเสร็จขั้นตอนพิธี

คำสำคัญ (Keywords) : พิธีอ้อ, การเข้าทรง, ดนตรีในพิธีกรรม, กลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว, จังหวัดสุรินทร์

Abstract

Oa ceremony in Khaennoi village, Khaen sub-district, Sanom district, Surin province is a ritual related to religion and spiritism. Oa is a form off spirit which people believe it can help curing illness. The Oa ceremony is annually held in June - July only on Tuesdays and Wednesdays only. However, if any Tuesday falls on the moonless night, that is, 14-15th day of waning moon. the ceremony cannot be held since of 3 important elements which are 1) the ceremony venue which is a specific room on the 2nd floor of the house 2) Key musical instrument which is the Khaen performed by the Moma and 3) the offerings such as the Kai Oa , Kai Kru , Han- Oa Yod Tham offering for ancestors, offering for the Moma and Kruba, offering for Oa medium and other offerings. The people involved in the Oa ceremony include Kruba, Oa, Moma, and the ceremony host. The ceremony consists of 5 activities which are 1) inviting the Kruba,

Moma, and Oa 2) giving offerings to ancestors 3) preparing the venue 4) performing Oa ceremony and 5) Pong-phakhao.

The study of the musical characteristics of the Oa ceremony music was divided into 4 aspects as follows. 1) Form 2) Scales, Tonic Centre and Mode 3) Range and 4) Melody motion. Pleng Thaen and Pleng Oa melodies have a single section of the song structure played repeatedly until the ceremony stops. The Thaen melody has continuous improvisation. Characteristic with Juad Khaen or Jaad Khaen technique performed before playing the next melody. The melody is in the scale F Minor using 6 notes as follows: C D^b E^b G A^b C'. the lowest note of the Thaen melody is note A^b, the highest is E^b with a pair of 12 Perfect. The melodic motion follows the conjunct motion and disjunct motion. The Oa music melody is performed in F Minor scale containing the notes F G A^b B^b C D^b E^b F'. The lowest note of Oa music is A^b and the highest note is E^b with a pair of 12 Perfect. The melodic motion follows the conjunct motion and disjunct motion.

Keywords : Oa Ceremony, The Spiritual Communion, Ritual music, Lao Ethic Group, Surin Province

บทนำ (Introduction)

จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ 3 กลุ่มใหญ่ คือ กูยหรือกวย เขมร และลาว ด้านความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมการเข้าทรงของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสุรินทร์ มีผู้ทำการศึกษาวิจัย เช่น เครือจิต ศรีบุญนาถ (2539) ได้ศึกษาเรื่องกล่อม : การพ้อนรำในพิธีกรรมของชาวไทยกูย สุรินทร์ วิลาสินี อนุเคราะห์ (2543) ได้ศึกษาพิธีการไหว้ครูเพื่อสืบทอดพิธีกรรมอันเนื่องมาจากความเชื่อของชาวไทยเขมรสุรินทร์ สารภี ขาวดี (2553) ได้ศึกษาวิเคราะห์พิธีกรรม “การโงลมะมีวด” : กรณี ศึกษาจากชุมชนเขมรบ้านปรือเกียน ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นต้น ผู้วิจัยพบว่าในการวิจัยนั้นไม่มีผู้วิจัยเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ลาวในจังหวัดสุรินทร์และอีกหลายงานวิจัยที่มุ่งเน้นศึกษาเพียงเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์กูยและเขมรทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ลาวซึ่งมีความสำคัญเช่นกันไม่มีผู้ศึกษาวิจัยการที่ไม่มีผู้มาศึกษาวิจัยกลุ่มชาติพันธุ์ อาจทำให้ประเพณีวัฒนธรรม องค์ความรู้ ภูมิปัญญาสูญหายไป แม้ชาวบ้านจะพยายามอนุรักษ์และรักษาไว้แต่อาจไม่เพียงพอ ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ลาวในจังหวัดสุรินทร์ มีประเพณี

ความเชื่อเกี่ยวกับการเข้าทรง คล้ายกับประเพณีการเข้าทรงของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวในจังหวัดอื่น ๆ ในภาคอีสาน เช่น เหยา ผีฟ้า และแถน เป็นต้น โดยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวในจังหวัดสุรินทร์แถบอำเภอสนม มีพิธีกรรมการเข้าทรงที่ยังคงรักษามาจนถึงปัจจุบัน เรียกว่า พิธีอ้อ

พิธีอ้อ เป็นพิธีกรรมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ เชื่อกันว่าช่วยปกป้องรักษาเวลาเจ็บป่วย ชาวบ้านบ้านแคนน้อย ตำบลแคน อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ มีความเชื่อเกี่ยวกับพิธีอ้อว่าเมื่อมีคนในชุมชนเจ็บป่วยโดยไม่ทราบสาเหตุหรือเจ็บป่วยเรื้อรังรักษามาหลายปีไม่หายก็จะทำพิธีอ้อเพื่อเข้าทรงรักษา ตามความเชื่อของบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมา เมื่อผู้เข้ารับการรักษารับอ้อแล้วทุก ๆ ปี หรือทุก 2-3 ปี จะพิธีอ้อ โดยพิธีอ้อมักจัดพิธีในวันอังคาร และเช้าวันพุธ ในช่วงเดือนกรกฎาคม หากวันอังคารใดเป็นวันเดือนดับ ชาวบ้านจะไม่จัดพิธีอ้อ เชื่อกันว่าเป็นวันไม่ดี พิธีอ้อ เป็นพิธีรักษาความเจ็บป่วยตามความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวในจังหวัดสุรินทร์ใช้แคนบรรเลงประกอบพิธีเท่านั้น

บ้านแคนน้อย ตำบลแคน อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ บ้านแคนน้อยเดิมชื่อ บ้านหนองแคน ตาหนวด ตั้งขึ้นเมื่อ ปีมะเมีย พ.ศ.2437 ร.ศ.113 ค.ศ.1894 เข้ามาอยู่ครั้งแรก 3 ครอบครัว คือ นายสารเอ๋ นายหนวด นายชัยยะ สุพอ สถานที่ตั้งเดิมอยู่ทางทิศเหนือ หนองตาหนวดประมาณ 160 เมตร ต่อมาเมื่อผู้อพยพมาเพิ่มเรื่อย ๆ จึงขยายอาณาเขต มาทางทิศตะวันออก ปัจจุบันอยู่ที่ทิศใต้หนองแคนประมาณ 80 เมตร (พิมพ์ กอสาสิ. สัมภาษณ์ : 2561 กรกฎาคม 8) ชาวบ้านแคนน้อย มีความเชื่อเรื่องการบูชาอ้อ มีการจัดพิธีเซ่นไหว้ เพื่อบูชาอ้อซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อตามบรรพบุรุษ

จากความสำคัญและที่มาดังกล่าว การศึกษาวิจัยเรื่อง พิธีอ้อ : การเข้าทรงของ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาวในจังหวัดสุรินทร์ โดยศึกษาพิธีอ้อของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาวในจังหวัดสุรินทร์ และวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะทางดนตรีของเพลงประกอบพิธีอ้อ เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาดนตรีสำหรับพิธีกรรมอื่น ๆ ตลอดจนการจดบันทึกโน้ตเพลงไว้เพื่อเป็นมรดกทางวัฒนธรรม และเพื่อเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางในการศึกษาทางมานุษยดนตรีวิทยาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาพิธีอ้อของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว ในจังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะทางดนตรีของเพลงประกอบพิธีอ้อ ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาวในจังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพตามกระบวนการทางมานุษยวิทยาทางดนตรี เก็บข้อมูลภาคสนามเป็นหลัก นำเสนอข้อมูลโดยวิธีพรรณวิเคราะห์ อธิบายรายละเอียดและตัวอย่างจากดนตรีที่นำมาสังเคราะห์ทำทรานสคริปชัน (Transcription) ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 จุดประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาพิธีอ้อของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาวในจังหวัดสุรินทร์ กำหนดประเด็น ในการศึกษา คือ 1) องค์ประกอบของพิธีอ้อ ได้แก่ สถานที่ในการประกอบพิธี เครื่องดนตรีและเครื่องเช่นไหว้ 2) ผู้เกี่ยวข้องกับพิธีอ้อ ได้แก่ ครูบา อ้อ เจ้าภาพ และหม่อม้า และ 3) ขั้นตอนพิธีอ้อ

1.2 จุดประสงค์ที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะทางดนตรีของเพลงประกอบพิธีอ้อ ได้แก่ ทำนองเพลงแถนและทำนองเพลงอ้อ กำหนดประเด็น ในการศึกษา 4 ประเด็น ได้แก่ 1) โครงสร้างเพลง 2) บันไดเสียง เสียงหลักและ โหมตเสียง 3) พิสัย และ 4) แนวการดำเนินทำนอง

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ กำหนดพื้นที่ในการวิจัยกรณีศึกษา บ้านแคนน้อย ตำบลแคน อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ เนื่องจากเป็นชุมชนที่ยังคงอนุรักษ์ รักษาและสืบทอดพิธีอ้อไว้ อีกทั้งคนในชุมชนยังมีส่วนร่วม และมีความเชื่อเกี่ยวกับพิธีอ้ออย่างเหนียวแน่น ซึ่งต่างจากชุมชนอื่นที่มีการจัดพิธีอ้อน้อยลง การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล การดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานวิจัย เป็นต้น และใช้วิธีการทางมานุษยดนตรีวิทยา เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ และการสังเกต ดังต่อไปนี้

2.1 การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพทั่วไปของชุมชน ประวัติความเป็นมา ลักษณะที่ตั้ง ประชากร ความเชื่อ พิธีกรรมต่าง ๆ เป็นต้น โดยการสำรวจ สังเกต สัมภาษณ์จากบุคคลในพื้นที่ ได้แก่ 1) นางจันทร์ กอสาลี 2) นางมะลิสา อินทรา 3) นางเนียร เข้มทอง 4) นางวันดี ชุมสุข และ 5) นางพิมพ์ กอสาลี ศึกษางานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความ แนวคิด และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องจากสื่อสิ่งพิมพ์ และแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานภาคสนาม พิธีอ้อ ณ บ้านแคนน้อย ตำบลแคน อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ในวันที่อังคาร 23 กรกฎาคม 2562 ตรงกับวันแรม 7 ค่ำเดือน 8 และวันพุธที่ 24 กรกฎาคม 2562 ตรงกับวันแรม 8 ค่ำเดือน 8 ณ บ้านของนางวันดี ชุมสุข ผู้เป็นเจ้าภาพพิธีอ้อ ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยนำมาถอดเทปบทสัมภาษณ์และทรานสคริปชันเพลงประกอบพิธีอ้อ

3. เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่มีคำถามกำหนดไว้แน่นอนและให้ผู้สัมภาษณ์ตอบได้โดยอิสระ ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง นอกจากนี้ยังใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยเฝ้าสังเกตการณ์ขณะดำเนินการทำพิธีอ้ออยู่ภายนอกไม่เข้าร่วมในกิจกรรมอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เครื่องคอมพิวเตอร์ และสมุดสำหรับจดบันทึกข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งกระบวนการในการตรวจสอบข้อมูล ดังนี้

3.1 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยมาแยกประเด็น เพื่อจัดหมวดหมู่ของข้อมูล ทำการวิเคราะห์และอ้างอิงเพื่อนำเสนอ

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเทปจากการเก็บข้อมูลภาคสนามมาถอดเทป เพื่อบันทึกแยกเป็นประเด็นเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอ

3.3 นำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกแยกประเด็น ทำการตรวจสอบข้อมูลกับเสียงที่ได้จากการสัมภาษณ์ว่ามีประเด็นใดควรเพิ่มเติมหรือตรงกันหรือไม่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ และจากการออกเก็บข้อมูลภาคสนามที่เกี่ยวข้องกับพิธีอ้อมวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) องค์ประกอบของพิธีอ้อ 2) ผู้เกี่ยวข้องกับพิธีอ้อ 3) ขั้นตอนพิธีอ้อ และ 4) เพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีอ้อ โดยนำทำนองเพลงที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ประกอบด้วยทำนองเพลงเถาและทำนองเพลงอ้อ ทำการวิเคราะห์ 4 ประเด็น ดังนี้ 1) โครงสร้างเพลง 2) บันไดเสียงเสียงหลักและ โหมตเสียง 3) พิสัย และ 4) แนวการดำเนินทำนอง

5. การสรุปและอภิปรายผล นำเสนอผลการศึกษาวิจัยโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย (Research Results)

1. พิธีอ้อ บ้านแคนน้อย ตำบลแคน อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ เป็นพิธีกรรมที่เกี่ยวกับการบำบัดรักษา พิธีกรรมการไหว้ครูอ้อและเซ่นไหว้ผีบรรพบุรุษผีปู่ย่าตายายเป็นความเชื่อของชาวบ้านแคนน้อย ตำบลแคน อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ว่าอ้อช่วยปกป้องรักษาความเจ็บป่วย ความเชื่อเกี่ยวกับการเข้าทรงคล้ายกับกลุ่มคนที่นับถือผีทั่วไป เช่น แกลมอ ผีฟ้า มะมีวัดและเหยา เป็นต้น ผู้ที่เป็นอ้อร่างทรงหรือพึงรับอ้อมาใหม่ จะต้องจัดพิธีอ้อขึ้นต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปี โดยในช่วง 3 ปีแรกที่รับอ้อต้องเคร่งครัดในการจัดพิธีอ้อ ห้ามลืมโดยเด็ดขาด มิเช่นนั้นอาจเกิดการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตได้ หลังจากนั้นสามารถเว้นว่าง เช่น จัดปีเว้นปี เป็นต้น

แต่ไม่ควรเว้นว่างนานหลายปี ผู้ที่นับถือเชื่อถือว่า หากรับอ้อแล้วไม่ประกอบพิธีขึ้นจะทำให้เจ็บป่วย อาจถึงแก่ชีวิต และเป็น การไม่แสดงความเคารพคฤตญ์ต่ออ้อที่มาประทับร่าง หากปีใดอ้อร่างทรง ไม่ได้เป็นเจ้าภาพจัดพิธีอ้อขึ้น อ้อคนนั้นก็จะไปร่วมพิธีกับเจ้าภาพคนอื่นที่จัด (พิมพ์ กอสาลี, สัมภาษณ์. 2561, กรกฎาคม 8) การศึกษาพิธีอ้อ ประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ 1) อุปกรณ์ประกอบ พิธีอ้อ 2) ผู้เกี่ยวข้อง กับพิธีอ้อ และ 3) ขั้นตอนพิธีอ้อ

อุปกรณ์ประกอบพิธี แบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) สถานที่ในการประกอบพิธี โดยอยู่ชั้น สองของบ้านเจ้าภาพ โดยพื้นที่ดังกล่าวต้องจัดอยู่บนบ้านเท่านั้นและเป็นพื้นที่สำหรับตั้งฮ้านอ้อยอด ธรรม และเครื่องเช่นไห้ต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบพิธีอ้อเฉพาะไม่ปะปนกับสิ่งของเครื่องใช้อื่น ๆ ภายในบ้าน 2) เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีอ้อ คือ แคน ผู้ที่ทำหน้าที่เป่า แคน เรียกว่า หมอม้า ทำนองเพลงที่ใช้ประกอบพิธีอ้อ ประกอบด้วย 2 ทำนองเพลง คือ ทำนองเพลงแถน และทำนองเพลง อ้อ และ 3) เครื่องเช่นไห้ในการประกอบพิธีอ้อ เจ้าภาพต้องจัดเตรียมเครื่องเช่นไห้ประกอบพิธี 7 อย่าง ได้แก่ 1) คายอ้อ 2) คายครุ 3) ฮ้านอ้อยอดธรรม 4) เครื่องเช่นฝีบรพบุรุษ 5) เครื่องเช่น หมอม้าและครุบา 6) เครื่องเช่นสำหรับอ้อที่เชิญมาร่วมพิธี และ 7) เครื่องเช่นคาย โดยมีเพื่อนบ้านและ ญาติมาช่วยกันจัดเตรียม

ผู้เกี่ยวข้องกับพิธี ในการจัดพิธีอ้อมีผู้เกี่ยวข้องกับพิธี ได้แก่ 1) ครุบา คือ อ้อร่างทรง ผู้ทำหน้าที่ประกอบพิธีหลัก เปรียบเหมือนหัวหน้าของ อ้อร่างทรงทั้งหลาย ครุบาใน พิธีอ้อ คือ นางจันทร์ กอสาลี 2) อ้อ หมายถึง ผู้รับอ้อ หรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นร่างทรงของเทวดา นางฟ้าหรือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ในการเก็บข้อมูลภาคสนามเจ้าภาพได้เชิญอ้อมาร่วมในการประกอบพิธีจำนวน 9 คน 3) หมอม้า คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป่าแคนประกอบพิธีอ้อ ผู้ทำหน้าที่หมอม้าในการเก็บข้อมูลภาคสนามครั้งนี้ คือ นายสาน กุมภันท์ และ 4) เจ้าภาพ คือ อ้อร่างทรงที่จัดพิธี ในการเก็บข้อมูล ภาคสนามครั้งนี้ เจ้าภาพ คือ นางวันดี ชุมสุข

ขั้นตอนพิธีอ้อ การประกอบพิธีอ้อจัดทำขึ้นเพื่อเป็นการเคารพบูชาครุอ้อ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และ บรรพบุรุษให้มาเล่นรำในพิธีตามลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ที่เจ้าภาพได้จัดทำพิธีอ้อ มีขั้น 5 ขั้นตอน คือ 1) ชั้นเชิญครุบา เชิญหมอม้าและเชิญอ้อ เจ้าภาพจัดเตรียมดอกไม้ 1 คู่ เชิญครุบา ที่บ้าน เพื่อหาหรือวันสำหรับจัดพิธีอ้อ ลำดับต่อมาเจ้าภาพนำดอกไม้ 1 คู่ เพื่อเชิญหมอม้าเพื่อบอก กล่าวและเชิญหมอม้าให้มาบรรเลงดนตรี จากนั้นเจ้าภาพนำดอกไม้ตามจำนวนอ้อที่จะไปเชิญ เพื่อบอกกล่าวอ้อคนอื่น ๆ ในหมู่บ้าน ให้ทราบวันและเวลาที่เชิญให้ไปร่วมพิธี โดยนำดอกไม้ ไปเชิญคนละ 1 คู่ 2) ชั้นเช่นฝีบรพบุรุษ เจ้าภาพจัดเตรียมเครื่องเช่นฝีบรพบุรุษ สำหรับเช่นไห้ บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว เพื่อบอกกล่าวบรรพบุรุษให้ทราบว่าวันนี้ลูกหลานจะมีการประกอบ

พิธีอ้อ 3) ขั้นตอนจัดเตรียมสถานที่ เจ้าภาพและญาติ ช่วยกันจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับประกอบพิธีอ้อในวันแรก และสถานที่จัดพิธี อยู่ชั้นสองของบ้านเจ้าภาพ ในการจัดเตรียมอุปกรณ์ประกอบด้วย คายอ้อ คายครู ฮ้านอ้อยอดธรรม 4) ขั้นตอนประกอบพิธีอ้อ จัดขึ้น 2 วัน วันแรกจัดพิธีตรงกับวันอังคารที่ 23 กรกฎาคม 2562 ตรงกับวันแรม 7 ค่ำ เดือน 8 เริ่มพิธีเวลาประมาณ 18.30 น. ในขั้นตอนประกอบพิธีอ้อนั้น ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอน ได้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การถวายดอกไม้ 2) การเชิญอ้อที่เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้มาประทับในพิธีหรือลงเล่น 3) การรับอ้อ 4) การเก็บดอกไม้ถวายพ่อฤๅษี 5) ขั้นตอนพวงข้าว เริ่มขั้นตอนพวงข้าว ในเช้าวันพุธเวลา ประมาณ 06.00 น. เจ้าภาพนำดอกไม้ 1 คู่ ไหว้เชิญครูบา เชิญหอมม่า และเชิญอ้อร่างทรงคนอื่นๆ ขั้นตอนนี้ เหมือนกับขั้นตอนของเมื่อวาน จากนั้นเจ้าภาพจัดเครื่องเช่นคายนอ้อวางไว้รอบ ๆ คายอ้อ

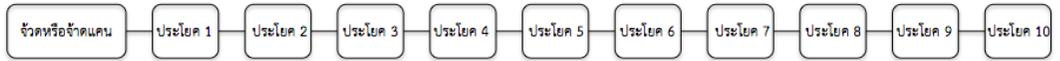
2. การวิเคราะห์ทำนองเพลงแถนและทำนองเพลงอ้อ กำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ 4 ประเด็น ดังนี้ 1) โครงสร้างเพลง 2) บันไดเสียง เสียงหลักและ โหมตเสียง 3) พิสัย และ 4) แนวการดำเนินทำนอง

ทำนองเพลงแถน การประกอบพิธีอ้อ หอมม่าจะเป่าเพลงแถนเป็นเพลงแรก ตั้งแต่เริ่มเชิญอ้อให้มา ประทับทรง เมื่ออ้อประทับร่างทรงแล้วจะร่ายรำพร้อมลำประกอบทำนองแคนโต้ตอบระหว่างอ้อ ด้วยกัน ผู้วิจัยทำการทรานสคริปชัน (ถอดโน้ตเพลง) และวิเคราะห์ทำนองเพลงแถน สรุปได้ดังนี้

การวิเคราะห์โครงสร้างเพลง พิจารณาทำนองเพลงออกเป็นหน่วยต่าง ๆ ในบทเพลง ทำนองเพลงแถนเป็นเพลงท่อนเดียว ที่บรรเลงซ้ำกลับท่อนไปมาเรื่อย ๆ จนกว่าผู้ทำพิธีอ้อจะหยุด ทำนองมีลักษณะเป็นการดันลาย มีอัตราความเร็วประมาณ $\text{♩} = 90$ ลักษณะของดนตรีประกอบพิธีอ้อ ประกอบด้วยประโยคต่าง ๆ ที่ต่อเนื่องกันไป ในการดำเนินทำนองพบการจ้วงหรือจ้ำดแคน คือการเป่าลมกระแทกแรง ๆ ก่อนที่บรรเลงทำนองต่อไป

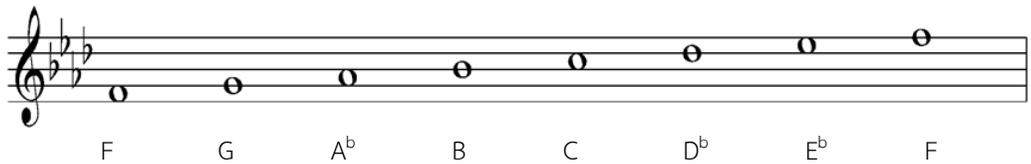
ภาพที่ 1 การขึ้นเสียงแคน (จ้วงหรือจ้ำดแคน)

ทำนองเพลงแดน แบ่งออกเป็น 10 ประโยค มีโครงสร้างทำนอง ดังนี้

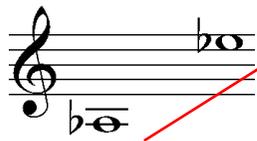
ภาพที่ 2 โครงสร้างทำนองเพลงแดน

บันไดเสียง เสียงหลักและโหมตเสียง การดำเนินทำนองอยู่ในบันไดเสียง F Minor
ทำนองเพลงแดน มีการใช้โน้ต เพลง 6 เสียง ดังนี้ C D^b E^b G A^b C'

ภาพที่ 3 บันไดเสียงทำนองเพลงแดน

พิสัย หมายถึง ความห่างระหว่างเสียงสูงสุดถึงเสียงต่ำสุดในทำนองเพลงนั้นๆ ทำนองเพลงแดนมีโน้ตต่ำสุด คือ A^b โน้ตสูงสุด คือ E^b เป็นคู่ 12 Perfect นับจากเสียง A^b ไปถึง เสียง E^b

ภาพที่ 4 พิสัยทำนองเพลงแดน

แนวการดำเนินทำนอง ทำนองเพลงแดนมี 10 ประโยคเพลง อยู่ในบันไดเสียง F Minor พิสัยโน้ตต่ำสุด คือ A^b โน้ตสูงสุด คือ E^b เป็นคู่ 12 Perfect แนวการดำเนินทำนองมีการดำเนินทำนองแบบตามขั้นและข้ามขั้น พบรูปแบบของจังหวะในทำนองเพลงแดน 5 รูปแบบ ดังนี้

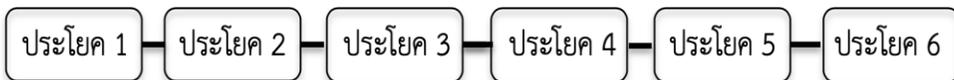

ภาพที่ 5 รูปแบบของจังหวะในทำนองเพลงแดน 5 รูปแบบ

ทำนองเพลงอ้อ ในการประกอบพิธีอ้อ หมอมาเป่าทำนองเพลงอ้อเป็นเพลงใน ช่วงที่ 2 หลังจากที อ้อร่างทรงทั้งหลายได้พักแล้ว เมื่อหมอมาเริ่มเป่าทำนองเพลงแดนเหล่าอ้อทั้งหลายก็เริ่ม ร่ายรำ พร้อมลำและจ่ายฉญาโต้ตอบกันประกอบทำนองเพลงอ้อ ผู้วิจัยทำการถอดโน้ตเพลง (Transcription) และวิเคราะห์ทำนองเพลงอ้อ สรุปได้ ดังนี้

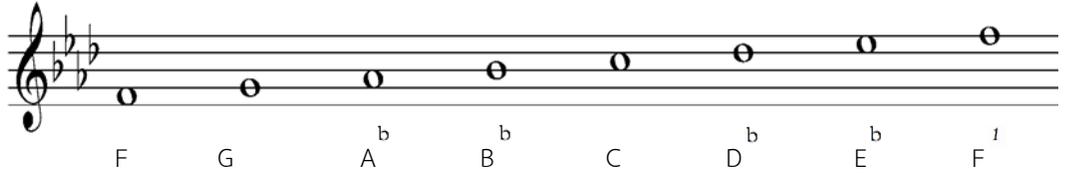
การวิเคราะห์โครงสร้างเพลงอ้อ พิจารณาจากทำนองเพลงแบ่งออกเป็นหน่วยต่าง ๆ ในบทเพลง ทำนองเพลงอ้อ เป็นเพลงท่อนเดียวบรรเลงซ้ำกลับท่อนไปมา จนกว่าผู้ทำพิธีอ้อจะหยุด

ลักษณะของดนตรีประกอบด้วยประโยคต่าง ๆ ที่บรรเลงต่อเนื่องกันไป ทำนอง เพลงอ้อ แบ่งออกเป็น 6 ประโยคเพลง มีโครงสร้างทำนอง ดังนี้

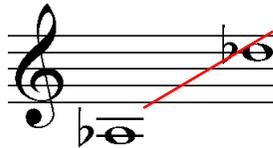
ภาพที่ 6 โครงสร้างทำนองเพลงอ้อ

บันไดเสียง เสียงหลักและโหมตเสียง การดำเนินทำนองอยู่ในบันไดเสียง F Minor ประกอบด้วยเสียง F G A^b B^b C D^b E^b F'

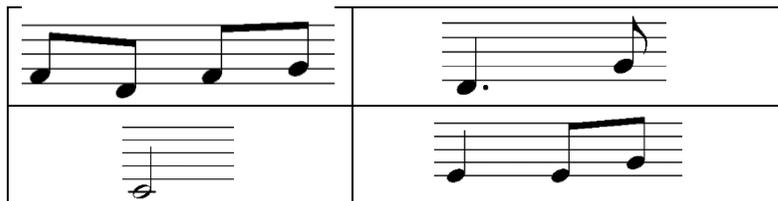
ภาพที่ 7 บันไดเสียงทำนองเพลงอ้อ

พิสัย (ทำนองเพลงอ้อมีโน้ตต่ำสุด คือ A^b โน้ตสูงสุด คือ E^b เป็นคู่ 12 Perfect นับจากเสียง A ไปถึงเสียง E^b

ภาพที่ 8 พิสัยทำนองเพลงอ้อ

แนวการดำเนินทำนอง ทำนองเพลงอ้อ ประกอบด้วย 6 ประโยคเพลง ทำนองเพลงอ้อ ประกอบด้วย 6 ประโยคเพลง อยู่ในบันไดเสียง F Minor พิสัยโน้ตต่ำสุด คือ A^b โน้ตสูงสุด คือ E^b เป็นคู่ 12 Perfect แนวการดำเนินทำนองมีการดำเนินทำนองแบบตามขั้นและข้ามขั้น พบรูปแบบของจังหวะในทำนองเพลงแกน 4 รูปแบบ ดังนี้

ภาพที่ 9 รูปแบบของจังหวะในทำนองเพลงอ้อ 4 รูปแบบ

การวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะทางดนตรีของเพลงประกอบพิธีอ้อ ประกอบด้วย 2 ทำนอง คือ ทำนองเพลงแคนและทำนองเพลงอ้อ ทำนองเพลงแคนเป็นบทเพลงที่ใช้สำหรับการเชิญอ้อให้มาประทับทรงโดยมีหม่อม้าเป็นผู้เป่าแคนทำนองเพลงแคน ทำนองเพลงอ้อจะบรรเลงในช่วงที่ 2 ก่อนที่อ้อร่างทรงจะลาอ้อ ทำนองเพลงแคนและทำนองเพลงอ้อเป็นเพลงท่อนเดียวที่บรรเลงซ้ำกลับท่อนไปมาเรื่อยๆ จนกว่าครูบาจะบอกให้หยุดหรือเสร็จพิธี อยู่ในกลุ่มเสียง Pentatonic scale ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของบทเพลงในวัฒนธรรมไทยลาวโดยพิสัยโน้ตต่ำสุด คือ A^b โน้ตสูงสุด คือ E^b เป็นคู่ 12 Perfect

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. พิธีอ้อ เป็นพิธีกรรมเกี่ยวกับภูมิปัญญาของบรรพบุรุษชาวไทยลาว ในจังหวัดสุรินทร์ สืบทอดกันมาเป็นภูมิปัญญาที่ช่วยคลายความเศร้า ความวิตกกังวล และ ความเจ็บปวดให้คนป่วยตลอดจนญาติพี่น้อง โดยอาศัยความเชื่อความศรัทธา มีการรำยรำ การร้องลำประกอบการเป่าแคนของหม่อม้า เพื่อช่วยรักษาความเจ็บปวดที่หาสาเหตุไม่ได้ ชาวบ้านบ้านแคนน้อย เชื่อว่า ความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หากเช่นไหว้ หรือรับไว้ จะหายจากโรคร้าย ทั้งนี้เนื่องจากในอดีตการเดินทางไปรักษายังโรงพยาบาลนั้นยากลำบาก กอปรกับความห่างไกลกันดาร ทำให้ การเดินทางที่มียากลำบากที่จะไปพบแพทย์ในแต่ละครั้ง การทำให้ผู้ป่วยมีจิตใจเข้มแข็ง จะช่วยให้ สามารถต่อสู้กับโรคร้าย หรือความเจ็บป่วยได้ จึงต้องอาศัยพิธีกรรม พิธีอ้อจึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของ ชาวบ้านแคนน้อย ที่ถูกนำมาใช้ ประกอบพิธีเพื่อใช้แก้อาการป่วยที่เป็นอยู่ เมื่อเข้าร่วมพิธีอ้อแล้วก็เกิดกำลังใจหรือสบายใจ บางราย หายหรือแม้ว่าบางครั้งไม่ทุเลาหรือดีขึ้นชาวบ้านหรือญาติก็เชื่อว่าเกิดจาก การกระทำของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือผีบรรพบุรุษตามความเชื่อเดิม แม้ในปัจจุบันความรู้ทางการแพทย์ได้เจริญก้าวหน้ามากแล้ว แต่อาการบางอย่างก็ยังไม่หายสาเหตุไม่ได้ เช่น การปวดศีรษะ การเหน็ดเหนื่อย เมื่อยล้า การอ่อนเพลียไร้เรี่ยวแรง ชาวบ้านที่ยังยึดถือและปฏิบัติตามอย่างบรรพบุรุษ และ มีความเชื่อเรื่องอ้อ ก็ จะปฏิบัติและจัดพิธีอ้อ รวมทั้งปฏิบัติ ตามขนบธรรมเนียม ในการเป็น อ้อร่างทรงอย่างเคร่งครัดต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ชาวบ้าน ยอมรับนับถืออ้อ และไว้ใจที่จะประกอบพิธีหรือเข้าร่วมพิธี โดยไม่จำเป็นต้องค้นหาความจริง ว่าอ้อจะรักษาให้หายเจ็บป่วยได้หรือไม่

จะเห็นได้ว่า อ้อมีหน้าที่ในการปิดเป่ารักษาความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม ตามที่ Malinowski (Bronislaw Malinowski) อ้างถึงใน ยศ สันตสมบัติ (2540 : 28) อธิบายว่า วัฒนธรรมตอบสนองความ ต้องการจำเป็นของบุคคล 3 ด้าน

คือ ความจำเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต ความต้องการด้าน สังคมและจิตใจ และความต้องการเพื่อความมั่นคงทางจิตใจ และ Emile Durkheim อธิบายว่า ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยมใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมมากไปกว่า ปัจเจกบุคคล Emile Durkheim สนใจในสัญลักษณ์ของกลุ่มพิจารณาจากระดับความสัมพันธ์ ระหว่าง ศาสนา หรือ ระบบความเชื่อกับสังคม นำไปสู่ธรรมเนียม ประเพณี และพิธีกรรมที่กลายมาเป็นกลไกควบคุม พฤติกรรมทางสังคม และ Radcliffe-Brown (A.R.Radcliffe-Brown) อ้างถึงใน ยศ สันตสมบัติ (2540 : 29) อธิบายว่า ระบบสังคม ประกอบด้วยโครงสร้างเป็น ตัวแปรสำคัญหน้าที่ของโครงสร้างทางสังคม คือการทำให้เกิดเสถียรภาพทางสังคมผ่านระบบต่าง ๆ เช่น ครอบครัว ความเชื่อ เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง เป็นต้น พิธีอ้อจึงมีหน้าที่สำคัญ สำหรับ ชาวบ้านแคนน้อย ตำบลแคน อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ เช่นเดียวกับพิธีมะมั่วตของชาวไทยเขมร และพิธีกล่อมของชาวไทยกูย ในจังหวัดสุรินทร์

พิธีอ้อบ้านนางวันดี ชุมสุข เป็นแบบอย่างการปฏิบัติตามความเชื่อ ความศรัทธาและการนับถือผี ตลอดจนการปฏิบัติตนในการเคารพบูชาผีและการรักษาผู้ป่วยตามแบบอย่างของความเชื่อที่ได้รับมารวมทั้งการปลุกผีมาจากบรรพบุรุษ พิธีอ้อมีประโยชน์ต่อชุมชนหลายประการ เช่น เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้ที่เคารพนับถืออ้อโดยจะปฏิบัติตนให้อยู่ในศีลธรรมอันดี เป็นแบบอย่างให้แก่ลูกหลานและคนในชุมชนเกี่ยวกับความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ นอกจากนี้แล้วยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ป่วยและลูกหลาน อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์ซึ่งวัฒนธรรมประจำชุมชนและค่านิยมให้คงอยู่ต่อไป

2. ลักษณะเฉพาะทางดนตรีของพิธีอ้อ มีลักษณะการบรรเลงทำนองซ้ำไปมา แนวทำนองการลำมีทำนองสั้น ๆ ร้องวนทำนองเดิม มีจังหวะเคาะที่สม่ำเสมอเป็นเวลานานแล้วจึงค่อยเร่งจังหวะ เมื่ออ้อกำลังจะประทับร่างหรือต้องการให้อ้อประทับร่าง ทำนองเพลงประกอบพิธีอ้อ มี 2 ทำนอง คือ ทำนองเพลงเถนและทำนองเพลงอ้อ

ทำนองเพลงเถนจัดอยู่ในสายโป้ซ่าย คำว่าโป้ซ่ายมาจากการกดนิ้วหัวแม่มือ หรือนิ้วโป้ไว้บริเวณเสียงแหลมของแคน โดยจะกดไว้ตลอดการบรรเลง จึงได้ชื่อว่าทางแคน โป้ซ่ายหรือสายโป้ซ่าย ทำนองเพลงเถนจัดอยู่ในลำทางสั้น ประกอบด้วย ลายสุดสะแนน ลายโป้ซ่าย และลายสร้อย ลายที่อยู่ในกลุ่มลำทางสั้นจะมีการติดลูกเสฟที่แตกต่างกันออกไป ลายสุดสะแนนติดลูกเสฟที่เสียง G มีระดับ เสียงสูงสุด ลายโป้ซ่ายติดลูกเสฟที่เสียง C เป็นลายที่มีระดับเสียงกลาง ส่วนลายสร้อยติดลูกเสฟที่เสียง D มีระดับเสียงต่ำสุด ลายเถนที่ปรากฏในพิธีอ้อ บ้านแคนน้อย ตำบลแคน อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ ใช้แคนในกลุ่มลำทางสั้น ใช้ลายโป้ซ่ายในการบรรเลง มีจังหวะค่อนข้างเร็ว หากมีการลำ ประกอบจะใช้ คำลำสั้น ๆ และได้ใจความ

ทำนองเพลงอ้อ เป็นทำนองลายแคนอยู่ในกลุ่มเสียงลายใหญ่ บางครั้ง เรียกลายสูงใหญ่ หรือลายเอ๋ยใหญ่ ทำนองเพลงอ้ออยู่ในลำทางยาว ลำทางยาวประกอบด้วย ลายใหญ่ ลายน้อย และ ลายเซ ลายแคนที่อยู่ในกลุ่มลำทางยาวมีลักษณะ จังหวะช้า หากมีการลำประกอบทำนองผู้ลำ จะใช้การลากเสียงยาว ลายใหญ่จะให้เสียงทุ้มต่ำสุด โดยจะติดลูกเสพที่เสียง Eสูง และ Aสูง ลายอ้อที่ปรากฏในพิธีอ้อเป็นลายที่มีเฉพาะท้องถิ่นของบ้านบ้านแคนน้อย ตำบลแคน อำเภอสนม จังหวัด สุรินทร์

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Boby of Knowledge)

จากการศึกษาพบว่า สถานที่สำหรับจัดพิธีอ้อแตกต่างจากพิธีเช่นไหว้อื่น ๆ เช่น ผีฟ้า มะมีวดและแกลมอ คือจะต้องจัดพิธีบริเวณชั้นสองของบ้านเจ้าภาพ โดยพื้นที่ดังกล่าวต้องจัดอยู่ บนบ้านเท่านั้น และเป็นพื้นที่สำหรับตั้งฮ้านอ้อยอดธรรม และเครื่องเช่นไหว้ต่าง ๆ ที่ใช้ในการ ประกอบพิธีอ้อเฉพาะไม่ปะปนกับสิ่งของเครื่องใช้อื่น ๆ ภายในบ้าน ในส่วนของพิธีอื่น ๆ นั้น สถานที่ จะเป็นลานหรือปริมพิธีที่อยู่กับพื้นดิน จากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมพิธีอ้อได้อธิบายว่า อ้อนั้นเป็นผีหรือ เทวดาคคนละชนิดประเภทกับผีฟ้า มะมีวดและแกลมอ จึงไม่สามารถจัดพิธีในลานพื้นดินได้

ทำนองเพลงในพิธีอ้อมีการบรรเลงทำนองช้า ๆ จังหวะสม่ำเสมอเป็นเวลานาน คล้ายกับ ลักษณะของเพลงประเภท Minimalist Music ว่ามีลักษณะของการเคาะสม่ำเสมอ หลักเสียงชัดเจน ทำนองสั้นๆ ซ้ำวนไปมา ความดั่งเบา พื้นผิวและการประสานเสียงเป็นลักษณะของดนตรีที่ทำให้เกิดการภวังค์ (Trancelike) หรือดนตรีสำหรับการสะกดจิต (Hypnotic Effect)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ทำนองเพลงอ้อหรือลายใหญ่ที่ใช้ในพิธีนั้นยังถูกใช้ในเจริญเบริน การเจริญเบรินนั้นนิยมใช้ในพิธีทำบุญกระดุกผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว ลายแคนที่เป่าเรียกลายเบริน ซึ่งเป็น ทำนองลายลักษณะคล้ายกันกับทำนองเพลงอ้อ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยน หรือหิบบยืมทางวัฒนธรรมดนตรีซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 การศึกษาวิจัยเรื่องพิธีอ้อ : การเข้าทรงของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาวใน จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัย เห็นว่า รูปแบบของพิธีกรรมนั้นแฝงไปด้วยวรรณกรรม ดนตรี และ องค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับพิธีมากมายภาครัฐควรมีการบันทึกและเก็บรวบรวมพิธีอ้อ เพื่อเป็นสื่อในการศึกษา ค้นคว้าและสืบค้น ตรวจสอบ เพราะหากวันเวลาเปลี่ยนไป รูปแบบ ของพิธีกรรมอาจมีการ

ปรับเปลี่ยนไป เพื่อให้สามารถคงอยู่ในสังคมได้ ทำให้ ผู้เข้าร่วมพิธี สัมภาษณ์ของพิธีกรรมอันแท้จริง รูปแบบของพิธีอ้ออาจลดความศักดิ์สิทธิ์ ลดความน่าเชื่อถือ อาจกลายเป็นพิธีกรรมที่หลอกลวงชาวบ้าน เพราะขาดการเรียนรู้สาระของพิธีกรรมจริง

1.2 จากการศึกษาลักษณะเฉพาะของเพลงประกอบพิธีอ้อ ควรมีการศึกษา ถึงการสร้าง ทำนอง เพลงประกอบพิธีอ้อของหม่อมมา ว่ามีหลักการสร้างทำนองอย่างไร การศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างคำร้องกับทำนองเพลง รวมถึงบทบาทหน้าที่ของ พิธีอ้อต่อชุมชนและสังคม รวมทั้งภาพ สะท้อนทางวรรณกรรมที่ปรากฏในการลำประกอบพิธีอ้อ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อไป

ควรศึกษาและเก็บรวบรวมทำนองเพลงที่ใช้ประกอบพิธีอ้อ ของชาวไทยลาวในอำเภอ และจังหวัดอื่น ๆ บันทึกโน้ตเพื่อใช้เป็นข้อมูลและการแสดงถึงวัฒนธรรมของชุมชนไทยลาว อีกทั้ง เพื่อประโยชน์ในการจัดทำหรือฟื้นฟูพิธีอ้อต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2550). **นำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุรินทร์**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- กาญจนา ชินนาค. (2543). **การศึกษาประเพณีและพิธีกรรมรำผีหมอ บ้านวัดเกาะ ตำบล สร้อยฟ้า อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี**. ราชบุรี : สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- เครือจิต ศรีบุญนาค. (2539). **แกลมอ : การพ้อนรำในพิธีกรรมของชาวไทยภูยกุสุรินทร์**. สุรินทร์ : ภาควิชานาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์.
- ณรงค์ชัย ปิฎกัรัชต์. (2538). **มานุษยดนตรีวิทยา ดนตรีพื้นบ้านภาคใต้**. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย ดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- _____. (2563). **ทฤษฎีเพื่อการวิจัยและสารัตถบทดนตรี**. ลพบุรี : โรงพิมพ์นาฏดุริยางค์.
- ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2563). **สังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ธนาเพชรจำกัด.
- พิมพ์ กอสาลี. (2562, กรกฎาคม 23). สัมภาษณ์.
- ยศ สันตสมบัติ. (2540) **มนุษย์กับวัฒนธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันดี ชุมสุข. (2562, กรกฎาคม 23). สัมภาษณ์.
- สมศักดิ์ มูลคำ. (2563, กุมภาพันธ์ 10). สัมภาษณ์.
- सान กุมภันท์. (2562, กรกฎาคม 23). สัมภาษณ์.

Chenoweth, Vida. (2006). **Melodic perception and analysis**. 3 ed. Virginia
Whitney. Lansdael PA.

Kunst, Jaap. (1992). **Ethnomusicology**. Maetinus Nijholl The Hague, Netherlands.

Merriam, Alan. (1980). **The anthropology of music**. Northwestern University.

Myer, Helen. (1992). **Ethnomusicology an Introduction**. W.W. Norton & Company,
Inc., New York.

การศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Study of Factors Affecting Digital Competency Undergraduate
Students Surindra Rajabhat University

กัญญาพัฒน์ ทันแก้ว¹ นุชจรี บุญเกต² และ ประชิต อินทะกนก³

Kullaphut Thunkaew¹ Nootjaree Boonget² and Prachit Intaganok³

Received : November 21, 2023; Revised : December 30, 2023; Accepted : December 31, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 2) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาร์โย ยามาเน่ ที่ความเชื่อมั่น 95 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียน ภาคปกติ 2/2564 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำนวน 501 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารมหาวิทยาลัย คณะ สำนัก จำนวน 13 ท่าน โดยเลือกแบบเจาะจง เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือวิจัยที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพทำการสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Master of Education Program in Information and Communications Technology in Education, Faculty of Education, Surindra Rajabhat University; e-mail : kullaphut.th@ms.sru.ac.th

^{2,3} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Education, Surindra Rajabhat University

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณารายข้อจากมากไปหาน้อย พบว่าปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมา คือ ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.19$) และด้านพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.15$) ตามลำดับ 2) แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ประกอบไปด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดตั้งอำนวยความสะดวก 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการจัดสอบสมรรถนะดิจิทัล 5) ด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา และ 6) ด้านการออกแบบเครื่องมือวัดการสอบ

คำสำคัญ (Keywords) : ดิจิทัล, สมรรถนะดิจิทัล, เทคโนโลยีดิจิทัล

Abstract

The objectives of this survey research were to study 1) level of factors affecting the digital competency of undergraduate students and 2) guidelines for developing undergraduate student's digital competency. The sample size was determined by Yamane formular at the reliability level of 95 percent. Stratified Random Sampling was used to select this research sample. The samples were 501 students of Surindra Rajabhat University who registered in 2/2564 semester and 13 personnel of digital technology experts and university administrators. Quantitative data was collected from questionnaires and qualitative data was collected through a focused-group discussion. Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and a content analysis was also conducted.

The study found that 1) The overall level of digital competency factors of undergraduate students at Surindra Rajabhat University was at high level ($\bar{X} = 4.14$). The factors were considered separately, from high to low level, and found that the highest factor is perceiving of the benefits of digital technology ($\bar{X} = 4.21$). Then, perceiving the ease of use of digital technology ($\bar{X} = 4.19$) and behavior in using digital technology ($\bar{X} = 4.15$) were found respectively. 2) Guidelines for developing undergraduate student's digital competency were found that digital competency should be promoted through the following six aspects included (1) management (2) facility arrangement (3) learning

and teaching management (4) digital competency testing (5) student preparation and (6) designing of examination assessment tools.

Keywords : Digital, Digital Competency, Digital Technology

บทนำ (Introduction)

ในโลกของการทำงานในปัจจุบัน เราไม่อาจอยู่คนเดียวได้ เราจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ด้วยเหตุว่าความรู้ความสามารถของคนเราแต่ละคนมีจำกัด (วรภรณ์ ตรีกุลสฤณี, 2549 : 2) ภายใต้บริบทของโลกาภิวัตน์ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสังคมโลกในทุกด้านรวมทั้งระบบการศึกษาที่มีการพัฒนาไปตาม (ธงชัย สมบูรณ์, 2563) สถานการณ์โลกที่มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจและสังคมของการเปลี่ยนแปลงในสภาพไร้พรมแดน ทำให้แนวโน้มการพัฒนาทางเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งปัจจุบันโลกเริ่มเข้าสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่เทคโนโลยีดิจิทัลจะไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุนการทำงานอีกต่อไปหากแต่จะหลอมรวมเข้ากับชีวิตอย่างแท้จริงและจะเปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) ทำให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและสร้างคุณประโยชน์ให้กับตนเองและสังคมในยุคดิจิทัลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10, 22 และ 67 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดที่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545) อีกทั้งคณะกรรมการอุดมศึกษาได้ออกประกาศเรื่องประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลสำหรับคุณวุฒิปริญญาตรี (ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561) ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อปฏิรูปประเทศไทยให้ทันต่อบริบทการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคดิจิทัล (ธรรมสันต์ สุวรรณโรจน์, 2563 : 88 - 106)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จึงได้เล็งเห็นความสำคัญในการยกระดับสมรรถนะดิจิทัลให้สอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy) เพื่อส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงตระหนักถึงการยกระดับ

สมรรถนะดิจิทัลให้กับนักศึกษาให้ครอบคลุมความสามารถ 4 มิติ ได้แก่ การเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy) การใช้ดิจิทัล (Digital Skill/ICT Skill) การแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล (Problem Solving with Digital Tools) และการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล (Adaptive Digital Transform) เพื่อให้บรรลุตามแผนการพัฒนาเชิงรุกและแผนพัฒนาตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ตามกรอบทิศทางยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลสำหรับคุณวุฒิปริญญาตรี และด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษาแผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (พ.ศ. 2563 - 2565) ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565 จากงานวิจัย พบว่าแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการประเมินการเรียนรู้ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาอาจารย์ (พิรดา ผาคำ และคณะ (2564) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ และวาสนาไทย วิเศษสัตย์ (2563) พบว่าสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) การสืบค้นและการทำงาน 2) การสร้างสรรค์และนวัตกรรม 3) เอกลักษณ์และคุณภาพชีวิต 4) การสอนและการเรียนรู้ 5) เครื่องมือและเทคโนโลยี และ 6) การติดต่อสื่อสารและประสานงาน ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

จากการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกิดขึ้น ประกอบกับความจำเป็นในการยกระดับสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษา ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และศึกษาแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เพื่อเป็นแนวทางกระตุ้นและส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญของสมรรถนะดิจิทัลที่จะส่งผลต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียน ภาคปกติ 2/2564 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำนวน 5,093 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967) ที่ความเชื่อมั่น 95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 501 คน โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และกลุ่มตัวอย่างจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารมหาวิทยาลัย คณะ สำนัก จำนวน 13 ท่าน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 20 ข้อ และข้อมูลระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ 7 ด้าน จำนวน 42 ข้อ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ ส่วนที่ 2 ประเด็นสนทนากลุ่ม จำนวน 7 ข้อ ในการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้วิจัยศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างข้อคำถาม โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 8 ท่าน จากนั้นปรับแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.75 - 1.00 ขึ้นไปมาใช้ทดลองนำข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 56 คน นำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าเท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้จัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารมหาวิทยาลัย คณะ สำนัก จำนวน 13 ท่าน เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ในรูปแบบออนไซต์ (Onsite) และออนไลน์ (Online) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566

4. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นรายด้าน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ประกอบไปด้วย 1. คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ดังนี้

1. คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 501 คน คิดเป็นเพศหญิง จำนวน 417 คน (ร้อยละ 83.20) เพศชาย จำนวน 84 คน (ร้อยละ 16.80) ส่วนใหญ่สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 192 คน (ร้อยละ 38.30) กำลังศึกษาอยู่ในระดับการศึกษา ชั้นปี 4 จำนวน 300 คน (ร้อยละ 59.90)

ค่าใช้จ่ายทั่วไปที่นักศึกษาได้รับต่อเดือน (ไม่รวมค่าหอพัก/ค่าน้ำ/ค่าไฟ) อยู่ระหว่าง 2,001–3,000 บาท/เดือน จำนวน 148 คน (ร้อยละ 29.50) ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต/เดือน มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 301 - 500 บาท/เดือน จำนวน 213 คน (ร้อยละ 42.50) แหล่งที่มารายได้จากผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง จำนวน 464 คน (ร้อยละ 62.28)

ประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 5 ปี ขึ้นไป จำนวน 464 คน (ร้อยละ 62.28) ใช้อุปกรณ์ 2 เครื่อง ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต จำนวน 298 คน (ร้อยละ 59.50) ใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูล จำนวน 422 คน (ร้อยละ 12.55) ใช้อุปกรณ์ Smartphone จำนวน 453 คน (ร้อยละ 55.58) ใช้ระบบปฏิบัติการอุปกรณ์ Windows จำนวน 300 คน (ร้อยละ 35.09) สถานที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ตที่บ้าน จำนวน 415 คน (ร้อยละ 40.45) ช่วงเวลาเข้าใช้บริการ Internet ช่วงเวลา 18.00 - 21.00 น. จำนวน 357 คน (ร้อยละ 15.60)

การเชื่อมโยงบริการอินเทอร์เน็ตด้วยโปรแกรม Web Browser ผ่าน Chrome Browse จำนวน 428 คน (ร้อยละ 52.00) ระยะเวลาเข้าถึงบริการ Internet 1 - 2 ชั่วโมง/ครั้ง จำนวน 97 คน (ร้อยละ 19.40) ความถี่การเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตมากกว่า 15 ครั้ง/วัน จำนวน 160 คน (ร้อยละ 31.90) เพื่อนในสังคมออนไลน์ 2001 คน ขึ้นไป จำนวน 107 คน (ร้อยละ 21.40) การเข้าใช้บริการแอปพลิเคชัน Facebook จำนวน 487 คน (ร้อยละ 17.73) ปัญหาผ่านบริการอินเทอร์เน็ต ประสบปัญหาความล่าช้าในการเชื่อมต่อ/ใช้งานอินเทอร์เน็ต จำนวน 411 คน (ร้อยละ 23.63) ภาษาการเข้าถึงข้อมูลบริการอินเทอร์เน็ตใช้ภาษาไทย จำนวน 489 คน (ร้อยละ 71.81)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ แบ่งเป็น 7 ด้าน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับปัจจัยด้านทัศนคติที่มีต่อเทคโนโลยีดิจิทัล

ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีต่อเทคโนโลยีดิจิทัล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
นักศึกษาเชื่อมั่นเมื่อมีการเรียนรู้ผ่านการเชื่อมโยงเทคโนโลยีดิจิทัล	4.28	0.69	ระดับมาก
นักศึกษาเชื่อมั่นกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูล	4.22	0.71	ระดับมาก
นักศึกษาเชื่อมั่นเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยจัดเก็บข้อมูลให้มีความปลอดภัย	4.20	0.65	ระดับมาก
นักศึกษาเชื่อมั่นเทคโนโลยีดิจิทัลเอื้ออำนวยประโยชน์เพิ่มมากขึ้น	4.20	0.67	ระดับมาก
นักศึกษามีความสนใจและพร้อมเรียนรู้เมื่อมีเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ	4.19	0.63	ระดับมาก
นักศึกษาเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถพัฒนาทักษะได้	4.18	0.64	ระดับมาก
รวมเฉลี่ย	4.12	0.67	ระดับมาก

จากตารางที่ 1 พบว่าปัจจัยด้านทัศนคติที่มีต่อเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) ข้อที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ นักศึกษาเชื่อมั่นเมื่อมีการเรียนรู้ผ่านการเชื่อมโยงเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมา นักศึกษาเชื่อมั่นกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูล ($\bar{X} = 4.22$) และนักศึกษาเชื่อมั่นเทคโนโลยีดิจิทัลเอื้ออำนวยประโยชน์เพิ่มมากขึ้น และนักศึกษาเชื่อมั่นเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยจัดเก็บข้อมูลให้มีความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ระดับปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
นักศึกษาใช้เวลาเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลวันละ ๆ หลายชั่วโมง	4.23	0.68	ระดับมาก
นักศึกษาเรียนรู้ Application ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน	4.20	0.69	ระดับมาก
นักศึกษามีอุปกรณ์ใหม่ ๆ ที่รองรับเทคโนโลยีดิจิทัลอยู่เสมอ	4.14	0.68	ระดับมาก
นักศึกษาติดตามกระแสเทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา	4.12	0.67	ระดับมาก
นักศึกษาเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้กับเพื่อน ๆ	4.03	0.70	ระดับมาก
นักศึกษาเลือกใช้ Application ที่เหมาะสมกับการใช้งาน	4.21	0.70	ระดับมาก
นักศึกษาใช้อุปกรณ์หลายๆ เครื่องในการเรียนเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.13	0.71	ระดับมาก
รวมเฉลี่ย	4.15	0.69	ระดับมาก

จากตารางที่ 2 พบว่าปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) ข้อที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ นักศึกษาใช้เวลาเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลวันละ ๆ หลายชั่วโมง ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมา นักศึกษาเลือกใช้ Application ที่เหมาะสมกับการใช้งาน ($\bar{X} = 4.21$) และนักศึกษาเรียนรู้ Application ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ระดับปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์เทคโนโลยีดิจิทัล

ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์เทคโนโลยีดิจิทัล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้นักศึกษาดำเนินขั้นตอนการเรียนรู้บางอย่างได้	4.27	0.71	ระดับมาก
เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้นักศึกษาประหยัดค่าใช้จ่ายและทรัพยากร	4.20	0.73	ระดับมาก
เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้นักศึกษามีการเรียนรู้ที่สะดวกและรวดเร็ว	4.25	0.68	ระดับมาก
เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้นักศึกษาเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้	4.17	0.69	ระดับมาก
เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้นักศึกษาได้รับข่าวสารที่รวดเร็วและน่าเชื่อถือ	4.12	0.70	ระดับมาก
เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้นักศึกษาประสานงานต่าง ๆ สะดวกสบาย	4.24	0.67	ระดับมาก
รวมเฉลี่ย	4.21	0.70	ระดับมาก

จากตารางที่ 3 พบว่าปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์เทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) ข้อที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้นักศึกษาดำเนินขั้นตอนการเรียนรู้บางอย่างได้ ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมา เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้นักศึกษามีการเรียนรู้ที่สะดวกและรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.25$) และเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้นักศึกษาประสานงานต่าง ๆ สะดวกสบาย ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ระดับปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
นักศึกษาสามารถใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลได้ด้วยตนเอง	4.33	0.71	ระดับมาก
นักศึกษาสามารถเรียนรู้วิธีการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลได้ด้วยตนเอง	4.26	0.72	ระดับมาก
นักศึกษาสามารถใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลฟังก์ชันที่ง่ายและไม่ซับซ้อน	4.22	0.72	ระดับมาก
นักศึกษาสามารถใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ได้อย่างคล่องแคล่ว	4.08	0.69	ระดับมาก
นักศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยงานให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ง่ายขึ้น	4.12	0.66	ระดับมาก
นักศึกษาสามารถสอนเพื่อร่วมงานในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้	4.15	0.72	ระดับมาก
รวมเฉลี่ย	4.19	0.70	ระดับมาก

จากตารางที่ 4 พบว่าปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ข้อที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ นักศึกษาสามารถใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา นักศึกษาสามารถเรียนรู้วิธีการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.26$) และนักศึกษาสามารถใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลฟังก์ชันที่ง่ายและไม่ซับซ้อน ($\bar{X} = 4.22$)

ตารางที่ 5 ระดับปัจจัยด้านประสิทธิภาพเทคโนโลยีดิจิทัล

ปัจจัยด้านประสิทธิภาพเทคโนโลยีดิจิทัล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
นักศึกษาเชื่อมั่นเมื่อมีการเรียนรู้ผ่านการเชื่อมโยงเทคโนโลยีดิจิทัล	4.23	0.72	ระดับมาก
นักศึกษาเชื่อมั่นกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูล	4.21	0.71	ระดับมาก
นักศึกษาเชื่อมั่นเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยจัดเก็บข้อมูลมีความปลอดภัย	4.12	0.73	ระดับมาก
นักศึกษาเชื่อมั่นเทคโนโลยีดิจิทัลเอื้ออำนวยประโยชน์เพิ่มมากขึ้น	4.09	0.68	ระดับมาก
นักศึกษามีความสนใจและพร้อมเรียนรู้เมื่อมีเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ	4.03	0.73	ระดับมาก
นักศึกษาเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถพัฒนาทักษะได้	4.12	0.69	ระดับมาก
รวมเฉลี่ย	4.13	0.71	ระดับมาก

จากตารางที่ 5 พบว่าปัจจัยด้านประสิทธิภาพเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) ข้อที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ นักศึกษาเชื่อมั่นเมื่อมีการเรียนรู้ผ่านการเชื่อมโยงเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมา นักศึกษาเชื่อมั่นกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูล ($\bar{X} = 4.21$) และนักศึกษาเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถพัฒนาทักษะได้ ($\bar{X} = 4.12$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ระดับปัจจัยด้านสภาพความพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก

ปัจจัยด้านสภาพความพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก	\bar{X}	S.D.	แปลผล
หน่วยงานมีคู่มือการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้เข้าใจระบบดีขึ้น	4.21	0.71	ระดับมาก
หน่วยงานคอยช่วยเหลือการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลผ่านช่องทางต่าง ๆ	4.19	0.72	ระดับมาก
หน่วยงานมีอุปกรณ์สนับสนุนเพียงพอต่อการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล	4.09	0.72	ระดับมาก
หน่วยงานมีระบบปฏิบัติการที่รองรับการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล	4.06	0.68	ระดับมาก
หน่วยงานมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตครอบคลุมพื้นที่ตามจุดต่าง ๆ	4.02	0.70	ระดับมาก
นักศึกษามีทรัพยากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น สมาร์ทโฟน/แท็บเล็ต	4.10	0.70	ระดับมาก
รวมเฉลี่ย	4.11	0.71	ระดับมาก

จากตารางที่ 6 พบว่าปัจจัยด้านประสิทธิภาพเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) ข้อที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ หน่วยงานมีคู่มือการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้เข้าใจระบบดีขึ้น ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมา หน่วยงานคอยช่วยเหลือการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลผ่านช่องทางต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.19$) และนักศึกษามีทรัพยากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น สมาร์ทโฟน/แท็บเล็ต ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ระดับปัจจัยด้านอิทธิพลทางสังคม

ปัจจัยด้านอิทธิพลทางสังคม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
นโยบายมหาวิทยาลัย มีอิทธิพลต่อนักศึกษาในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.19	0.72	ระดับมาก
ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อนักศึกษาในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.14	0.75	ระดับมาก
ผู้สอนมีอิทธิพลต่อนักศึกษา ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.13	0.69	ระดับมาก
เพื่อนมีความสำคัญต่อนักศึกษาในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.11	0.69	ระดับมาก
ผู้สอนให้ความช่วยเหลือในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.09	0.68	ระดับมาก
เพื่อนให้ความช่วยเหลือในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.11	0.68	ระดับมาก
รวมเฉลี่ย	4.13	0.70	ระดับมาก

จากตารางที่ 7 พบว่าปัจจัยด้านอิทธิพลทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) ข้อที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ นโยบายมหาวิทยาลัย มีอิทธิพลต่อนักศึกษาในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมา ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อนักศึกษาในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.14$) และผู้สอนมีอิทธิพลต่อนักศึกษาในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.13$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านทัศนคติที่มีต่อเทคโนโลยีดิจิทัล	4.12	0.67	ระดับมาก
ด้านพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.15	0.69	ระดับมาก
ด้านการรับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัล	4.21	0.70	ระดับมาก
ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.19	0.70	ระดับมาก
ด้านประสิทธิภาพของเทคโนโลยีดิจิทัล	4.13	0.71	ระดับมาก
ด้านสภาพความพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก	4.11	0.71	ระดับมาก
ด้านอิทธิพลทางสังคม	4.13	0.70	ระดับมาก
รวมเฉลี่ย	4.14	0.69	ระดับมาก

จากตารางที่ 8 พบว่าปัจจัยส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) ข้อที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการรับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมา ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.19$) และด้านพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.15$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. **ด้านการบริหารจัดการ** ได้แก่ 1) กำหนดนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุน สมรรถนะดิจิทัลสำหรับนักศึกษาและบุคลากร 2) ส่งเสริมความเป็นพหุวัฒนธรรมดิจิทัล 3) ร่วมกับหน่วยงานภายนอกในการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล 4) ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสมรรถนะดิจิทัล

2. **ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก** ได้แก่ 1) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ 2) จัดสรรสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ทรัพยากรดิจิทัล ให้เพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสม 3) จัดให้มีสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ที่หลากหลายในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลแต่ละด้าน

3. **ด้านการจัดการเรียนการสอน** ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้มีการบูรณาการสมรรถนะดิจิทัลเข้ากับรายวิชาในการเรียนการสอน 2) จัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติ ฝึกใช้เครื่องมือดิจิทัลต่าง ๆ 3) กำหนดสมรรถนะดิจิทัลเป็นหลักสูตรระยะสั้นหรือบทเรียนช่วยสอน

4. **ด้านการจัดสอบสมรรถนะดิจิทัล** ได้แก่ 1) สอบวัดระดับสมรรถนะดิจิทัล สำหรับนักศึกษาแรกเข้า ชั้นปีที่ 1 ทุกหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมต่อยอดในการพัฒนา 2) เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่สอบไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด สามารถติดต่อขอสอบได้ทันทีเมื่อพร้อม 3) ไม่ทิ้งช่วงระยะเวลาในการสอบหลังอบรมนานเกินไปก่อนสอบครั้งต่อไปและเพิ่มความถี่ในรอบของการจัดสอบ และ 5) ให้ตระหนัก ศึกษาคู่มือล่วงหน้าทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการสอบสมรรถนะดิจิทัล

5. **ด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา** ได้แก่ 1) จัดอบรมสมรรถนะดิจิทัลให้ครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน อย่างต่อเนื่อง มีการบันทึกการอบรมและเผยแพร่ให้สามารถเข้าถึงเพื่อทบทวนได้ตลอดเวลาในรูปแบบออนไลน์ 2) ส่งเสริมการสร้างความรู้ ความรับผิดชอบ จริยธรรมทางดิจิทัล

6. **ด้านการออกแบบเครื่องมือวัดการสอบ** ได้แก่ 1) กำหนดเกณฑ์วัดระดับสมรรถนะดิจิทัลเป็นระดับช่วงคะแนนในการเทียบผลสอบ 2) ควรระวังการออกข้อสอบที่อยู่ในรูปแบบข้อความ หรือปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปแบบของภาพ 3) ข้อสอบควรครอบคลุมระดับการวัด ทั้งความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การวัดการคิดขั้นสูง และ 4) ระดับสมรรถนะดิจิทัลในแต่ละด้านอาจมีเกณฑ์ที่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ภาพรวมทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก ดังนี้ **ด้านทัศนคติที่มีต่อเทคโนโลยีดิจิทัล** นักศึกษามีความคิดเห็นที่ดีต่อความเชื่อมั่นอุปกรณ์ที่ใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลในการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่าย ทำให้เกิดความ

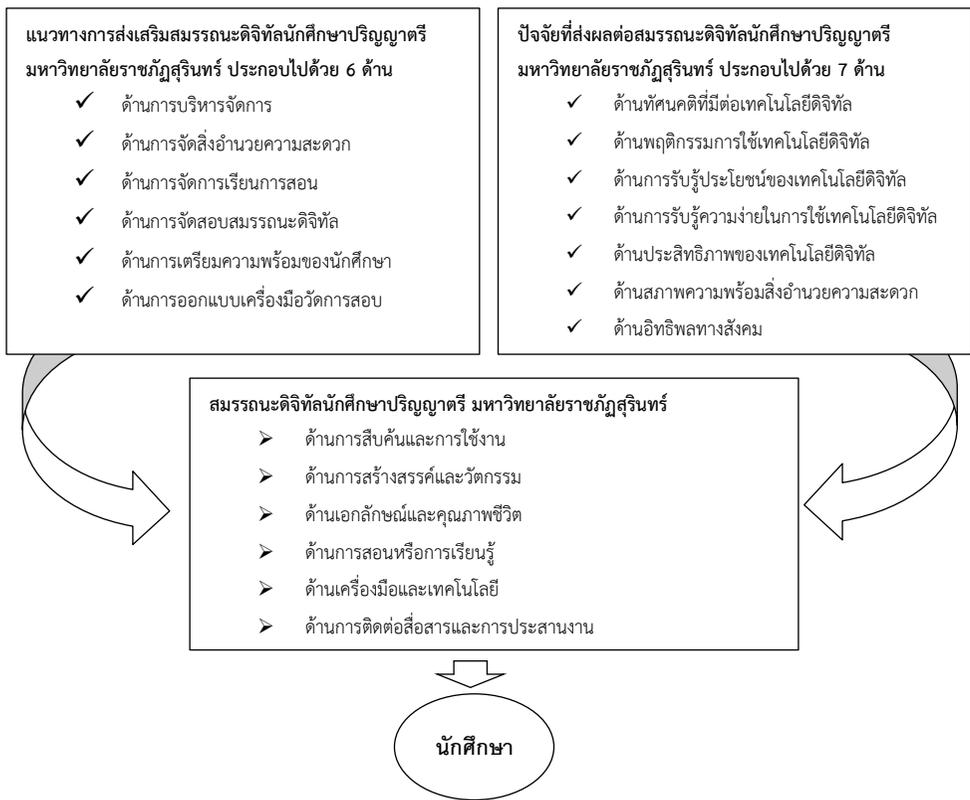
สนใจและพร้อมเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ สอดคล้องกับ พรพิมล พิสุตร (2565) พบว่าการรับรู้ทัศนคติในการใช้งานมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและการตัดสินใจใช้เทคโนโลยีดิจิทัล **ด้านพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล** นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตลอดเวลาในการใช้อุปกรณ์ที่หลากหลายผ่าน Application ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สอดคล้องกับ ปุณณัฐฐา มาเชค (2565) พบว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัลส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการใช้ชีวิต รวมถึงการเรียนรู้ในโลกปัจจุบัน **ด้านการรับรู้ประโยชน์เทคโนโลยีดิจิทัล** การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาสนับสนุนทำให้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ประหยัดค่าใช้จ่ายทรัพยากรที่นำมาใช้ร่วมกัน สอดคล้องกับ ศศิจันทร์ ปัญจทวี (2560) พบว่าเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยในการประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ สอดคล้องกับ วิภาวรรณ บุญรอด (2561) พบว่าจะก่อให้เกิดผลในทางบวกต่อการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ **ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล** การนำเทคโนโลยีดิจิทัลฟังก์ชันใหม่ ๆ ที่ไม่ซับซ้อนและใช้งานง่ายกับการเรียนรู้ในกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดการยอมรับการแลกเปลี่ยนของการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับ ปิยพัชร์ ภูศิริ และคณะ (2562) พบว่าการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม สอดคล้องกับ ธนพร พวงทอง (2566) พบว่าระบบที่สามารถใช้งานได้ง่ายไม่ซับซ้อนส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล **ด้านประสิทธิภาพของเทคโนโลยีดิจิทัล** ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ที่มีความทันสมัย มีระบบป้องกันความปลอดภัยข้อมูลที่ดี ทำให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ ช่วยลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน และเข้าถึงข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือได้ง่ายทุกช่วงเวลา สอดคล้องกับ ศศิจันทร์ ปัญจทวี (2560) พบว่าประสิทธิภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศมีผลต่อการยอมรับการใช้ระบบสารสนเทศ **ด้านสภาพความพร้อมถึงอำนวยความสะดวก** หน่วยงานมีสื่อ คู่มือการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการช่วยเหลือผ่านช่องทางต่าง ๆ มีอุปกรณ์สนับสนุนระบบปฏิบัติการที่รองรับการใช้งานที่ทันสมัย สอดคล้องกับ วิภาวรรณ บุญรอด (2561) พบว่าอุปกรณ์สื่อสารรวมถึงระบบเครือข่ายและบุคคลที่ดีในการสนับสนุนทำให้การเรียนได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับ เนตรนภา ศรีมหาโพธิ (2564) พบว่าความพร้อมของอุปกรณ์และระบบเครือข่ายมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคดิจิทัล **ด้านอิทธิพลทางสังคม** นโยบายมหาวิทยาลัยผู้บริหาร ผู้สอน เพื่อน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับ วิภาวรรณ บุญรอด (2561) พบว่าเพื่อน หรือผู้นำเทคโนโลยี ทำให้เกิดการริเริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความคิดในการเริ่มนำเทคโนโลยีเพื่อใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ชินวัตร เจริญนิตย์ (2566) พบว่าผู้บริหารควรเปิดใจรับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี กระตุ้นให้บุคลากรได้รับความรู้และฝึกทักษะปฏิบัติเพื่อนำพาองค์กรไปสู่องค์กรดิจิทัล

2. แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ประกอบไปด้วย ดังนี้ **การบริหารจัดการ** โดยกำหนดนโยบายในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลสำหรับนักศึกษา บุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน พร้อมส่งเสริมให้มีการสอบวัดระดับสมรรถนะดิจิทัลในทุก ๆ ปี อีกทั้งลงทุนโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ทินกร เผ่ากันทะ และ กัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์ (2565) พบว่าควรกระตุ้นและส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการความรู้ในสถานศึกษาพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สอดคล้องกับ บรรพต กิติสุนทร (2565) พบว่าการจัดการความรู้ และการพัฒนานวัตกรรม มีผลต่อการปรับตัวองค์กรภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล **การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก** ควรจัดสรรสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้เพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษา บุคลากรสายวิชาการ และสายสนับสนุน พร้อมส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ปุณณัฐธามาเชค (2565) พบว่าสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องปรับองค์กรให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สอดคล้องกับ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (2565) พบว่าการดำเนินงานที่มีความยืดหยุ่น คล่องตัว ไม่ยึดติดกับระบบราชการแบบเดิมเอื้อต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศและการบริหารงานแบบบูรณาการ **การจัดการเรียนการสอน** ควรส่งเสริมให้มีการบูรณาการสมรรถนะดิจิทัลทั้ง 6 ด้าน เข้ากับรายวิชาในการเรียนการสอนในทุก ๆ หลักสูตร โดยจัดการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ ภายใต้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับ มุกดาภิณี ศรีพงษ์เพริศ (2561) พบว่าการสร้างความชัดเจนในบทเรียน ความใส่ใจในงานการสอนทำให้กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วราพิณทร์ ชาววิวัฒน์ (2565) พบว่าควรสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้เกิดการดำเนินงานในรูปแบบดิจิทัลรวมทั้งสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์อย่างทั่วถึง **การจัดสอบสมรรถนะดิจิทัล** ควรจัดสอบวัดระดับสมรรถนะดิจิทัล สำหรับนักศึกษาแรกเข้าชั้นปีที่ 1 ทุกหลักสูตรในการส่งเสริมต่อยอดในการพัฒนาแต่ละด้านอย่างต่อเนื่อง และผู้เข้าสอบควรศึกษาคู่มือเกี่ยวกับระบบสอบสมรรถนะดิจิทัลล่วงหน้า สอดคล้องกับ พิชามญช์ สุรีย์พรรณ (2565) พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบูรณาการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้เรียนตามแนวทางจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 **การเตรียมความพร้อมของนักศึกษา** จัดอบรมสมรรถนะดิจิทัลให้ครอบคลุม พร้อมทำหลักสูตรระยะสั้นให้ศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเผยแพร่ในรูปแบบออนไลน์ สอดคล้องกับ ใจทิพย์ ณ สงขลา และคณะ (2562) พบว่าอิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างในความต้องการด้านการศึกษาของผู้เรียน ก่อให้เกิดช่องว่างของการเรียนรู้ ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาที่ก่อให้เกิดความยืดหยุ่นตามช่วงวัย สอดคล้องกับ ภัทราพร เขียวรัตน์

(2565) พบว่าควรสนับสนุนให้ความรู้ความเข้าใจให้กับนักศึกษาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การออกแบบเครื่องมื่อวัดการสอบ โดยกำหนดเกณฑ์วัดระดับสมรรถนะดิจิทัลเป็นระดับช่วงคะแนน ในการเทียบผลสอบ ควรระวางการออกข้อสอบที่อยู่ในรูปแบบข้อความหรือปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปแบบ ภาพ และครอบคลุมระดับการวัดสมรรถนะ สอดคล้องกับ ธนาकार อินทรพานิชย์ (2560) พบว่าการสัง สมความรู้ความเชี่ยวชาญของบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีอิทธิพลต่อการสร้างนวัตกรรมด้วย เทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับ นภสร สุดท้วม (2560) พบว่าการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัลมีความจำเป็น อย่างมากในการปรับเปลี่ยนกระบวนการในการทำงาน และ กาญจนภาพร ผลทำโชค (2566) พบว่าเจน เนอเรชั่น (Generation) ที่แตกต่างกันมีระดับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Body of Knowledge)

จากผลการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการยกระดับสมรรถนะดิจิทัล ให้สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สำหรับคุณวุฒิปริญญาตรี ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้การยกระดับสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี ที่ได้จากการศึกษาวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรตระหนักและให้ความสำคัญปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการรับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

1.2 ควรมีหลักสูตรระยะสั้น “สมรรถนะดิจิทัล” สำหรับนักศึกษา บุคลากรสายวิชาการ และสายสนับสนุน ในการเรียนรู้ให้ครอบคลุมในรูปแบบออนไลน์

1.3 ควรจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบในการส่งเสริม สนับสนุน ในการพัฒนานักศึกษา บุคลากรสายวิชาการ และสายสนับสนุน “ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล” ในองค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาพัฒนาผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะดิจิทัลนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์อย่างต่อเนื่องจากเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2.2 ควรศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้สมรรถนะดิจิทัลสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

2.3 ควรศึกษาสมรรถนะดิจิทัลสำหรับบุคลากรสายวิชาการ และสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

เอกสารอ้างอิง (References)

กาญจนาพร ผลทำโชค. (2566, พฤษภาคม-มิถุนายน). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ของบุคลากรภาครัฐ กรมโรงงานอุตสาหกรรม.”

วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 12(3) : 166-176.

ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2562). การออกแบบการเรียนรู้แนวดิจิทัล : Digital learning design.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ และวาสนาไทย วิเศษสัตย์. (2563, มกราคม-เมษายน) “การศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู.” วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. 15(1) : 106-117.

ชินวัตร เจริญนิตย์ และคณะ. (2566, พฤษภาคม-สิงหาคม). “สภาพและปัญหาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1.” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. 17(2) : 98-113.

ทินกร เผ่ากันทะ และกัลยารัตน์ เมธิวีรวงศ์. (2565, ตุลาคม-ธันวาคม). “แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล.” วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. 4(2) : 37-46.

ธงชัย สมบูรณ์. (2563, กรกฎาคม 30). “สถานศึกษา : การสร้างค่าองค์กรสมรรถนะสูง.” มติชนออนไลน์. หน้า 1.

ชนพร พวงทอง. (2566). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้ระบบสารสนเทศทรัพยากรมนุษย์ (HRIS) ของบุคลากรในฝ่ายบริหารทุนมนุษย์องค์กรรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ธนากร อินทรพานิชย์. (2560). ปัจจัยสมรรถนะทางเทคโนโลยีและการส่งเสริมความรู้ความเชี่ยวชาญ. ของบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีอิทธิพลต่อการสร้างนวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ. การค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ) สาขาวิชาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธรรมสันต์ สุวรรณโรจน์ และคณะ. (2563, พฤษภาคม-สิงหาคม). “สมรรถนะดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย : การวิเคราะห์เอกสารวิชาการ.” วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. 12(2) : 88-106.

นภสร สุตท้วม. (2560). ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลของบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด. โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เนตรนภา ศรีมหาโพธิ์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในองค์กรดิจิทัล ของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการสำนักงานอัยการสูงสุด. โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บรรพต กิติสุนทร. (2565). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวองค์กรภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล.” ใน การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 14 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม วันที่ 7-8 กรกฎาคม 2565. หน้า 2236-2246. นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). แนวทางปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลสำหรับคุณวุฒิปริญญาตรี. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา.

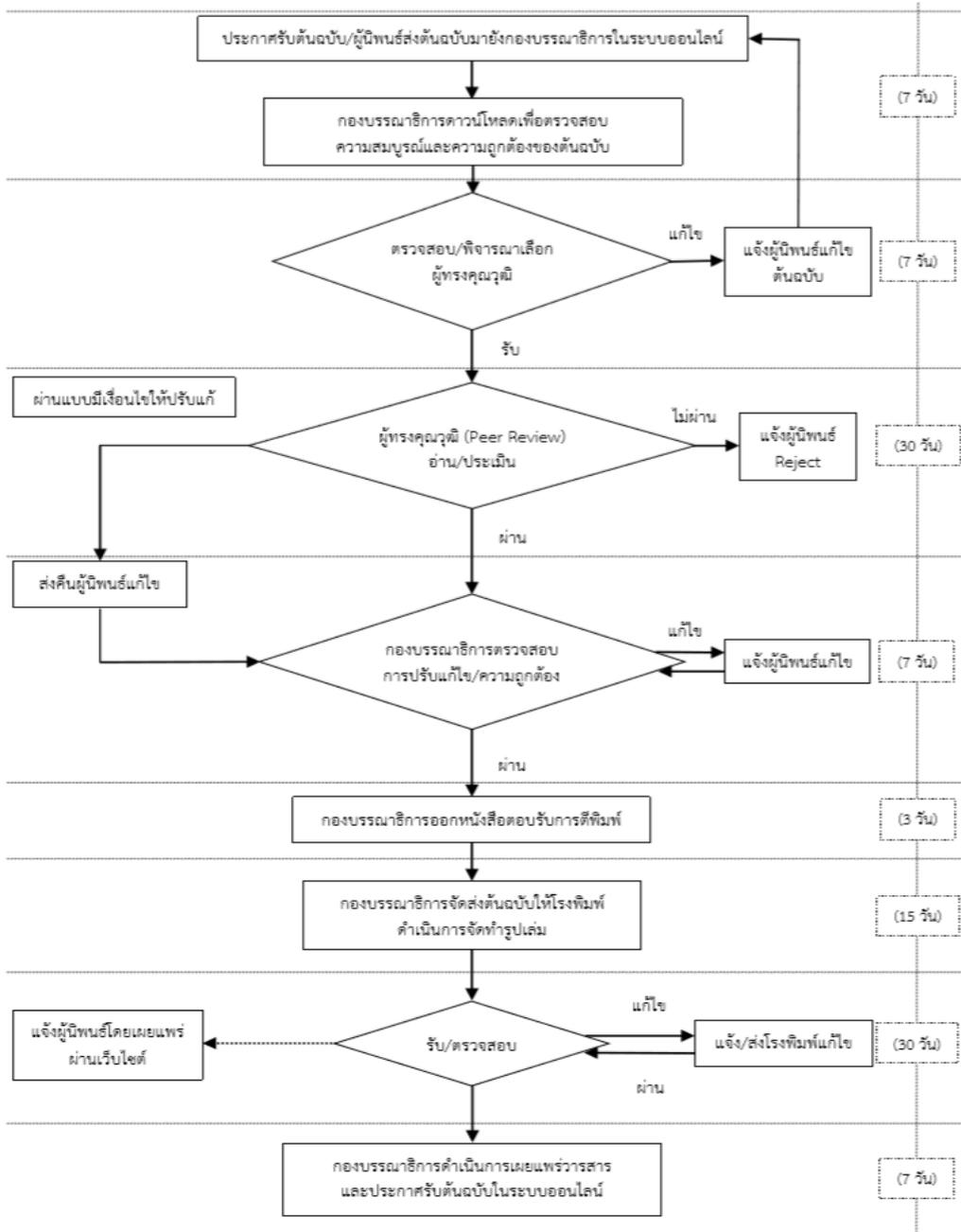
- ปิยพัชร์ ภูศิริ และคณะ. (2562, กันยายน-ธันวาคม). “การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความเสี่ยงการรับรู้ การใช้งานง่าย และทัศนคติที่มีผลต่อการยอมรับ ของผู้บริโภคในการนำเทคโนโลยีเซลล์ต้นกำเนิดมาใช้ในศาสตร์ชะลอวัย.” วารสารสมาคมนักวิจัย. 24(3) : 57-73.
- ปुณณัฐธามาเชค. (2565). การบริหารองค์กรในยุคดิจิทัล. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. (2564). แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (พ.ศ. 2563–2565) ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565. กองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- พรพิมล พิสุตร. (2565, มกราคม-กุมภาพันธ์). “การรับรู้ และทัศนคติของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้ระบบตลาดแลกเปลี่ยนแบบไร้ตัวกลาง (Uniswap) ในประเทศไทย.” วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 5(1) : 25-38.
- พิชามญช์ สุริยพรรณ. (2565, มกราคม-มิถุนายน). “เทคโนโลยีดิจิทัลกับการจัดการเรียนรู้ร่วมกันออนไลน์.” วารสารบัณฑิตวิจัย. 13(1) : 1-12.
- พิรดา ผาคำ และคณะ. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). “แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในยุคการศึกษา 4.0.” วารสารบัณฑิตวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. 12(2) : 103-118.
- ภัทรพร เยาวรัตน์. (2565). การศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูใน สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วราพินทร์ ชาววิวัฒน์. (2565). แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วราภรณ์ ตระกูลสุชาติ. (2549). การทำงานเป็นทีม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริม วิชาการ.
- วิภาวรรณ บุญรอด. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับเอ็มเลิร์นนิ่งของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

ศศิจันทร์ ปัญจทวี. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้ระบบสารสนเทศกรณีศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). **นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วย การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561-2580).** กรุงเทพฯ : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) สพร. (2565). **มาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ.** กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) สพร.

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

หมายเหตุ : ระยะเวลา (จำนวนวัน) ที่ปรากฏในขั้นตอนอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jhssru>

E-mail : jhssru@sru.ac.th โทรศัพท์/โทรสาร 044-513369, 082-7553460

**หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์
เพื่อตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์**

สถานที่ติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ชั้น 1 อาคาร 38 186 หมู่ที่ 1
ถนนสุรินทร์-ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044-513369, 082-7553460, E-mail : jhssru@srru.ac.th,
<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jhssru>
ISSN 1905-551X (Print) ISSN 2672-9849 (Online)

Office

Editorial Board, Journal of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat
University Dean Office, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat
University Building 38 1st Floor, 186 Moo 1, Surin – Prasat Rd., Nok Mueang, Muang
Surin, Surin, Thailand 32000 Tel./Fax. (+66) 044-513369, 082-7553460,
E-mail : jhssru@srru.ac.th
<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jhssru>
ISSN 1905-551X (Print)
ISSN 2672-9849 (Online)

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่ (Scope and Publication Policies)

วารสารมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และ
ผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทางมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์
การจัดการ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ พัฒนาสังคมและการศึกษา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอ
ทางออกของปัญหาให้แก่สังคม โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN 1905-551X (Print) ตั้งแต่
ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2554 และได้เริ่มจัดจัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ISSN 2672-9849

(Online) ตั้งแต่ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2562 โดยมีกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) และฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) สำหรับวารสารฉบับพิเศษ (Special Issues) นั้น ทางวารสารตีพิมพ์บทความโดยใช้วารสารฉบับปกติตามกำหนดออก แต่มีความพิเศษเนื่องจากเป็นการตีพิมพ์ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ซึ่งเป็นการตีพิมพ์เฉพาะเรื่อง (Themes or Specific Topics) ตามที่มหาวิทยาลัยหรือคณะกำหนด ทั้งนี้ทางวารสารจะมีการกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับเพิ่มเติม (Supplemental Issues) ที่ตีพิมพ์บทความในฉบับที่นอกเหนือจากฉบับปกติตามกำหนดออก เป็นการตีพิมพ์เผยแพร่บทความทางวิชาการตามนโยบายของมหาวิทยาลัยหรือคณะในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ปีละ 1 ฉบับ ซึ่งมีกระบวนการพิจารณาคุณภาพบทความตามหลักเกณฑ์การพิจารณาของวารสารและคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) อย่างเข้มข้นเช่นเดียวกันทุกฉบับ

Scope and Publication Policies

The journal has a policy to promote and support lecturers, academicians, students and other interested people to have the opportunity to disseminate academic works and research works in humanities and social sciences and related fields including political science, public administration, law, sociology, economics, social development and education. In addition, the analytical studies presenting the problem solution to society. With the publication of the printed version ISSN 1905-551X (Print) from the 13th year, Issue 1, 2011 and has been prepared in electronic format ISSN 2672-9849 (Online) from the 21st year, Issue 1, 2019. Regular issue is published in two editions, namely, 1st Issue (January-June) and 2nd Issue (July-December). For special issues, the Journal publishes articles as using regular Issues. But there is special because it is published on various important occasions which are themes or specific topics as specified by the university or faculty. The journal will be published in supplemental issues, which publishes articles in the issue in addition to regular issue. Publication of academic articles is in accordance with the policy of the university or faculty on various occasions, as appropriate, 1 issue per year, which has a process to consider the quality of the articles in accordance with the criteria of the journals and the peer review committee as the same concentration in every issue.

จริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน (Publication Ethics)

ผู้นิพนธ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับทางกองบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร จะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้ บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ตาราง ภาพ หรือแผนภูมิของผู้นิพนธ์อื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้นิพนธ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์

Publication Ethics

The author should be aware of the importance of preparing the article correctly according to the article's format as the journal determines. In addition, there must be a validation check and proofreading before submitting the article to the editorial boards. However, the preparation of the article correctly according to the requirements of the journal will make the publication faster. In this regard, the editorial boards reserve the right not to consider the article until correcting the requirements of the journal. The original article that has been printed must never be published in any journal or publication before or not in the process of considering proposals for publication in journals or other publications. If using tables, images or charts of other authors that appear in other publications, the author must first ask permission of the copyright owner. The official letter must be presented with the consent of the editorial boards before the article is published.

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ (Consideration and selection of articles)

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละ 1 ท่าน ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชา

ที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

Consideration and selection of articles

Each article will be considered by the peer review committee from 2 experts. The external author's articles are considered by 1 internal expert and 1 external expert. The internal author's articles are considered by experts from outside agencies that create journals with expertise in relevant fields and received approval from the editorial boards before publication. The form of article consideration will be a Double-Blind Peer Review.

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความจำเป็นและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษา เช่น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้และวิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยมีความเหมาะสมและคุณภาพ รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง หรือแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) อภิปรายผลโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำข้อค้นพบของงานวิจัยมาอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดต่อมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่น่าเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย หรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้พิมพ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

3. บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ

บทความที่ทบทวนและรวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือใหม่ วารสารใหม่ และการแนะนำเครื่องมือใหม่ที่น่าสนใจหรือจากผลงานประสบการณ์ของผู้พิมพ์มาเรียบเรียงขึ้น โดยมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิเคราะห์เปรียบเทียบในบทความ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

3.1 บทนำ (Introduction) เป็นการกล่าวถึงความเป็นมาที่จะนำไปสู่การนำเสนอเนื้อหาสาระของบทความ

3.2 เนื้อหา (Content) แยกตามประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ครอบคลุม พร้อมการอ้างอิงเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.3 บทสรุป (Conclusion) เป็นการสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดอย่างชัดเจนและกระชับ

3.4 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย หรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้พิมพ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jhssrru> และสำเนาหลักฐานการชำระเงินค่าธรรมเนียม ดังนี้

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ชั้น 1 อาคาร 38
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์-ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044-513369, 082-7553460, E-mail : jhssrru@srru.ac.th
<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jhssrru>

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าหน้ากระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 20 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้พิมพ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ ใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข 1 เขียนไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และ อีเมลของผู้พิมพ์ เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข 1 กำกับไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้พิมพ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา กรณีที่ผู้พิมพ์มีสถานภาพเป็นนักศึกษาให้ระบุหลักสูตรที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ เช่น นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เป็นต้น ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์นั้น ผู้นิพนธ์ต้องระบุทั้งภาษาไทยและแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

1.9 หัวข้อของบทความย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทความย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ขีดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ควรมีความยาวไม่เกิน 350 คำ และลักษณะของบทความย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ทั้งนี้ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อ โดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 12-18 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) และการระบุแหล่งที่มา โดยมีรูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ภาษาอังกฤษเท่านั้นทั้งผู้นิพนธ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ โดยระบุเฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์ค้นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author./Year of Publication : page) เช่น Supsin (2018 : 18) หรือ (Brown, 1997 : 18-22) เป็นต้น

1.16 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	20	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	18	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี โดยใช้เป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ทั้งผู้นิพนธ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ			
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ ที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย			
จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 12-18 หน้า			

2. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 การเขียนเอกสารอ้างอิงให้ใช้ตามรูปแบบของ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. (and others) โดยจัดเรียงตามพยัญชนะ สระ ตามรูปแบบการอ้างอิงตามลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง

2.2 การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้นิพนธ์ โดยไม่ต้องมีตัวเลขกำกับ ให้เริ่มต้นด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน และต่อด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาต่างประเทศ และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

2.3 ในกรณีที่อ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย ให้แปลเอกสารอ้างอิงนั้นเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มเติม และปีพุทธศักราชให้ปรับเป็นปีคริสต์ศักราช โดยนำไปต่อท้ายรายการอ้างอิงข้างต้นภายใต้หัวข้อ Translated Thai References และให้วงเล็บคำว่า [In Thai] ไว้ท้ายเอกสารอ้างอิงด้วย และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างลำดับการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

เอกสารอ้างอิง (References)

จิรายุ ทรัพย์สิน. (2560). **ทฤษฎีการเมือง**. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

วันชัย สุขตาม. (2560). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์**. สุรินทร์ :
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**. New york : John wiley & sons.

Translated Thai References

Supsin, J. (2017). **Political Theory**. Surin : Surin Rajabhat University.
[In Thai]

Suktam, W. (2017). **Introduction to Political Sciences**. Surin :
Surin Rajabhat University. [In Thai]

3. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

3.1 หนังสือ (Book)

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปีที่พิมพ์)//ชื่อหนังสือ//ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี)//
เมืองที่พิมพ์/:/สำนักพิมพ์.

Author.//(Year of Publication).//Title of Book.//Edition of Book.//Place
Of Publication/:/Publisher Name.

ตัวอย่าง

กฤษณา วงษาสันต์. (2542). **วิถีไทย**. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**. New york : John wiley & sons.

3.2 รายงานทางวิชาการ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปีที่พิมพ์)//ชื่อเรื่อง//เมืองที่พิมพ์/:/หน่วยงาน
ที่เผยแพร่.

Author.//(Year of Publication).//Title.//Edition of Book.//Place of
Publication/:/Publisher Name.

ตัวอย่าง

อัคราพร สุขทอง. (2558). **การพัฒนาเทคนิคการสอน "เรื่อมอันเร" จาก
ภูมิปัญญาชาวบ้านสุรินทร์**. สุรินทร์ : คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Hickman, George A. (2010). **The Management of Teaching for
Quality Improvement Chiang Mai Thailand**. Chiang Mai :
Chiang Mai University.

3.3 วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปีที่พิมพ์)//ชื่อวิทยานิพนธ์//วิทยานิพนธ์ระดับ/
(บัณฑิต, มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุลงไปให้ชัดเจน)//ชื่อสถานศึกษา.

Author.//(Year of Publication).//Title of Thesis.//Degree of Thesis.//
Publisher Name.

ตัวอย่าง

คณิศร ไสยโสภณ. (2554). **คุณค่าและความเชื่อตำนานนาครที่มีอิทธิพลต่อวิถีประชากรกลุ่มชนลุ่มน้ำแม่โขงในเขตวัฒนธรรมศรีโคตรบูร.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ภูมิภาค (กลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Kaewnimitchai, N. (1996). **An Analysis of College Student Culture in Thai Higher Education Institutions.** Doctoral Dissertation Graduate School Chulalongkorn University.

3.4 รายงานการประชุม

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปีที่พิมพ์).//“ชื่อบทความ.”//ใน ชื่อรายงานการประชุม.//วันเดือนปีที่จัด.//เลขหน้า.//สถานที่.//สำนักพิมพ์.

Author.//(Year of Publication).//“Title of Article.”//In Title.//Date of Publication.//page.//Place of Publication.//Publisher Name.

ตัวอย่าง

วิสูตร อยู่คง (2537). "การฟื้นตัวของป่าชุมชนดงใหญ่." ใน การบรรยายเรื่อง การฟื้นฟูป่าโดยช่วยต้นไม้ให้สืบพันธุ์ตามธรรมชาติ. วันที่ 11 เมษายน 2537. หน้า 10-11. กรุงเทพฯ : ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชน.

Sinlarat, P. (1995). "Success and Failure of Faculty Development in Thai University." In **Preparing Teachers for all the World's Children : An Era of Transformation Proceedings of International Conference, Bangkok.** pp. 217-233. Bangkok : UNICEF.

3.5 วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปี,เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร./ปีที่พิมพ์(ฉบับที่พิมพ์).//เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).//“Title of Article.”//Name of Journal.//Year(Volume).//page.

ตัวอย่าง

สารภี วรรณตรง. (2559, มกราคม-มิถุนายน). "ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออก
เฉียงใต้ : สุวรรณภูมิ-อุษาคเนย์ ภาคพิสดาร." **วารสารมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์**. 18(1) : 129-134.

Cooray, V. (1992, July-August). "Horizontal Fields Generated by
Return Strokes." **Radio Science**. 27(9) : 529-537.

3.6 หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์. //(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์) //"ชื่อบทความ" //

ชื่อหนังสือพิมพ์. //เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author. //(Date of Publication) // "Title of Article." // **Name of
Newspaper**. //page.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). "เกียรติอันภาคภูมิใจ." **กรุงเทพธุรกิจ**.
หน้า 6.

Jewell, Mark. (2006, November 7). "Silent Aircraft' Spreads its Wings."
Bangkok Post. p. B5.

3.7 สื่ออินเทอร์เน็ต

ชื่อ/นามสกุลผู้เผยแพร่. //(ปี) //"ชื่อบทความ" // [ประเภทสื่อที่เข้าถึง] // เข้าถึงได้
จาก: /แหล่งข้อมูลหรือที่อยู่เว็บไซต์/ สืบค้น/วัน/เดือน/ปีที่สืบค้น.

Author. //(Year of Publication) // "Title of Article." // [Online]. //
Available: /Name of website. // Retrieved/Date of Publication.

ตัวอย่าง

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). "พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์." [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : [http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com
3.htm](http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com3.htm) สืบค้น 3 กรกฎาคม 2548.

Costello, M. (2002). "Sick of Stocks? Here Are 7 Alternatives. W."
[Online]. Available : [http://momey.cnn.com/2002/07/09
/pf/investing/q_alternatives/index.htm](http://momey.cnn.com/2002/07/09/pf/investing/q_alternatives/index.htm) Retrieved July 11,
2002.

3.8 การสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์. //(ปี,/เดือน/วันที่). //ตำแหน่ง(ถ้ามี). //สัมภาษณ์.

Name of Interview. //(Date of Publication). //position. //Interview.

ตัวอย่าง

เกษม จันทร์แก้ว. (2554, สิงหาคม 1). นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
สัมภาษณ์.

Waterworth, Peter. (2003, December 1). Principal lecturer, Deakin
University. Interview.

การติดต่อโฆษณาและการสมัครสมาชิก

การติดต่อโฆษณา การสั่งซื้อและการสมัครเป็นสมาชิกวารสารมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ กรุณาติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ชั้น 1 อาคาร 38

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์-ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044-513369, 082-7553460

E-mail : jhssrru@srru.ac.th

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jhssrru>

อัตราค่าวารสาร

กำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ จำหน่ายราคาฉบับละ 250 บาท ไม่รวมค่าส่ง

อัตราค่าสมาชิก

ปีละ 450 บาท

แบบฟอร์ม

การส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/น.ส.).....
2. วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุด.....ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี).....
3. สถานภาพผู้นิพนธ์
 - อาจารย์ในสถาบันการศึกษา (ชื่อสถาบัน)
- โปรแกรม.....คณะ.....
- บุคคลทั่วไป (ชื่อหน่วยงาน)
4. ขอส่งนิพนธ์ต้นฉบับ (Original Article) ได้แก่
 - บทความวิจัย เรื่อง
 - บทความวิชาการ เรื่อง.....
 - บทความปริทรรศน์ เรื่อง.....
 - บทวิจารณ์หนังสือ เรื่อง
5. ชื่อผู้นิพนธ์ร่วม (ถ้ามี).....
6. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่.....ถนน.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์มือถือ.....โทรศัพท์/โทรสาร.....
E-mail.....
7. สิ่งที่ส่งมาด้วย แผ่น CD ข้อมูลต้นฉบับ เอกสารพิมพ์ต้นฉบับทางอีเมล jhssrru@srru.ac.th
 เอกสารพิมพ์ต้นฉบับทางออนไลน์ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jhssrru>
ชื่อแฟ้มข้อมูล.....

หมายเหตุ

- กรณีส่งเอกสารต้นฉบับด้วยตัวเอง มีแผ่นซีดีต้นฉบับ 1 ชุด และเอกสารพิมพ์ต้นฉบับ จำนวน 2 ชุด
- กรณีส่งเอกสารพิมพ์ต้นฉบับ ส่งไฟล์ทางอีเมลทางออนไลน์ มีแบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์วารสาร และไฟล์ต้นฉบับ
- ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ยังไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อนและไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น

ลงนาม.....ผู้นิพนธ์

(.....)

วันที่...../...../.....

ใบตอบรับการเป็นสมาชิก
วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ-นามสกุล.....

ที่อยู่ (สามารถติดต่อได้).....

.....

.....

.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail.....

มีความประสงค์จะขอรับเป็นสมาชิกวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สมาชิกประเภทรายปี 1 ปี 2 ฉบับ ราคา 450 บาท

จัดซื้อวารสาร เล่มละ 250 บาท ปีที่.....ฉบับที่.....จำนวน.....เล่ม

รวมเป็นเงิน.....บาท

พร้อมนี้ข้าพเจ้าได้ชำระโดย

โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงเทพ สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ชื่อบัญชี วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

เลขที่บัญชี 644-0-48200-5 ประเภทบัญชี สะสมทรัพย์

โปรดนำส่งวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สถานที่ติดต่อ ที่บ้าน ที่ทำงาน

เลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail.....

กรุณาส่งหลักฐานการโอนเงินและใบสมัคร

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ชั้น 1 อาคาร 38

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์-ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044-513369, 082-7553460

E-mail : jhssrru@srru.ac.th

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jhssrru>

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ชั้น 1 อาคาร 38 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
เลขที่ 186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์-ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044-513369, 082-7553460
<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jhssrru>
E-mail : jhssrru@srru.ac.th

Editorial Board, Journal of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University
Dean's Office, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University,
1st floor 38 building, Surin Rajabhat University,
186 moo 1 Surin-Prasart Rd. Nork Muang Sub-District, Muang District,
Surin Province 32000, Thailand.
Tel./Fax. (+66) 44-513369, (+66) 82-7553460
Website: <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jhssrru>
E-mail : jhssrru@srru.ac.th

